

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Öğrenciler için

Öğretmenler için

Öğrenciler için

Öğretmenler için

Öğrenciler için

1928

NOBEL EDEBİYAT

ODULLU YAZAR

Sigrid Undset

Jenny

dedalus

*"Tek dileğim ve özlemim bir başkasını mutlu etmekti.
Bunun hayatıdaki en büyük hıfzı olduğuna her zaman
mandım."*

Hangi aşkın doğru olduğuna nasıl karar verilir?
Bunun belirleyeni nedir; toplumsal ahlak, yasalar,
önyargılar, duygular? Peki ya benlik, benlik aşkın
neresindedir?

Hayalinin peşinde her türlü zorluğa göğüs geren,
ömrünü resme adayan bir kadındır Jenny. Yakın
arkadaşı Francesca'yla beraber Roma'da az bir gelirle
yaşamakta, küçük bir arkadaş grubuyla vakit
geçirmektedir. Ancak bu döngü, Helge Gram adındaki
bir yabancıнын şehre gelmesiyle kırılmaya başlar.

Sigrid Undset bu romanında sadece aşkı ve âşıkları
değil, kadın meselesini de enine boyuna irdeliyor.
Hayaller, gerçekler, arzular çok yönlü şekilde
çarpmış ve kendisine bile ait olmayan bir kadın
çıkıyor ortaya.

Jenny, bir kayboluşun romanı, ilk kez Türkçede.

Güçlü Yalnızlıklara

© Dedalus Kitap – 2020

Yazar: Sigr d Undset

Kitabın Adı: *Jenny*

 zg n Adı: *Jenny*

Çeviren: Selim Sert

Sertifika No: 48701

ISBN: 978-605-7639-32-5

Dedalus Kitap: iki yüz on altı

Roman: seksen dokuz

Birinci Baskı: aralık iki bin yirmi

Yayın Yönetmeni: Faruk Akhan

Yayına Hazırlayan: Okan  il

Son Okuma: Gizem Yıldırım

Sayfa Düzeni: Burhan   karde 

Kapak Tasarım: Ömer Faruk Yıldız

Baskı-Cilt: Repar Tasarım Matbaa, Yenibosna

Merkez Mh. Cemal Ulusoy Cd. No: 43

Bahçelievler/ stanbul (Sertifika no: 40675)

Osmana a Mh. M rver  i e i Sk. No: 5 D: 6
Kadıköy/ stanbul

www.dedalus.com.tr

Tel: +90 216 418 04 38

Mail: dedalus@liberplus.com.tr

Jenny

Sigrid Undset

Çeviren
Selim Sert

Sigrid Undset

1882'de Danimarka'da doğdu. Babası Ingvald Undset başarılı bir arkeologdu. Sigrid 11 yaşındayken öldü. Annesi Anna Maria Charlotte Gyth, mütevazı bir kadındı. Sigrid hırslı ve başarılı bir öğrenciydi. Basılan ilk roman Marta Oulie ile edebiyat ortamlarında konuşulmaya başlandı. Devam eden yıllarda yazmaya devam etti. Eserlerindeki başarısı sebebiyle 1928 yılında Nobel Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü. Norveçli ressam Anders Castus Svarstad ile kısa süreli bir birliktelik yaşasa da yaşanan anlaşmazlıktan dolayı Lillehammer'a yerleşti ve hayatını burada sürdürdü. Eserlerinde özellikle kadının toplumsal konumunu ve konumda yaşanan sıkıntıları, çatışmaları işledi. 10 Haziran 1949 vefat etti.

Selim Sert

1996 yılında İzmir'de doğdu. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Uçak Gövde Motor Bakım Bölümünde lisans eğitimini tamamladı. Bir havayolu şirketinde uçak bakım mühendisi olarak çalışmaktadır.

1. BÖLÜM

I

Helge Gram alaca karanlıkta, Via¹ Condotti'ye giden köşeyi döndüğü sırada sokaktan geçmekte olan askerî bando takımını "The Merry Widow"² öyle hareketli bir tempoda çalıyordu ki vahşi borazanlar çılginca sesler çıkarıyordu. Küçük, kasvetli askerler, soğuk öğleden sonra, akşam yemeği için kışlarına dönen barış yanlısı adamlardan ziyade, barbar ev sahiplerine saldırmaya niyetli Roma Kohort'³ gibi alelacele geçip gittiler. Helge kendi kendine gülerek, "Belki de acele etmelerinin sebebi buydu," diye düşündü, orada durup, onları izlerken ceketinin yakası rüzgârdan katlanmış ve içini tuhaf, tarihî bir atmosfer kaplamıştı ancak aniden kendini aynı melodiyi mırıldanırken buldu ve Corso yolunun uzandığı istikamete doğru devam etti.

Helge köşede durdu ve baktı. İşte Corso! Kalabalık sokakta göz alabildiğine uzanan araçlar ve dar kaldırımında dalgalanan kalabalıklar...

Öylece durdu Helge, yanı başından geçip giden akıntıyı izliyor, cadde boyunca böyle her akşam karanlığında kalabalığın arasında sürüklenebileceği düşüncesine gülüyordu, ta ki bu manzarayı kendi şehrinin en işlek caddesi Christiania'ya benzetene kadar. Aniden, Roma'nın caddelerinde –şimdi, belki de bütün gece– hiç durmadan yürüme isteğine kapıldı çünkü

1. Via: Sokak (ç. n.)

2. The Merry Widow: Neşeli Dul. (ç. n.)

3. Kohort: Roma döneminde standart askerlerin oluşturduğu birlik. (ç. n.)

kasaba ona, daha önce güneş batarken Pincio'dan aşağıyı seyrettiği zamanı hatırlatmıştı.

Gökyüzünün batısını kaplayan bulutlar küçük, soluk, gri kuzular gibi birbirlerine yakındı ve güneş batarken arkalarından, onları görkemli bir kehribara boyuyordu. Şehir soluk gökyüzünün altında uzanıyordu. Helge bunun gerçek Roma olduğunu anladı. Hayal gücü ve rüyalarının eseri değil, gerçek Roma'nın ta kendisi...

Yolculuğu boyunca diğer şeyler onu hayal kırıklığına uğratmıştı çünkü yurt dışına çıkıp her yeri görmeye can atana kadar, hiçbir memleketinde kurduğu hayallere benzemiyordu. Ancak bir tanesi hayallerinin çok ötesindeydi: Roma.

Eski, yeni, yüksek ve alçak binaların çatıları vadinin altına uzanıyordu. Sanki herhangi bir yerde ve zamanda inşa edilmiş gibiydiler. O anın ihtiyacına uygun büyüklükte görünüyordlardı. Sadece birkaç yerde, sokaklarda olduğu gibi binalar arasında boşluklar görünüyordu.

Batan güneş, bulutların kenarlarına hafif bir huzmeyle dokunuyor, bütün bu pervasız çizgiler dünyası birbirini binlerce açıda keserken soluk gökyüzünün altında durgun ve sessizce yatıyordu. Herhangi bir sütunun nüfuz etmeye cesaret edemediği ince, beyaz bir sis perdesinin altında rüya görüyordu. Fabrika bacaları seçilmiyor ve evlerden çıkan küçük, komik baca borularından duman çıkmıyordu. Yuvarlak, eski, pas kahverengisi fayanslar grimsi yosunla kaplanmıştı, oluklarda sarı çiçekleri olan büyük ve küçük bitkiler büyümüştü; terasların sınırı boyunca aloelar saksılarda hareketsizce duruyordu, sarmaşıklar, ölü şelaleler halinde kornişlere asılıydı. Etraftaki büyük evlerin üst kısımlarından komşu evlerin üzerine gül sarkıyordu. Koyu, içi boş pencereler, gri veya kırmızımsı sarı duvarlara bakıyor yahut panjurların arkasında uyuyorlardı. Çatılara ahşap ya da

oluklu demirden yapılma küçük yazlık evler yapılmıştı, sundurmalar sisin ötesinde, eski bir gözetleme kulesinin parçasıymış gibi duruyordu.

Bulunduğu yerden kilisenin bütün kubbesi görünüyordu. Helge'nin nehir sandığı yönün tersindeki; uzak, büyük ve gri yapı ise St. Peter'di.

Çatıların, sessiz şehri kapladığı vadinin ötesinde bu gece, "ebedi" lakabını hak ediyordu. Alçak tepenin uzun sırtı gökyüzüne doğru uzanmıştı. Uzak sırtta kalan ince gövdenin üzerindeki yapraklardan oluşmuş büyük çam yığını, bir yolu andırıyordu. Helge'nin gözü, St. Peter Kubbesi'nin arkasındaki çam ve selvi ağaçlarının arasına inşa edilen köyde tutuklu kalmıştı. Muhtemelen orası Monte Mario idi.

Çobanpüskülleri⁴ başının üstünde gölge oluşturmuştu ve arkasındaki çeşmeden havuza akan su, taş çarparak merak uyandıran canlı bir ses çıkarıyordu.

Helge, henüz sokaklarına ayaklarının değmediği, evleri, tek bir ruhu dahi barındırmayan rüyalarının şehrine fısıldadı. "Roma, Roma, Ebedi Roma." Aniden kendi yalnızlığıyla sarsıldı ve ona tanık olacak kimsenin olmadığı duygusuyla irkil-di, arkasını döndü ve alelacele İspanyol merdivenlerinden indi. Şimdi Condotti ile Corso'nun köşesinde durup, o koşuşturan kalabalığa karışmak istedi. Bu garip şehirde, yolunu bulmaktan dolayı tuhaf ancak yine de hoş bir kaygı duyarak Piazza⁵ San Pietro'ya ulaşmaya çalıştı.

Karşıdan karşıya geçerken iki genç kız yanından geçti. Hafif bir heyecan duyarak, sevinçle, "Norveçlilere benziyorlar," diye düşündü. Bir tanesi oldukça güzeldi ve üstüne yakışan açık renkli bir kürk giymişti.

4. Çobanpüskülü: Küçük kırmızı meyveli bir tür bitki. (ç. n.)

5. Piazza: Meydan. (ç. n.)

Evlerin köşelerindeki beyaz mermer levhalar üzerinde, Latin harfleriyle yazılmış, sokak isimlerini okumak bile onun için bir zevkti.

Girdiği cadde, köprü'nün yanındaki iki sıra fener olan huzursuz gökyüzünden süzülen soluk ışıktaki, solgun ve yeşilimsi bir alevle yanan boş bir alana çıkıyordu. Su hattı boyunca uzanan solmuş gövdeleri ve yaprakları olan bir dizi ağaçla çevrili alçak bir balkon duvarı, kabuğunu büyük beyaz pullar halinde bırakıyordu.

Nehrin diğer tarafında, sokak lambaları ağaçların arasında parlıyor ve evler gökyüzüne karşı siyah renkte görünüyordu. Bu tarafta ise alaca karanlık hâlâ pencere camlarında titriyordu. Gökyüzü şimdi neredeyse açıktı ve çam koruluğunun üzerindeki şeffaf, yeşilimsi mavi tepenin üzerinde, kırmızımsı, tehditkâr, yavaşça hareket eden birkaç bulut asılıydı.

Köprüde durdu, Tiber'e baktı. Su ne kadar da donuktu! Hızla akarken akşamki gökyüzünün renklerini yansıtıyordu. Taş duvarların arasından süzülürken dalları, çakılları ve odun parçalarını süpürüyordu. Köprü'nün yanındaki küçük merdiven su kenarına iniyordu. Helge insanın, bir gece, her şeyden yorulduğunda merdivenlerden inmesinin ne kadar kolay olacağını düşündü. Hiç böyle yapmış mıydı? Merak etmişti.

Bir polise St. Peter Katedrali'nin yolunu Almanca sordu; adam ona önce Fransızca sonra İtalyanca cevap verdi ve Helge başını defalarca salladığında nehri işaret ederek tekrar Fransızca konuştu. Helge, o yöne döndü. Kocaman, koyu renkli bir dikili taşın tepesinde alçak, yuvarlak, simsiyah ve sivri çıkıntılı meleşin silueti gökyüzüne karşı duruyordu. San Angelo Kalesi'nin yolunu tanıdı ve oraya doğru yöneldi. Köprüdeki heykellerin alaca karanlıkta sarı renkte görünmesine yetecek kadar ışık vardı. Kırmızı gökyüzü hâlâ Tiber'in akan suyundan yansıyor

ancak sokak lambaları şiddetini artırdı ve nehrin karşısına giden ışıklı yolları aydınlattı. San Angelo Köprüsü'nün ilerisinde, ışıklı pencereleri olan elektrikli tramvaylar, bağlantı tellerinden beyaz kıvılcımlar saçarak modern demir köprüden geçti.

Helge, bir adama şapkasını salladı:

“*San Pietro, favorisca?*”⁶ dedi.

Adam, parmağıyla işaret etti ve Helge'nin anlamadığı bir şeyler söyledi. Helge, dar ve karanlık bir sokağa döndü ve neredeyse tanıdık geldiği düşüncesiyle neşelendi çünkü burası tam da hayal ettiği İtalyan sokakları gibiydi. Meraklılarla dolu, peşi sıra alışveriş dükkânları... Yetersiz aydınlatılmış pencerelere baktı. Eşyaların çoğu çöptü. Bir ipe asılı, kaba, beyaz dantelli kirli şeritler kesinlikle İtalyan el işi değildi. Tozlu kutu kapaklarında çanak çömlek parçaları; uğursuz yeşil renkte, eski ve yeni pirinç şamdanların, gerçeklikten uzak görünen taş yığınlarının olduğu broşların küçük bronz figürleri sergileniyordu. İçeri girip bakmak, pazarlık yapmak ve bir şeyler satın almak gibi anlamsız bir isteğe kapıldı. Farkına bile varmadan, her türlü şeyle dolu küçük, havasız bir dükkâna girmişti. Tavandan sarkan kilise lambaları, kırmızı, yeşil, beyaz zemin üzerine altın çiçeklerle bezenmiş ipek parçaları, kırık mobilya artıkları vardı.

Tezgâhın arkasında koyu tenli, tıraşsız çeneli bir genç kitap okuyordu. Helge çeşitli malları işaret ederken “*Quanto?*”⁷ diye sordu. Anladığı tek şey, satıcıyla pazarlık yapacak kadar iyi dil bilmeden bir şey satın almaması gerektiği idi çünkü fiyatlar aşırı pahalıydı. Bir rafta birkaç tane porselen parçası, rokoko⁸ figürleri ve oldukça modern görünen gül serpmeli vazolar duruyor-

6. Favorisca: İyilik. Yardım etmek. (ç. n.)

7. Quanto: Ne kadar? (ç. n.)

8. Rokoko: Porselenden yapılma heykelcikler. (ç. n.)

du. Helge rastgele bir tanesini tuttu, tezgâha koyup “*Quanto?*” dedi.

Genç, yedi parmağını açarak “*Sette,*” dedi.

Helge yeni, kahverengi eldiveninden dört parmağını uzatarak, “*Quattro,*”¹⁰ dedi. Yabancı dildeki bu çıkışından oldukça memnun kaldı. Adamın argümanlarının tek bir kelimesini bile anlamadı ancak konuşmayı her bitirdiğinde Helge dört parmağını kaldırıp, “*Quattro,*” diye tekrarlardı, üstün bir havayla “*Non antica!*”¹¹ dedi. Dükkân sahibi, “*Si, antica.*”¹² diye itiraz etti. “*Quattro,*” dedi Helge tekrar. Adamın beş parmağı havadayken, Helge arkasını döndü. Kapıya doğru yürürken, satıcı onu geri çağırdı ve kabul ettiğini belirtti. Helge kendi tavrından çok memnun kaldı ve ince, pembe kâğıda sarılmış paketle dükkândan ayrıldı.

Sokağın aşağısındaki kilisenin gökyüzüne doğru çevrilmiş karanlık silüetini fark etti ve oraya doğru yürüdü. Aceleyle Piazza’nın ilk kısmındaki ışıklı vitrinleri ve iki yarım daire şeklindeki kemere doğru birleşip, bir çift yuvarlak kol oluşturan tramvayları geçti. Sanki bulunduğu mekân onu büyük kilisenin sessiz karanlığına çekiyordu. Kilisenin geniş basamakları kabuksu bir form oluşturarak Piazza’dan ötelere uzanıyordu.

Kilisenin kubbesi ve pasajların çatısı boyunca sıralanan azizler, gökyüzünün zayıf ışığına karşı simsiyah duruyordu; arka tepedeki ağaçlar ve evler düzensiz bir şekilde üst üste yığılmış gibiydi. Sokak lambaları zayıftı. Karanlık, sütunlar arasında ilerlemiş ve kilisenin açık portikosundan¹³ basamaklara yayılmıştı.

9. Sette: Yedi. (ç. n.)

10. Quattro: Dört. (ç. n.)

11. Non antica: Antika değil. (ç. n.)

12. Si antica: Evet, antika. (ç. n.)

13. Portiko: Revak. (ç. n.)

Kilisenin yanındaki merdivenden yavaşça çıktı, demir kapılardan içeri baktı. Piazza'nın ortasındaki dikili taşa geri döndü. Karanlık binaya bakarak kımıldamadan durdu. Başını geriye yasladı, dağılmaya başlayan bulutların, geldiği tarafın çatılarına indiği yerde, gökyüzünü işaret eden ince, sivri taşı gözleriyle takip etti ve yıldızların göz alıcı kıvılcımları biriken karanlığı deldi. Bir taş sarnıca boşalan ve bir hazneden diğerine, ardından da havzaya taşan suyun yumuşak dalgalanma sesini yakaladı. Çeşmelerden birine yaklaştı ve sanki karanlığın, berrak havaya kızgınca meydan okuyormuşçasına akan kalın, beyaz fiskiyeyi izledi. Su havada yükselip karanlığa gömülüyor ve tekrar beyazlaştığı yerde toplanıyordu. Bir rüzgâr fiskiyeyi ona doğru çevirene kadar dik dik baktı, yüzüne buz gibi damlalar geliyor ancak olduğu yerde dikiliyor, dinliyor, dik dik bakmaya devam ediyordu. İç sesini dinledi, yavaşça birkaç adım attı, durdu, tekrar yürüdü. O zaman oldukça doğruydu, burada, çok yoğun bir şekilde ayrılmak istediği her şeyden uzakta, çok uzakta olduğu doğruydu. Hapishaneden kaçmış biri gibi yavaşça ve gizlice yürümeye devam etti.

Sokağın köşesinde bir restoran vardı. Yolda tütün dükkânı buldu ve birkaç sigara, resimli kart ve pul satın aldı. Bifteğini beklerken, büyük bir yudum bordo¹⁴ içti ve mektubunda babasına, “Bugün seni çok sık düşünüyorum,” –yeterince doğruydu– ve annesine, “Sana küçük bir hediyem var. Burada, Roma’da aldığım ilk şey,” yazdı. Zavallı annesi nasıldı? Son yıllarda sık sık sabırsızlanıyordu. O şeyi paketinden çıkardı ve baktı. Muhtemelen bir koku şişesi içindi. Annesinin kartına, yabancı dille baş edebildiğini, mağazalarda kolay pazarlık yaptığını da ekledi.

Yemekler güzel fakat pahalıydı. Boş ver, burada memleketinde olduğundan kısa sürede nasıl daha ucuza yaşayacağını öğ-

14. Bordo: Bordeaux şarabı. (ç. n.)

renecekti. Şaraptan memnundu, coşkuyla yeni bir yöne doğru yürümeye başladı. Yüksek ve alçak harap evleri geçip kemerli bir yoldan köprüye çıktı. Bariyer kulübesindeki bir adam onu durdurdu ve bir soldo¹⁵ ödemek zorunda olduğunu söyledi.

Köprünün diğer tarafında kubbeli, büyük, karanlık bir kilise vardı. Karanlık, dar sokaklardan oluşan bir labirente girdi. İnsana gizemli bir kasvet veren çıkıntılı pervazlar ve kafes pencerele eski sarayların bitişiğindeki sefil kulübelerle aynı sıradaki küçük kilisenin girişini tahmin etti. Kaldırım olmadığı için olukta çürüyen çöplerin üzerine bastı.

Işıklı tavernaların ve sokak lambalarının altındaki belirsiz insan görüntüsü gözüne ilişti. Yarı mutlu, yarı korkmuş halde çocuksu bir heyecanla, bu labirentten çıkıp dünyanın öbür ucundaki oteline giden yolu nasıl bulacağını merak ediyor, faytona binmesi gerektiğini düşünüyordu.

Neredeyse boş olan başka bir sokaktan geçti. Yüksek evlerin arasında, duvarda kesilmiş kara delikler gibi görünen, çerçevesiz pencereleriyle küçük, berrak, mavi gökyüzü şeridi görünüyordu. Engebeli taş köprünün üzerinde hafif bir rüzgârla toz, saman ve kâğıt parçaları uçuşuyordu.

Arkasından yürüyen iki kadın bir lambanın altına yaklaştığında yanından geçti. Hemen dikkat kesildi, Corso'da o öğleden sonra fark ettiği, Norveçli olduğuna inandığı kişilerdi bunlar. Daha uzun olanın, hafif kürkünü tanıdı. Aniden mace-rayaya atılmak için bir dürtü hissetti. Norveçli mi, İskandinav mı olduklarını bilmediği ancak her halükârda yabancı olduklarına emin olduğu kızlara yol sormaya karar verdi. Korkusunu bastırarak arkalarından yürümeye başladı.

İki genç kız, kapalı bir dükkânın önünde durup yürümeye

15. Soldo: 14. yüzyılda kullanılan liranın yirmide biri değerindeki para birimi. (ç. n.)

devam etti. Helge, “Please”¹⁶, “Bitte” ya da “Scusi,” mi yoksa tek seferde pat diye “Undskyld,” mi demesi gerektiğini merak etti. “Norveçli olsalar komik olurdu,” diye düşündü.

Kızlar köşeyi döndü; Helge onlara çok yakındı ancak yol sormaya cesaret edemiyordu. Küçük olan öfkeyle döndü ve alçak sesle İtalyanca bir şeyler söyledi. Uzun boylu olansa Norveççe, “Onlarla konuşmamalısın Cesca, farkında değilmiş gibi davranmak çok daha iyi,” dediğinde Helge hayal kırıklığına uğradı ve özür dileyip ortadan kaybolmak istedi.

Diğer kız, “Lanet olası İtalyan ayaktakımına dayanamıyorum, bir kadını asla yalnız bırakmıyorlar,” dedi.

Helge, “Özür dilerim,” dedi, bunun üzerine kızlar hızla ona döndü.

“Umarım beni mazur görürsünüz,” diye mırıldandı ve kızardığının farkına varıp, bunun bilinciyle daha da kızardı. “Bugün Floransa’dan geldim ve dolambaçlı sokaklarda yolumu kaybettim. Sizin Norveçli veya İskandinav olduğunuzu düşündüm. İtalyancam iyi değil. Nerede fayton bulacağımı söyleyebilir misiniz?” dedi ve şapkasını kaldırarak, “benim adım Gram,” diye ekledi.

Uzun kız, “Nerede yaşıyorsunuz?” diye sordu.

Helge, “Albergo Torino adında istasyona yakın bir yerde,” diye açıkladı.

Diğer kız, “San Carlo ai Catinari’deki Trastevere tramvayına binmeli,” dedi.

“Hayır, Corso’daki 1 numaralı olana binmeli.”

Diğer kız, “Ancak o tramvaylar Termini’ye gitmez,” diye cevapladı.

16. Please, Bitte, Scusi, Undskyld: Sırasıyla İngilizce, Almanca, İtalyanca ve Dancada “Lütfen” anlamına gelir. (ç. n.)

“Evet, gider. O tramvaylarda *Stazione Termini*, San Pietro yazanlar var,” diye Helge’ye açıkladı.

“Ah, o! Capo le Case ve Ludovisi’nin yanından geçiyor, çok uzun bir yolu var. Bununla istasyona varmak en az bir saat alır.”

“Hayır tatlım, Via Nazionale boyunca doğrudan gidiyor.”

“Hayır, gitmiyor,” diye ısrar etti diğer kız. “Önce Lateran’a gidiyor,” dedi.

Uzun boylu kız Helge’ye dönüp, “İlk sağdan dönerseniz, o yol sizi pazara götürecektir. Oradan solunuzdaki Cancellaria boyunca Corso’ya ilerleyin. Doğru hatırlıyorsam, tramvay Cancellaria’da veya yakın bir yerde duruyor. No 1, *Stazione Termini*, San Pietro işaretli tramvayı kullanmayı unutmayın,” dedi.

Helge, kızların bu kadar kolay dile getirdikleri yabancı kelimeleri dinleyerek bir nebze dehşete kapıldı ve başını iki yana sallayarak, “Korkarım oteli asla bulamayacağım, belki de bir fayton bulana kadar yürümek daha iyidir,” dedi.

Uzun kız, “Belki sizinle durağa kadar gidebiliriz,” dedi.

Diğer kız, İtalyanca bir şeyler fısıldadı ancak diğeri kararlı bir şekilde cevap verdi. Helge’nin anlamadığı bu fısıldaşmalardan kafası çok daha fazla karıştı.

“Teşekkürler, ancak rahatsız olmayın. Yolumu öyle ya da böyle bulacağımdan eminim.”

“Sorun değil,” dedi uzun kız, “yolumuzun üzerinde,” diyerek yürümeye başladı.

“Çok nazıksınız. Sanırım Roma’da yol bulmak oldukça zor, değil mi?” dedi Helge. “Özellikle karanlık olduğunda,” diye ekledi.

“Ah, hayır. Yakında alışırsınız.”

“Floransa’dan bu sabah trenle geldim.”

Diğer kız sessiz bir şekilde İtalyanca bir şeyler söyledi. Uzun kız, Helge'ye, "Floransa soğuk muydu?" diye sordu.

"Evet, biraz soğuktu. Buranın havası daha yumuşak değil mi? Yine de dün anneme kışlık montumu göndermesi için yazdım."

"Yani bazen yeteri kadar soğuk oluyor. Floransa'yı sevdiniz mi? Ne kadar kaldınız orada?"

"On beş gün. Sanırım Roma'yı Floransa'dan daha çok seveceğim."

Diğer genç kız gülümsedi. Sürekli kendi kendine İtalyanca mırıldanıyordu. Uzun olanın hoş ve huzurlu sesi devam etti:

"Hiçbir şehrin Roma kadar sevilebileceğine inanmıyorum."

Helge, "Arkadaşınız İtalyan mı?" diye sordu.

"Hayır, Bayan Jahrman Norveçlidir. İtalyanca konuşuyoruz çünkü İtalyanca öğrenmek istiyorum ve o, bu konuda çok iyi," dedi ardından "benim adım Winge," diye ekledi.

"İşte Cancellaria," diyerek büyük, karanlık sarayı işaret etti uzun kız.

"Avlu söylenildiği kadar güzel mi?"

"Evet, oldukça güzel," dedi. "Size hangisine binmeniz gerektiğini göstereceğim," diye ekledi. Dikilmiş beklerken, sokağın karşısından iki adam geldi.

"Merhabalar, buradasınız!" diyerek bağırdı bir tanesi.

"İyi akşamlar," dedi diğeri. "Ne şans! Birlikte gidebiliriz. Mercanlara bakmaya gittin mi?"

Bayan Jahrman somurtkan bir tavırla, "Kapalıydı," dedi.

Bayan Winge, "Bir hemşerimizle tanıştık, ona, doğru tramvayı göstereceğimize söz verdik," diye açıkladı. "Bay Gram, Bay Heggen ressamdır, Bay Ahlin ise heykeltıraş," diyerek onları tanıttı.

“Hatırlar mısınız bilmiyorum Bay Heggen. Benim adım Gram ve üç sene önce Mysusaeter’de tanışmıştık.”

“Ah, evet kesinlikle, Roma’da mı kalacaksınız artık?”

Ahlin ve Bayan Jahrman, fısıldaşarak konuşuyorlardı. Winge, Jahrman’ın yanına geldi ve “Eve gidiyorum Jenny. Bu akşam Frascati havamda değilim,” dedi.

“Ama canım sen önermiştin.”

“Evet de vazgeçtim! Yaşlı Danimarkalı kadınların arasında somurtup oturmak istemiyorum.”

“Başka bir yere gidebilişiz. Bay Gram, tramvayınız geliyor.”

“Yardımlarınız için binlerce kez teşekkür ederim. Sizi İskandinav Kulübü’nde tekrar görebilir miyim?”

Tramvay önlerinde durdu. Bayan Winge, “Emin değilim. İsterseniz şimdi bizimle gelebilirsiniz. Bir bardak şarapla biraz müzik dinlemek için bir yere gideceğiz,” dedi.

Helge tereddüt etmiş şekilde, “Teşekkür ederim,” dedi ve etrafındakilere utanmış şekilde baktı. “Çok memnun olurum ancak...” Bayan Winge’in güzel yüzü ve nazik sesine dönerek garip bir gülümsemeyle, “Hepiniz birbirinizi tanıyorsunuz, belki de yanınızda bir yabancının olmamasını tercih edersiniz,” dedi.

“Sorun değil,” dedi gülümseyerek. “Çok güzel olur ve işte bakın tramvayınız da şimdi gitti. Heggen’i zaten tanıyorsunuz, şimdi bizimle de tanıştınız. Eve döndüğünüze emin olacağız, o yüzden eğer yorgun değilseniz gidelim,” dedi.

Helge hevesle, “Hiç yorgun değilim. Gelmekten memnun olurum,” dedi.

Diğer üçlü farklı kafeler önermeye başlamıştı. Helge, hiçbirinin ismini bilmiyordu, babası hiç bahsetmemişti. Bayan Jahrman hepsini reddetti.

“Pekâlâ, o halde St. Agostino’ya gidelim; senin bildiğin yer Gunnar, birinci sınıf bordo verdikleri yer.” Jenny ve Heggen eşliğinde yürümeye başladılar.

“Orada müzik yok,” diyerek hızlıca cevap verdi Bayan Jahrman.

“Ah evet, şaşı olan adam ve arkadaşı neredeyse her gece oradalar. Zaman kaybetmemize izin vermeyin.”

Helge, Bayan Jahrman’la İsveçli heykeltıraşı takip ediyordu.

“Roma’ya geleli uzun zaman oldu mu, Bay Gram?”

“Hayır, bu sabah Floransa’dan trenle geldim.”

Bayan Jahrman kahkaha attı. Helge biraz küçümsendiğini hissetti. Belki de yorgun olduğunu söyleyip eve gitmesi gerektiğini düşündü. Karanlık, dar sokaktan geçerken Bayan Jahrman hep heykeltıraşla konuştu ve onunla konuşmaya çalıştığında kısıt kısıtına cevap verdi. Bu konuda karar vermeden önce diğer çiftin sokağın aşağısındaki dar bir kapıdan gözden kaybolduğunu gördü.

II

“Bu gece Cesca’nın nesi var? Son zamanlarda bize çok sinirleniyor. Ceketini çıkart Jenny, yoksa dışarı çıkınca üşürsün.” Heggen paltosunu ve şapkasını bir askı kancasına astı, hızlıca sandalyeye oturdu.

“Zavallı kız, pek iyi değil. Gram, bizimle konuşmaya cesaret edemeden önce bir süre bizi takip etti. Buna benzer bir şey olduğunda her zaman sinirleniyor. Onun zayıf bir kalbi var, biliyorsun.”

“Onun adına üzgünüm. Adamın yüzsüzlüğü.”

“Zavallı adam, başıboş şekilde ortalıkta dolaşıyordu ve eve dönüş yolunu bulamadı. Seyahat etmeye alışkın görünmüyor. Onu daha önce tanıyor muydun?”

“Ona dair en ufak bir şey hatırlamıyorum. Belki bir yerde tanışmış olabiliriz. İşte buradalar.”

Ahlin, Bayan Jahrman’ın ceketini aldı.

“Tanrım. Bu gece ne kadar da şıksın Cesca. Bir tablo gibi,” dedi Heggen.

Cesca gülümsedi, belli ki memnun oldu, kalçalarını düzeltti sonra da Heggen’in omzuna dokunarak “Yana kay lütfen, Jenny’nin yanına oturmak istiyorum,” dedi.

“Ne kadar da sevimli,” diye düşündü Helge. Elbisesi parlak yeşildi, eteği o kadar yüksek belliydi ki yuvarlak göğüsleri gonca güller gibiydi. Kadifesinin kıvrımlarında altın bir parıltı vardı ve korsesi soluk, dolgun boğazının aşağısından kesilmişti.

Çok koyuydu; küçük, simsiyah bukleler, kahverengi çan şeklindeki şapkasının altından yumuşak, pembe yanaklarının etrafına dökülmüştü. Yüzü, kahverengi gözlerinin üzerinde dolgun, yuvarlak göz kapakları ve küçük, kırmızı ağzının etrafında büyüleyici gamzeleri olan küçük bir kıza aitti.

Bayan Winge de güzel görünüyordu ancak arkadaşıyla rekabet edemiyordu. Diğzerinin koyu olduğu kadar Bayan Winge de açıktı. Geniş, beyaz alnından geriye doğru taranmış sarı saçlarının içinde alevli altın tonları vardı; cildi narince pembe ve beyazdı. Çelik grisi gözlerinin etrafındaki kaşları, kirpikleri bile açık, altın kahverengiydi. Ağzı; kısa, düz burnu ve mavi damarlı şakaklarıyla yüzü için fazla büyüktü ve dudakları solgundu, gülümsediğinde incecik dişleri görünüyordu. Vücut yapısı inceydi: uzun, ince boynu, açık, ipeksi kolları ve uzun, ince elleri vardı. Uzun boylu, o kadar zayıftı ki neredeyse büyümüş bir çocuk gibiydi. Çok genç görünüyordu. Elbisesinin “V” şeklindeki boynunun etrafında dar, beyaz, aşağı dönük bir yakası ve kısa kollarının çevresinde aynı türden ters çevrilmiş başka bir yakası daha vardı. Yumuşak, soluk gri ipek elbisesi belinin etrafında ve omuzlarında toplanmıştı, belli ki daha az ince görünmek içindi. Boynuna bir sıra pembe boncuk takmıştı, bunlar teninde pembe ışıltıya sebep oluyordu.

Helge Gram sessizce masanın ucuna oturdu, diğerlerinin hasta olan bir arkadaşlarından bahsettiklerini duydu. Geniş yeleğini örten, kirli, beyaz bir önlüğü olan yaşlı bir İtalyan gelip ne istediklerini sordu.

Heggen, Gram’a dönerek, “Kırmızı ya da beyaz, tatlı ya da sek, ne istersiniz Bay Gram?” dedi.

Jenny Winge, “Bay Gram benim bordomdan yarım litre almalı,” dedi ve ekledi. “Roma’da bulabileceğin en iyi şeylerden biri, biliyorsun bu öylesine bir övgü değıl.”

Heykeltıraş, sigarasını bayanlara uzattı. Bayan Jahrman bir tane aldı ve yaktı.

“Hayır Cesca, yapma!” diye yakardı Bayan Winge.

“Evet, yapacağım. Sigara içmezsem daha iyi hissedemem ve bu gece sinirliyim,” dedi Bayan Jahrman.

Ahlin, “Neden sinirlisin?” diye sordu.

“Çünkü o mercanları alamadım.”

“Bu akşam onları giyecek miydin?” dedi Heggen.

“Hayır, ama onlara sahip olmak istediğime karar verdim.”

“Anlıyorum,” dedi Heggen ve gülerek, “yarın da malakit kolyeye sahip olmaya karar verirsin.”

“Hayır, vermem ancak bu çok rahatsız edici, Jenny ve ben o berbat mercanlar yüzünden alelacele aşağı indik.”

“Şanslıydın ki bizimle buluştun, aksi takdirde ansızın hoşlanmadığın Frascati’ye gitmek zorunda kalacaktın.”

“Frascati’ye gitmezdim, bundan emin olabilirsin Gunnar. Belki de daha iyi olurdu çünkü beni buraya gelmeye zorladığın için bütün gece tüttürmek, içki içmek ve dışarda olmak istiyorum.”

“Bunu kendi kendine önerdiğin izlenimine kapılmıştım.”

“Bence malakit kolye çok güzel olurdu,” dedi Ahlin, sözünü keserek. “Ayrıca fiyatı oldukça ucuz.”

“Evet, Floransa’da malakit hâlâ daha ucuz. O şeyin fiyatı kırk yedi lira. Floransa’da, Jenny’nin *cristallo rosso*¹⁷ aldığı yerde, otuz beş liraya bir tanesini satın alabilirim. Jenny, kendisinininkine sadece on sekiz lira verdi. Ancak mercanları on dokuz liraya vermesini sağlayacağım.”

Heggen, “Ekonomini tam olarak anlamıyorum,” dedi.

17. Cristallo Rosso: Kırmızı kristal. (ç. n.)

Bayan Jahrman, “Artık daha fazla konuşmak istemiyorum. Bütün bu konuşmadan çok sıkıldım ve yarın gidip o mercanları alacağım,” dedi.

Heggen riski göze alarak, “Peki, on dokuz lira mercanlar için berbat bir fiyat değil mi?” diye sordu.

“Biliyorsun, onlar sıradan mercanlar değil,” dedi Bayan Jahrman ve tenezzül ederek. “*Contadina* mercanlar, altın kopçalı kalın bir zincir ve ağır boğumlu. Bunun gibi.”

“*Contadina*, bu özel bir tür mercan mı?” diye sordu Helge.

“Hayır, *Contadina*’ların giydiği şey bu.”

“Ancak hâlâ *Contadina*’ların ne olduğunu anlamadım.”

“Köylü kızı demek. Giydikleri büyük, koyu kırmızı, cilalı mercanları görmedin mi? Benim istediğim tam olarak çiğ sığır eti renginde ve ortadaki boncuk da bu kadar büyük,” dedi ve başparmağı ve işaret parmağı ile yumurta büyüklüğünde bir yuvarlak oluşturdu.

“Ne kadar da güzellerdir,” dedi Helge. Konuştukları konuyu kavradığına sevinerek, “Malakit veya kırmızı kristalin ne olduğunu bilmiyorum ancak eminim ki öyle bir mercan size her şeyden daha çok yakışır.”

“Duyuyor musun Ahlin? Benden malakit kolyeyi almamamı istedin. Heggen’in atkı iğnesi malakit, çıkart onu Gunnar ve Jenny’nin boncukları *cristallo rossa, rossa* kaya kristallerinden değil.”

Ona atkı iğnesini ve kolyeyi uzattı. Boncuklar, genç kızın boynuna temas ettiği için sıcaktı. Bir süre baktı. Her boncuğun içinde sanki ışığı emen küçük kusurlar vardı.

“Gerçekten mercan giymelisiniz, Bayan Jahrman. Siz de tıpkı bir Roma *Contadina*’sına benziyorsunuz.”

“Öyle de demezsin!” dedi, gülümsedi ve memnun kaldı. “Ne dediğini duyuyor musunuz?”

“İtalyan bir isme de sahipsiniz,” dedi hevesle Helge.

“Hayır, büyükannemin adı verilmişti, geçen yıl birlikte yaşadığım İtalyan aile çirkin ismimi telaffuz edemedi, o zamandan beri İtalyan versiyonuna bağlı kaldım.”

“Francesca,” dedi Ahlin fısıldayarak.

“Seni her zaman Francesca olarak düşüneceğim, *Signorina Francesca*.”

“Neden Bayan Jahrman değil? Maalesef dili bilmediğin için birlikte İtalyanca konuşamıyoruz.” Diğerlerine döndü. “Jenny, Gunnar, yarın mercanları satın alacağız,” dedi.

“Evet. Sanırım bunu duymuştum,” dedi Heggen.

“On dokuz liradan fazla ödemeyeceğim.”

“Burada her zaman pazarlık yapabilirsiniz,” dedi Helge. Tecrübeli biri gibi, “Bu öğleden sonra St. Pietro’ya yakın bir dükkâna gittim, annem için bir şey satın aldım. Bana yedi lira olduğunu söylediler ancak dört liraya satın aldım. Ucuz olduğunu düşünmüyor musunuz?” diyerek masaya o şeyi koydu.

Francesca küçümseyerek baktı, “Pazarda iki buçuğa satılıyor. Geçen yıl evdeki her hizmetçiye bir çift aldım,” dedi.

Helge, hızlıca karşılık vererek, “Adam, eski olduğunu söyledi,” dedi.

“Dil bilmeyen insanları gördüklerinde her zaman öyle yapıyorlar.”

Helge hüznle, “Sizce güzel mi?” dedi ve eşyasını ince, pembe kâğıda sardı. “Onu anneme vermeli miyim sizce?” diyerek ekledi.

“Bence çirkin,” dedi Francesca. “Ama annenin zevkini bilmiyorum.”

Helge iç geçirerek, “Onunla ne yapmalıyım o zaman?” dedi.

Jenny, “Annenize verin. Onu hatırladığınız için çok sevinecektir. Ayrıca, memleketteki insanlar bu tür şeyleri seviyorlar. Burada yaşayan bizler, o kadar çok şey görüyoruz ki daha eleştirel hale geliyoruz,” dedi.

Francesca, elini Ahlin’in sigara paketine uzattı ancak Ahlin almasına izin vermek istemedi, birtakım hararetli fısıldaşmalardan sonra Francesca paketi fırlatıp şöyle seslendi. “Guissepe!”

Helge, Francesca’nın adama sigara getirmesini emrettiğini anladı. Ahlin, aniden ayağa kalktı, “Sevgili Cesca, demek istediğim sadece... Bu kadar sigara içmenin senin için iyi olmadığını biliyorsun.”

Francesca ayaklandı. Gözlerinde yaş vardı.

“Boş ver. Eve gitmek istiyorum.”

“Bayan Jahrman, Cesca.” Ahlin, paltosunu tutarak öylece durdu ve sessizce gitmemesi için yalvardı. Francesca, mendilini gözlerine bastırdı.

“Evet. Eve gitmek istiyorum. Bu gece ne kadar çekilmez olduğumu siz de fark etmişsinizdir. Hayır Jenny, benimle gelmemelisin.”

Heggen de ayaklandı. Helge masada yalnız kaldı.

“Gecenin bu saatinde yalnız gitmene izin vermeyeceğimizi anlamıyor musun?” dedi Heggen.

“Bana engel olacağını mı söylüyorsun?”

“Kesinlikle olurum.”

“Yapma Gunnar,” dedi Jenny Winge. Adamları uzaklaştırdı ve onlar sessizce masaya otururken, Jenny, kollarıyla Francesca’yı sararak kenara çekti. Sakince konuşup bir süre sonra masaya geri döndüler.

Ancak ortam biraz keyifsizdi. Bayan Jahrman, Jenny’ye yakın oturdu, sigarasını aldı ve tüttürmeye başladı. Kendisini daha

iyi hissettiği konusunda ısrarcı Ahlin'e başını sallıyordu. Jenny biraz meyve söyledi, mandalina yedi ve ara sıra Francesca'nın ağzına bir dilim koydu. Arkadaşı tarafından beslenmesine izin verirken, hüzünlü, çocuksu yüzü Jenny'nin omzunda ne kadar da mükemmel görünüyordu. Ahlin oturdu, gözünü ona dikti. Heggen olanları kayıtsızca izledi.

"Uzun zamandır şehirde misiniz Bay Gram?" diye sordu.

"Bu sabah Floransa'dan trenle geldiğimi söylemiştim."

Jenny kibarca bir kahkaha attı ve Francesca hafifçe gülümsedi.

Tam o sırada, sarı, cesur, yağlı yüzlü ve yok denecek kadar az siyah saçlı bir kadın elinde mandolinle salona girdi. Ona gitarla, bir uşağın yıpranmış, şık elbisesini giyen küçük bir adam eşlik ediyordu.

Jenny, bir çocuk gibi konuşarak, "Görüyorsun Cesca, haklıydım," dedi. "İşte Emilia! Şimdi biraz müzik dinleyeceğiz."

Helge, "Bu çok hoş," dedi. "Balad¹⁸ şarkıcıları hâlâ Roma tavernalarında şarkı söyleyerek dolaşıyorlar mı?"

Şarkıcılar "The Merry Widow"u akort etti. Kadının yüksek, net, metalik bir ses tonu vardı.

"Ah, ne kadar da korkunç!" diye bağırdı Francesca, uyandırıcı bir şekilde. "Bunu istemiyoruz, İtalyanca bir şeyler istiyoruz, *la luna con palido canto*¹⁹ veya siz ne düşünüyorsanız."

Şarkıcıların yanına gitti, onları eski arkadaşları gibi selamladı, güldü ve el hareketleri yaptı. Gitarı kaptı, bir veya iki şarkının birkaç parçasını mırıldanarak çaldı.

İtalyan kadın şarkı söyledi. Melodi, titreyen metal tellerin eşliğinde tatlı ve imalı bir şekilde süzülüyordu. Helge'nin dört

18. Balad: Şiirin müziğe uyarlanmış halidir. Türkü, halk şarkısı. (ç. n.)

19. La luna con palido canto: Soluk Ay Şarkısı. (ç. n.)

yeni arkadaşı nakarata katıldı. Şarkı, *amore*²⁰ ve *bacciare*²¹ hakkındaydı.

“Bu bir aşk şarkısı, değil mi?”

Bayan Jahrman, “Güzel bir aşk şarkısı,” diyerek güldü. “Tercüme etmemi istemeyin, ancak İtalyancada kulağa çok hoş geliyor.”

“Bu o kadar da kötü değil,” dedi Jenny. Tatlı gülümsemeyle Helge’ye döndü. “Bu yer hakkında ne düşünüyorsunuz? Şarabı kötü mü?”

“Mükemmel, karakteristik ve eski bir yer.”

Ancak tüm ilgisi kaybolmuştu. Bayan Winge ve Heggen, onunla ara sıra konuştu fakat sohbeti devam ettirmek için hiç çaba sarfetmeyince sanattan bahsetmeye başladılar. İsveçli heykeltıraş, Bayan Jahrman’a dik dik bakarak oturuyordu. Tellerdeki tuhaf melodiler onu geçip gitti. Diğerlerinin bunu anladığını hissetti. Kırmızı taş zeminli, kalın bir sütuna yaslanmış kemerli, zayıf duvarları ve tavanı olan tipik bir salondur. Masalar bomboştur, sandalyelerin tabanı yeşildi ve hava, tezgâhın arkasındaki şarap fiçilerinin ekşi kokusundan dolayı ağırdır.

İşte Roma’daki sanatçıların hayatı tam da buydu. Adeta bir resme bakmak ya da bir kitaptaki açıklamayı okumak gibiydi, ancak Helge, içinde değildi, tam tersine umutsuzca bunun dışındaydı. Sadece kitap ve resim söz konusu olduğu sürece, bunun bir parçası olduğunu hayal edebiliyordu. Yine de bu insanlarla asla anlaşılamayacağına inanıyordu.

Kahretsin. Peki, boş verin. Zaten insanlarla –en azından böyle insanlarla– ilişki kurmakta pek iyi değildi. Jenny Winge’e de bakın, lekeli koyu kırmızı şarabı nasıl umursamazca tutuyor. Bu, onun için bir açığa vurmaydı. Dikkatini, babasının Ro-

20. Amore: Aşk. (ç. n.)

21. Bacciare: Öpmek, öpüşmek. (ç. n.)

ma'da çizdiği, Barstrand'ın Kopenhag Müzesi'nde sergilenen resimdeki kızın elinde tuttuğu bardak çekmişti. Bayan Winge, muhtemelen bunun kötü bir resim olduğunu düşünürdü. Bu genç kızlar muhtemelen Bramante'nin Cancellaria'daki avlusunu –Rönesans mimarisinin incisini– hiç okumamıştı. Boncuk ve süs eşyası için dışarı çıktılarında ya da yıllardır hayal etmedikleri bu yeni zevki görmeye gittiklerinde, bir gün tesadüfen keşfetmiş olabilirlerdi. Tam olarak düşündükleri resme uymadığı sürece, gözleri herhangi bir şeydeki güzelliği göremeyene kadar bir yer veya bir dikili taş hakkında kitap okumamışlardı. Muhtemelen koyu, mavi gökyüzüne karşı duran bazı beyaz sütunlara bakabilirler, hangi tapınağın parçası oldukları, hangi bilinmeyen Tanrı adına inşa edildiği konusunda bilgiç bir merak duymadan manzaranın tadını çıkarabilirlerdi.

Okumuş ve hayal etmişti. Artık gerçekte, hiçbir şeyin beklediği gibi olmadığını anlamıştı. Berrak gün ışığında her şey gri ve sert görünüyordu, hayali, onun fantezi resimlerini yumuşak bir chiaroscuro²² ile sarmalamış, onlara uyumlu bir görünüm vermiş, kalıntıları narin bir yeşille kaplamıştı. Şimdi sadece dönüp okuduğu her şeyin gerçekten orada olduğundan emin olacaktı. Ardından akademideki genç bayanlara bu konuda ders verebilecek ve tüm bunları gördüğünü söyleyecekti. Onlara kendisi için keşfettiği tek bir şey söylemek zorunda kalmazdı; zaten bilmediği hiçbir şeyi öğrenmeyecekti. Canlılarıyla tanıştığında, bunlardan birinin karşılığının olup olmadığını görmek için zihnindeki ölü bildiği şiirleri canlandırdı. Hiç yaşamadığı için, yaşamak hakkında bir şey bilmiyordu. Dolgun, kırmızı ağızlı Heggen, bir akşam Roma sokaklarında bir kızla birlikte takıldığında, popüler romanlarda okunan romantik maceraları neredeyse hayal edemezdi.

22. Chiaroscuro: Resimde ışık ve karanlığın oluşturduğu zıtlık için kullanılan tabir. (ç. n.)

Şarap içmekten sarhoş olmaya başladığını hissetti.

Bayan Winge, ona, sokakta öylece dururlarken, “Şimdi eve giderseniz yarın başınız ağrır,” dedi. Diğer üçü önden giderken, ikisi arkalarından yürüdü.

“Eminim beni bir akşamı çıkarmak için oldukça sıkıcı görüyorsunuzdur.”

“Hiç de değil, henüz birbirimizi yeteri kadar tanımıyoruz.”

“Tanışma konusunda yavaşım. Aslında, insanları asla gerçekten tanıyamıyorum. Bana soracak kadar nazik davrandığınız bu gece, sizinle gelmemeliydim. Belki de keyif almak için yardıma ihtiyacım vardır,” dedi kısa bir kahkahayla.

“Elbette var.” Gülümsediğini onun sesinden anlayabiliyordu.

“Benden yardım alabilirsiniz. Başladığımdan yirmi beş yaşındaydım. İlk başta hiç kolay olmadı.”

“Siz mi? Sandım ki siz sanatçılar her zaman... Bu konuda, yirmi beş ya da ona yakın olduğunuzu düşünmemiştim.”

“Şükürler olsun ki öyleyim ve çok daha fazlası.”

“Bunun için Tanrı’ya şükür mü ediyorsunuz? Ben, bir adam! Ömrümden sonsuzluğa karışıp giden her bir sene, kimsenin bana bir faydası olmadığını biraz daha anlamış olmanın getirdiği aşağılanmış hissi dışında bana başka hiç şey vadetmiyor... Ben...” Korkmuş bir halde aniden durdu. Sesinin titrediğini fark etti ve tanımadığı bir kadınla böyle konuşabildiğine göre şarabın kafasını hoş yaptığı sonucuna vardı. Ancak utangaçlığına rağmen devam etti. “Oldukça umutsuz görünüyor. Babam bana zamanının genç adamlarından, hevesli tartışmalarından ve büyük yanılsamalarından bahsetti. Bunca yıldır konuşacak tek bir yanılsamam olmadı, şimdi gitti, kaybıldı, asla geri dönmedi.”

“Bunu söylemeye hakkınız yok Bay Gram. İntiharın tek çıkış yolu olduğu noktaya ulaşmadığınız sürece, hayatınızın bir yılı boşa gitmez. Zamanında büyük yanılsamalar yaşayan eski neslin, bizden daha iyi durumda olduğuna inanmıyorum. Gençlik hayalleri onları hayattan kopardı. Biz gençler, en azından tanıdıklarımın çoğu, başka düşlere kapılmadan hayata başladık. Neredeyse büyümeden önce varoluş mücadelesine atıldık ve ilk günden itibaren en kötüsünü bekleyerek, hayata açık gözlerle baktık. Sonra bir gün, ondan iyi bir şey çıkarabileceğimizi anladık. Belki sizi düşündüren bir şey olur: buna dayanabilerseniz, her şeye dayanabilirsiniz. Bu şekilde özgüvene sahip olduğunuzda, herhangi birinin veya herhangi bir şeyin sizi ele geçirebileceğine dair hiçbir aldatmaya kanmazsınız.”

“Ancak koşullar ve fırsatlar, kendisinden daha güçlü olduğu zaman özgüveninizin pek işe yaramayacağı şekilde olabilir.”

“Doğru,” dedi kız. “Bir gemi yelken açtığında, koşullar geminin batmasına neden olabilir –bir çarpışma veya dümenin yapımındaki bir hata– ancak bu varsayım ile başlanmaz. Ayrıca, şartlar denenmeli ve elde edilmelidir; neredeyse her zaman bir çıkış yolu vardır.”

“Çok pozitifsiniz, Bayan Winge.”

“Evet, öyleyim,” dedi ve bir süre sonra, “mücadele cesaretlerini kaybetmeden, küçük düşmeden, insanların gerçekte ne kadar dayanabileceğini gördüğümde beri iyimser oldum.”

“Tam olarak ne olduklarını düşündüğüm şey de bu. Her türlü değerini kaybetmiş.”

“Hepsi değil. Hayatın onu küçümsemesine ya da küçültmesine izin vermeyen birini bulmak bile sizi iyimser yapmaya yetiyor. Bu yöne gidiyoruz.”

“Burası daha çok Kafe Montmartre’ya benziyor, sizce de öyle değil mi?” dedi Helge etrafına bakarak.

Küçük odanın duvarları boyunca pelüş kalıplar vardı; önlerinde mermer kaplı küçük, demir masalar duruyordu ve tezgâhın üzerindeki iki nikel kazanından buhar yükseliyordu.

“Bu tarz yerler her yerde aynıdır. Paris’i biliyor musunuz?”

“Hayır, ancak düşündüm ki...” Dünyayı istediği gibi dolaşan bu genç ressam kız onu aniden sinirlendirdi. Tanrı biliyor ki parayı nereden buldu. Christiania’daki bir restoranın Paris’teki bir restorana benzemesi ona olduğu kadar kendisine de doğal geldi. Kendine güvenmekten bahsetmek onun gibi insanlar için kolaydı. Roma’da unuttuğu, Paris’teki mutsuz bir aşk ilişkisi, muhtemelen denemelerinin en büyüğüydü, kendisini çok emin ve cesur hissetmesi hayatının sorularını çözebilmesini sağladı.

Vücudu neredeyse cılızdı ancak yüzü sağlıklı ve rengi de güzeldi.

Artık tamamen ayık olan Bayan Jahrman ile konuşabilmeyi diledi, ama o, Ahlin ve Heggen tarafından meşgul ediliyordu. Bayan Winge, haşlanmış yumurta ile ekmek yiyor, sıcak süt içiyordu.

“Bu yerin müşterileri oldukça gizemli görünüyorlar,” dedi ona dönerek. “Bana öyle geliyor ki mükemmel derecede sabıkalı tiplere benziyorlar.”

“Muhtemelen, burada her şeyden biraz var ancak Roma’nın modern bir metropol olduğunu ve birçok insanın gece işi olduğunu unutmamalısınız. Burası, gecenin geç saatinde açık olan birkaç yerden biri. Aç değil misiniz? Biraz sade kahve alacağım.”

“Her zaman bu kadar geç kalır mısınız?” Helge saatine baktı, saat dördü gösteriyordu.

“Ah, hayır,” dedi gülerek. “Sadece ara sıra. Güneşin doğuşunu izliyor, sonra gidip kahvaltı ediyoruz. Bayan Jahrman bu gece eve gitmek istemiyor.”

Helge, neden hâlâ onlarla olduğunu bilmiyordu. Bir miktar yeşil likör içmişlerdi ve ondan sonra kendini uyuşmuş hissetti. Diğerleri gülüp sohbet ettiler, ona yabancı insanlardan ve yerlerden bahsettiler.

“Benimle Douglas hakkında konuşma, kendisiyle ve vaazlarıyla işim bitti. Geçen haziranda bir gün ben, o ve Finn cankurtaran sınıfında yalnızdık. Onu hatırlıyor musun Lindberg? Finn ve ben, kahve almak için dışarı çıktık. Geri döndüğümüzde Douglas’ın dizinin üzerinde bir kız oturuyordu. Görmüyormuş gibi davrandık, ancak ondan sonra benden bir daha çay istemedi.”

“Ah, canım,” dedi Jenny. “Bunun bir zararı var mıydı?”

Heggen gülümseyerek, “İlkbaharda ve Paris’te,” dedi. “Norman Douglas, sana söylüyorum Cesca, muhteşem bir adamdı. Bunu inkâr edemezsin ve aynı zamanda zekiydi. Bana surlarda bazı güzel şeyler gösterdi.”

“Evet, Père Lachaise’den solda mor tespihleri olanı hatırlıyor musun?” dedi Jenny.

“Daha doğrusu bu bir mücevherdi! Ve piyanonun başındaki küçük kız.”

“Evet, ancak korkunç modeli düşün,” dedi Bayan Jahrman. “Bilirsin, o şişman, orta yaşlı, güzel olan her zaman çok erdemli davrandı.”

“Öyleydi,” dedi Heggen.

“Peh, sırf bu yüzden ona âşık olmanın eşiğindeydim.”

“Ah! Bu tabii ki başka bir ışık tutuyor.”

Francesca düşünceli bir şekilde, “Bana defalarca evlenme teklif etti,” dedi. “Evet demeye karar vermiştim ancak neyse ki yapmadım.”

“Eğer yapmış olsaydın,” dedi Heggen, “onu asla dizinde model varken görmezdin.”

Francesca'nın yüzündeki ifade tamamen değişti; bir an için yumuşak yüz hatlarının üzerinden bir melankoli gölgesi geçti.

“Saçmalık! Hepiniz aynısınız. Hiçbirinize inanmıyorum. *Per Bacco!*”²³

Ahlin, başını bir an elinden kaldırarak, “Bunu düşünmemelisin, Francesca,” dedi.

Yine gülümsedi. “Bana biraz daha likör ver.”

Helge, şafağa doğru karanlık, ıssız sokaklarda Jenny Winge'in yanında yürüdü. Önlerindeki üç kişi durdu; yarı yetişkin iki çocuk bir evin taş basamaklarında oturuyordu. Francesca ve Jenny çocuklarla konuşup onlara para verdiler.

“Dilenciler mi?” diye sordu Helge.

“Bilmiyorum, büyük olan gazete dağıtıcısı olduğunu söyledi.”

“Sanırım bu ülkedeki dilenciler oldukça sahtekâr.”

“Bunu Floransa'da fark etmiştim. İğrenç yaraları olan veya korkunç derece sakat olmuş insanların dilencilik yapmaya devam etmesine izin verilmesi ayıp değıl mi? Yetkililer, bu talihsiz insanlarla ilgilenmeli.”

“Bilmiyorum. Sanırım işin oluru bu. Yabancılar acımasızca yargılanabilir. Sanırım yalvarmayı tercih ediyorlar; bu şekilde daha fazla kazanıyorlar.”

“Piazza Michelangelo'da kolsuz bir dilenci vardı, elleri omzundan çıktı. Beraber yaşadığım bir Alman doktor, adamın Fiesole'de bir villası olduğunu söyledi.”

“Onun için her şey daha iyi!”

“Bizimle, engellilere hayatlarını saygın bir şekilde kazanabilmeleri için çalışmaları öğretiliyor.”

23. Per Bacco: “Baküs için!” Hayal kırıklığını şiddetli bir şekilde ifade eden ünlem. (ç. n.)

Jenny gülererek, “Zar zor bir villa satın alacak kadar,” dedi.

“Sakatlığını bahane ederek hayatını kazanmaktan daha moral bozucu bir şey hayal edebiliyor musunuz?”

“Birinin şu ya da bu şekilde sakat olduğunu bilmek her zaman moral bozucudur.”

“Ancak insanların merhametine başvurarak yaşıyorlar.”

“Bir sakat, her durumda merhamet edileceğini bilir. İnsanların veya Tanrı’nın yardımını kabul etmek zorundadır.”

Jenny birkaç adım attı, ince bir şilteye benzeyen perdenin köşesini kaldırdı. Küçük bir kiliseye girdiler. Sunakta mumlar yanıyordu. Işık, tapınağın halesine yansıyor, şamdanlar ve pirinç süslemelerde dalgalanıyordu. Sunak vazolarındaki kâğıt güllerin kırmızı ve sarı görünmesine sebep oluyordu. Bir rahip, sessizce kitap okuyarak sırtı onlara dönük halde durdu. Bir çift rahip yardımcısı ileri geri hareket ettiler, eğilip haç işareti yaptılar. Helge’ye anlamsız görünen çeşitli hareketlerde bulundular.

Küçük kilise karanlıktı; iki yanındaki şapelde, karanlığın kendisinden daha kara görüntülerin önünde, pirinç zincirlerden sarkan minik gece lambasının alevleri titriyordu.

Jenny Winge, aceleyle ayağa kalktı. Kıvrılmış elleri *prie-dieu*²⁴ üzerinde duruyordu, saçlarının güzel dalgalarında titreyerek çıplak boynunun narin kıvrımını okşayan yumuşak mum ışığına karşı başını kaldırıp silüetini açıkça ortaya koyuyordu.

Heggen ve Ahlin, sütunlardan birinin karşısındaki yığından sessizce iki sandalye aldı.

Şafaktan önceki bu sessiz ayin ilginç ve etkileyiciydi; Gram, rahibin her hareketini dikkatle takip etti. Yardımcılar, rahibin

24. *Prie-dieu*: Kiliselerde bulunan dua etme masası. (ç. n.)

omuzlarına, üzerinde altın haç olan beyaz bir elbise astılar. Rahip kutsanmış ekmeği aldı, döndü, ışığa doğru kaldırdı. Çocuklar tütsüyü salladılar ve tütsünün keskin, tatlı kokusu Helge'nin durduğu yere kadar süzüldü, ancak o, müzik ya da şarkı söylemek için boşuna bekledi.

Görünüşe göre Bayan Winge, böyle diz çöktüğü için Katolik gibi davranıyordu. Heggen önünde oturdu, sunağa doğru baktı.

Ona yaslanarak uyuyakalmış olan Francesca'nın omzuna kolunu koymuştu. Ahlin bir sütunun arkasına oturdu, muhtemelen o da uyuyordu ama onu göremiyordu.

Burada tamamen yabancılarla oturmak olağanüstüydü; yalnız hissediyordu ancak artık depresyonda değildi. Önceki gecedan kalan mutlu özgürlük hissi geri döndü. Jenny ve Francesca'ya baktı. Artık isimlerini biliyordu, belki daha fazlasını. Hiçbiri orada oturmanın onun için ne anlama geldiğini, gelmekle geride ne bıraktığını, acı dolu mücadelelerini, engelleri nasıl aştığını ve onu tutan bağların nasıl koptuğunu bilmiyordu. Garip bir şekilde mutlu hissetti, neredeyse gurur duydu ve iki kadına hafif bir acıyla baktı. Genç ve neşeli, beyaz, küçük alınlarının ardında hazır, kendine güvenen fikirleri olan küçük Cesca ve Jenny. Hayat yoluna etrafındaki birkaç küçük taşla adım atan iki genç kız, kendi hayatı hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Zavallı kızlar denemek zorunda olsalardı ne yaparlardı? Uyuyakaldığı için, Heggen omzuna dokunduğunda kızarmaya başladı.

Heggen, "Anladığım kadarıyla siz de uyudunuz," dedi.

Sokakta, yüksek, sessiz evler kapalı panjurlarıyla uykudaydı. Yan sokaktan bir tramvay geçti, köprüünün üzerinde bir fayton dolandı, birkaç donuk ve uykulu başboş yolcu kaldırımında yürüdü. Pincio'nun karanlık çobanpüsküllerine karşı beyaz duran,

Trinita-dei-Monti'nin önündeki dikili taşı görebilecekleri bir sokağa döndüler. Demir köprüde attıkları adımları ve bir avludaki çeşmenin su sesinden başka hiçbir canlı görülüyor, duyulmuyordu. Çok uzaklardan, Monte Pincio'daki suların uğultusu sessizliğin içinden geldi. Helge bunu fark etti ve ona doğru yürürken, sanki bir önceki akşamdan aldığı haz onu orada, çobanpüsküllerinin altındaki çeşmenin yanında bekliyormuş gibi, artan bir sevinç duygusuyla doldurdu.

Gözlerinin ve sesinin, duygularına ihanet ettiğini fark etmeden Jenny Winge'e döndü.

"Dün gece burada durdum, güneşin batışını izledim. Burada olmak çok garip hissettirdi. Yıllardır buraya gelmek için çalışıyorum. Çalışmalarım nedeniyle gelmem gerekti. Arkeolog olmak istedim, ancak diplomamı aldığım andan itibaren öğretmenlik yapmak zorunda kaldım. Buraya gelebileceğim günü bekliyordum. Bunun için kendimi hazırladım. Hatta dün öylece burada dururken neredeyse gafil avlanıyordum."

"Sizi çok iyi anlıyorum," dedi Jenny.

"Dün trenden indiğimde karşımda, kafeleri ve sinemaları olan modern binalarla çevrili Thermes'in kalıntılarını ve büyük, sarı harabelerin üzerinde parlayan güneşi gördüğüm an onu sevdim. Meydandaki tramvaylar, tarlalar, suyla dolu muhteşem çeşmeler... Yoğun trafiğe sahip, modern mahallelerin ortasında eski duvarların çok güzel görüldüğünü düşündüm."

Nazikçe başıyla onayladı. "Evet," dedi. "Ben de seviyorum."

"Sonra şehre indim; çok hoştu. Eskilerin arasında modern binalar ve her yerde akan çeşmeler. San Pietro'ya doğru yürüdüm. Oraya vardığımda karanlıktı ancak bir süre durup suya baktım. Bu şehir bütün gece hareketli mi?"

"Evet, bütün gece. Neredeyse her yerde çeşmeleri görüyor ve duyuyorsunuz. Sokaklar geceleri çok sessiz. Yaşadığımız

yerde, Bayan Jahrman ve ben, hava ılık olduğuunda gece geç saatte balkonumuzda oturup avludakini dinliyoruz.”

Taş duvarın üzerine oturmuştı. Helge, önceki akşamla aynı noktada durdu ve arka planı, dağ evlerinden görüldüğü kadar açık olan bir gökyüzünün altındaki tepelerden şehre baktı. Akciğerlerini saf, soğuk havayla doldurdu.

“Dünyanın hiçbir yerinde, Roma’daki gibi sabahlar yok,” dedi Jenny. “Demek istediğim, bütün kasaba hafifleştikçe hafifleyen bir uykuya dalmışken aniden dinlenmiş, zinde uyanır. Heggen, bunun kepenkler yüzünden olduğunu söylüyor; sabah ışığını yakalayıp yüzüne yansıtacak pencere camları yok.”

Güneş bir süre daha doğmayacaktı ancak gri evler yavaş yavaş renk yaymaya başlamıştı. Sanki ışık içerden, şeffaf duvarlardan geliyormuş gibiydi; bazı evler kırmızı görünüyordu, diğerleri sarıya veya beyaza dönmüştü. Monte Mario’daki villalar, kahverengi çimenliklerin ve siyah selvi ağaçlarının arkasından belirgin şekilde yükseldi.

Bir anda, kasabanın arkasındaki tepelerde bir yerde yıldıza benzer bir parıltı belirdi, sonunda ilk güneş ışığı, bir pencere camına yakalandı, yapraklar altın bir zeytin yeşiline dönüştü.

Bayan Jahrman arkadaşının yanına geldi, uykulu bir şekilde ona yaslandı. “*Il levar del sole.*”²⁵

Helge, berrak, mavi gökyüzüne baktı; güneş çeşmeyi aydınlattı ve su damlalarının gök mavisi ve altın rengi parıldamasını sağladı.

Francesca, kaygısızca esneyerek, “Tanrı hepinizi korusun, son derece uykuluyum,” dedi. “Ah! Dondurucu! O soğuk taşın üstüne nasıl oturduğunu anlamıyorum Jenny. Hemen yatağa gitmek istiyorum, *subito!*”²⁶

25. *Il levar del sole*: Gün doğumu. (ç. n.)

26. *Subito*: Hemen. (ç. n.)

Heggen esnedi. “Ben de uykuluyum. Eve gitmeliyiz, ancak önce mandıramda bir fincan sıcak süt ieeğim. Geliyor musunuz?”

İspanyol merdivenlerinden indiler. Helge, taş basamaklar arasına serpilmiş tüm küçük, yeşil yapraklara baktı.

“Bu kadar çok insanın aşağı, yukarı yürüdüğü yerde büyüyen her şeye bayılırım.”

“Taşların arasında toprak olan her yerde bir şeyler büyüyor. Geçen bahar evimizin çatısının altını görmeliydiniz. Fayansların arasında küçük bir incir ağacı bile büyüyor. Cesca, kışın dayanamayacak diye çok endişeli, büyüdüğünde nereden besleneceğini merak ediyor. Bunun için kaba taslak bir çizim yaptı.”

“Anladığım kadarıyla arkadaşınız bir ressam?”

“Evet, çok yeteneklidir.”

Helge, “Memleketimde, sonbahar sergisinde, sizin bir resminizi gördüğümü hatırlıyorum,” dedi. “Bakır bir kapta g llerle.”

“Geçen bahar burada boyamıştım, ancak şimdi ondan pek memnun değilim. Yazın iki ay boyunca Paris'teydim ve sanırım o dönemde çok şey öğrendim. Ben onu, onun için belirlediğim fiyata,   yüz *krona* sattım. İçinde güzel olan bazı şeyler vardı.”

“Siz modern bir ressamsınız, sanırım hepiniz  ylesiniz.”

Jenny hafıfe gülümsedi ancak cevap vermedi.

Diğerleri merdivenlerin önünde bekledi. Jenny, erkeklerle el sıkıştı ve “Günaydın,” dedi.

“Bununla ne kastediyorsun?” dedi Heggen. “şimdi gerçekten çalışmaya mı gidiyorsun?”

“Evet, demek istediğim bu.”

“Harikasın.”

“Ah, yapma Jenny, eve gel!” dedi Francesca ürpererek.

“Neden çalışmamalıyım ki? Ben, biraz bile yorgun değilim. Bay Gram, buradan faytona binseniz daha iyi olmaz mı?”

“Ben de öyle düşünüyorum. Postane şimdi açık mıdır? Piazza di Spagna’dan uzak olmadığını biliyorum.”

“Ben de oradan geçeceğim, benimle gelebilirsiniz.” Eve doğru yürümeye başlayan diğerlerine son bir kez başını salladı. Francesca, Ahlin’in koluna gevşek bir şekilde asıldı ve uykusunun üstesinden geldi...

III

“Öyleyse, mektubunuz mu geldi?” dedi Jenny Winge, beklediği postanenin giriş salonuna Helge döndüğünde. “Şimdi size hangi tramvaya bineceğinizi göstereceğim.”

“Teşekkür ederim, çok nazıksınız.”

Meydan güneş ışığında bembeyaz uzanıyordu; sabah havası berrak ve temizdi. At arabaları, ara sokaklardaki insanlar aceleyle geçiyorlardı.

“Biliyorsunuz Bayan Winge, eve gideceğimi sanmıyorum. Olabildiğince uyanık olacağım ve yürüyüşe çıkmaktan hoşlanıyorum. Size biraz eşlik etmeme izin verilmesini istesem, beni rahatsız edici bulur muydunuz?”

“Ah, hayır. Oteline gidecek yolu bulabilecek misiniz?”

“Ah, gün ışığında iyi idare edebileceğimi düşünüyorum.”

“Artık her yerde fayton bulabilirsiniz.”

Corso’ya geldiler ve Helge’ye sarayların adlarını söyledi. Her zaman ondan bir veya iki adım öndeydi, çünkü o, kaldırımlara çıkmış olan birçok insan arasında kolaylıkla hareket ediyordu.

“Vermouth²⁷ sever misiniz?” diye sordu. “Ben biraz almak için buraya geliyorum.”

Jenny, barın mermer tezgahında durarak hepsini bir yudumda içti. Helge, kendisi için yeni olan acı, tatlı içkiden hoş-

27. Vermouth: Vermut, aperatif şarap. (ç. n.)

lanmadı, ancak yolda bir bara takılmanın eğlenceli olduğunu düşündü.

Jenny, havanın nemli olduğu, güneşin evlerin sadece tepelerine ulaştığı dar sokaklara döndü. Helge her şeyi büyük bir ilgiyle inceledi: pirinç çivili koşum takımları, kırmızı püsküllü katırların arkasındaki mavi at arabaları, saçsız kadınlar, esmer çocuklar, küçük, ucuz dükkânlar ve verandadaki sebzeler... Bir yerde, bir adam ocakta çörek yapıyordu. Jenny biraz aldı, ona sundu, ancak Helge kibarca reddetti. “Ne tuhaf bir kız,” diye düşündü. Gece boyunca devirdiği onca içkinin üzerine bir de şimdi o yağlı topların dişlerinin arasında olduğunu düşünmek bile midesini bulandırıyor. Yine de tadını çıkarıyormuş gibi yaparak onları yedi. Üstelik Vermouth’un tadı hâlâ ağzındaydı. Ayrıca yaşlı adam çok kirliydi.

Kuruması için asılmış grimsi çamaşırların olduğu eski, yıpranmış evlerle Venedik panjurları arasında kafes pencereleri ve çıkıntılı pervazları olan devasa taş saraylar duruyordu. Jenny, onu kolundan tutmak zorunda kaldığında, barok²⁸ tarzda bir kapıdan dönüşü zar zor alan kırmızı bir at arabası, olukların lahana yaprakları ve diğer çöplerle dolu olduğu dar sokağa hızlanarak çıktı.

Helge her anından zevk aldı, oldukça tuhaf ve oldukça güneyliydi. Yıllar geçtikçe fantastik hayalleri gündelik küçük gerçeklikler tarafından yok edilmişti, ta ki kendiyle alay etmeye, hayallerini nefsi müdafaa ile düzeltmeye çalışana kadar. Şimdi, bu romantik mahallelerde diğer büyük şehirlerde olduğu gibi aynı türden insanların yaşadığına kendini ikna etmeye çalıştı, dükkân kızları, fabrika işçileri, matbaacılar, telgraf operatörleri, ofislerde ve makinelerde çalışan insanlar, tıpkı dünyanın her yerinde olduğu gibi. Hayallerinin imgesi olan

28. Barok: MS 1600–1750 yılları arasındaki klasik sanatı izleyen resim ve mimarlık üslubu. (ç. n.)

evlerin ve sokakların apaçık gerçek olduğunu düşünmek de ona zevk verdi.

Dar, nemli, kokulu sokaklarda yürüdükten sonra güneş ışığı altında açık bir alana geldiler. Zemin rastgele yükselmiş, sakatat ve çöp yığınları arasında uzanıyordu. Bazıları kısmen yıkılmış odaları gösteren harap eski evler, klasik kalıntılar arasında duruyordu.

Kentsel dönüşümde yıkılması unutulmuş gibi görünen bazı müstakil evleri geçerek Vesta Tapınağı'nın yanındaki meydana ulaştılar. Aventino, büyük, yeni buhar değirmeni, sütunlu portiko ve ince kuleli sevimli küçük kilisenin ardında, tepedeki manastırlar, bahçeler arasındaki toz grisi, isimsiz kalıntılarla güneşli gökyüzüne karşı farklı bir şekilde yükseldi.

Hakkında onca şey okuyup, eski gravürlerde ya da tiyatro dekorlarında rastlayabileceğiniz yeşil yapraklı çiçeklerden oluşan romantik bir çerçeve içinde hayalini kurduğunuz –Almanya ve Floransa'daki– o harabelerin hakikatte kir, pas, kâğıt parçaları, boş tenekeler ve çer çöp içinde pejmürde bir halde oluşu onu daima bir hayrete sürüklüyordu. Güneyin bitki örtüsünün temsilcileri, grimsi siyah, yapraklarını dökmeyen, çıplak, dikenli çalılar ve sarı, soluk sazlıklardı.

O güneşli sabahın görmesini bilenler için güzellik barındırdığını anladı.

Jenny Winge, kilisenin arka tarafındaki bahçe duvarları arasındaki yola girdi. Duvarlar sarmaşıklarla kaplıydı, arkalarında çamlar yükseliyordu. Bir sigara yakmak için durdu.

“Ben bir sigara bağımlısıyım,” dedi. “Ancak Cesca'yla birlikteyken içmemeliyim çünkü kalbi buna dayanmıyor. Burada, buhar makinası gibi içiyorum, işte.”

Küçük, sarı ev bir çitin içinde duruyordu; bahçede büyük, çıplak karaağaçların altında masalar ve telaşlı saplardan yapılmış

bir yazlık ev vardı. Jenny, kapı eşiğinden çıkan yaşlı kadını selamladı.

“Peki, Bay Gram, kahvaltıya ne dersiniz?”

“Fena fikir değil. Bir fincan sert kahve, bir küçük ekmek, tereyağı.”

“Kahve ve tereyağı! Şunlara da bakın! Tabii ki hayır. Yumurta, ekmek, şarap, marul ve belki biraz peynir. Evet, peyniri olduğunu söylüyor. Kaç tane yumurta istiyorsunuz?”

Kadın masayı hazırlarken, Bayan Winge şövaleyle boya malzemelerini bahçeye taşıdı ve uzun, mavi gece şalını boyayla kirlenmiş kısa bir paltoyla değiştirdi.

“Resminize bakabilir miyim?” diye sordu Helge.

“Evet, o yeşili azaltacağım, oldukça fazla görünüyor. Henüz olması gereken ışık yok ancak arka planı bence iyi.”

Helge resme baktı, ağaçlar büyük yağ sıçramalarına benziyordu. Onda bir şey göremedi.

“İşte kahvaltı geliyor. Eğer yumurtalar sertse ona fırlatırız. Yaşasın, değiller!”

Helge, aç değildi. Ekşi, beyaz şarap midesinin yanmasına sebep oldu; kuru, tuzsuz ekmeği güçlkle yutabiliyordu, ancak Jenny, beyaz dişleriyle büyük parçaları ısırdı, ağzına küçük parmesan parçaları koydu ve şarap içti. Üç yumurta çoktan bitmişti.

“O iğrenç ekmeği tereyağsız nasıl yiyebiliyorsunuz?” dedi Helge.

“Bu haliyle de seviyorum. Christiania’dan ayrıldığımızdan beri tereyağı yemedim. Cesca ve ben, tereyağını sadece parti verirken satın alıyoruz. Biliyorsunuz, çok ekonomik yaşamalıyız.”

Güldü ve şöyle dedi, “Boncuklar ve mercanlar sizce ekonomik mi?”

“Hayır lüksler, ancak çok gerekliler, yani birazcık. Ucuz yaşıyoruz, ucuz yiyoruz, akşam yemeği için haftada iki veya üç kez çay, kuru ekmek ve turp... Daha sonra ipek eşyalar satın alıyoruz.”

Yemeğini yemiş, bir sigara yakmış, elini çenesine dayayarak Helge'nin önünde oturmuştu. “Açlıktan ölmek Bay Gram, tabii ki henüz denemedim ama denemek zorunda kalabilirim. Heggen de öyle, o da bu şekilde düşünüyor. Açlıktan ölmek ya da gerekli olanın çok azına sahip olmak, gereksiz olanlara sahip olmaktan iyidir. Gereksiz olan, çalıştığımız ve özlediğimiz şeydir. Evde, annemle her zaman kesinlikle gerekli olana sahiptik, ancak bunun ötesinde hiçbir şey düşünülmemelidir. Bunun olması gerekiyordu, çocuklar her şeyden önce beslenmelidir.”

“Para konusunda sorun yaşadığınızı düşünemiyorum.”

“Neden peki?”

“Çünkü çok cesur ve bağımsızsınız. Ayrıca her şey hakkında çok kararlı fikirleriniz var.”

“İhtiyaçlarınızı karşılayabilmek için sürekli bir mücadele içinde olmanızı gerektiren koşullarda ve bu durum her zaman size hatırlatıldığında, herhangi bir fikir oluşturmaya cesaret edemiyorsunuz. Paranın, genellikle neyi dileyebileceğine ya da isteyebileceğine karar vermesi çok kışkırtıcıdır.”

Jenny, düşünceli bir şekilde başıyla onayladı. “Evet ancak insan sağlığı, gençliği, bilgisi olduğunda böyle hissetmemelidir.”

“Mesela benim durumumu ele alalım. Her zaman bilimsel çalışma konusunda biraz yeteneğim olduğuna inandım ve yapmak istediğim tek şey bu. Birkaç kitap yazdım, biliyorsunuz popüler olanlar ve şimdi Güney Avrupa'da Bronz Çağı hakkında bir makale üzerinde çalışıyorum. Ben bir öğretmenim

ve özel bir okulun müfettişiyim, oldukça iyi bir pozisyona sahibim.”

“Buraya işiniz hakkında çalışmaya gelmiştiniz. Bu sabah öyle dediğinizi hatırlıyorum.”

Cevap vermedi sadece devam etti. “Babamın durumu da aynıydı. Ressam olmak istiyordu, her şeyden çok istiyordu ve bir yıllığına buraya geldi. Sonra evlendi, şimdi yirmi altı yıldır büyük zorluklar altında sürdürdüğü bir litografik²⁹ baskı makinesinin sahibi. Babamın, hayattan çok şey aldığını düşündüğüne inanmıyorum.”

Jenny Winge, düşünceli bir şekilde önüne bakarak eskisi gibi oturdu. Aşağıdaki meyve bahçesinde sıralar halinde sebzeler, gri toprağın üzerinde küçük zararsız yeşil demetler büyüyordu ve çayırın uzak tarafında, Palatine’de koyu yeşilliklere karşı sarı harabe yığınları görünüyordu. Hava, bugünün sıcak olacağını vadetti. Uzaktaki Alban Dağları, köy bahçelerinin ötesinde, gökyüzünün yumuşak mavisine karşı sisli görünüyordu.

Jenny biraz şarap içti, hâlâ karşıya bakıyordu. Helge, Jenny’nin sigarasının dumanını gözleriyle takip etti, hafif bir sabah esintisi sigaranın dumanını gün ışığına doğru taşıyordu. Jenny bacaklarını üst üste atarak oturdu. Bilekleri ince, ayakları küçüktü. Mor çoraplarının üzerine boncuk işlemeli gece ayakkabıları giymişti. Beyaz yakalı ve süt beyazı boynunda pembe lekeler bırakan boncuklarla gümüş grimsi elbisesinin üzerinde önü açık ceketi vardı. Kürk şapka, açık renkli, kabarık saçlarından geriye doğru kaymıştı.

“Sanırım babanızın desteğini almışsınızdır Bay Gram, yani o sizi anlıyor değil mi? Kalbinizde oldukça farklı bir iş varken, o okulda çok fazla ileri gidemeyeceğinizi kesinlikle anlamıştır.”

29. Litografik: Yağlı mürekkeple çizilen taş baskı sanatı. (ç. n.)

“Bilmiyorum. Tabii ki yurt dışına gidebildiğim için çok memnundu, ancak...” –Biraz tereddüt ettikten sonra– “Babamla hiç bu kadar yakın olmamıştım. Sonra annem, çok çalışmam, parasız kalmam ya da geleceğimi riske atmam konusunda endişeliydi. Annem ve babam o kadar farklı ki... Annem, onu hiçbir zaman tam olarak anlamadı ve bize, çocuklarına, daha çok göz kulak oldu. Çocukken benim için çok önemliydi, ama babamı bile, benim üzerimde ondan daha fazla etkiye sahip olduğu için kıskanıyordu. İşimi de kıskanıyordu. Akşamları bir şeyler okumak için kendimi odama kapattığımda, sağlığım için endişelenir, işimi bırakmamdan korkardı.”

Jenny, düşünceli şekilde birkaç kez başıyla onayladı.

“Postaneden aldığım mektup onlardan.” Cebinden çıkarıp baktı ancak açmadı. Gülümsemeye çalışarak, “Bugün benim doğum günüm,” dedi. “Yirmi altı oldum.”

“Nice mutlu yıllara,” dedi Bayan Winge, onunla el sıkıştı. Bayan Winge, ona neredeyse Bayan Jahrman’ı kollarının arasına aldığı zamanki gibi baktı.

Helge’nin, uzun, zayıf ve esmer olduğu izlenimine sahip olmasına rağmen, daha önce neye benzediğini fark etmemişti. Genel olarak iyi, düzenli yüz hatları, yüksek, biraz dar bir alnı, kendine özgü amber rengi benzeri şeffaflığı olan, açık kahverengi gözleri, bıyık altında yorgun ve hüznü ifadeyle küçük, zayıf bir ağzı vardı.

“Sizi çok iyi anlıyorum,” dedi aniden. “Bahsettiğiniz şey hakkındaki her şeyi biliyorum. Geçen yıl Noel’e kadar ben de öğretmenlik yaptım. Mürebbiye olarak başladım, ruhban okuluna girecek yaşına gelene kadar devam ettim.” Biraz utangaç şekilde gülümsedi. “Teyzelerimden biri bana az miktarda para bırakıp yurt dışına çıkınca okuldaki görevimi bıraktım. Yaklaşık üç yıl yetecek, sanırım, belki biraz daha uzun. Son zaman-

larda gazetelere bazı makaleler gönderdim, bazı resimlerimi satabilirim. Annem tüm parayı kullanmamı onaylamadı, bunca yıl özel öğretmenlik ve okullarda tuhaf dersler verdikten sonra görevimi bırakmamı hoş karşılamadı. Sanırım anneler her zaman sabit maaşının olmasını istiyorlar...”

“Sizin yerinizde olsam bunu riske atacağımı sanmıyorum, bütün emeklerini böyle hiç etmek... Evimin üzerimdeki etkisi bu, biliyorum, ancak para harcanacağı zaman endişelenmekten kendimi alıkoyamıyorum.”

“Boş verin,” dedi Jenny Winge. “Ben iyiyim, güçlüyüm, çok şey biliyorum, dikiş yapabilir, yıkayabilir, pişirebilir ve ütüleyebilirim. Birçok dil biliyorum. Her zaman İngiltere veya Amerika’da yapacak bir şeyler bulabilirim. Francesca,” dedi gülerek, “onunla Güney Afrika’ya gitmemi, sütçü hizmetçisi olmamı istiyor çünkü bu konuda iyi olduğunu düşünüyor. Zulus’u³⁰ çizeceğiz, muhteşem model olduklarını söylüyor.”

“Bu da küçük bir iş değil, mesafeyi sorun etmiyorsunuz gibi görünüyor.”

“Hiç de bile, tabii ki saçma sapan konuşuyorum. Tüm o yıllar boyunca, uzaklaşmanın, en azından Kopenhag’a bile gitmenin, orada resim çizmek ve öğrenmek için bir süre kalmanın imkânsız olduğunu düşündüm. Sonunda her şeyi bırakıp gitmeye karar verdiğimde, sizi temin ederim ki pek çok kötü anım oldu. Çevrem, bunun delilik olduğunu düşündü. Bunun bende bir etki yarattığını fark ettim, beni daha da kararlı yaptı. Resim çizmek her zaman en tutkulu arzum olmuştur ve memlekette, çalışmam gerektiği kadar çalışamayacağımı biliyordum. Dikkatimi dağıtacak çok şey vardı. Ancak annem o kadar eski kafalıydı ki bir şey öğrenmek istersem hemen başlamam gerektiğini anlamıyordu. Benden yalnızca on dokuz

30. Zulus: Güney Afrika’da bir kabile. (ç. n.)

yaş büyüktü, ben on bir yaşındayken yeniden evlendi, bu onu daha da gençleştirdi.

“Evden ayrılırken insana tuhaf gelen şey, tesadüfen birlikte yaşadığınız insanların etkisinin kırıldığını görmektir. Kendi gözlerinizle görmeyi, kendiniz için düşünmeyi öğrenirseniz ve yolcuğunuzdan iyi bir şey elde etmenin size bağlı olduğunu anlarsınız; ne görmeyi ve öğrenmeyi, hayatınızı nasıl düzenlemeyi, ne gibi etkiler sunmayı istediğinizi seçersiniz. Hayattan bir bütün olarak ne alacağınızın kendinize bağlı olduğunu anlamayı öğrenirsiniz. Koşullar, sizin de söylediğiniz gibi, elbette bazı durumlar için önemlidir, ancak engellerden nasıl kaçınacağınızı ya da benliğinize en kolay gelen şekilde onları nasıl aşacağınızı öğrenirsiniz. Başınıza gelen, hoş olmayan şeylerin çoğuna kendiniz sebep olursunuz. Evde asla yalnız değilsiniz, değil mi? Seyahat etmenin en büyük avantajı, size yardım edecek veya tavsiyede bulunacak kimsenin olmamasıdır. Evinizden uzaklaşana kadar evinize borçlu olduğunuz her şeyi anlayamaz ya da ona minnettar olamazsınız. Ona olan bağımlılığınızdan kurtulana kadar, kendi efendiniz olamayacağınızı bilirsiniz. O zamana kadar onu gerçekten sevemezsiniz çünkü bağımlı olduğunuz herhangi bir şeyi nasıl sevebilirsiniz ki?”

“Bilmiyorum. Her zaman sevdiğimiz şeye bağımlı değil miyiz? Örneğin siz ve işiniz. Bir kez insanları gerçekten sevmeye başladığınızda...” dedi sessizce, “kendinizi onlara iyilik yapmak için bağımlı hale getiriyorsunuz.”

Bir an düşündü, sonra aniden dedi ki, “Ancak bu sizin kendi seçiminiz. Siz köle değilsiniz. Kendinizden daha çok değer verdiğiniz bir şeye veya birine hizmet ediyorsunuz. Yeni yıla tek başınıza, tamamen ücretsiz girebileceğiniz ve sadece istediğiniz işi yapabileceğiniz için memnun değil misiniz?”

Helge, Piazza San Pietro'daki önceki akşamı hatırladı. Şehri,

güneşin yumuşak, örtülü renkleriyle izledi ve yanındaki güzel, genç kıza baktı.

“Evet,” dedi Helge.

“Pekâlâ.” Ayağa kalktı, ceketini ilikledi, boya kutusunu açtı. “Şimdi çalışmalıyım.”

“Sanırım benden kurtulmak istiyorsunuz?”

Jenny gülümsedi. “Sizin de yorgun olduğunuzu söyleyebilirim.”

“Pek değil, hesabı ödemeliyim.”

Kadına seslendi ve ona yardım etti, bu sırada paletine renkleri sıkıştırdı.

“Kasabaya dönüş yolunu bulabileceğinizi düşünüyor musunuz?”

“Evet, tam olarak nasıl geldiğimizi hatırlıyorum ve sanırım bir fayton bulacağım. Hiç kulübe gider misiniz?”

“Evet, ara sıra giderim.”

“Sizinle tekrar buluşmayı çok isterim.”

“Buluşacağımızı tahmin ediyorum.” Bir an tereddüt ettikten sonra, “Eğer ilgilenirseniz bir gün bizi ziyarete gelip çayımızı içebilirsiniz. Vantaggio 111. Cesca ve ben genellikle öğleden sonraları evdeyiz,” dedi.

“Teşekkürler, memnuniyetle. O zaman güle güle, çok teşekkürler.”

Ona elini uzatarak, “Size de,” dedi.

Kapıda, geriye doğru baktı. Palet bıçağıyla tuvalini kazıyor ve kafede duydukları şarkıyı mırıldanıyordu. Sonunda melodiyi hatırladı, uzaklaşırken kendi kendine mırıldanmaya başladı.

IV

Jenny, kollarını battaniyenin altından çıkardı, ensesine koydu. Oda buz gibi soğuk ve karanlıktı. Panjurlardan hiç ışık gelmiyordu. Bir kibrit çaktı, saatine baktı, saat neredeyse yediydi. Biraz daha uyuyabildi ve başı yastığın altında, tekrar battaniyenin altına girdi.

“Jenny, uyuyor musun?” Francesca kapıyı tıklatmadan açtı, yatağa yaklaştı. Karanlıkta, arkadaşının yüzünü hissetti ve okşadı. “Yorgun musun?”

“Hayır, şimdi kalkacağım.”

“Ne zaman eve geldin?”

“Saat üç civarıydı. Öğle yemeğinden önce banyo yapmak için Prati’ye gittim ve Ripetta’da yemek yedim. Bilirsin, eve geldiğimde hemen uyudum. İyiye dinlendim, şimdi kalkacağım.”

“Biraz bekle. Çok soğuk, lambayı yakmama izin ver.”

Francesca masanın üzerindeki lambayı yaktı.

“Sinyorayı neden çağırılmıyorsun? Oh, Cesca buraya gel de sana bir bakayım.” Jenny yatağa oturdu.

Francesca, lambayı yatağın yanındaki masanın üzerine koydu ve yavaşça döndü. Yeşil eteğiyle beyaz bir bluz giymiş, omuzlarına çizgili bir fular atmıştı. Boynuna da çift sıra koyu, kırmızı mercanlar takmıştı ve kulaklarından uzun, cilalı damlalar sarkıyordu. Damlaların onlara, örgü yünleriyle bağlandığını göstermek için saçlarını gülünç bir şekilde kulaklarının altından tutup çekti.

“Süslü püslü, onları altmış sekiz liraya aldım, iyi bir pazarlık değil mi? Bana yakışıyor mu?”

“Mükemmel! O kıyafetle de mükemmel duruyor. Seni şimdi olduğun gibi resmetmek istiyorum.”

“Evet, resmet. İstersen oturabilirim, bugünlerde çalışamayacak kadar huzursuzum. Ah hayatım!” İçini çekti ve yatağa oturdu. “Gidip kömürü getirsem iyi olur.”

Bir toprak kapta yanan odun kömürü ile geri döndü, küçük sobanın üzerine eğildi. “Burası ısınana kadar yatakta kal canım. Çayı yapacağım ve masayı kuracağım. Görüyorum ki eve çizimini getirmişsin. Bir bakayım.” Tahtayı bir sandalyeye dayadı, lambayı ona tuttu.

“Baksana, baksana!”

“Çok kötü değil, ne düşünüyorsun? Birkaç eskiz daha yapacağım. Görüyorsun, büyük bir resim planlıyorum. Kazı alanındaki çalışanlar ve katır arabalarıyla bunun iyi bir konu olduğunu düşünmüyor musun?”

“Çok iyi. Eminim bundan bir şeyler yapabilirsin. Gunnar ve Ahlin’e göstermek istiyorum. Ah, kalkmışsın! Saçını ben yapayım. Ne kadar da gür saçların var, çocuğum. Saçlarına moda daha uygun bir şekil verebilir miyim?” Francesca, parmaklarını arkadaşının uzun, sarı saçlarından geçirdi. “Kıpırdamadan dur. Bu sabah sana bir mektup geldi. Ben getirdim. Buldun mu? Küçük kardeşindendi, değil mi?”

“Evet,” dedi Jenny.

“Hoşuna gitti mi? Memnun musun?”

“Evet, çok hoş. Biliyor musun Cesca, bazen, bir pazar sabahı keşke eve uçup Kalfatrus ile Nordmarken’de gezebilseydim diyorum. O çocuk gerçekten çok iyi bir dost.”

Francesca, Jenny’nin camdaki gülümseyen yüzüne baktı. Saçını aldı ve yeniden taramaya başladı.

“Hayır Cesca, bunun için zaman yok.”

“Ah, evet. Çok erken gelirlerse odama girebilirler. Of! Gerçi odam da berbat halde, domuz ahırından farkı yok. Neyse boş ver. O kadar erken gelmeyecekler, en azından Gunnar gelmeyecek ve gelse bile bu konuda onu da Ahlin'i de umursamıyorum. Zaten bu sabah beni görmeye geldi. Ben yataktaydım, o oturup konuştu. Giyinirken onu balkona gönderdim ve sonra dışarı çıkıp Tre Re'de güzel bir yemek yedik. Bütün öğleden sonra birlikteydik.”

Jenny hiçbir şey söylemedi.

“Nazionale'de Gram'ı gördük. Korkunç değil mi? Hiç böyle bir şey bekliyor muydun?”

“Korkunç olduğunu düşünmüyorum. O garip, zavallı çocuk, tıpkı ilk günkü gibi. Eğlenmek isteyen ancak bunu nasıl yapılacağını bilmeyen biri.”

Francesca onu taklit ederek, “Bu sabah Floransa'dan geldim,” dedi ve güldü. “Ah, en azından uçakla gelseydi.”

“Ona, fazlasıyla kaba davrandın, canım. Ondan, bu akşam buraya gelmesini istemeliydim ancak senin yüzünden cesaret edemedim. O, bizim misafirimizken ona karşı saygısızlık etme riskini alamazdım.”

“Endişelenme. Bunu çok iyi biliyorsun.” Francesca kırılmıştı.

“Douglas'ın benimle çay içmeye geldiği zamanı hatırlıyor musun?”

“Evet, model işinden sonraydı ancak bu oldukça farklı bir konuydu.”

“Saçmalık. Bu seni ilgilendirmiyordu.”

“İlgilendirmiyor muydu? Bana evlenme teklif ettiğinde ne-redeyse kabul etmiştim.”

“Nasıl bilebilirdin ki?” dedi Jenny.

“Her neyse, tam olarak hayır dememiştim ve önceki gün onunla Versailles’a gitmiştim. Orada beni birkaç kez öptü, başını kucağıma koydu. Onu umursamadığımı söyledim yine de bana inanmadı.”

“Doğru değil Cesca.” Jenny, Cesca’nın gözünü aynada yakaladı. “Aklını kullandığında dünyadaki en sevimli küçük kızsın, ancak bazen canlı varlıkların veya insanların duygularına saygı duyman gerektiği hakkında bir fikrin yok. Bu kadar düşüncesiz olmasaydın, onlara saygı duyardın çünkü sadece iyi ve kibar olmak istediğini biliyorum.”

“*Per Bacco!* Bundan çok emin olma. Sana gülleri göstermiydim. Ahlin, bu öğleden sonra bir İspanyol merdiveninde bana biraz gül aldı.” Cesca cüretkârca gülümsedi.

“Bu tür şeyleri durdurmalısın. Bence o bunun altından kalmaz.”

“Umurumda değil. Bana âşıkça, sanırım hoşuna gidiyordur.”

“Tüm bu yaptıklarından sonra itibarın hakkında konuşmayacağım.”

“Hayır, itibarım hakkında konuşmasan daha iyi olur çünkü şu an tam da bunu yapmak üzeresin. Memleketteki, Christia-nia’daki son olaylardan sonra itibarımı tek seferde sonsuza kadar kaybettim.” Delice güldü. “Tanrı, hepsini kahretsin. Umurumda değil.”

“Seni anlamıyorum, bir tanecik Cesca’m. O adamların hiçbirini umursamıyorsun. Neden istiyorsun ki? Ahlin’e gelince, onun ciddi olduğunu anlamıyor musun? Norman Douglas da ciddiydi. Ne yaptığını bilmiyorsun. Senin gerçekten hiç içgü-dünün olmadığına inanıyorum çocuğum.”

Francesca fırçasını, tırağını kaldırdı. Camdan Jenny’nin

saçlarına baktı. Meydan okuyan küçük gülümsemesini korumaya çalıştı ancak yüzü soldu ve gözleri yaşlarla doldu.

“Bu sabah bana da mektup geldi.” Sesi titredi. “Borghild, Berlin’den.” Jenny, makyaj masasından kalktı. “Evet, belki hazırlansan iyi olur. Su ısıtıcısını üstüne koyacak mısın yoksa önce enginarı pişirsek daha mı iyi olur? Yatağını düzeltmeye başladı. Marietta’yı arayabiliriz, bunu kendimiz yapsak daha iyi olmaz mı?”

“Borghild, Hans Hermann’ın geçen hafta evlenmiş olduğunu yazmış. Karısı da bebek bekliyormuş.”

Jenny, kibrit kutusunu masaya koydu. Francesca’nın zavallı, küçük yüzüne baktı, sonra sessizce ona doğru gitti.

“Biliyorsun, şu şarkıcı Berit Eck de nişanlıydı.” Francesca, bir an arkadaşına yaslanarak hafif bir sesle konuştu ve ardından titreyen ellerle çarşafı düzenlemeye başladı.

“Ancak nişanlandıklarını biliyordun, bir yıldan fazladır.”

“Evet, bırak ben yapayım Jenny, sen masayı kur. Elbette, her şeyi bildiğini biliyorum.”

Jenny, masayı dört kişilik hazırladı. Francesca, yatak örtüsünü yatağın üzerine koydu ve gülleri getirdi. Bluzuyla beceriksizce ayakta dikildi, sonra içinden bir mektup çıkardı, parmaklarının arasında büktü.

“Onlarla Thiergarten’da tanıştığını yazmış. Ah, ‘Borghild bazen acımasız olabiliyor,’ diyor.” Francesca hızla odanın karşısına geçti, sobanın kapağını açtı ve mektubu içine attı. Sonra bir koltuğa oturarak gözyaşlarına boğuldu.

Jenny yanına gitti, kolunu boynuna doladı.

“Cesca, sevgili küçük Cesca!”

Francesca yüzünü Jenny’nin koluna bastırdı.

“Zavallı şey, çok perişan görünüyordu. Koluna asıldı, so-

murtkan ve kızgın görünüyordu. Tam olarak hayal edebiliyorum. Onun için üzgünüm, bu şekilde kendisini ona bağımlı hale getiriyor. Onu eminim dizlerinin üstüne çökertmiştir. Onu tanırken nasıl bu kadar aptal olabilir. Bir düşün Jenny, başkası tarafından bebeği olacak, Aman Tanrım!”

Jenny, sandalyenin koluna oturdu. Cesca, ona yakın bir yerdedi.

“Sanırım haklısın, içgüdülerim yok. Belki onu gerçekten sevmedim ancak ondan bir çocuğum olması hoşuma giderdi. Yine de karar veremedim. Bazen benden, onunla hemen evlendirme dairesine gidip evlenmemi isterdi ama ben istemedim. Evde bana çok kızıyorlardı ve insanlar, evlenmeden çocuğumuz olsaydı evlenmek zorunda olduğumuzu söylerlerdi. Benim için en kötüsünü düşünseler de ben ikisini de istemedim ancak bu beni endişelendirmedi. Onun uğruna itibarımı mahvettiğimi biliyordum ama umursamıyordum, sana diyorum ki şu anda da umursamıyorum.

“Daha sonra benimle evlenmeyeceğinden korktuğum için onu reddettiğimi düşündü. ‘Önce evlendirme dairesine gidelim, o zaman seni aptal kız,’ dedi ancak ben gitmedim. Her şeyin sahte olduğunu düşündü. ‘Yapmacıksın,’ dedi, ‘artık istesen de bundan daha yapmacık olamazsın.’ Bazen neredeyse öyle olmadığımı düşündüm. Belki de sadece korkutucuydu çünkü çok acımasızdı, bazen üstümdeki kıyafetleri yırtarcasına beni dövüyordu. Kendimi korumak için tırnak atmam, ısırmam, ağlamam ve çığlık atmam gerekiyordu.”

“Yine de ona geri mi döndün?” dedi Jenny.

“Evet, döndüm, bu doğru. Kapı görevlisinin eşi artık odasını toparlamak istemedi ve ben onun için toparladım. Anahtarım vardı. Zemini fırçaladım ve yatağını yaptım, yatağın içine kimlerin girip çıktığını Tanrı biliyor.”

Jenny başını salladı.

“Borghild buna çok kızdı. Bana bir metresi olduğunu kanıtladı. Biliyordum ancak kanıt istemedim. Borghild, onları basmamı ve onu kıskanmamı istediği için bana anahtar verdiğini söyledi, böylece pes edebilmem için her ne olursa olsun bu tehlikeyi göze almam gerekiyordu. O haklı değildi çünkü sevdiği bendim –onun kendi tarzında– beni herhangi birini sevebileceği kadar sevdiğini biliyordum.

“Borghild bana kızgındı çünkü büyükannemizin elmas yüzüğünü rehinciye verdim. Sana bundan hiç bahsetmedim. Hans paraya ihtiyacı olduğunu söyledi –yüz *krona*– ben de alacağıma söz verdim. Bilmediğim bir yer. Babama yazmaya cesaret edemedim çünkü zaten harçlığımdan fazlasını harcadım, bu yüzden gittim, saatimi, bir zincir bileziği ve o yüzüğü rehinciye verdim., Üzerinde bir sürü küçük elmas olan, büyük siperli, eski bir şeydi, biliyorsun. Borghild kızgındı çünkü en büyüğümüz olmasına rağmen ona verilmemişti, ancak büyükannem onun adını aldığım için ona sahip çıkmam gerektiğini söylemişti. Bir sabah dükkân açılır açılmaz aşağı indim. Nefret uyandırıcı bir andı, parayı aldım ve Hans’a götürdüm. Nereden bulduğumu sordu. Ben de ona söyledim. Sonra beni öptü, dedi ki, ‘Bana fışle parayı ver kedicik.’ –Bana eskiden böyle seslenirdi.– Ben de verdim. Telif etmek istediğini düşündüm ancak gerekmediğini söyledi. Anlarsın ya, etkilendim. Hans, ‘Başka bir yoldan halledeceğim,’ dedi, dışarı çıktı. Odasında kaldım ve bekledim. Parayı istediğini bildiğim için çok heyecanlandım, ertesi gün gidip eşyaları yeniden rehinciye vermeye karar verdim. İkinci sefer çok berbat olamazdı, daha zor değildi. Şimdi ona her şeyimi verirdim. Sonra geldi, sence ne yaptı?” Gözyaşları arasında güldü. “Kiralık bürosundaki eşyaları geri almış ve daha fazlasını veren şahsi bankacısına rehin vermişti.

“Bütün gün birlikteydik, şampanya ve diğer her şeyle, gece

onunla eve gittim. Benimle oynadı. Aman Tanrım, nasıl da oynadı! Yere uzandım, ağladım. Yalnız olduğumda benimle böyle oynadığı sürece hiçbir şeyin önemi yoktu. Onun oynamasını hiç görmedin, eğer görmüş olsaydın beni anlardın ancak sonrasında korkunçtu. Deli gibi kavga ettik, sonunda kurtuldum. Borghild eve geldiğimde uyanıktı. Elbisem parçalanmıştı. 'Sokak kızına benziyorsun,' dedi, güldüm. Saat beşti.

"Sonunda teslim olmalıydım, biliyorsun, söylediği tek bir şey olmasaydı. Bazen şöyle derdi. 'Tanıştığım tek düzgün kız sensin. Seni kandırabilecek tek bir adam bile yok. Sana saygı duruyorum kedicik.' Süslü konuşuyordu, bana sürekli yalvarıp endişelendiği şeyi yapmayı reddettiğim için saygı duydu. Teslim olmak istedim çünkü onu memnun etmek için her şeyi yapardım ama korkumun üstesinden gelemedim, çok acımasızdı ve başkalarıyla da ilişki içinde olduğunu biliyordum. Keşke beni bu kadar çok korkutmasaydı, mücadeleden vazgeçebilirdim ancak o zaman elbette saygısını yitirirdim. İşte bu yüzden, nihayetinde ondan ayrıldım çünkü benden bu küçümseyici tavrına müsaade edecek şekilde davranmamı bekliyordu."

Onu okşayan Jenny'nin yanına sokuldu.

"Beni biraz olsun seviyor musun, Jenny?"

"Sevdiğimi biliyorsun, sevgili çocuğum."

"Çok naziksin. Bir kez daha öp beni! Gunnar nazik biri, Ahlin de öyle. Daha dikkatli olacağım. Ondan zarar gelmesini istemiyorum. Ayrıca bana çok düşkün olduğu için onunla evlenebilirim. Ahlin asla acımasız olamaz, bunu biliyorum. Sence beni endişelendirir mi? Pek değil, çocuklarım olabilir. Bir gün para kazanacağım ama o çok fakir. Yurt dışında yaşayabilir ve ikimiz de çalışabiliriz. Tüm çalışmalarında kibarlık var, sence de öyle değil mi? Örneğin oynayan çocukların rahatlaması ve

Almquist Anıtı'nın oyuncu kadrosu. Belki kompozisyon açısından çok orijinal değil ancak çok güzel, asil, dinlendirici; figürler o kadar mükemmel plastik ki.”

Jenny biraz gülümsedi, Francesca'nın alnındaki saç okşadı; gözyaşlarıyla ıslanmıştı.

Keşke böyle çalışabilseydim, her zaman, ama kalbimde ve kafamda o ebedi acılar var. Gözlerim de beni incitiyor, her zaman çok yorgunum.”

“Doktorunun ne dediğini biliyorsun, tüm sebebi sadece sinirler. Keşke mantıklı biri olsaydın!”

“Biliyorum. Hepsinin söylediği bu ama korkuyorum. İçgüdülerim olmadığını söylüyorsun, demek istediğin şekilde değil, hepsine başka bir şekilde sahibim. Bütün hafta tam bir şeytandım, bunun oldukça farkındayım, her zaman olacağını bildiğim korkunç bir şeyin gerçekleşmesini bekliyordum. Görüyorsun ki haklıydım.”

Jenny, onu tekrar öptü.

“Bu gece S. Agostino'daydım. Madonna'nın³¹ mucizeler yaratan görüntüsünü biliyorsun. Onun önünde diz çöktüm, Meryem Ana'ya dua ettim. Katolik olursam daha mutlu olacağımı düşünüyorum. Meryem Ana gibi bir kadın anlayacaktır. Aslında hiç evlenmemeliyim. Bir manastıra gitmeliyim, örneğin Siena. Galeride resim çizip manastır için biraz para kazanabilirim. O meleş Floransa'da Melozzo da Forlì için kopyaladığımda bir rahibe her gün resim çiziyordu. O kadar da kötü değildi,” dedi gülerek. “Demek istediğim, çok kötüydü. Nefret ettim. Herkes kopyalarımın çok iyi olduğunu söyledi ve öyleydi. Bu şekilde mutlu olmam gerektiğine inanıyorum. Ah Jenny, keşke kendimi sadece iyi hissetsem ve zihnimde huzur olsa, ancak çok sersemlemiş, korkmuş durumdayım. İyi hissetseydim, her

31. Madonna: Meryem Ana. (ç. n.)

zaman çalışabiliyordum. Çok iyi ve nazik olurdum, ne kadar iyi olabileceğimi bilmiyorsun. Her zaman iyi olmadığımı biliyorum. Şu anda hissettiğim her ruh haline teslim oluyorum. Eğer beni sevecekseniz bunu durduracağım, özellikle de sen. Bunu Gram'a soralım. Bir dahaki görüşümde ona karşı çok iyi ve tatlı olacağım. Onu dışarı davet edeceğiz ve eğlendirmek için her şeyi yapacağım. Duyuyor musun Jenny? Şimdi benden memnun musun?"

"Evet, sevgili Cesca."

"Gunnar, ciddi olabileceğimi düşünmüyor," dedi düşünceli bir şekilde.

"Ah, evet öyle, o sadece senin çok çocuksu olduğunu düşünüyor. İşin hakkında ne düşündüğünü biliyorsun. Senin enerjin, yeteneğin hakkında Paris'te ne dediğini hatırlamıyor musun? 'Harika ve orijinal,' dedi. O zaman seni hafife almadı."

"Gunnar iyi bir çocuk ancak Douglas yüzünden bana kızmıştı."

"Sana herhangi bir erkek bile kızardı. Ben de kızmıştım."

Francesca iç geçirdi ve bir an sessizce oturdu. "Gram'dan nasıl kurtuldun? O adamı asla başından savamayacağını sandım. Seninle eve gelip kanepede uyuyacağını düşündüm."

Jenny güldü. "Ah hayır! Benimle Aventine'ye geldi ve kahvaltı yaptı, sonra da eve gitti. Biliyorsun, ondan epey hoşlanıyorum."

"*Dio mio!*³² Jenny, anormal derecede iyi birisin. Bize yeterince annelik yapmadın mı? Yoksa ona âşık mısın?"

Jenny tekrar güldü. "Pek fazla şansım olduğunu sanmıyorum. Dikkatli olmazsan, sanırım diğerleri gibi sana âşık olacak."

"Görünüşe göre bu hepsinde var. Nedenini sadece Tanrı bi-

32. Dio Mio: Tanrım! (ç. n.)

liyor. Yakında kendilerine gelirler ve sonra bana kızarlar,” dedi içini çekerek.

Merdivenlerden gelen ayak sesleri duyuldular.

“Bu Gunnar. Bir süre odamda olacağım. Gözlerimi yıkmalıyım.”

Aceleyle uzaklaşırken kısa bir selamla kapıda Heggen’in yanından geçti. Heggen, odaya girdi ve kapıyı kapattı.

“İyisin, anlıyorum ancak her zaman öylesin. Sen olağanüstü bir kızsın Jenny. Sanırım sabahtan beri çalışıyordun ve Cesca?” Cesca’nın odasını işaret etti.

“Kötü durumda, zavallı küçük şey.”

“Kulübe göz gezdirirken bunu kâğıtlarda gördüm. Çalışmayı bitirdin mi? Göster bana. Bu çok iyi.” Heggen resmi ışığa tuttu, bir süre baktı. “Bu kısım göze çok güzel görünüyor. Muhteşem bir çalışma olmuş. Sence yatağında ağlıyor mu?”

“Bilmiyorum. Buradayken ağlıyordu. Kız kardeşinden bir mektup aldı.”

Heggen, “Bir gün o aşağılık herifle karşılaşsam, ona laf atmak için bahane bulacağım,” dedi.

V

Helge Gram, öğleden sonra kulüpte Norveç gazeteleri okuyarak zaman geçirdi. Bayan Jahrman içeri girdiği sırada yalnızdı. Ayağa kalktı, öne doğru eğildi, gülerek yanına geldi ve tokalaştı. “Nasıl gidiyor? Jenny’yle ben, sizi neden hiç görmediğimizi merak ediyorduk. Cumartesi günü sizinle buluşup buluşamayacağımızı öğrenmek için buraya gelip, bizimle bir yere çıkar mısınız diye sormaya karar verdik. Kalacak bir oda bulabildiniz mi?”

“Hayır, ne yazık ki. Hâlâ oteldeyim. Soruşturduğum tüm odalar çok pahalıydı.”

“Otel fiyatları uygun değil, değil mi? Sanırım günde en az üç lira ödemek zorundasınız. Ben de öyle düşünmüştüm. Biliyorsunuz, Roma ucuz bir yer değil. Kışın güneye bakan odanız olmalı. Elbette İtalyanca bilmiyorsunuz ancak neden bizden size yardım etmemizi istemediniz? Jenny ya da ben sizinle oda aramaya seve seve gelirdik.”

“Çok teşekkür ederim. Sizi bu konuda rahatsız etmeyi hayal bile edemezdim.”

“Ne olursa olsun sorun değil. Nasıl gidiyor? Hiç birileriyle tanıştınız mı?”

“Hayır. Cumartesi buraya geldim ancak kimseyle konuşmadım. Gazete okudum. Dünden önceki gün Heggen’i Corso’da bir kafede gördüm, onunla biraz lafladım. Ayrıca Floransa’da tanıştığım iki Alman doktora denk geldim ve onlarla Via Appi’ye gittim.”

“Ah! Alman doktorlar hoş değiller, değil mi?”

Helge, utanmış bir şekilde gülümsedi.

“Muhtemelen hayır, bazı ortak ilgi alanlarımız var ve konuşabilecek birileri de olmayınca...”

“Evet, ancak İtalyanca öğrenmeye karar vermelisiniz, dili biliyorsunuz değil mi? Benimle yürüyüşe gelin, yol boyunca İtalyanca konuşalım. Çok katı bir *maestra*³³ olacağım, göreceksiniz.”

“Çok teşekkür ederim Bayan Jahrman, korkarım ki belki de farkında olmadan, benim pek eğlenceli biri olmadığımı düşüneceksiniz.”

“Saçmalık! Bana bakın, bir fikrim var! İki yaşlı Danimarkalı kadın dünden önceki gün Capri’ye gitti. Odaları hâlâ boş olabilir. Eminim boştur da. Güzel, küçük ve ucuz bir oda. Sokağın adını hatırlamıyorum ancak nerede olduğunu biliyorum. Sizinle gidip bakalım mı? Hadi gidelim.”

Merdivenlerde döndü, garipçe gülümsedi.

“Geçen akşam size çok kaba davrandım Bay Gram. Lütfen özrümü kabul ediniz.”

“Sevgili Bayan Jahrman!”

“O gün keyifsizdim. Jenny’nin beni ne kadar azarladığını hayal edemezsiniz, ancak hak ettim.”

“Önemli bir şey değil. Eşlik etme konusunda sizi zorladığım için kabahat bende, sizi gördüğümde ve Norveçli olduğunuzu duyduğumda, sizinle konuşmak çok cazip geldi.”

“Tabii ki böyle bir macera çok eğlenceli olabilir, ancak öfkemle onu bozdum. Görüyorsunuz ki ben hastayım. Sinirlerim beni geriyor. Uyuyamıyorum, çalışamıyorum. Bazen de korkunç oluyorum.”

33. *Maestra*: Öğretmen. (ç. n.)

“Şimdi daha iyi hissediyor musunuz?”

“Pek değil. Jenny ve Gunnar çalışıyor, ben hariç herkes çalışıyor. İşiniz iyi gidiyor mu? Memnun değil misiniz? Her öğleden sonra resmim için Jenny’nin yanına oturuyorum. Bugün izinliyim. Sanırım bunu sadece düşüncelerimle baş başa kalmamı engellemek için yapıyor. Beni bazen dışarda gezintiye çıkarır. Benim için anne gibi, *Mia cara mamma*.”³⁴

“Arkadaşınıza çok düşkünsünüz.”

“Evet, oldukça düşkünüm! Bana karşı çok iyidir. Hassas ve şımarık birisiyim. Jenny dışında kimse bana uzun süre katlanamaz. Üstelik o çok zeki, yetenekli ve enerjik. Ayrıca güzel biri. Onun sevimli olduğunu düşünmüyor musunuz? Saçını saldıığında görmelisiniz! İyi hissettiğimde saçını yapmama izin veriyor. İşte durum bu,” dedi.

Zifrî karanlık bir merdivene çıktılar.

“Merdivenlere aldırış etmemelisiniz. Bizimki daha kötü, bizi ziyaret edince göreceksiniz. Bir akşam diğerlerini toplayıp bize geliniz. Hep birlikte giyinip kuşanıp dışarı çıkalım. Sizin şerefimize son kez böyle şımaracağım.”

En üst kattaki bir zili çaldı. Kapıyı açan kadın, güzel ve temiz görünüyordu. Onlara iki yataklı bir oda gösterdi. Oda, pencerelerinde çamaşırlar sarkan gri bir arka bahçeye bakıyordu ancak balkonda bitkiler vardı; gri çatıların üzerinde yeşil çalılı sundurmalar ve teraslar yükselmişti.

Francesca, yatakları ve sobayı incelerken kadınla konuşmaya devam etti. Helge’ye bazı şeyleri açıkladı.

“Güneş bütün sabah burayı aydınlatıyormuş. Soba iyi durumda, bir yatak dışarı alındığında oda daha büyük görüne-

34. *Mia cara mamma*: Canım annem. (ç. n.)

cektir. Fiyat, ışıksız ve ateşsiz kırk lira, ayrıca *servizio*³⁵ için ek olarak iki liradır. Fiyat oldukça ucuz. Onu kiralayacağınızı söyleyeyim mi? İsterseniz yarın taşınabilirsiniz.”

“Bana teşekkür etmeyin. Sadece size yardım etmek istedim,” dedi, onlar merdivenden inerken, “Umarım beğenirsiniz. Sinyora Papi’nin çok temiz biri olduğunu biliyorum.”

“Sanırım burada yaygın bir erdem değil, değil mi?”

“Gerçekten de değil. Christiania’da kiralık odası olanların çok daha iyi olduğunu düşünmüyorum. Kız kardeşim ve ben bir kez Holbergsgate’deki odalarda yaşamıştık. Yatağın altında bir çift rugan ayakkabım vardı, onu çıkarmaya asla cesaret edemedim. Bazen yatağımın altından onu gözetlerdim; iki küçük, beyaz yünlü kuzuya benziyorlardı.”

“Hiç bu durumda bulunmadım. Her zaman evde yaşadım.”

Francesca aniden gülmeye başladı. “Sinyora sizin *moglieni-*³⁶ olduğumu ve orada birlikte yaşayacağımızı düşündü. Sizin kuzeniniz olduğumu söyledim ancak anlayamadı. Görünüşe göre *cugina*³⁷ dünyanın hiçbir yerinde kabul edilmiş bir ilişki değil.”

İkisi de güldü.

“Yürüyüşe çıkmak ister misiniz?” diye sordu aniden Bayan Jahrman. “Ponte Molle’ye gidelim mi? Oraya gittiniz mi? Size göre çok mu uzak? Tramvayla geri dönebiliriz.”

“Sizin için uzak değil mi? Kendinizde değilsiniz sanırım.”

“Yürümek bana iyi geliyor. Gunnar, yani Bay Heggen ‘Her zaman daha fazla yürümelisin,’ der.”

Her zaman sohbet ediyor, eğlenip eğlenmediğini görmek

35. Servizio: Servis, hizmet. (ç. n.)

36. Moglie: Kadın eş. (ç. n.)

37. Cugina: Kadın kuzen. (ç. n.)

için ara sıra ona bakıyordu. Tiber'in yanından yeni yola girdiler; sarı, gri nehir, yeşil yamaçların arasında akıyordu. Küçük, inci renkli bulutlar Monte Mario'nun karanlık çalılıkalarının ve yemyeşil ağaçların arasındaki köy bloklarının üzerinde süzülüyordu.

Francesca bir polise başını salladı, gülerek Gram'a şöyle dedi:

"Biliyor musunuz, o adam bana evlenme teklif etti. Burada sık sık yalnız başıma yürür ve ara sıra onunla konuşurdum. Bir gün bana evlenme teklif etti. Tütüncümüzün oğlu da bana evlenme teklif etti. Jenny, bunun benim hatam olduğunu söylüyor, sanırım öyle."

"Bayan Winge, sizi çok sık azarlar gibi görünüyor. O sert bir anne, anlayabiliyorum."

"Hayır, değil. Beni sadece azarlanmaya ihtiyacım olduğunda azarlar. Keşke birisi bunu çok daha önceden yapsaydı." İçini çekti. "Ancak kimse yapmadı."

Helge Gram, yanında oldukça özgür ve rahat hissediyordu. Onda çok ılıman bir şey vardı, kıvrak, atik yürüyüşü, sesi, büyük mantar şapkasının altındaki yüzü... Şu an, Jenny Winge'i düşündüğünden daha az seviyordu; çok kararlı gri gözleri ve muazzam bir iştahı vardı. Cesca, ona şu anda kendisinin neredeyse hiçbir şey yiyemeyeceğini söylemişti.

"Bayan Winge çok kararlı bir bayan sanırım," dedi.

"Şüphesiz çok güçlü bir karakteri var; o her zaman resim çizmek istemiştir ancak sürekli öğrenmeye devam etmesi gerekiyordu! Zavallı Jenny, zor zamanlar geçirdi. Şimdi onu gördüğünüzde buna inanamazsınız. O kadar güçlü ki asla pes etmez. Onunla sanat okulunda ilk tanıştığımda çok çekingen, neredeyse sert, sanki zırh kaplı olduğunu düşünmüştüm. Çok utangaçtı. Buraya gelene kadar onu gerçekten tanımıyordum. Annesi, Bayan Berner, ikinci kez dul kaldı ve üç çocuğu daha vardı. Sadece üç küçük odada yaşıyorlardı. Hayal etsenize, Jen-

ny küçük bir hizmetçi odasında yaşamak, eğitimini tamamlamak için çalışmak ve okumak zorunda kaldı. Ev işlerinde hem annesine yardım ediyor hem de ona ekonomik destek veriyordu. Bir hizmetçiye paraları yetmiyordu. Kimseyi tanımazdı, hiç arkadaşı yoktu. İşler kötüye gittiğinde, içine kapanır, şikayet etmezdi ancak şanslı olduğunda avutulmayı ister ve yardıma ihtiyacı olan herkese kollarını açardı.”

Francesca’nın yanakları yanıyordu. İri gözleriyle ona baktı.

“Sahip olduğum tüm kötü şansa ben sebep oldum. Biraz histeriğim ve her türlü ruh haline girebilirim. Jenny, bana bir tavsiye verdi; eğer sana, geri dönülemez bir şey olursa bunun sebebi her zaman kendi hatandır. Eğer kendini tamamen kontrol edemezsen, ruh halinin, dürtülerinin sahibi olamazsan, bir gün intihar edebilirsin.”

Helge ona gülümsedi. “Jenny diyor, Gunnar diyor, diyen bir arkadaşım vardı.” Ne kadar genç, güvenilir görünüyordu.

“Bayan Winge’in ilkelerinin sizin için geçerli olmayacağını düşünmüyor musunuz? Siz ikiniz çok farklısınız. İkiniz hayatın kendisi hakkında bile aynı görüşlere sahip değilsiniz.”

“Evet,” dedi sessizce. “Jenny’ye çok düşkünüm. Ona çok ihtiyacım var.”

Köprüye geldiler. Francesca korkulukların üzerinden eğildi. Nehrin biraz yukarısında bir fabrika vardı; yüksek bacası hızla akan sarı suya yansıyordu. Dalgalı düzlüğün arkasında, uzakta, çamur grisi ve yavan Sabine Dağları uzanıyordu ve arkalarında, daha da ilerde, karla kaplı tepeler yükseliyordu.

“Jenny, bunun üzerine güçlü bir akşam ışığı boyamıştı. Fabrika ve baca oldukça kırmızı. Dağları sisten dolayı göremediğin sıcak bir gündü, ancak gökyüzünün ağır metalik mavisinde yalnızca birkaç beyaz karlı tepe ve karın üzerinde bulutlar vardı. Çok güzeldi. Onu size göstermesini istemeliyim.”

“Burada biraz şarap içelim mi?” diye sordu Helge.

“Hava yakında soğuyacak ama biraz oturabiliriz.”

Köprünün arkasında bulunan yuvarlak meydanın karşısındaki yola yönlendiler. Küçük bahçeli bir *osteria*³⁸ seçti. Sandalyelerin, masaların olduğu bir kulübenin arkasında, yapraksız karaağaçların altında bir koltuk duruyordu. Bahçenin arkasında bir çayır vardı ve nehrin karşı tarafındaki yamaç, berrak gökyüzüne karşı karanlık görünüyordu. Francesca, çitin yanında büyüyen yaşlı ağaçtan bir dal kırdı. Dalın küçük yeşil filizleri vardı ve üst kısımları soğuktan kararmıştı.

“Bütün kış soğuktan titreyerek öylece durmuşlar ancak bahar geldiğinde zarar görmemişler.”

Kırdığı dalı aldı, sakladı. Beyaz şarapları vardı. Francesca şarabını suyla karıştırdı ve neredeyse hiç içmedi. Yalvararak gülmüsedü sonra.

“Bana bir sigara verir misiniz?”

“Dayanabileceğinizi düşünüyorsanız zevkle.”

“Artık neredeyse hiç sigara içmiyorum. Jenny benim için neredeyse bırakacak. Sanırım bu gece bunu telafi ediyor. O, Gunnar’la birlikte.” Cesca güldü. “Jenny’ye sigara içtiğimi söylemeyeceğinize söz verin.”

“Söylemem,” dedi ve güldü.

Bir süre sessizce sigara içti. “O ve Gunnar’ın evlenmesini isterdim, ancak korkarım ki evlenmeyecekler. Her zaman çok iyi arkadaş gibiler. Bir arkadaşla kolayca âşık olamazsınız, değil mi? Sonuçta önceden çok iyi tanıdığınız biri. Karakterleri birbirininkine çok benzer ve insanlar sizi çekenin sadece zıtlık olduğunu söylerler. Bu aptalca, bence kendine benzer birine âşık olmak çok daha iyi olurdu. Sanki tüm acıyı, hayal kırıklığını yok ederdi, sizce de öyle değil mi?

38. Osteria: Basit ve pahalı olmayan İtalyan restoranı. (ç. n.)

“Gunnar’ın evi, kırsalda küçük bir çiftlikte. Çok fakir oldukları için ona bakan Christiania’daki teyzesinin yanına geldi. O zamanlar dokuz yaşındaydı ve çamaşırları taşımak zorundaydı; teyzesi çamaşırhane işletiyordu. Daha sonra bir fabrikaya girdi. Bildiği her şeyi çok çalışarak kendi kendine öğrendi. Çok okur, her şeye ilgi duyar, en temele inmek ister. Jenny, onun resim çizmeyi bile unuttuğunu söyler. İtalyancayı tamamen öğrendi; herhangi bir kitabı veya şiiri bile okuyabilir.

“Jenny de aynı. Onu da ilgilendirdiği için bir sürü şey öğrendi. Ben asla kitaplardan öğrenmem, okumak her zaman başımı ağrıtır. Jenny veya Gunnar bana bir şeyler söylediklerinde onları hatırlıyorum. Siz de çok zekisiniz; bana çalıştığınız şeyler hakkında bilgi verebilirsiniz. Bundan daha çok sevdiğim bir şey yok, her şeyi hafızamda saklıyorum.

“Gunnar, bana resim çizmeyi de öğretti. Çizmeyi hep sevmişimdir; doğal geliyor. Üç yıl önce onunla memleketteki bir dağda tanıştım. Oraya çizim yapmaya gitmişim. Çok güzel resimler yaptım, oldukça samimiyim fakat hiçbirisi sanat eseri değildi. Bunu kendim bile görebiliyor ancak nedenini anlayamıyordum. Resimlerimde eksik bir şey olduğunu fark ediyordum, resme koymak istediğim bir şeyler var ama bunun tam olarak ne olduğunu ve nasıl koyacağımı bilmiyordum.

“Gunnar’la bunun hakkında konuştum, ona eşyalarımı gösterdim. Teknik hakkında benden daha az şey biliyordu. Benden sadece bir yaş büyüktü, öğrendiklerini daha iyi kullanabilirdi. Sonra tüm renklerin çok derin olduğu ve yine de çok güçlü bir ışıkla aydınlandığı o harika *chiaroscuro*’da³⁹ bir yaz gecesinin iki resmini çizdim. Elbette iyi değillerdi, ancak istediğim şeye sahiplerdi. Benim tarafımdan yapıldığını görebiliyordum, çizim hakkında yeni bir şeyler öğrenmiş herhangi

39. Resimde aydınlık-karanlık, ışık-gölge zıtlığı için kullanılan terim. (ed. n.)

bir küçük kız tarafından değil. Ne demek istediğimi anlıyor musunuz?

“Burada bir yol var, şehrin diğer yolu. Oraya başka zaman gideceğiz. Yolu oldukça dar ve iki üzüm bağı arasındadır. Her bir yanında selvi ağacı olan demir parmaklıklı iki barok kapı var. Birkaç renkli çizim yaptım. Selvi ağaçlarının üzerinde koyu mavi bir gökyüzü, yeşil havanın berraklığı, bir yıldız, uzak şehirdeki evlerin ve kubbelerin soluk bir taslağı var. Resmin biraz heyecan verici olmasını istedim, anlıyor musunuz?”

Alaca karanlık üstlerine çökmeye başladı. Şapka siperinin altında, Francesca’nın yüzü solgun görünüyordu.

“İyileşmem ve çalışmama izin verilmesi gerektiğini düşünüyor musunuz?”

“Evet,” dedi kısık bir sesle. “Sevgili...”

Helge’nin ağır nefes aldığını duyabiliyordu. İkisi de bir an sessiz kaldı, sonra şöyle dedi;

“Arkadaşınıza çok düşkün müsünüz Bayan Jahrman?”

Derin bir nefes alarak, “Herkesi sevmek istiyorum, anlıyor musunuz?” dedi sessizce.

Helge Gram, aniden öne eğildi, masanın üzerinde duran küçük, beyaz elini öptü.

“Teşekkür ederim,” dedi Francesca kısık bir sesle ve kısa bir aradan sonra,

“Şimdi geri dönelim, hava soğuyor,” dedi.

Ertesi gün yeni odasına taşındığında, güneş ışığı alan küçük, mavi irisli bir majolica⁴⁰ vazosu masasında duruyordu. Sinyora, onları ‘kuzenin’in’ getirdiğini söyledi. Helge, yalnızken çiçeklerin üzerine eğildi ve hepsini birer birer öptü.

40. Majolica: 15. yüzyılda Mallorca, İspanya’dan, İtalya’ya ulaşan vazo boyama sanatı. (ç. n.)

VI

Helge Gram, Ripetta'daki pansiyonu beğendi. Balkonlarında çamaşır ve saksıları olan, bahçeyi gören pencerenin yanında ki küçük masada iyi işler yapmak kolay görünüyordu.

Karşı komşunun, altı yedi yaşlarında bir erkek, bir kız çocuğu vardı. Balkona çıktıklarında birbirlerine ellerini, başlarını salladılar. Son zamanlarda anneleri de selam vermeye başlamıştı ve bu insanlarla başını sallayarak tanışması onu daha da evinde hissettirdi. Cesca'nın vazosu önündeydi; vazoyu her zaman taze çiçeklerle dolduruyordu. Sinyora Papi, İtalyancasını anlamakta hızlıydı. Cesca, bunun Danimarkalı kiracılardan dolayı olduğunu söyledi. Cesca bir keresinde, "Danimarkalılar asla yabancı dil öğrenemezler," demişti.

Sinyora ne zaman getir götür işi için odasına gelse, kapının yanında her zaman uzun süre sohbet ederlerdi. Sinyora Papi, çoğunlukla kuzeni için "*che bella*"⁴¹ derdi. Bayan Jahrman, onu bir kere yalnız ziyaret etti. Bir diğer sefer ise Bayan Winge ile gelip onu çaya davet etti. Sinyora Papi, sonunda onun çalışmasını engellediğini anlayınca konuşmasını kesti, oradan ayrıldı. Helge, koltuğuna yaslandı; elleri boynunun arkasında, dinleniyordu. Annesinin ve kız kardeşinin onun hakkında konuştuğunu, endişelendiğini ya da onu onaylamadığını duyabildiği evi, mutfak yanındaki odasını düşündü. Muhtemelen yapmasını istedikleri her şeyi duymuştu. Burada geçen her gün, çok değerli bir hediyeydi. Sonunda huzuru vardı ve sürekli çalışabiliirdi.

41. Che bella: Güzel. (ç. n.)

Öğleden sonralarını kütüphanede, müzelerde geçirdi. Arkadaşlığını, onları fazla yormadan yapabildiği sıklıkta, Via Vantaggio'ya iki kız sanatçıyla çay içmeye gitti. Standart olarak ikisi de oradaydı; bazen başka ziyaretçiler de oldu. Ahlin ve Heggen neredeyse her zaman oradaydılar. Francesca'ya bir, Bayan Winge'e iki defa yalnız denk geldi. Son ışık huzmesi sönene kadar, tamamen açık olan pencerelere rağmen, her zaman Jenny'nin rahat ve sıcak odasındaydılar. Soba, kıvılcımlar saçıyor ve parlıyordu. İspirtonun üzerindeki çaydanlık şarkı söylüyordu. Artık odadaki her nesneyi biliyordu, duvardaki çizimler ve fotoğraflar, çiçekli vazolar, mavi çay seti, yatağın yanındaki kitaplık ve Francesca'nın portresinin olduğu şövale. Oda her zaman biraz dağınıktı; pencerenin yanındaki masada tüpler, boya kutuları, eskiz kitapları, çizim kâğıtları vardı. Jenny çayı doldururken, fırçaları ve boyalı bezleri masanın altına tekmeledi. Çörekleri yağlamak için oturmadan önce sık sık koltukta olan dikiş malzemeleri ve yarı boyalı çorapları uzaklaştırdı. Kaldırılmış olması gereken ispirto, makyaj malzemeleri çoğunlukla ortalıkta bırakılmıştı.

Bu hazırlıklar devam ederken, Gram, sobanın yanında oturur ve Francesca'yla konuşurdu, ancak bazen Cesca hazırlıkları kendi yapar ve Jenny'nin tembellik etmesine izin verirdi. Jenny, düzenli olması için Cesca'ya yalvarırdı, Cesca ise bir kasırğa gibi koşuştururdu. Tüm başıboş eşyaları bundan sonra Jenny'nin bulamayacağı bir yere koyardı. Düz bir şekilde asılı durmayan ya da kendi kendine duvarda kıvrılmış olanları ayakkabısını çekiç gibi kullanarak raptiyeyle sabitledi.

Gram, Bayan Jahrman'ı hiç anlayamadı. Ona karşı her zaman iyi ve dostça davrandı, ancak asla Ponte Molle'ye yürüdükleri günkü kadar samimi, güvenilir değildi. Bazen garip bir şekilde ortalıkta yoktu. Yeterince nazik cevap vermesine rağmen, söylediklerini anlamıyor gibiydi. Bir iki kez onu sıkıldığını düşündü. Nasıl olduğunu sorduğundaysa, zar zor cevap verdi.

Selvili resminden bahsettiğinde tatlı bir şekilde, “Kırılmamalısınız Bay Gram, bitirmeden önce çalışmam hakkında konuşmak istemiyorum. Şimdi değil.”

Ahlin’in, kendisinden hoşlanmadığını fark etti ve bu onu kıskırttı. Yoksa İsveçli onu rakip olarak mı gördü? Francesca’nın son zamanlarda Ahlin’e daha az arkadaşça davrandığı izlenimine kapıldı.

Helge, tek başınayken, Francesca’ya ne söyleyeceğini düşünüp durdu, onunla uzun sohbetler yaptığını hayal etti. O gün Ponte Molle’de yaptıkları konuşmayı özledi, ona kendisiyle ilgili her şeyi anlatmak istedi, ancak onu görünce gergin ve garip hissediyordu. Konuşmayı istediği şeye nasıl yönlendireceğini bilmiyordu. Baskıcı, kaba olmaktan, onu daha az sevmesine neden olacak herhangi bir şey yapmaktan korktu. Helge’nin utancını fark etti, gevezelik ve kahkaha ile durumu kurtarmaya geldi. Onunla şakalaşmasını, gülüşmesini kolaylaştırdı. O an için minnettardı; duraklamaları küçük konuşmalarla doldurdu ve konuşma boyunca ona yardım etti. Ancak eve gelip her şeyi düşündüğünde hayal kırıklığına uğradı. Sohbetleri, eğlenceli ufak tefek şeylerden ibaretti, daha fazlası değil.

Jenny Winge ile yalnız kaldıklarında her zaman ciddi bir şekilde, tabiri caizse elle tutulur şeyler hakkında konuştular. Bazen soyut konularla ilgili tartışmalardan biraz sıkıldı, daha çok onunla konuşmayı seviyordu çünkü sohbet sık sık genel konulardan kendisiyle ilgili şeylere dönüşüyordu. Yavaş yavaş ona kendisi, işi, karşılaştığı zorluklar ve yaşamında olanlar hakkında çok şey anlatma yoluna girdi. Jenny’nin, Francesca Jahrman hakkında konuşmaktan kaçındığını fark etti, ancak kendisinden de neredeyse hiç bahsetmedi.

Jenny ile konuşurken oluşan durumun, Francesca ile konuşurken oluşamamasının nedeni, ona olduğuna inandığın-

dan çok daha saygın, kendinden emin ve güçlü görünmek istemesiydi. Noel arifesinde hepsi kulübe, ardından da S. Luigi de Franchesi'deki gece yarısı ayinine gittiler. Helge, bunu çok etkileyeceği buldu. Kilise, ışıklı avizelere rağmen yarı karanlıktı; avizeler o kadar yükseğe asılıydı ki ışık kayboluyordu. Sunak, yüzlerce mumdan yansıyan altın alevlerden dolayı tek bir ışık duvarı gibiydi. Orgun bastırılmış sesi ve koronun şarkıları kilisede süzülüyordu. Kadife bir çantadan lapis lazuli⁴² tespihi alan, sakince dua eden genç, sevimli bir İtalyan kadının yanına oturdu.

“Hadi gidelim, Jenny. Bunun size gerçek bir Noel hissi vereceğini düşünmüyorsunuz değil mi? Sıradan bir konser gibi ve oldukça kötü. Şimdi şarkı söyleyen şu adamı dinleyin, kesinlikle estetikten yoksun. Sesi çok kötü. Ah!”

“Sus Cesca! Kilise de olduğunu unutma.”

“Kilise! Sana söylüyorum bu bir konser, bilet ve program almamız gerekmez miydi? Dayanamıyorum. Yakında kendimi kaybedeceğim.”

“İstersen bu konuşmaya daha sonra devam ederiz, ancak buradayken sessiz ol.”

Francesca, “Geçen yılbaşı gecesi oldukça farklıydı,” dedi. “Gesu’ya gittim. Te Deum vardı; çok güzeldi. Campagna’dan yaşlı bir köylünün ve genç kızın yanına diz çöktüm, kız hasta görünüyordu ama çok güzeldi. Herkes şarkı söyledi, yaşlı adam tüm Te Deum’u gönülden biliyordu. Çok heybetliydi.”

Kalabalık koridorda yavaş yavaş ilerlerken, kiliseden Ave Maria⁴³ sesleri duyuldu.

“Ave Maria.” Francesca burnunu çekti. “Söylediği şeye ne

42. Lapis Lazuli: Eski çağlardan beri mücevher olarak kullanılan koyu mavi taş türü. (ç. n.)

43. Ave Maria: Meryem Ana. (ç. n.)

kadar kayıtsız kaldığını duyamıyor musun, tıpkı bir gramofon gibi. Bu tür müziğin kötü muamele görmesine dayanamıyorum.”

“Ave Maria,” dedi yanında yürüyen bir Danimarkalı. “Genç bir Norveçli olan Bayan Eck tarafından ne kadar güzel söylendiğini hatırlıyorum.”

“Berit Eck. Onu tanıyor musunuz, Bay Hjerrild?”

“İki yıl önce Kopenhag’daydı, Ellen Beck’in yanında çalışıyordu. Onu çok iyi tanıyordum. Siz tanıyor musunuz?”

“Kız kardeşim onu tanıyordu,” dedi Francesca. “Sanırım Berlin’de kız kardeşim Borghild ile tanıştınız. Şimdiki Bayan Hermann’ı mı yoksa Bayan Eck’i mi seviyorsunuz?”

“Çok hoş, güzel bir kızdı. Olağanüstü yetenekli de sanırım.”

Francesca ve Hjerrild geride kaldılar.

Heggen, Ahlin ve Gram, bayanların evine eşlik edip akşam yemeği yediler. Francesca’ya memleketten büyük bir paket gelmişti ve masada, Campagna’dan papatyalar ve yedi dallı şamdan mumlarla süslenmiş Norveç Noel yemeği vardı.

Francesca en son geldi, Danimarkalıyı da yanında getirdi.

“Bay Hjerrild’in gelmesi hoş değil miydi Jenny?”

Masada tereyağı, peynir, soğuk av, dilim et ve jambonun yanı sıra erkekler için içecekler vardı. Francesca, sohbet daha da canlansın diye Hjerrild’in yanına oturdu, genellikle ona dönük konuştu.

“Bayan Eck ile evlenen piyanist Bay Hermann’ı tanıyor musunuz?”

“Evet, çok iyi tanıyorum. Kopenhag’da aynı pansiyonda kaldık, buraya gelirken onu Berlin’de gördüm.”

“Onun hakkında ne düşünüyorsunuz?”

“Yakışıklı bir adam ve olağanüstü yetenekli. Bana son bestelerinden bazılarını verdi. Çok orijinaldir, onları çalışıyorum. Kendisini çok severim.”

“Besteleri buradan mı aldınız? Bir bakabilir miyim? Onları kulüpteki piyanoda denemek isterim. Onu yıllar önce tanıyordum,” dedi Francesca.

“Ah, evet. Şimdi hatırladım, onda sizin fotoğrafınız var. Kim olduğunuzu söylemedi.”

Heggen’in dikkati sohbete çekildi.

“Evet,” dedi Francesca duyulmadan. “Sanırım bir keresinde ona bir fotoğrafımı vermiştim.”

Hjerrild, “Yine de benim için çok zorba biri,” dedi. “Affedilemez bir şekilde kaba, ancak belki de bu yüzden kadınlar için karşı konulmaz. Bana göre oldukça pleb.”⁴⁴

“Tam olarak buydu...” –Doğru kelimeleri aradı.– “Basmağın dibinden şu anda bulunduğu konuma ilerlemiş olmasına hayranlık duydum, böyle bir mücadele, bana göre kişiyi mutlaka acımasız yapar. Bu açıdan bakıldığında büyük bir olay, hemen hemen her şeyin mazur görülebileceğini düşünmüyor musunuz?”

“Saçma, Cesca,” dedi Heggen aniden. “Hans Hermann on üç yaşındayken keşfedildi ve o zamandan beri ona yardım ediyor.”

“Evet, ancak her zaman yardımı kabul etmek, diğer insanlara teşekkür etmek zorunda olmak, her zaman ihmal edilmekten, yok sayılmaktan, hatırlatılmaktan korkmak, Hjerril’in az önce söylediği gibi pleb kökenli olmak...”

“Kendim için de aynısını söyleyebilirim, sonuncusunu yani.”

44. Pleb: Orta ve alt sınıf toplum insanları için tabir şekli. (ç. n.)

“Hayır, söyleyemezsin Gunnar. Her zaman çevrendekilerden üstün olduğuna eminim. Doğduğundan bu yana ne zaman kendinden daha yüksek sosyal statüye sahip insanların arasına girsen, onlardan bile üstündün. Sen daha zekiydin, daha fazla bilgiye ve akla sahiptin. Her şeyi tek başına yapmış olmanın bilinciyle kendini her zaman güçlü hissedebilirsin. Şanssız doğumundan dolayı sana tepeden bakan, anlamadıkları bir yeteneği züppe bir şekilde destekleyen ve senden üstün olduklarına inandıkları halde aşağılık olan insanlara asla teşekkür etmek zorunda kalmadın. Minnettarlık hissetmediğin insanlara teşekkür etmek zorunda değilsin. Hayır, Gunnar, halktan birinin duygularından söz edemezsin çünkü onlardan biri olmadın, onların nasıl hissettiğini bilmiyorsun.”

“Bana göre, minnettar olamayacağı insanlardan, bahsettiğin türden bir yardımı kabul eden bir adam kesinlikle plebdir.”

“Ah, ancak birinin –belki de deha birisinin– geliştirmeyi çok istediği bir yeteneği olduğunu bildiği halde böyle bir şey yaptığını anlamıyor musun? Bana göre, kendine demokrat diyen sen, alt sınıf bireyler hakkında böyle konuşmamalısın.”

“Yeteneğine saygı duyan bir adam, yeteneği harcanmış olarak görmek istemez. Demokrat olmaya gelince, sosyal demokrasi, adalet için bir arzudur. Adalet, bu türden erkeklerin boyun eğdirilmesi, toplumun en dibine bastırılması, zincirlenmesi ve unutulması gerektiğini iddia eder. Gerçek şu ki meşru alt sınıf tamamen bastırılmalıdır.”

Hjerrild, “Çok tuhaf bir sosyalizm bu,” diye güldü.

“Yetişkinler için başka seçenek yok. Herkesin iyi olduğuna, tüm kötülüklerin topluluğun suçu olduğuna inanan mavi gözlü, çocuksu ruhları hesaba katmıyorum. Herkes iyi olsaydı, toplum bir cennet olurdu, ancak adi ruhlar toplumu mahvederler. Onları hayatın her kademesinde bulursun. Efendi iseler zalim ve

gaddarlar; eğer hizmetkârlarsa yaltakçı, utangaç ve âptaldırlar. Onları sosyalistler arasında da buldum, bu konuda... Peki, Hermann kendine bir sosyalist der. Ellerini yukarı kaldırmak için uzatılmış halde bulurlarsa, kavrarlar, daha sonra yüzlerine vururlar. Geçip giden bir birlik görürlerse, ganimetin bir parçası olmak için ona katılırlar, sadakatleri ve dostlukları yoktur. İdeal olana, hedefe gizlice gülerler, adaletten nefret ederler çünkü adalet hüküm sürerse planlarının gerçekleşmeyeceğini bilirler.

“Adaletten korkan herkese meşru olarak alt sınıf derim, onlarla merhametsizce savaşılmalıdır. Yoksullar ve güçsüzler üzerinde herhangi bir güçleri varsa, aynı duruma gelene kadar onları korkutur, hepsine zulmederler. Yoksul ve zayıflarsa mücadeleden vazgeçerler, yalvararak, yaltaklanarak ya da fırsatları varsa yağmalayarak hayatlarına devam ederler.

“Hayır, ideal olan, üst sınıf bireyler tarafından yönetilen bir topluluktur çünkü asla kendileri için savaşmazlar, sonsuz para kaynağını bilirler, yoksullara ellerini açarak verirler. Değersiz ruhlara, güzellik ve iyilik için her olanağa ışık tutmaya çaba sarf ederler. O ya da bu değil; gücü yetebilecekleri zaman iyi, proletarya onları öyle olmaya zorladığında kötü. Güç, öldürülen her iyi dürtü için sorumluluk hissedenlerin elinde olmalıdır.”

“Hans Hermaan hakkında yanılıyorsun,” dedi Cesca sessizce. “Toplumsal adaletsizliğe isyan etmesi kendi iyiliği için değildi. O da boşa harcanan iyi dürtülerden bahsetti. Doğuya yürüdüğümüzde, benzi atmış, küçük çocukları görünce, yaşadıkları çirkin, üzgün, kalabalık kışlaları ateşe vermek istediğini söyledi.”

“İçi boş bir konuşma. Kira ona ödeniyor olsaydı...”

“Utan, Gunnar!” dedi Cesca sertçe.

“Yine de zengin doğmuş olsaydı sosyalist olmazdı, ancak hâlâ gerçek bir proleter.”

Cesca, “Sen de bir sosyalist olacağına emin misin?” dedi. “Örneğin kont olarak doğmuş olsaydın.”

“Bay Heggen bir konttur,” dedi Hjerrild, gülerek. “Birçok havalı kalenin kontu.”

Heggen, bir dakika sessizce oturdu. “Hiçbir zaman fakir olarak doğduğumu hissetmedim,” dedi kendi kendine konuşur gibi.

“Hermann’ın çocuk sevgisine gelince...” dedi Hjerrild, “kendi çocukluğu hakkında pek bir şey yok. Karısına davranış şekli utanç vericiydi. Onunla birlikte olana kadar sürekli yalvardı, ancak kadın bebeği doğuracağı zaman Hermann’a onunla evlenmesi için yalvarma zorunda kaldı.”

“Küçük bir oğlanları mı var?” diye fısıldadı Francesca.

“Evet, evlendikten altı hafta sonra, Berlin’den ayrıldığım gün doğdu. Bir ay evli kaldıktan sonra Hermann onu terk etti ve Dresden’e gitti. Nasıl olsa boşanmayı kabul ettikleri için neden daha önce evlenmediklerini anlamıyorum. Kadın bunu istedi.”

Sohbeti dinleyen Jenny, “Ne kadar da utanç verici. Boşanmak niyetiyle evlenmek!” dedi.

“Pekâlâ,” dedi Hjerrild gülümseyerek. “İnsanlar birbirlerini her şeyiyle tanıdıklarında ve anlaşılamayacaklarını bildiklerinde yapabilecek başka ne var ki?”

“Tabii ki de hiç evlenmemek.”

“Elbette. Özgür aşk çok daha iyidir ancak evlenmek zorundaydı. Sonbahar da Christiania’da konserler verecek ve stajyer almaya çalışacak. Evlenmeden, çocuk sahibi olarak bunu yapamazdı.”

“Belki yapamazdı ama yine de nefret uyandırıyor. Eğer insanların birbirlerinden bıacaklarını zannetmelerine rağmen

anlaşmaları gerektiği anlamına gelirse, özgür aşka hiç sempati duymam. Eğer kişi hata yapacak kadar talihsiz olursa ve sonra insanların hatırına evlilik törenine giderse, orada durup tutmamayı önceden kararlaştırdığı bir söz vermek karşıdaki insana hakarettir.”

Şafak vaktinde ziyaretçiler gitti. Diğerleri gittikten sonra Heggen bir saniye kaldı. Jenny dumanı çıkarmak için balkon kapılarını açtı. Gökyüzü griydi, evlerin tepesinde üzerinde soluk, kırmızımsı bir ışık belirliyordu. Heggen, Jenny’ye,

“Çok teşekkürler. Güzel bir Noel geçirdik. Sen ne düşünüyorsun?” diye sordu.

“İşte Noel sabahı. Acaba memlekete gönderdiğim paketi zamanında aldılar mı?”

“Aldıklarından eminim. Ayın on birinde gönderdin, değil mi?”

“Evet. Noel sabahı içeri koşup gün ışığında ağaca ve hediyelere bakmak her zaman çok güzeldi. Ancak o zamanlar gençtim,” diye ekledi, gülümsedi. “Bu kış çok kar olduğunu söylediler. Sanırım bugün çocuklar dağda kızak yapıyorlar.”

“Evet, muhtemelen,” dedi Heggen. “Üşüyeceksin. İyi geceler ve tekrar teşekkürler.”

“İyi geceler, mutlu Noeller Gunnar.”

El sıkıştılar. O gittikten sonra bir süre daha pencerede kaldı.

VII

Noel haftası sırasında, Gram bir gün *trattoria*'ya⁴⁵ gitti. Heggen ve Jenny bir masada oturuyorlardı ancak onu görmediler. Paltosunu çıkarırken Heggen'in şöyle dediğini duydu:

"O adamı sevmiyorum."

"Haklısın, o iğrenç biri," dedi Jenny içine çekerek.

"Bu siroko⁴⁶ havaları onun için de iyi değil. İleride değersiz biri olacak. Sanırım hiç çalışmıyor. Sadece o adamla mı dolaşıyor?"

"Çalışmak mı, hayır! Ancak ben bu durum karşısında hiçbir şey yapamıyorum. Buradan, soğuk havaya ve sirokoya rağmen, o ince terlikle onunla Viterbo'ya yürür. Sadece adam ona Hans Hermann'dan bahsedebildiği için."

Gram, yanlarından geçerken onları selamladı. Onu masaya davet ediyormuş gibi bir hareket yaptılar, ancak Gram görmemiş gibi yaptı ve sırtı dönük şekilde ileriye oturdu. Francesca hakkında konuştuklarını anladı.

Artık Via Vantaggio'da neredeyse günlük bir ziyaretçiydi, bu duruma karşı koyamadı. Bayan Winge her zaman yalnızdı, okuyor ya da dikiş dikiyordu ve onu gördüğüne memnun görünüyordu. Son zamanlarda biraz değiştiğini düşündü. Eskiden olduğu gibi fikirleri konusunda kararlı ya da o kadar hazır değildi. İlkeleri yıkmaya ya da tartışmaya istekli değildi. Neredey-

45. Trattoria: Basit yiyecekler sunan sıradan İtalyan restoranı. (ç. n.)

46. Siroko: Akdeniz'den Avrupa'ya esen sıcak rüzgâr. (ç. n.)

se biraz üzgün görünüyordu. İyi olup olmadığını sordu bir kez.

“Evet, çok iyiyim, teşekkür ederim. Neden sordunuz?”

“Bilmiyorum, bugünlerde çok sessiz görünüyorsunuz.”

Bu arada lambayı yakmıştı, Jenny’nin yüzünün kızardığını fark etti.

“Yakında eve gitmem gerekebilir. Kız kardeşim zatürreye yakalandı ve annem bu konuda çok üzgün. Gitmem gerektiği için üzgünüm,” diye ekledi bir süre duraksadıktan sonra. “En azından bahar sırasında burada bulunmuş olmaya sevinmeliyim.”

Dikiş dikmek için oturdu. Helge, onun aklında Heggen olup olmadığını merak etti. Aralarında bir ilişki var mıydı, asla öğrenemedi. Şimdilik, genel olarak oldukça kolay etkilenen biri olduğu söylenen Heggen, Roma’da yaşlı bir bayanla kalan genç bir Danimarkalı hemşireye çok bağlıydı. Kızarması çok tuhaf görünüyordu, onunki gibi değildi.

Francesca, akşam Helge gitmeden önce geldi. Helge Noel arifesinden beri Francescayı pek görmemişti, ancak Helge’nin ona karşı oldukça ilgisiz olduğunu anlaşıyordu. Francesca asla sinirli ya da bir çocuk gibi aceleci değildi. Sanki kimseyi görmemiş gibi dolaştı, akli tamamen başka bir şeyle meşguldü. Bazen neredeyse yürümeye hipnoz olmuş gibi görünüyordu.

Helge, Jenny’nin büyük sorununu gördü, onun yemek yediği *trattoria*’ya ve odasına gitti. Nedenini neredeyse hiç anlamamıştı, onu görmek istediğini hissetti.

Bir öğleden sonra Jenny, biraz terebentin aramak için Francesca’nın odasına gitti. Francesca, Jenny’nin eşyalarına ihtiyaç duyduğunda onları alır, hiçbir zaman geri yerine koymazdı. Cesca, başı yastığın altında, yatakta hıçkırarak uzanıyordu. Jenny, onun eve girdiğini duymamıştı.

“Canım sorun nedir? Hasta mısın?”

“Hayır, ancak lütfen git Jenny, git! Sana anlatmayacağım, bunun sadece benim hatam olduğunu söyleyeceksin.”

Jenny, o haldeyken onunla konuşmanın bir yararı olmayacağını anladı. Çay vaktinde kapısını çaldı. Cesca ona teşekkür etti ancak çay istemedi.

Jenny, aynı gece yatakta kitap okurken Cesca aniden geceliğiyle odaya girdi. Gözleri kızarmış ve ağlamaktan şişmişti.

“Bu gece seninle uyuyabilir miyim? Yalnız kalmak istemiyorum.”

Jenny ona yer açtı. Yatağını paylaşma fikrini sevmezdi ancak Cesca çok mutsuz olduğu zamanlar geldiğinde onunla yatmasına izin verirdi.

“Okumaya devam et, Jenny. Seni rahatsız etmeyeceğim. Burada, duvarın yanında kıpırdamadan yatacağım.”

Jenny bir süre okuyormuş gibi yaptı. Arada sırada Francesca’dan hıçkırık gibi bir iç çekiş duyuldu.

“Lambayı söndüreyim mi yoksa böyle mı kalsın?” diye sordu Jenny.

“Hayır, söndür lütfen.”

Karanlıkta kolunu Jenny’nin etrafına doladı, hıçkırarak ona, Hjerrild ile tekrar Campagna’ya gittiğini ve onu öptüğünü söyledi. İlk başta, sadece eğlenceli olduğunu düşünerek Hjerrild’i biraz azarladı, ancak çok geçmeden o kadar rahatsız edici hale geldi ki kızdı. “Bu gece onunla bir otelde kalmamı istedi. Bunu tam olarak onunla şekerçiye gitmemi istediği zamanki gibi söyledi. Sinirlendim, çok kızdım, bazı edepsiz ve korkunç şeyler söyledi.” Ateşi varmış gibi titredi. “Hans hakkında konuştu. Hans, fotoğrafımı ona gösterdiğinde, onunla, benim hakkımda Hjerrild’i inandıracak şekilde konuşmuş. Ne demek

istediğimi anladın mı?” Jenny’ye iyice sokuldu. “Bunu anlayabiliyor musun çünkü ben anlayamıyorum. Hâlâ o ahlaksız adamla ilgileniyorum. Hans, ismimden bahsetmemiş, tabii ki Hjerrild’in benimle karşılaşacağını, beni fotoğraftan tanıyacağını düşünmemişti. Ben on sekiz yaşındayken çekilmişti.”

Jenny’nin doğum günü ocağın on yedisidi. O ve Francesca, Campagna’da, Via Appia Nuova’da küçük bir *osteria*’da bir akşam yemeği veriyordu. Ahlin, Heggen, Gram ve Danimarkalı hemşire Bayan Palm partiyi organize etmişlerdi.

Tramvay durağından, güneşle birlikte ikili ikili beyaz yola yürüdüler. Bahar havası vardı, kahverengi Campagna grimsi yeşil bir renk tonuna sahipti. Bütün kış boyunca az çok çiçek açan papatyalar, gümüşü lekeler halinde her etrafa yayılmaya başladı, çitler boyunca yaşlı çalılarının üzerinde, taze, yeşil filizlerin, sabırsız salkımları büyümüştü.

Tarla kuşları mavi, beyaz gökyüzünde titreyerek sallanıyordu ve şehrin üzerinde bir pus vardı. Çirkin, kırmızı evler ovaya serpiştirilmişti. Kanalin devasa kemelerinin ötesinde, küçük beyaz köylere sahip Alban dağları sisin arasından hafifçe göründü.

Jenny, gri toz paltosunu taşıyan Gram ile önde yürüdü. Siyah ipek bir elbiseyle göz alıcı bir güzelliği vardı. Onu gri elbisesi, paltosu veya eteğinden başka bir şeyle hiç görmemişti. Neredeyse yabancı ve yeni bir kadınla yürüyormuş gibi hissetti. Beli parlak siyah elbise içinde o kadar küçüktü ki üzerindeki kalıbı yuvarlak ve esnek görünüyordu; korsesi, önünde derin bir kare şeklinde kesilip açılmıştı. Saçları ve teni göz kamaştırıcı derece açıktı. Daha önce gördüğü ancak özellikle fark etmediği büyük bir siyah şapka takmıştı. Pembe boncukları bile siyah elbiseyle oldukça farklı görünüyordu.

Masa örtüsünün üzerine ince mavimsi bir ağ şeklinde gölge yaratan asmanın altındaki güneş ışığında, dışarıda yemek yedi-

ler. Bayan Palm ve Heggen masayı papatyalarla dekore etmek istedi; makarna neredeyse hazırda ancak diğerleri, süslemelerle gelene kadar beklemek zorunda kaldı. Yemek iyi, şarap mükemmeldi; Cesca, iyi olmasını sağlamak için meyveyle kendisine yapacağı kahvesinden getirmişti. Akşam yemeğinden sonra Bayan Palm ve Heggen, alanda bulunan ve evin duvarına yerleştirilmiş mermer kabartmalarla yazıtları incelediler. Bir süre sonra bir köşede gözden kayboldular. Ahlin, masada oturup sigara içmeye devam etti, gözleri alev parlamasına karşı yarı kapalıydı.

Osteria, küçük bir tepenin eteğinde bulunuyordu. Gram ve Jenny yokuşta rastgele yürüdüler. Sarı toprakta büyüyen küçük kır çiçeklerini topladılar.

“Monte Testaccio’da bundan binlercesi var. Oraya hiç gittin mi Helge?”

“Evet, birkaç kez. Dün Protestan mezarlığına göz gezdirmek için oraya gittim. Kamelya ağaçları çiçeklerle kaplanmış ve eski kısımdaki çimenlerde dağ lalesi gördüm.”

“Evet, günümüzde neredeyse tükendiler. Ponte Molle’nin ötesinde, Via Cassia’da herhangi bir yerde onlardan çok fazla var. Gunnar bu sabah bana biraz badem çiçeği verdi; zaten İspanyol merdivenlerinde satın almıştı ancak bunu mecburiyetle yaptığını söyleyebilirim.”

Zirveye ulaştılar, etrafı dolaşmaya başladılar. Jenny yere bakarak yürüdü, kısa çimenler her yeri dolduruyordu. Rengârenk deve dikenî yaprakları ve bazı büyük, gümüş grisi olanlar güneşin tadını çıkarıyordu. Çakıl yığınlarından yükselen ıssız bir duvara doğru yürüdüler. Campagna, etraflarından her yöne doğru uzanıyordu, hafif bahar havalı gökyüzü ve şakıyan tarla kuşları altında gri, yeşil... Güneşin pusula sınırları kayboldu. Arkalarındaki şehir sadece bir serap gibi görünüyordu; dağlar

ve bulutlar birlikte eridi, kanalın sarı kemerleri görüldü, ancak sisin içinde tekrar kayboldu. Sayısız harabe, yeşilliğin üzerine serpiştirilmiş küçük, parlak duvar parçalarına dönüşmüştü. Kırmızı ya da koyu sarı evlerin yanındaki çamlar, okaliptüs ağaçları, ilkbaharın bu güzel gününde yalnız ve kasvetliydi.

“Buraya geldiğim ilk sabahı hatırlıyor musun Jenny? Hayal kırıklığına uğrayacağımı düşündüm çünkü gelmeyi çok arzulamıştım, göreceğim her şeyin hayallerime kıyasla çok renksiz ve sefil olacağını düşündüm. Bir yaz gününde gözlerin kapalı şekilde güneşe karşı uzandığında, tüm renklerin, gözlerini ilk açtığında gri ve soluk göründüklerini fark ettin mi? Bunun nedeni, gözlerin kullanılmadığı için zayıflaması ve renklerin karmaşıklığını gerçekte olduğu gibi bir anda kavrayamamasıdır. İlk izlenim eksik, zayıftır. Ne demek istediğimi anladın mı?”

Jenny başıyla onayladı.

“Burada, başta benim durumum buydu. Roma beni şaşkına çevirdi. Sonra tesadüfen seni; uzun boylu, güzel ve bir yabancı olarak, seni gördüm. O sırada Francesca’ya tavernaya gitmek kadar hiç dikkatimi vermemiştim. Orada sizinle otururken bana çok garip gelmiştin. Gerçekten başıma ilk defa böyle bir şey gelmişti. O zamana kadar yabancılarla olan iletişimim okul ve ev arasında nadir gerçekleşen karşılaşmalardan idi. Kafam karışmıştı, insanlarla konuşmak imkânsız görünüyordu. Neredeyse memleketi özlemiştim. Söylentilerden, resimlerden bildiğim için Roma’yı görmeyi arzulamıştım. Düşündüm ki başkaları tarafından yapılmış resimlerden, başkaları tarafından yazılmış kitaplardan, başkalarının çalışmalarını en iyi şekilde kullanmaktan başka hiçbir şey beni uslandıramazdı. Bir kurgu dünyasında yaşıyorum. Aranızda kendimi son derece yalnız hissettim. Bir keresinde yalnızlıktan bahsetmiştin; ne demek istediğini şimdi anlıyorum.

“Şuradaki kuleyi görüyor musun? Dün oraya gittim. Orta Çağ’dan, feodal zamanlardan bir kalenin kalıntısıdır. Şehirde ve çevresinde ondan çok fazla var. Bazen bir sokaktaki evlerin arasına inşa edilmiş, neredeyse penceresiz bir duvar görüyorsun. Bu, Roma’nın toprak sahibi baronlarına ait olanların bir kısmıdır. O zamanlar hakkında nispeten az şey biliyoruz, ancak şu anda onlara çok ilgiliyim. Kayıtlarda, bazen isimlerinden başka hiçbir şeyi bilinmeyen ölüleri buluyor, onlar hakkında daha çok şey bilmek istiyorum. Sokaklarında şiddetli çılgınlıklarla savaşılan, toprak sahiplerinin kalelerine hapsedilmiş olan kadınların, damarlarında vahşi canavarların kanı akan kızlarının yer aldığı Orta Çağ’daki Roma’yı hayal ediyorum. Bazen hapishanelerinden kaçtılar, kırmızı, siyah duvarlar arasında hayata karıştılar. O dönemler hakkında çok az şey biliyoruz ve Alman profesörler bunlarla çok ilgili değiller çünkü soyut fikirler, aktarılacak şekilde yeniden tasarlanamaz; bunlar sadece salt gerçektir.

“Bu ülkeden ne kadar muazzam hayatlar geçti! Üzerinde kasaba ve kale olan her noktada dalgalanmalara neden oluyor. Yine de dağlar onun üzerinden çıplak, ıssız bir şekilde yükseliyor. Burada, sadece Campagna’daki sonsuz sayıda harabeyi, İtalya ve bu konuda tüm dünya tarihi üzerine yazılmış kitap yığınlarını ve bildiğimiz ölü insanların ev sahiplerini düşün. Yine de birbiri ardına yuvarlanan tüm bu yaşam dalgalarının sonucu çok ama çok küçüktür. Tüm bunlar harika!

“Seninle çok sık konuştum, sen de benimle konuştun; henüz seni gerçekten tanımıyorum. Sen de benim için o kule kadar gizemlisin. Keşke şu anda durduğunuz yerde saçlarının parıltısını görebilseydin. Bu çok görkemli.

“Yüzünü hiç görmemiş olman seni düşündürdü mü? Camdaki sadece bir yansımadır. Uyuduğumuzda ya da gözlerimizi kapattığımızda yüzümüzün nasıl göründüğünü asla göremeyiz, tuhaf değil mi? Seninle tanıştığımız gün doğum günümüdü, bu-

gün ise senin. Yirmi sekiz yaşında olduğuna memnun musun, geçirdiğin her yılın bir kazanç olduğunu düşünüyor musun?”

“Öyle bir şey söylemedim. Bittiğine memnun olacağın, hayatının ilk yirmi beş yılının geçirecek çok şeyinizin olabileceğini söyledim.”

“Peki, şimdi?”

“Şimdi...”

“Evet, önümüzdeki yıl tam olarak ne elde etmeyi istediğini, istediğin şeyi elde etmek için nelerden faydalanacağını biliyor musun? Hayat bana olasılıklar açısından son derece zengin görünüyor ki tüm gücünle sen bile bunlardan yararlanamazsın. Hiç aklına geldi mi Jenny, bu durum seni üzüyor mu?”

Cevap olarak sadece gülümsedi ve başını eğdi. İzmariti yere attı, ayağıyla bastırdı; ince siyah çorabın içinde beyaz ayak bileği görünüyordu. Karşı yokuştan aşağı koşan bir sürü koyunu gözleriyle takip etti.

“Kahveyi unutuyoruz Helge. Eminim bizi bekliyorlardır.”

Sessizlik içinde *osteria*'yaya döndüler; öğle yemeği yedikleri yere kadar uzanan yamaçta, Ahlin'in masada başı kollarının üzerinde yattığını fark ettiler. Parlak yeşil cüppeli Francesca, kollarını boynuna dolayarak başını kaldırmaya çalışıyordu.

“Ah, yapma Lennart! Ağlama. Seni seveceğim. Seninle evleneceğim duyuyor musun? Bu şekilde ağlamamalısın. Seninle evleneceğim ve sanırım sana düşkün olabilirim, sadece bu kadar perişan olma.”

Ahlin hıçkırarak, “Hayır, hayır, ben sevmiyorsan hayır Cesca, yapmanı istemiyorum,” dedi.

Jenny döndü, yokuş boyunca geri gitti. Gram, onun boynuna kadar kızardığını fark etti. Bir patika onları evin diğer tarafından meyve bahçesine götürdü. Heggen ve Bayan Palm küçük

çeşmenin etrafında birbirlerini kovalıyor, üstlerine su sıçratıyorlardı. Bayan Palm kahkahalarla çığlık attı. Helge, sebze bahçeleri arasında yürürken Jenny'nin yeniden kızardığını gördü.

Heggen ve Bayan Palm barış ilan etmişlerdi.

"Aynı eski tur," dedi Helge. "Eşlerinizi alın."

Jenny gülümseyerek başıyla onaydı.

Kahve masasındaki atmosfer biraz gergindi. Bir tek Bayan Palm keyifliydi. Francesca, likörlerini yudumlarken herkesle sohbet etmeye çalıştı, onlara elinden geldiğince kısa sürede yürüyüşe çıkmalarını önerdi.

Üç çift, tepeler arasında birbirlerini tamamen gözden kaybedene kadar aralarındaki mesafeyi arttırarak Campagna'ya gittiler. Jenny, Gram ile yürüdü.

"Gerçekten nereye gidiyoruz?" dedi Jenny.

"Egeria Mağarası'na gidebiliriz."

Mağara, diğerleri tarafından gidilen yolun tam tersinde kaldı. Eski mantar ağaçlarının koyu yeşilliklerini yakıcı güneşe uzattığı Bosco Sacro'nun alazlanmış yamaçlarından geçmeye başladılar.

"Şapkamı takmalıydım," dedi Jenny elini saçının üzerine uzatarak. Kutsal korunun zemini kâğıt parçaları ve diğer çöplerle kaplıydı. Kenara yakın bir ağacın kütüğüne iki bayan oturmuş, tığ işi yapıyorlardı. Bazı küçük İngiliz oğlanlar, büyük gövdeli ağaçların arkasında saklambaç oynuyorlardı. Jenny ve Gram korudan çıktılar, yokuştan harabeye doğru yürüdüler.

"Aşağı inmeye değer mi?" dedi Jenny ve bir cevap beklemeden yamaca oturdu.

"Hayır, burada kalalım." Helge, kısa, kuru otların üzerinde ayaklarının dibine uzandı. Şapkasını çıkardı, dirseğinin üzerinde durarak sessizce ona baktı.

“Kaç yaşında o?” diye sordu aniden. “Yani Cesca.”

“Yirmi altı.” Önündeki manzaraya bakarak oturmaya devam etti.

“Üzgün değilim,” dedi sessizce. “Sen de fark etmişsindir ki ben konuşmaya cüret edebiliyorum. Bir ay önce etmiş olabilirim... Bir zamanlar bana karşı çok tatlı, kibar ve gizliydi. Ben bu tür şeylere alışkın değildim. Ben de bunu *l'invitation à la valse*⁴⁷ olarak düşündüm, ancak şimdi... Hâlâ tatlı olduğunu düşünüyorum, en azından başka biriyle dans etmesine aldırımıyorum.”

Ona bakarak uzanıyordu. “İnanıyorum ki bu sensin Jenny, sana âşığım,” dedi aniden.

Hafif bir gülümsemeyle yüzünün yarısını ona çevirdi, başını salladı.

“Evet,” dedi Helge kararlı bir şekilde. “Ben öyle düşünüyorum. Kesin olarak bilmiyorum çünkü daha önce hiç âşık olmadım. Bir kez nişanlanmış olmama rağmen şu anda anlıyorum.” Kendi kendine gülümsedi. “Eski aptal günlerimdeki hatalarımdan biriydi.

“Bunun aşk olduğuna eminim. Sendin Jenny, o akşam seni gördüm, onu değil. Öğleden sonra Corso’yu geçtiğinizde seni çoktan fark etmiştim. Orada öylece dururken hayatın keşfedilmemiş, macera dolu olduğunu düşündüm. Tam da o sırada yanımdan geçtin; güzel, narin, yabancı. Daha sonra bu yabancı kasabada gezinirken seninle tanıştım. Elbette Cesca’yı da fark ettim ve bir an için biraz heyecanlanmama şaşmamalı, ancak ilk gördüğüm sendin. Şimdi burada birlikte oturuyoruz; sen ve ben.”

Eline yaslanarak oturduğu için eli onunkine yakındı; aniden okşadı ve Jenny elini çekti.

47. *L'invitation à la valse*: Dansa davet etmek. (ç. n.)

“Bana kızmadın değil mi? Gerçekten kızılması gereken bir şey değil. Sana âşık olduğuma inandığımı neden söylememeliyim ki? Eline dokunmaktan kendimi alamadım, bunun gerçek olduğunu hissetmek istedim çünkü hâlâ burada oturman bana çok güzel geliyor. Pek çok şeyden konuşmuş olsak da seni gerçekten tanımıyorum. Akıllı, sağ duyulu, enerjik, iyi ve dürüst olduğunu biliyorum, seni gördüğüm ve sesini duyduğum an bunu biliyordum. Şimdi senin hakkında daha fazla bilgim yok, elbette öğreneceğim çok şey var, belki de asla öğrenemeyeceğim. Ancak gözlerimle görebiliyorum, örneğin, ipek eteğin çok ateşli, eğer yüzümü kucağına koyarsam kendini yakarım.”

Eliyle kucağında istemsiz bir hareket yaptı.

“Güneşi cezbediyor, saçında kıvılcımlar var, güneş ışınları gözlerinden süzülüyor. Ağzın oldukça şeffaf, güneşte bir ahududu gibi görünüyor.”

Biraz utanmış şekilde gülümsedi.

“Bana bir öpücük verir misin?” dedi aniden.

“*L’invitation à la valse?*” diyerek hafifçe gülümsedi Jenny.

“Bilmiyorum, ancak bana kızamazsın çünkü böyle bir günde senden küçük bir öpücük istiyorum. Sana sadece neyi arzuladığımı söylüyorum, sonuçta bunu neden yapmayasın ki?”

Jenny hareket etmedi.

“Olmaması için herhangi bir sebep var mı? Seni öpmeye çalışmayacağım ancak neden bir saniye eğilip bana küçük bir öpücük vermemen gerektiğini anlamıyorum. Bu senin için bir *bambino*’nun⁴⁸ başını okşayıp ona bir *soldo* vermen kadar sıradan bir şey. Bu senin için hiçbir şey Jenny ve benim tek dileğim bu; şu an bunu çok arzuluyorum,” dedi gülümseyerek.

Aniden eğildi, onu öptü. Sadece bir saniyeliğine saçlarının

48. Bambino: Çocuk (ç. n.)

ve dudaklarının yanağını fırçaladığını hissetti ve siyah ipeğin altında eğilip kalktığı sırada vücut hareketini gördü. Onu öperken huzur içinde gülümseyen yüzünün, şimdi utanmış, neredeyse korkmuş görüldüğünü fark etti. Helge hareket etmedi, ancak gün ışığında gönül rahatlığıyla düşünerek kıpırdamadan uzandı. Jenny kendine geldi.

“İşte görüyorsun,” dedi sonunda gülerek. “Ağzın aynen eskisi gibi, güneş dudaklarından kanın içine doğru parlıyor. Senin için hiçbir şey değildi, ben çok mutluyum. Benim hakkımda düşünmeni istediğime inanmamalısın. Sen oturup dünyadaki herhangi bir şeyi düşünürken seni düşünmeme izin vermeni istiyorum. Başkaları dans edebilir ama bence sana bakabilmem çok daha iyi.”

İkisi de sessizdi. Jenny, yüzünü çevirerek oturdu, güneşte yıkanan Campagna’ya baktı.

Osteria’ya geri dönerlerken, Helge, neşeyle her şey hakkında konuştu ve ona çalışmaları sırasında tanıştığı eğitilmiş Almanları anlattı. Jenny, ara sıra ona bir bakış attı; eskiden böyle değildi, şimdi çok özgür ve rahattı. Helge ise ileri bakarak yürürken gerçekten de yakışıklı görünüyordu, açık kahverengi gözleri güneşte kehribar gibi parlıyordu.

VIII

Jenny içeri girdiğinde lambayı yakmadı, karanlıkta oturmak için gecelik giyip balkona çıktı. Gece soğuktu, gökyüzü siyah kadife gibi çatıların üzerinde parıldayan yıldızlarla kaplıydı. Ayrıldıklarında şöyle demişti. “Yarın gelip benimle Campagna’da bir geziye çıkmanı isteyebilir miyim?”

Peki, aslında hiçbir şey olmamıştı. Ona sadece bir öpücük vermişti, bu bir erkeğe verdiği ilk öpücüktü ve beklediği şekilde gerçekleşmemişti. Onu böyle öpmek neredeyse bir şaka gibiydi. Ona âşık değildi, yine de öpmüştü. Tereddüt etmiş, düşünmüştü. “Hiç öpüşmemiştim.” Sonra tuhaf bir umursamazlık hissi ve ılıman bir halsizlik onu ele geçirdi. Neden bu kadar saçma derecede ciddi olasın ki? Onu öptü. Neden öpmesin ki? Önemi yoktu, öpücüğü isteyiş şekli oldukça samimiydi, bu yüzden Helge, ona âşık olduğunu ve güneşin de parladığını düşünüyordu. Üstelik ondan kendisini sevmesini istememiş, daha fazla ilerleme de kaydetmemişti; hiçbir şey talep etmemişti, sadece o küçük öpücükten başka. Tek kelime etmeden o öpücüğü vermişti. Tamamıyla güzeldi, utanılacak hiçbir şey yapmamıştı.

Yirmi sekiz yaşındaydı, sevmeyi, bir erkek tarafından sevilmeyi, onun kollarına sokulmayı, genç, sağlıklı ve olduğu gibi görülmeyi arzuladığını inkâr etmiyordu. Sıcak kanlıydı ve özlem duyuyordu, ancak gözleri açıkça görüyordu, kendine hiç yalan söylememişti. Ara sıra erkeklerle tanışmış, kendine şunu sormuştu. “O adam bu mu?” Gözlerini en ufak bir şeye kapata-

bilseydi, onlardan bir veya ikisini deneseydi sevebilirdi. Hislerine karşı üstesinden gelmesi gerektiğini hissediyordu. Sevmek zorunda hissettiği kimseyle tanışmamıştı, bu yüzden riske girmemişti. Cesca birbiri ardına bir adamın onu öpmesine, okşamasına izin veriyordu. Bu Cesca'da en ufak bir fark yaratmadı. Helge'nin öpücüğü, sadece dudaklarını ve tenini sıyırdı. Cesca'nın sevdiği Hans Hermann bile tuhaf derecede Cesca'nın seyrekle, serin kanını ısıtamadı.

Jenny'nin durumu farklıydı, taze kanlı ve ateşliydi, imrendiği haz, ateşli, şiddetli, tertemiz olmalıydı. Kendini verdiği adama sağdık ve dürüst olacaktı, ancak o adam, Jenny'yi nasıl tamamen kabulleneceğini, bedenine, ruhuna sahip çıkacağını bilmeliydi ki ondaki tek bir ihtimal bile harcanmayacak, bir köşede ruhu çürümesi için ihmal edilmeyecekti. Hayır, Jenny cesaret edemedi, pervasız olmayacaktı. Yine de, bu tür şeyler konusunda zihinlerini rahatsız etmeyenleri, bir içgüdüyü bastırıp bu duruma kötü deyip diğerine teslim olmayanı veyahut bu duruma iyi demeyi ya da hayatın tüm ucuz zevklerinden vazgeçmeyi, her şeyden önce asla gelmeyecek olan büyük neşe için beklemeyi anlayabilirdi. Yolunun hedefe götürdüğünden o kadar da emin değildi, bazen oldukça alaycı bir şekilde yollarının, amaçlarının, ideallerinin, ahlaki değerlerinin olmadığını kabul eden insanlardan etkilenmeyeceğinden emin değildi. Sanki su üzerinde Ay'ı yakalamaya çalışmak gibiydi.

Yıllar önce bir adam, Jenny'yi bir gece odasına götürmeyi teklif etmişti, tıpkı Jenny'yi çaya götürmeyi teklif ettiği gibi. Bu istek Jenny'yi cezbetmemişti. Ayrıca annesinin onu beklediğini biliyordu, bu da durumu oldukça imkânsız hale getirdi. Adamı çok az tanıyordu, adamdan hoşlanmıyordu ayrıca evini göstermek istediğini için ona kızmıştı. Duyguları karışmış olduğu için değil, tamamen meraktan, soruyu bir an için tekrar düşündü. Ya yapsaydı? İrade, otokontrol, eski inancını denize

atsa duyguları ne olurdu? Bu düşünceyle içinden şehvetli ve heyecan verici bir ürperti geçti. Öyle bir yaşamla, şu an sahip olduğundan daha memnun olur muydu? O akşam sahip olduğundan memnun değildi. Yine de dans edenleri izleyerek oturmuş, şarabını tatmış, müzik dinlemişti. Nasıl dans edileceğinin, genç olmanın, gençlerin dilinden konuşmanın ya da kahkahalarına eşlik etmeyi bilmemenin korkunç yalnızlığını hissetmişti. Ancak gülümsemeye, hoşuna gidiyormuş gibi bakmaya, konuşmaya çalışmıştı. Buz gibi soğuk bir bahar gecesinde eve yürürken ertesi sabah saat sekizde öğretmenlerden birinin yerine vekil olması gerektiğini biliyordu. O zaman büyük resim üzerinde çalışıyordu ama yaptığı her şey donuk ve anlamsız görünüyordu. Saat altıda eve gidip özel öğrencilerine matematik öğretmek zorundaydı. Çok çalışmıştı, bazen sinirlerinin çok fazla gerildiğini hissediyordu, uzun bir tatile kadar nasıl devam edeceğini bilmiyordu.

Bir an için erkeğin kinizminden etkilendiğini hissetti ya da öyle olduğunu düşündü. Ona gülümsedi, sade ve doğrudan bir şekilde “Hayır,” dedi. Adam ne de olsa aptaldı çünkü ona vaaz vermeye başlamıştı. Önce sıradan bir pohpohlama, sonra gençlik ve bahar hakkında duygusal saçmalıklar, tutkunun özgürlüğü ve hakkı, son olaraksa bedeninin müjdesi, ta ki ona gülüp fayton çevirene kadar devam etmişti.

Şimdi herhangi bir şeyi inkâr etmeyi vahşice reddedenleri, basitçe pes edip kendini koy verenleri, ancak modadan aldıkları zevkten sonra tamamlayacak bir misyona sahip olan acemileri, dişlerini fırçalama veya tırnaklarını temizleme konusunda sorun yaşamayan doğanın ebedi haklarının savunucularını anlayacak kadar yetişkindi. Jenny’nin üzerinde etkileri olamazdı.

Hakikati, otokontrolü hedefleyen, okula gönderildiği andan itibaren ortaya çıkan eski ahlaki kurallarına sadık kalacaktı. Diğer çocuklar gibi değildi. Kıyafetleri bile onlarınkine benze-

mezdi, küçük ruhu çok, çok farklıydı. Yirmi yaşında dul kalan, dünyada küçük kızından başka hiçbir şeyi olmayan annesiyle yaşıyordu. Hatırlayacak yaşa gelmeden babası ölmüştü. Babası mezarda ve cennetteydi ancak gerçekte ailesiyle yaşadı çünkü resmi piyanonun üzerinde asılıydı. Ailesinin söylediklerini duydu ve yaptıklarını gördü. Annesi sürekli babasından bahseder, babasının her şey hakkında ne düşündüğünü ve Jenny'nin babası yüzünden ne yapıp yapmaması gerektiğini anlatırdı. Jenny sanki onu tanıyormuş gibi her zaman babasıyla ve kendisiyle her konuda hemfikir olan Tanrı ile geceleri konuştu.

Okuldaki ilk gününü hatırladı, anılarına gülümsedi. Sekiz yaşına gelene kadar bildiği her şeyi annesi öğretmişti. Bir şeyleri Jenny'ye kıyaslayarak anlatırdı; örneğin bir pelerin, Jenny'nin çok iyi bildiği, kasabanın yakınındaki küçük bir noktaya benzetirdi, bu yüzden öğretmen coğrafya dersinde ona bazı Norveç pelerinlerinin adını sorduğunda hiç tereddüt etmeden cevap verdi. "Naesodden." Öğretmen gülümsedi ve bütün öğrenciler güldü. "Signe," dedi öğretmen, başka bir kız cevap vermek için hızlıca ayağa kalktı. "Nordkap, Lindesnaes, Stat." Jenny kahkahalarına aldırmadan üstün bir şekilde gülümsedi. Çocukluk arkadaşı yoktu, hiç de olmadı.

Alaylarına ve küçümseyen gülmelerine kayıtsız bir şekilde gülümsemişti, ancak zihninde, çok başlı vahşi bir canavar oluşturan yoğun bir kitle diğer çocuklara karşı sessiz ve amansız bir nefrete sebep oldu. Ona eziyet ettiklerinde onu dolduran, tüketen öfke, her zaman küçümseyen, kayıtsız bir gülümsemenin arkasına gizlenmişti. Bir keresinde öfke ve acıdan neredeyse gözlerinden yaş gelmişti. Kontrolünü kaybettiğinde, zaferlerini görmüştü. Sadece sakin, rahatsız edici bir kayıtsızlık havası koyarak, onlara karşı durabildi.

Üst sınıftan bir, iki kızla arkadaş oldu; o zamanlar hiçbir çocuğun diğerlerinden farklı olmaya dayanamayacağı bir yaştay-

dı, onlara özenmeye çalıştı. Bu arkadaşlık ona pek yaramadı. Bebeklerle oynadığı ortaya çıkınca onunla nasıl dalga geçtiklerini hatırladı. Kendisine ait olduklarını reddetti, küçük kız kardeşine ait olduklarını söyledi. Sahneye çıkmak istediği bir zaman vardı. O ve arkadaşlarının sahne tutkusu vardı. Bilet almak için okul kitaplarını, onay broşlarını sattılar. Her gece tiyatro gösterisine gittiler. Bir gün arkadaşlarına, onları ilgilendiren belirli bir rolü nasıl oynayacağını anlattı. Kahkahaya boğuldular, kibirli olduğunu her zaman biliyorlardı, ancak megaloman olduğunu bilmiyorlardı. Dans bile edemeyen bir sanatçı olabileceğine gerçekten inanıyor muydu? O uzun, gergin iskeletiyle sahnede bir aşağı bir yukarı yürüdüğünü görmek, gerçekten güzel bir manzara olurdu.

Hayır, dans edemedi. Tam çocukluk çağındayken annesi onunla oynardı. İstedığı gibi kıvrıldı, döndü, reverans yaptı ve takıldı. Annesi ona küçük keten kuşu diye seslenirdi. İlk partisinin beklerken nasıl gelip çattığını, annesinin eski bir İngiliz resminden sonra yaptığı yeni, beyaz elbisesiyle nasıl mutlu olduğunu düşündü. Dans etmeye başladığında nasıl kaskatı kesildiğini hatırladı. Bu kaskatılık onu asla tam olarak terk etmedi. Kendi başına dans etmeyi öğrenmeye çalıştığında yumuşak, ince vücudu bir ocak demiri gibi sertleşti. Bu konuda iyi değildi. Dans kursuna gitmek için çok istekliydi ancak bu hiçbir zaman gerçekleşmedi.

Okul arkadaşlarının hatıralarına güldü. İkiisiyle memleketteki sergide karşılaştı. İlk kez resimlerinden birini sergide bulundu ve gazetelerde birkaç satır övgü aldı. Heggen'in de aralarında bulunduğu başka sanatçılarla birlikteydi. Onu tebrik etmek için geldiklerinde, "Her zaman bir sanatçı olacağını söylemiyor muyduk? Hepimiz bir gün seni daha fazla duymamız gerektiğinden emindik," dediler.

Gülümsedi. "Evet, Ella. Ben de."

Yapayalnız! Annesi, aynı ofiste çalışan Bay Berner ile tanıştığından beri Jenny yalnızlık çekiyordu. O zamanlar on yaşındaydı, bir anda ölmüş babasının evden ayrıldığını anladı. Resmi hâlâ orada asılı duruyordu ancak babasının hissiyatı gitmişti. Ölümün gerçekte ne anlama geldiğini anladı. Ölümler, yalnızca zavallı karanlık yaşamlarını şartlı olarak sona erdirmeye gücüne sahip olan başkalarının anılarındaydılar; sonsuza dek gitmişlerdi. Annesinin neden tekrar genç, güzel ve mutlu olduğunu anladı. Berner zili çaldığında yüzündeki ifadeyi fark etti. Odada kalmasına, konuşmaları dinlemesine izin verildi. Asla çocuğun duymaması gereken şeylerle ilgili olmadı konuşmaları ve evde birliktelerken onu odadan dışarı göndermediler. Küçük kalbindeki kıskançlığa rağmen, yetişkin bir annenin küçük bir kızla konuşamayacağı birçok şey olduğunu anladı, güçlü bir yargı duygusu gelişti. Annesine kızgın olmak istemiyor, yine de çok inciniyordu.

Bu durumu belli etmeyecek kadar gururluydu ve annesi, kendi kendini kınadığı sırada, aniden çocuğunu şefkate ve ilgiye boğduğu fark edince duygusuz ve pasif kaldı. Jenny, annesi, Berner'i babası olarak istediğinde tek kelime etmedi, Berner'in kendisine ne kadar düşkün olduğunu söyledi. Gece, tutkulu bir özlemle sanki babasıyla hayattaymış gibi konuşmaya çalıştı ancak bunu tek başına yapamayacağını hissetti. Onu sadece annesi aracılığıyla tanıyordu. Yavaş yavaş Jens Winge, onun için de öldü ve Tanrı, cennet, sonsuz yaşam anlayışının merkezinde olduğu için bunların hepsi resmiyle birlikte unutulup gitti. On üç yaşında, hiçbir şeye inanmadan okulda kutsal yazıları nasıl dinlediğini ve kendi yaşlılarının Tanrı'ya inandıkları ve şeytandan korktukları, yine de nasıl korkak, zalim, kaba, ad olduklarını hatırladı. En azından ona göre din, değersiz, korkakça okuldakilerle ilişkili bir şey haline geldi.

Nils Berner'i istemeden de olsa sevdi, evli oldukları ilk dö-

nemde üvey babasını neredeyse annesine tercih etti. Üvey kızının üzerinde hiçbir otorite iddiasında bulunmadı, ancak bilge, nazik ve dürüst yollarla onu kazandı. Jenny'ye düşkün olması için evlendiği kadının çocuğu olması yeterli bir sebepti.

Üvey babasına teşekkür edecek çok şeyi vardı; ne kadar çok olduğunu şimdiye kadar anlamamıştı. Üvey babası, içindeki çarpık ve hastalıklı birkaç şey ile savaşmış, onu yenmişti. Annesi ile şefkat, özen ve rüyaların serpinti havasında yaşarken, köpeklerden, tramvaylardan, kibritlerden, her şeyden korkan, gergin bir çocuk olup çıkmıştı. Bedensel acıya duyarlıydı. Annesi, okula tek başına gitmesine zar zor cesaret etti.

Berner'in yaptığı ilk şey, Jenny'yle ormana gitmek oldu. Kavurucu güneş ışığında, sağanak yağmurda, baharın gelmesiyle veya kışın kayakla her pazar Nordmarken'a gittiler. Duygularını gizlemeye alışkın olan Jenny, ne kadar yorgun, gergin olduğunu göstermemeye çalıştı, bir süre sonra bunları hissetmedi.

Berner ona harita, pusula kullanmayı, hava değişikliğine neden olan rüzgârla bulutların hareketlerini gözlemlemeyi, güneşe göre zaman ve mesafe ölçmeyi öğretti, onunla bir arkadaş gibi konuştu. Hayvanları, bitkileri tanıttı. Kök, sap, yaprak, tomurcuk, çiçek ve meyve... Eskiz defteri ile kamerası her zaman çantasındaydı.

Jenny, üvey babasının, bu eğitim işine gösterdiği tüm nezaketi ve özveriyi ilk kez takdir etmişti, zira babası Jotunheim ve Nordlandstinderne'de tanınmış bir kayakçı ve dağcıydı.

Üvey babası, Jenny'yi de oraya götüreceğine söz vermişti. On beş yaşında olduğu yaz, üvey babasıyla orman tavuğu avlamaya gitti. Annesi onlarla gidemiyordu, o zamanlar küçük kardeşini bekliyordu.

Rondane'nin aşığısında ıssız bir dağ *saeter*'inde⁴⁹ kaldılar. Jenny, hayatı boyunca hiç minik ranzasında uyandığı zamanki kadar mutlu olmamıştı. Üvey babasına kahve yapmak için acele etti ve onu Ronde zirvelerine, Styg Dağlarına, balık tutma turlarına götürdü. Erzak almak için birlikte vadiye indiler. Babası avcılık yaparken, Jenny soğuk dağ derelerinde yıkandı, sonsuz yürüyüşlere çıktı ya da seater'de oturup örgü örerek, Berner'e çok benzeyen ancak genç, yakışıklı ve Berner'in ateşinde yanında oturduğu gibi oturan, dağcılıktan, avcılıktan bahseden bir avcı ile güzel, sık, el değmemiş bir kız hakkında hayal kurardı. Ayrıca, o yakışıklı avcı, ona silah verip, onu bilinmeyen dağların tepelerine götüreceğine söz vermeliydi.

Jenny, annesinin bir bebeği olacağını öğrendiğinde ne kadar acı çektiğini, utandığını ve mutsuz olduğunu hatırladı. Düşüncelerini annesinden saklamaya çalıştı ama sadece bir kısmını saklayabildiğini biliyordu. Zamanı geldikçe Berner'in eşiyle ilgili endişesi, duygularında bir değişiklik meydana getirdi. Ona, bu durum hakkında, "Çok korkuyorum Jenny çünkü onu çok seviyorum," dedi ve ona kendisinin doğduğunda annesinin çok hastalandığını söyledi. Annesinin durumunun net, doğal olmadığı inancı, Berner, Jenny'ye bu konudan bahsedince Jenny'yi terk etti, ancak bununla birlikte annesi ile kendi arasındaki bağın gizemli, doğaüstü olduğu duygusu da arttı. Her gün daha sıradan hale geldi. Bebek doğmuş, annesi ise acı çekmişti. Bebek küçüktü, annesine ihtiyacı vardı. Bu yüzden annesi bebeğini seviyordu. Annesine daha çok ihtiyacı olan başka bir bebek daha yoldaydı. Jenny bir anda büyüdüğünü hissetti. Annesine olduğu kadar Berner'a da sempati duydu, Berner'ı erken doğum konusunda rahatlatı. "Oldukça iyi geçecek, her zaman başarır, biliyorsun. Bu durumda ölüm neredeyse hiç yaşanmıyor."

Annesini, tüm zamanını ve ilgisini çeken küçük bebeğiyle

49. Saeter: Dağ evi. (ç. n.)

görünce, Jenny çok üzüldü ve ağladı, ancak yavaş yavaş bebeğe çok düşkün hale geldi. Özellikle küçük Ingeborg bir yaşından büyükken, hayal edebileceğiniz en tatlı, en kara, çingene oyuncak bebeği gibiydi.

Berner'ın çocuklarını asla kız kardeşi gibi görmemişti. Tıpkı babalarına benziyorlardı. Onlarla ilişkisi daha çok bir teyze gibiydi. Kendini neredeyse annesine, çocuklara karşı yaşlı, duyarlı bir teyze olarak hissediyordu.

Kaza olduğunda annesi Jenny'den daha genç ve zayıftı. Bayan Winge, ikinci mutlu evliliğinde yeniden gençleşmişti. Nispeten kısa bir süre içinde yaptığı üç doğumun ardından biraz yorulmuş, yıpranmıştı. Nils, babası öldüğünde sadece beş aylıktı. Berner bir yaz günü dağcılık yaptığı sırasında düştü, olay yerinde öldü. Jenny on altı yaşındaydı. Annesinin kederi sonsuzdu; kocasıyla birbirlerini sevmişlerdi. Jenny elinden geldiğince ona yardım etmeye çalıştı. Üvey babasına ne kadar derinden yas tuttuğunu kimseye söylemedi. Sahip olduğu en iyi arkadaşını kaybettiğini biliyordu. Okulu bitirince resim dersi almaya başladı, evde annesine yardım etti. Berner, her zaman çizimleriyle ilgilenmişti; ona bakış açısını ve bu tür şeyleri öğreten ilk kişi oydu. Berner, Jenny'nin bazı yetenekleri olduğuna inanmıştı. Köpeklerine bakacak paraları yoktu. İki küçük yavru satıldı ve Bayan Berner, Leddy'nin de satılması gerektiğini düşündü. Onu beslemek çok pahalıya patlıyordu ancak Jenny itiraz etti. Hiç kimse, sahibinin yasını tutan bir köpeğe sahip olmamalıydı. Eğer başka biri sahibi olsaydı, Jenny bunu kendi yoluyla halledecekti. Kendi düşüncesi vardı. Köpeği Leddy'yi, bir akşam vurup gömen Berner'in arkadaşı Bayan Iversnaes'e götürdü. Berner onun için birçok şey olmuştu, bir arkadaş, bir yoldaş, Jenny ise Berner'in çocuğu olmaya çalıştı. İki kız büyüdükçe, Jenny ile aralarındaki ilişki daha az samimi hale geldi, yine de oldukça arkadaşçaydı. Büyük yaş farkı, ara-

larında Jenny'nin asla geçmeye çalışmadığı büyük bir boşluk yarattı.

Artık ergenliklerinde, anemiler, küçük flörtler, arkadaşlıklar, partiler ve diğer her şeyle oldukça hoş, neşeli, biraz da tembel bir çift küçük kızlardı. Nils ve Jenny arasındaki dostluk, zaman geçtikçe güçlenmişti. Babası minik bebeğe Kalfatrus adını vermişti; Jenny bu adı benimsemişti, çocuksa Jenny'ye Indiana adını verdi.

Şimdi arkasındaki tüm o üzücü yıllar boyunca, Nordmarken'da Kalfatrus'la yaşanan gezintiler, özgürce nefes alabildiği tek şeydi. Özellikle ilkbahar ve sonbaharda, etrafta çok az insan varken, o ve oğlan yaktıkları odun parçalarına sessizce bakıyorlar ya da yere uzanıp birbirleriyle evde annelerinin korkusundan söylemeye cesaret edemedikleri argo kelimelerle konuşurken eğleniyorlardı. Çizdiği Kalfatrus portresi onu memnun eden ilk resmiydi. Gerçekten çok güzeldi.

Gunnar, resmi sergilemediği için onu azarladı; memleketindeki resim galerisinde satın alınacağını düşünmüştü. O zamandan beri hiç bu kadar güzel resim çizmemiştir.

O, babasını, Berner'i çizecekti. Kendi çocukları konuşmaya başlayınca Berner'in yokluk hissi daha da arttı. Ayrıca annesine, anne demeye başlamışlardı, Bu, kısa çocukluğunun annesi ile kendisi arasındaki ilişkilerde meydana gelen değişikliği aklına getirdi.

Jenny, sonunda sürekli gerginlikten kurtulduğunda burada geçirdiği zamanın ilk kısmından hoşnut değildi. Her sinirinin gerginlikten titrediğini fark etti, gençliğini geri kazanmanın imkânsız olduğunu düşündü. Floransa'da kaldığı süre boyunca sadece üşüdüğünü, yalnız hissettiğini ve etrafındaki yeni olan her şeyi özümseyemediğini hatırladı. Yavaş yavaş sonsuz gü-

zellik hazinesi Jenny'ye sunuldu, Jenny, bu güzelliği, içinde yaşamak, genç olmak, sevmek, sevilmek için büyük bir özlemle kavrayıp ele geçirmişti. Cesca ve Gunnar'ın onu Viterbo'ya götürdüğü ilkbahar günlerini, çıplak ağaçların üzerindeki güneş ışığını, solmuş çimenlerin üzerindeki anemon, menekşe ve çuha çiçeğini düşündü. Şehrin dışındaki bozkır benzeri düzlükte, kaynayan dumanlarla, sert kokulu sülfür havada süzülüyordu, toprağın her tarafı kesilmiş kireç yüzünden bembeyazdı. Taş duvarlardaki binlerce zümrüt yeşili kertenkele, beyaz keleklerin uçtuğu yeşil çayırlardaki zeytin ağaçları... Duvarlarında ay ışığı olan kuleler, siyah Orta Çağ evleri ve şarkı söyleyen çeşmeler eski şehirle birlikteydi. Üzerinde yetiştirildiği volkanik topraktan ateşli bir tada sahip sarı, hafif kabaran şarap.

Jenny, yeni arkadaşlarına isimleriyle seslendi. O gece, Francesca Jenny'ye heyecanlı ve hareketli hayatını itiraf etti. Sonunda rahatlamak için yatağına girdi, defalarca tekrarladı. "Harika, işte böylesin! Okulda senden hep korktum. Bu kadar kibar olacağını hiç düşünmemiştim!"

Gunnar ikisine de âşıkı. İlkbaharda genç bir faun⁵⁰ gibi ateş doluydu. Francesca kendini Gunnar'a öptürdü, güldü ve ona, "Aptal çocuk," dedi.

Ancak Jenny Gunnar'dan ister istemez korkuyordu. Sadece güneşin ve anemonların arasındayken olabilecek, soyut, sarhoş edici, anlamsız bir şey uğruna Gunnar'ın sıcak, kırmızı dudaklarını öpmeye cesaret edemedi. Sorumsuzca bir şeydi. Eski halini bir kenara bırakmaya cesaret edemedi. Gönülsüzce kendisinin ve Gunnar'ın flört edemeyeceğini hissetti. Gunnar Heggen'i diğer kadınlarla olan ilişkilerinde nasıl biri olduğunu –tam olarak değil– bilecek kadar görmüştü, çünkü o iyi bir adamdı, çoğu kadından çok daha iyiydi. Onun sevdası kısa sü-

50. Faun: Keçi boynuzları, kulakları, bacakları ve kuyruğu olan bir adam olarak temsil edilen şehvetli kırsal tanrılardan biri. (ç. n.)

rede arkadaşlığa dönüştü, Paris'te çok çalıştıkları hoş, huzurlu zamanlar burada daha da güçlenmişti.

Gram için oldukça farklı bir konuydu. Jenny'de hiçbir mace-racı fantezi ya da vahşi özlem uyandırmadı. İlk başta düşündüğü gibi, hiç de aptal değildi. Helge, buraya geldiğinde neredeyse bodur görünüyordu, zihinsel gelişimini kontrol ediyordu, Jenny en azından bu durumu anlamış olmalıydı. Helge'de, sevdiği nazik, genç ve güvenilir bir şey vardı. Jenny'nin gençliğinden iki yaş daha küçük görünüyordu. Helge'nin kendisine, âşık olmaktan bahsetmesi, Helge'nin yeni hayatının özgürlüğünde hissettiği sevincin fazlasından başka bir şey değildi. İkisi için hiçbir tehlike söz konusu değildi. Memleketteyken tabii ki Jenny'yi seviyorlardı. Gunnar ve Francesca'da Jenny'ye düşküncü ancak bu gece içlerinden biri onu düşündü mü? Jenny düşünen birinin olduğunu bildiği için tamamıyla üzgün değildi.

IX

Jenny, sabah uyandığında, kendi kendine muhtemelen hiç gelmeyeceğini, çok daha iyi olacağını söyledi, kapısı çalındığında yine de mutlu oldu.

“Yiyecek bir şey satın alamadım Jenny. Bana bir fincan çay, biraz ekmek verir misin?”

Jenny, odadan ona baktı.

“Evet, ancak oda henüz uygun değil.”

“Beni balkona çıkarana kadar gözlerimi kapatacağım,” dedi Gram kapının arkasından. “Bir fincan çay için can atıyorum.”

“Pekâlâ, biraz bekle.” Jenny yatağını örtü ile örttü, makyaj masasını topladı, ceketini uzun bir kimono ile değiştirdi. “İçeri gel lütfen. Ben çayını getirirken balkona geçip otur.” Bir tabure çıkardı, üzerine biraz ekmekle peynir koydu.

Gram, sarı ve mor iris desenli lacivert kimononun uzun, cırpınan kolluklarındaki çıplak, beyaz kollarına baktı.

“Üzerindeki ne kadar da güzel. Gerçek bir geyşa elbisesine benziyor.”

“Bu hakiki. Cesca ve ben bunları sabah evde giymek için Paris’ten aldık.”

“Bu mükemmel bir fikir. Bence, yalnızken güzel görünmek harika bir fikir. Bunu sevdim.”

Helge bir sigara yaktı, havada yükselen dumana baktı.

“Ah, hizmetçi, annem ve kız kardeşim sabahları binbir türlü

şeye benziyorlardı. Kadınların kendilerini her zaman olabildiğince güzel göstermeleri gerektiğini düşünmüyor musun?”

“Evet, ancak ev işi yapman gerektiğinde her zaman mümkün olmaz.”

“Belki de. En azından kahvaltıdan önce saçlarını yapıp üzerindeki benzer bir şey giyebilirler değil mi?”

Helge, tam zamanında Jenny’nin koluyla aşağıya düşürmek üzere olduğu bardağı kaptı.

“Ne kadar da pratik olduğunu görüyorsun. Şimdi çayını iç; susadığını söylemiştin.”

Jenny birden Cesca’nın tüm renkli çoraplarının balkona asıldığını fark etti ve çorapları, biraz endişeli bir şekilde topladı.

Helge, çayını içerken açıkladı:

“Dün gece uyanıktım, neredeyse sabaha kadar düşündüm ve sonra tabii ki uyuyakalmışım, bu yüzden yol üzerindeki *lat-teria*’yaya⁵¹ uğrayacak vaktim olmadı. Bence Via Cassia’ya, o, anemon yerine gitmeliyiz.”

“Anemon yeri.” Jenny güldü. “Çocukken senin de menekşeler ve yaban mersinleri için diğerlerinden bir sır olarak sakladığın, oraya tek başına gittiğin özel bir yerin var mıydı?”

“Elbette vardı. Gerçek kokulu menekşelerin bulunduğu Holmenkollen’e giden eski yolun kenarında bir kayın korusu biliyorum.”

“Ben de biliyorum,” diye mutlulukla sözünü kesti. “Sağa, yol Sorkedal’a doğru ayrılmadan hemen önce.”

“Kesinlikle. Benim de Fredriksborg’da başka yerlerim vardı ve...”

“İçeri gidip elbisemi giymeliyim,” dedi Jenny.

51. Lateria: Mandıra. (ç. n.)

“Dün aldığını giy lütfen!” diye arkasından bağırdı.

“Çok tozlanacak.” O sırada fikrini değiştirdi. Neden kendini güzel göstermesin ki? Eski, siyah ipek uzun yıllardır onun en sevdiğiydi, artık ona bu kadar riayet etmesi gerekmiyordu.

“Umurumda değil! Ancak arkadan düğmeli ve Cesca evde değil.”

“Buraya gel, senin için düğmelerim. Ben bir uzmanım. Bana göre, hayatım boyunca hiçbir şey yapmadım, annemin ve Sophy’nin arkasındaki düğmeleri tutturuyordum.”

İki tanesi hariç hepsini halletti ancak ikisi için Helge’nin yardım etmesine izin verdi. Elbisesinin düğmelerini tuttururken güneş ışığında yan yanayken, saçının, vücudunun soluk, hafif kokusunun farkına vardı. İpeğin içinde dikkatle bakıldığında belli olan bir iki küçük yara fark etti, yaraları görünce kalbini ona karşı sonsuz bir şefkatle doldurdu.

“Sence Helge güzel bir isim mi?” Campagna’da bir *osteria*’da öğle yemeği yerken sordu.

“Evet, ben sevdim.”

“Biliyor musun, bu benim Hristiyan adım?”

“Evet, kulüpteki ziyaretçi defterinde yazıldığını gördüm.” Kasıtlı olarak ona baktığına inanabileceğini düşünerek hafifçe kızardı.

“Sanırım güzel. Genel olarak, kendi içlerinde güzel veya çirkin olan birkaç isim vardır; her şey insanları beğenip beğenmediğinize bağlı. Ben çocukken Jenny adında bir hemşiremiz vardı. Ona tahammül edemedim, o zamandan beri isminin çirkin ve yaygın olduğunu düşündüm. Jenny diye adlandırılman bana mantıksız geldi, şimdi çok güzel olduğunu düşünüyorum; kişiye beyaz tenli olduğuna dair bir fikir veriyor. Kulağa ne kadar nazikçe geldiğini duyamıyor musun,

Jenny? Esmer bir kadına böyle seslenilemez. Örneğin Bayan Jahrman değil. Francesca, ona büyük ölçüde uyuyor, sence de öyle değil mi? Kulağa çok kaptisli geliyor ancak Jenny, hoş ve zekice.”

Bir cevap olarak, “Bu, babamın ailesinde her zaman sahip olduğumuz bir isim,” dedi.

“Mesela Rebecca hakkında ne düşünüyorsun?”

“Bilmiyorum. Belki oldukça sert ve söylemesi zor ancak yine de güzel.”

Helge, “Annemin adı Rebecca,” dedi. “Sanırım kulağa zor geliyor. Kız kardeşim adı Sophy. Kardeşimin evlenmesinin tek nedeni, evden uzaklaşmak. Eminim kendine ait bir yeri vardır. Hayret ediyorum, babamla birlikte yaşadığı, kedi-köpek yaşamı göz önüne alındığında, annem onu evlendirmekten çok memnun olabilirdi. Kız kardeşim onunla nişanlandığında Rahip Arnesen hakkında bitmek bilmeyen bir yaygara başladı. Kayınbiraderime katlanamıyorum. Babamın da katlanamadığına inanıyorum ama annem!..

“Nişanlım... Bir zamanlar nişanlandım, biliyorsun. Adı Catherine'di ancak her zaman Titti olarak anılırdı. Evliliği ilan edildiğinde bu ismi evraklara da koyduğunu gördüm.

“Tamamıyla aptalca bir şeydi. Üç yıl önceydi. Ders verdiğim okulda bazı dersler veriyordu. Biraz bile hoş biri değildi, herkesle flört etti ve Titti'ye kadar hiçbir kadın beni fark etmemişti ki beni ilk başta burada olduğum zamanki gibi düşündüğünde anlamak kolay olur. Her zaman her şeye gülüyordu, on dokuz yaşındaydı. Beni neden tercih ettiğini Tanrı bilir.

“Kıskanmıştım, bu onu eğlendirdi. Beni ne kadar kıskandırırca, o kadar çok âşık oluyordum. Sanırım aradaki aşk, erkeğin gururundan daha azdı, bir sevgiliye çok ihtiyaç duyardı. O zamanlar çok gençtim. Titti'nin sadece benimle ilgilenmesini

istedim. O zamanki kişiliğim için çok zor bir istekti. Benden ne istediğini sık sık merak etmişimdir.

“Çevremdekiler nişanımızın gizli kalmasını istedi çünkü çok gençtik. Titti bunu kamuoyuna duyurmak istedi ve onu erkeklerle fazla ilgilendiği için suçladığımda, nişanımızın bir sır olduğu için tüm zamanını benimle geçiremeyeceğini söyledi.

“Onu eve götürdüm ancak annemle anlaşılamadı. Sürekli kavga ettiler, Titti ondan nefret ediyordu. Sanırım başka biriyle nişanlanacak olsaydım annem için hiçbir farkı olmazdı. Gerçek şu ki, evlenmem, annemin herhangi bir kadına karşı olması için yeterli bir sebepti. Sonunda Titti ilişkiyi bitirdi.”

“Seni çok üzdü mü?” diye sessizce sordu Jenny.

“Zamanında üzdü. Buraya gelene kadar tam olarak üstesinden geledim, bence en çok acı çeken benim gururumdu. Onu gerçekten sevseydim, başka biriyle evlendiğinde mutlu olmasını dilemem gerektiğini düşünmüyor musun? Ancak dilemedim.”

Jenny gülümseyerek, “Neredeyse bencilce ve asilce olurdu,” dedi.

“Ah, bilmiyorum. Gerçekten seviyorsan böyle hissetmen gerekir. Annelerin oğullarının sevgililerine asla aldırış etmemesi tuhaf değil mi? Asla etmiyorlar.”

“Sanırım anneler, hiçbir kadının oğlu için yeterince iyi olmadığını düşünürler.”

“Bir kız nişanlandığında durum oldukça farklıdır. Bunu kız kardeşim ve şişman, kızıl papazın durumunda gördüm. Kız kardeşimle benim aramda hiçbir zaman pek sempati olmadı, ancak o adamın onunla seviştiğini görünce, düşününce... Ah!

“Bazen evli kadınların biz erkeklerden daha alaycı hale geldiğini düşünüyorum. Kendilerini ele vermezler ancak yine de

fark edersin. Onlarla evlilik sadece iş demektir. Bir kız evlendiğinde, onu besleyecek, giydirebilecek birine eyerlendiği için memnun olurlar ve karşılığında evliliğin karanlık tarafına katlanmak zorunda kalırsa, bu konuda yaygara yapmazlar. Fakat bir oğul benzer bir karşılık için aynı türden bir yükü üstlenirse, bu konuda o kadar hevesli olmazlar. Sence yanlış bir şey yok mu?”

“Kısmen var,” dedi Jenny.

Jenny akşam eve geldiğinde lambayı yaktı. Oturup annesine doğum günü için iyi dileklerini iletmek ve gününün nasıl geçtiğini anlatmak için mektup yazdı. Önceki gece ciddi davrandığı için kendine güldü. Tanrı biliyor ya, zorluklar yaşadı, yalnızdı, ancak tanıdığı gençlerin çoğu da öyleydi. Bazıları ondan kötü durumdaydı. Okulda öğretmenlik yapmış tüm genç kızları ve yaşlıları düşündü; neredeyse hepsinin destekleyecek yaşlı bir annesi ya da yardım edecek kız veya erkek kardeşi vardı. Peki Gunnar ve Gram için ne demeli? Zengin bir evden gelen şımarık çocuk Cesca bile yirmi bir yaşında evden ayrıldı, annesinin ona bıraktığı az para ile yoluna devam etti.

Yalnızlığa gelince, bunu kendisi seçmişti. Her şey söylendi, yapıldı. Belki de kendi gücünden tam olarak emin değildi, diğer insanlardan farklı olduğu fikrini, kuşkularını dindirmek istedi ve geri püskürttü. O zamandan beri biraz ilerleme kaydetmişti, bir şeyler yapabileceğini kendi kendine kanıtlamıştı, eskisinden daha arkadaş canlısı, daha az çekingen olmuştu. Ne çocukken ne de o zamandan beri hiç ilerleme kaydetmediğini itiraf etmek zorunda kaldı; her zaman ilk adımı atamayacak kadar kibirliydi. Üvey babasından, Gunnar ile Cesca'ya kadar sahip olduğu tüm arkadaşları ilk el uzatan olmuşlardı. Neden hep tutkulu olduğunu hayal etmişti? Ne kadar da saçma! Hiç âşık olmadığı halde yirmi sekizine gelmiş olan bir kadın. Bir zamanlar bir erkeğe düşkün olsaydı, kadın olarak başarısız ol-

mayacağına inanıyordu çünkü sağlıklı, güzel görünüyordu iş ve dış yaşamının geliştirdiği sağlam içgüdüleri vardı. Çok doğal olarak sevmeyi, seilmeyi özlüyordu. Duygularının toplu isyanından, hassas bir anda yanında olan herhangi bir adamın kollarına düşebileceğini hayat etmek saçmalıktı. Bunun tek sebebi, bazen sıkıcı olduğunu, tıpkı diğer kızlar gibi bir kalp kazanmak ve gerçekte onaylamadığı bir eğlence için biraz flört etmek istediğini, hayata susamış, haykıran duyular tarafından tüketilişini hayal ettiğini itiraf edememesiydi. Böylesine süslü sözler yalnızca erkekler tarafından icat edilirdi, zavallı erkekler, kadınların genellikle basit ve kibirli olduklarını bilmiyorlardı. Kadınları eğlendirecek bir erkek olmadıkça, kadınlar sıkılacak kadar aptallardı. Şehvetli kadın efsanesinin kökeni buydu. Siyah kuğular veya disiplinli, eğitilmiş kadınlar kadar nadirdiler.

Jenny, Francesca'nın portresini şövaleye taşıdı. Beyaz bluz, yeşil etek, sert ve çirkin görünüyordu. Tonunun ayarlanması gerekiyordu. Yüzü iyi çizilmişti, pozisyonu güzeldi.

Gram ile ilgili olan bu konu gerçekten ciddi bir şey değildi. Mantıklı olmasının zamanı gelmişti. Jenny, tanıştığı her erkekten –Gunnar'la ilk tanıştığında olduğu gibi– ve erkeklerin kendisine âşık olmasından korkmasına sebep olan aptalca fikirlerden kaçınmalıydı. Çok alışkın olmadığı bu düşünce onu oldukça şaşırttı.

Neden bir erkekle arkadaş olunmazdı? Aksi takdirde, dünya tam bir karmaşa olurdu. O ve Gunnar arkadaştı. Sağlam, rahat bir dostluk içindelerdi.

Gram hakkında aralarında bir dostluğu oldukça doğal kılacak çok şey vardı. Hemen hemen aynı deneyimleri yaşadılar. Helge çok gençti, ona güven duyuyordu. Helge'nin “Değil mi? ve “Sence de öyle değil mi?” diye konuşmasını seviyordu. Helge dün kendisine âşık olmaktan bahsetmişti, en azından Jenny

öyle söylediğini düşündü. Kendi kendine gülümsedi. Bir adam, bir kadına gerçekten âşık olsaydı ve onu kazanmak isteseydi, Helge'nin yaptığı gibi konuşmazdı.

“O değerli bir çocuk, bu kadar.”

Bugün konuyu açmamıştı. Helge, “Titi’ye gerçekten düşkün olsaydım, diğer adamlarla mutlu olmasını dilerdim.” dediğinde, Jenny, Helge’den hoşlanmıştı.

X

Jenny ve Helge, Via Magnanapoli'de ele ele koşuyorlardı. Cadde, Trajan Pazarı'na çıkan bir merdivenden ibaretti. Son adımda Helge, onu kendisine çekti ve öptü.

“Delirdin mi sen? Sokakta insanları öpmemelisin.”

İkisi de güldü. Bir akşam, Piazza Lateran'da iki polis memuru tarafından, eski surlar boyunca çamların altında etrafta yürüyüp, öpüştükleri için uyarıldılar.

Son güneş ışınları, sütunun üstündeki bronz figürleri sıyırdı, bahçedeki ağaçların tepesini ve duvarları yaktı. Meydan, cadde seviyesinin altında kurulmuş olan pazar yerinin etrafındaki eski, cılız evlerle gölgede uzanıyordu.

Jenny ve Helge korkulukların üzerinden sarktılar, çimenlerle kaplı arazide sütunların kütükleri arasında mesken tutan şişman, tembel kedileri saymaya çalıştılar. Alaca karanlık düşmeye başladığında biraz canlanmış gibiydiler. Trajan Sütunu'nun temeli üzerinde yatan büyük kızıl kedi kendini kaşdı, duvara tırnaklarını geçirdi, çime atladı, koşarak uzaklaştı.

Helge, “Yirmi üç tane saydım,” dedi.

“Ben yirmi beş tane saydım,” dedi. Arkasını döndü, mümkün olan her dilden parçalar halinde tavsiye eden bir kartpostal satıcısını uzaklaştırdı.

Tekrar korkulukların üzerine eğildi, belli belirsiz bir şekilde çimenlere baktı. Uzun güneşli bir günün hoş durgunluğuna ve

yeşil Campagna'da sayısız öpücüklerle yol açtı. Helge elini onun koluna koydu ve okşadı. Jenny ise elini, Helge'nin her iki eli arasında kadar kolu boyunca gezdirdi. Helge, mutlu bir şekilde gülümsedi.

“Sorun nedir canım?”

“Şu Almanları düşünüyorum.” Mutlu insanların onları ilgilendirmeyen önemsiz şeylere yaptığı gibi sessizce, kayıtsızlıkla güldü. Sabah pazar yerini geçtiler, bir an Focas Sütunu'nun yüksek temeline oturup fısıldaştılar. Güneş tarafından altın renge kaplanan ufalanmış harabeler altında uzanıyorlardı. Zayıf, kasvetli turistler taşların arasında başıboş dolaşıyorlardı. Yeni evli bir Alman çift, gezgin kalabalığın arasında yalnızlık arayışıyla yürüyordu. Suratı düzgün ve kırmızıydı. Bir golf pantolonu giymiş ve kodak taşıyordu. Karısına Baedeker'den kitap okuyordu. Pürüzsüz, canlı suratında *hausfrau*'dan⁵² miras kalan iziyle çok genç, tombul ve kasvetliydi. Devrilmiş bir sütunun üzerine oturdu, fotoğrafını çeken kocasına poz verdi. Yukarıda, Focas Sütunu'nun altında, sevdalarından fısıldaşan ikili, Romanum pazar yerinin üzerinde oturuyor olmalarına aldırış etmeden güldüler.

“Aç mısın?” diye sordu Helge.

“Hayır, sen?”

“Hayır, ancak ne yapmak istediğimi biliyor musun?”

“Ne?”

“Seninle eve gidip akşam yemeği yemek isterim. Buna ne dersin?”

“Evet, tabii ki.”

Küçük ara sokaklarda kol kola eve yürüdüler. Karanlık merdiveninde aniden Helge, onu kendisine çekti, öylesine bir güç-

52. Hausfrau: Alman ev kadını. (ç. n.)

le ve tutkuyla öptü ki Jenny'nin kalbi şiddetle atmaya başladı. Kız korktu, aynı zamanda korktuğu için kendine kızdı. Sakin olduğunu kendi kendine kanıtlamak için karanlıkta fısıldadı. "Sevgilim."

"Bir dakika bekle," diye fısıldadı Helge. Lambayı yakacağı sırada Jenny'yi tekrar öptü. "Geyşa elbiseni giy, içinde çok tatlı görünüyorsun. Sen giyerken ben balkonda oturacağım."

Jenny karanlıkta elbisesini değiştirdi, çaydanlığı koydu, onu çağırıp yakmadan önce anemonları ve badem dallarını düzenledi.

Jenny'yi tekrar kollarına aldı, şöyle dedi:

"Ah, Jenny, çok tatlısın. Seninle ilgili her şey çok güzel. Seninle olmak sanki cennette olmak gibi. Keşke her zaman yanında olabilseydim."

Jenny, onun yüzünü iki elinin arasına aldı.

"Jenny, keşke dileğin gibi birlikte olabilseydik."

Güzel kahverengi gözlerine baktı.

"Evet, Helge keşke."

"Bu baharın, bizim baharımızın, hiç bitmemesini diliyor musun?"

"Evet, ah, evet." Birden kendini Helge'nin kollarına attı ve onu öptü; yarı açık dudakları, kapalı gözleri daha fazla öpücük için yalvardı. Baharları hakkındaki, asla bitmemesi gereken sözleri, yüreğinde baharın ve hayallerinin sona ereceğine dair acı verici bir kaygı uyandırdı. Yine de her şeyin arkasında korkulan bir şey vardı, bunu kendine açıklamaya çalışmadı, ancak her zaman birlikte olmayı isteyip istemediğini sorduğunda ortaya çıktı.

Helge üzgün bir şekilde, "Keşke eve gitmeyecek olsaydım," dedi.

“Ancak yakında ben de eve gideceğim,” dedi Jenny yumuşak bir sesle. “Muhtemelen buraya birlikte geri döneceğiz.”

“Gitmekte çok kararlı mısın? Tüm planlarını bu şekilde altüst ettiğim için üzgün müsün?”

Helge’ye aceleyle bir öpücük verdi, kaynayan çaydanlığa koştu.

“Hayır, seni aptal çocuk. Daha önce neredeyse kararı vermiştim çünkü annemin fena halde bana ihtiyacı var.” Jenny, kısa bir kahkaha attı. “Kendimden utanıyorum, annem yardım alacağı için eve gelmemden çok memnun ve bu, gerçekte, sadece sevgilimle birlikte olmak adına gerçekleşecek. Ancak sorun değil. Onlara biraz yardım etsem bile evde daha ucuza yaşayabilirim, belki de bir şeyler kazanabilirim. Kazandığımı daha sonra burada kullanacağım.”

Helge, ona verdiği bardağı alıp eline tuttu.

“Bir dahaki sefere buraya geldiğinde benimle geleceksin; sanırım evlenmemiz gerektiğini söylüyorsun.”

Helge’nin yüzü o kadar genç ve endişeliydi ki onu birkaç kez öpmek zorunda kaldı, daha önce aralarında bahsedilmeyen bu kelimedden Jenny’nin korktuğunu unuttu.

“Her zaman birlikte olmayı kabul ettiğimiz için sanırım, bu en pratik plan olacak, sevgili delikanlı.”

Helge, elini öptü, sessizce sordu. “Ne zaman?”

“Ne zaman istiyorsan,” diye sessizce, kararlı bir şekilde cevap verdi.

Tekrar elini öptü.

“Burada evlenemememiz ne kadar üzücü,” dedi farklı bir ses tonuyla.

Jenny, cevap vermedi, saçlarını hafifçe okşadı. Helge iç geçirdi:

“Her halükârda bu kadar erken eve gideceğimiz için sanırım evlenmemeliyiz. Böyle telaşlı bir evlilikte annen incinir, sence de öyle değil mi?”

Jenny, sessizdi. Annesine yaptıklarından ötürür herhangi bir borcu olduğu hiç aklına gelmemişti. Tekrar evlenmek istediğinde annesi ona danışmamıştı.

“Çevremdeki insanlara zarar verir, biliyorum. Kabul etmekten hoşlanmıyorum ancak durum bu ve onlara nişanlandığımı yazmalı ve söylemeliyim. Benden önce eve gidersen, gidip onları ziyaret etmen çok hoş olurdu.”

Jenny, nahoş bir duygudan kurtulmak istercesine başını eğdi, şöyle dedi:

“Tabii canım, istersen giderim.”

“Bu durumdan hiç hoşlanmadım. Burada çok mutluyduk. Sadece sen ve ben, dünya üzerindeki başka kimse değil. Annem çok sinirlenirdi, ben onun için işleri olduğundan daha kötü yapmak istemiyorum. Artık annemle ilgilenmiyorum. Bunu biliyor ve üzülüyor. Bu sadece bir formalite, ancak onu dışladığımı düşünürse acı çeker, eski hikâyenin intikamı olduğunu düşünürdü, anlıyor musun? Tüm bunları bitirdiğimizde evleneceğiz, kimsenin söyleyecek bir şeyi olmayacak. En yakın zamanda evlenmek istiyorum, ya sen?”

Cevap olarak Helge’yi öptü.

“Seni istiyorum,” diye fısıldadı, onu okşadığında hiç direniş göstermedi. Aniden çekilmesine izin verdi ve bisküvisini yağlayarak yemeye başladı.

Daha sonra sobanın yanına oturdular; kız rahat minderdeydi, o da başı kızın kucığında, yere uzandı.

“Cesca da bu gece geri gelmeyecek mi?” diye sordu aniden.

“Hayır, haftanın sonuna kadar Tivoli’de kalacak,” diye biraz gergin şekilde cevapladı Jenny.

“Çok güzel, küçük ayakların var. Çok sevimlisin, ah çok tatlısın, seni çok seviyorum. Seni ne kadar sevdiğimi bilmiyorsun Jenny. Ayaklarına kapanıp uzanabilirim.”

“Helge! Helge!” Ani hareketi onu korkuttu, ancak sonra kendi kendine dedi ki. “O benim sevgilim, neden ondan korkmalıyım ki?”

“Hayır Helge, yapma. O, sokakta giydiğim kirli ayakkabı.”

Helge ayık ve mütevazı şekilde ayağa kalktı. Bütün olayı gülünçleştirmeye çalıştı. “O ayakkabıların üzerinde çok tehlikeli basil⁵³ olabilir, biliyorsun.”

“Ay! Ne kadar bilgiçsin. Bir sanatçı gibi davranıyorsun.” Helge de güldü, utancını gizlemek için şamatayla devam etti. “Sen çok güzelsin. Koklayayım bir koklayayım. Ben de öyle düşünmüştüm, terebentin ve boya kokuyorsun.”

“Saçmalama canım; üç haftadır fırçaya bile dokunmadım. Yine de yıkamanız gerekir, efendim.”

“Enfeksiyon durumu için hiç karbolik var mı?” Ellerini yıkarken şöyle dedi. “Babam, kadınların şiiirden tamamen yoksun olduğunu söylüyordu.”

“Baban oldukça haklı.”

Gülerek, “İnsanları buz gibi bir duş almalarını söyleyerek iyileştirebilirler,” dedi.

Jenny, aniden ciddileşti. Ona doğru gitti, elini omzuna koyup öptü. “Seni ayaklarımda istemiyorum, Helge.”

Helge gittiğinde, Jenny kendinden utanıyordu. Haklıydı. Ona soğuk bir duş aldirmek istemişti ancak bir daha yapmayacaktı çünkü onu seviyordu. Bu gece kötü bir rol oynamıştı. Sin-

53. Basil: Çubuk biçimli bakteriler. (ç. n.)

yora Rosa'yı düşünmüştü. Eğer bir şey olsaydı ne derdi? Sinirli bir sinyora ile karşı karşıya gelmekten korkuyordu, sevgilisine verdiği sözden çıkmaya çalıştığını fark etmek oldukça aşağılayıcıydı. Sevgisini kabul ederken ve öpücüklerin cevap verirken, istediği her şeyi verecek derecede kendisine bağlı olduğu kadar Helge'ye de bağlıydı. Jenny, insanlarla her şeyi aldığı ve çok az verdiği bir oyunu oynamazdı. Fikrinin değiştirirse kolayca geri çekebileceğinden fazlası değil.

Hiç denemediği bir şeyin korkusu sadece sinirlerdi. Jenny, verebileceğinden fazlasını istemediği için memnundu, zamanı geldiğinde, dilediği her şeyi ona vereceğini düşündü.

Her şey çok yavaş, fark edilmeden, tıpkı güneydeki ilkbahar gibi emin ve istikrarlı bir şekilde gelmişti. Ani bir geçiş yoktu, güneş için umutsuzca, bol ışık, ısı tüketen soğuk, fırtınalı günler yoktu. Kendi ülkesinin son derece açık, sonsuz, çıldırtıcı bahar gecelerinin hiçbirisi olmamıştı. Güneşli gün sona erdiğinde, gece sessizce geldi, soğuk ve karanlıktı; aydınlık ve sıcak günlerde, huzurlu uyku getiriyordu. Her yeni gün bir öncekinden biraz daha sıcak, Campagna'da, her gün, dünden daha yeşil görünmeyen ama önceki haftadan çok daha yeşil, olgun çiçekler vardı.

Helge'ye olan sevgisi de aynı şekilde gelişmişti. Her gece Campagna'da onunla bir sonraki güneşli günü dört gözle bekliyordu, ancak yavaş yavaş özlediği kendisi ve genç aşkıydı. Zevk verdiği için onu öpmesine izin vermişti, günden güne öpücükleri daha da artmıştı, ta ki sonunda sözler kaybolup yerine öpücükler gelene kadar.

Helge, günden güne daha olgun ve erkeksi oluyordu; önceki günlerin belirsizliği ve ani umutsuzluğu onu tamamen terk etmişti. Jenny, eski halinden daha zeki, daha arkadaş canlısı, daha emindi, sebebi ise gençliğin kayıtsızlığından değildi. Her zaman savaşmaya hazırdı, kendine daha çok güveniyordu. Ha-

yallerine göre şekillenmeyeceği için artık hayat Jenny'yi hayal kırıklığına uğratamadı, bilinmeyenin haklı olduğuna ve avanta-ja çevrilebileceğine güvenerek her günü kabullendi. Her zaman geleceğine inandığı gibi değil, onu bir kadına dönüştürecek, bilmediği, kontrol edemeyeceği bir fırtına gibiydi. Neden sevgi de aynı yoldan yavaş yavaş, gün geçtikçe artan samimiyetle rahatlayıp kıvama gelmesin ki?

Helge, aşkının bu yavaş, sağlam büyümesini oldukça doğal ve sakince kabul etti. Kalpleri ayrıldığında her gece Helge'ye minnettarlık duyuyordu çünkü ondan, o gün verebileceğinden fazlasını istememişti.

Ah, eğer yazın mayıs ayına kadar burada kalabilselerdi, aşk-ları tamamen birbirlerine ait olana kadar olgunlaşabilirdi. Ya-zın dağlara birlikte giderlerdi; evlilik daha sonra burada veya sonbaharda memlekette olabilir çünkü birbirlerine düşkün ol-duk-ları için sıradan bir şekilde evlenirlerdi. Jenny, memlekete yolculuğunu düşündüğünde, neredeyse bir rüyadan uyanaca-ğın-dan korkuyordu, ancak kendi kendine bu tür düşüncelerin saçma olduğunu söyledi çünkü birbirlerini seviyorlardı. Ne de olsa önemsiz olsalar da nişan, aile ziyaretleri gibi rahatsız edici unsurlardan hoşlanmadı.

Roma'da onları bir araya getiren bu kutsal bahar için Tan-rı'ya şükürler olsun. İkisi papatyalar arasında yeşil Campagna'da baş başaydı.

"Jenny'nin bir gün Gram'la nişanlandığı için pişman ola-ca-ğını düşünmüyor musun?" diye sordu Francesca bir akşam Heggen'in odasında otururken.

Cevap vermeden sigarasındaki külleri salladı. Aniden, Fra-cesca'nın Jenny'yle olan ilişkisi hakkında konuşmanın ona hiç bu kadar mantıksız gelmediğini keşfetti. Jenny'nin Francesca ile konuşması bambaşka bir konuydu.

“Jenny’nin ondan ne istediğini anlayabiliyor musun?” diye tekrar sordu.

“Söylemesi zor. Siz kadınların bu veya başka bir erkekten ne istediğinizi her zaman anlamıyoruz. Kendimiz için seçtiğimizi düşünüyoruz, ancak daha çok birbirimizin kardeşi gibiyiz. Akıldan geçeni önemseyen aptal hayvanlar. Bazıları, doğal durumumuz nedeniyle, sevmeye yatkın olduğumuzu söylüyor, geri kalanını ise mekân ve durumun uygunluğu yapıyor.”

“Ay!” dedi Francesca, omuzlarını silkerek. “Öyleyse söylemeliyim ki, her zaman hazırsın.”

Gunnar, gönülsüzce güldü. “Ya da asla yeterince istekli değildim; hiçbir kadının seçilmiş olduğunu düşünmemiştim ve bu böyle devam ediyor, bu, doğal durumumuz nedeniyle aşkta temel bir koşuldur.”

Francesca, düşünceli bir şekilde önüne baktı.

“Sanırım haklısın. Bazen, sadece zaman ve koşullar uygun olduğu için değil, özel bir nedenle birisine âşık olunur. Ben onu seviyorum, kimi kastettiğimi biliyorsun, çünkü onu anlamıyorum. Bana, herhangi birinin görüldüğü gibi olabilmesi imkânsız geliyor. Her zaman gördüklerimi açıklayacak bir şey olmasını umdum. Gizli hazineyi aradım. Daha uzun vadeli olanı bulmanın ne kadar çaresizce endişeli olduğunu bilirsin. Şimdi bile, başka bir kadının bulabileceğini düşündüğümde, ben... Bazısı, sevilen biri olmak ona mükemmel geldiği için seviyor. Onlara ihtiyaç duydukları her şeyi verebilir. Herhangi bir kadına, içindeki her şeyi sevebileceğin, her şeyin doğru, iyi ve güzel olduğunu düşünecek kadar âşık oldun mu hiç?”

“Hayır,” dedi hızlıca.

“Bu gerçek aşk değil mi? Jenny’nin sevebileceğini düşündüğüm yol buydu, ancak Helge Gram’ı böyle sevebilmesi imkânsız.”

“Helge’yi gerçekten tanımıyorum. Deyim yerindeyse, sadece onun görüldüğü kadar aptal olmadığını biliyorum. Demek istediğim, onda ilk görüşte düşündüğünüzden fazlası var. Sanırım Jenny onun gerçek değerini anladı.”

Cesca sessizdi. Bir sigara yaktı, balmumu kibritini sönene kadar izledi.

“Her zaman, ‘Sence de öyle değil mi?’ ve ‘Değil mi?’ diye sorduğunu fark ettin mi? Onda kadınsı, yarım kalmış bir şey olduğunu fark etmedin mi?”

“Belki öyledir. Muhtemelen Jenny’yi çeken şey buydu. Kendisi güçlü ve özgürdür. Kendinden daha zayıf bir adamı sevebilir.”

“Sana ne düşündüğümü söyleyeceğim. Jenny’nin gerçekten bu kadar güçlü ve özgür olduğuna inanmıyorum. Sadece böyle olmaya zorlandı. Memleketteyken ailesine yardım etmesi, destek olması gerekiyordu, ona destek olacak kimse yoktu. Benimle ilgilenmesi gerekiyordu çünkü ona ihtiyacım vardı, şimdi ise Gram’la. Güçlü ve kararlı, bunu biliyor, kimse ondan boşuna yardım istemiyor, ancak hiç kimse yardım etmeye devam edemez ve karşılığını alamaz. Bunun, onu çok yalnız bırakacağını, her zaman en güçlüsü olacağını anlamıyor musun? Şimdi yalnız ve o adamla evlenirse asla başka bir şey olmayacak. Hepimiz onunla kendimiz hakkında konuşuyoruz, aynı şekilde konuşabileceği kimsesi yok. Ona saygı duyabileceği, nüfuzunu hissedebileceği kocası olmalı, şunları söyleyebilmeli: bu şekilde yaşadım, çalıştım, savaştım çünkü doğru olduğunu düşündüm, doğru olup olmadığını kim yargılayabilirdi ki? Gram yapamaz, onun seviyesinde değil. Doğrulayacak yetkiye sahip kimsesi yokken, haklı olup olmadığını nasıl bilebilir? Jenny, ‘Değil mi?’ ve ‘Düşünmüyor musun?’ diye sormalı, o değil.”

Bir süre sessizce oturdular, sonra Heggen şöyle dedi:

“Cesca, mesele kendi meselen ile ilgili olduğuunda bunu baştan sona çözemiyorsun, başka birini ilgilendirdiğinde, sanırım hepimizden daha net görebiliyorsun.”

“Belki. Bu yüzden bazen manastıra gitmem gerektiğini düşünüyorum. Bir sorunun dışında olduğumda her şeyi anlıyorum, ancak karıştığımda hiçbir şey göremiyorum.”

XI

Kaktüsün sulu, mavi-gri dev yaprakları, şehvetle baş harfler ve kalplerle oyulmuştu. Helge, bir “H” ve bir “J” oyuyor, Jenny, kollarını Helge’nin omzuna atmış, onu izliyordu.

“Buraya geri döndüğümüzde baş harflerimiz de diğerleri gibi kahverengi bir yara olacak,” dedi. “Onları bulabileceğimizi düşünüyor musun?”

Jenny, başıyla onayladı.

“Diğerlerinin arasında mı?” diye şüpheyle sordu. “Çok fazla var. Gidip onları arayacağız değil mi?”

“Elbette.”

“Buraya döneceğimizi düşünüyorsun, değil mi? Şimdi olduğumuz yerde duracağız.” Kollarıyla Jenny’yi sardı.

“Evet, yapmamamız için bir neden görmüyorum canım.”

Kol kola masaya yöneldiler ve Campagna’ya bakarak sessizce oturdular.

Güneş ışığı hareket ediyor gibiydi, gölgeler tepelerde dolaşıyordu. Bazen ışık huzmeleri, gökyüzünde yelken açan beyaz bulutların arasında kalın demetler halinde gelirdi. Fontane’nin karanlık okalıptüs korusunun en uzak tepesi gözetlediği ufukta, akşama doğru büyüyecek, tüm gökyüzünü kaplayacak inci sarısı bir pus yükseliyordu.

Ovanın çok uzaklarında, Tiber, denize doğru aceleyle akıyordu. Üzerine güneş ışığı düştüğünde altın, ancak bulutlar

yansıdığında bir balık derisi gibi gümüş grisiydi. Tepedeki papatyalar yeni yağmış kar gibi görünüyordu; *osteria*'nın arkasındaki tarlada soluk gri, ipeksi buğday yükseliyordu ve iki badem ağacı açık pembe renkli çiçeklerle kaplıydı.

“Campagna'daki son günümüz,” dedi Helge. “Oldukça üzücü.”

“Bir dahaki sefere kadar,” dedi, onu öpüp kendi hüznü halini belli etmemeye çalışarak.

“Evet. Bunu hiç düşündün mü Jenny, burada tekrar oturduğumuzda, şimdi olduğu gibi olamaz mı? Günden güne değişir; burada tekrar oturduğumuzda aynı olmayacağız. Gelecek yıl, önümüzdeki bahar, bu bahar değil mi? Biz de aynı olmayacağız. Birbirimize düşkün olabiliriz, ancak tam olarak şu an olduğu gibi değil.”

Jenny, ürperdi. “Bir kadın asla böyle bir şey söylemez Helge.”

“Sence söylemem garip mi? Bunu düşünmeden edemiyorum, çünkü bu aylar, bende ve sende çok fazla şey değiştirdi. Hatırlamıyor musun, o ilk sabaha bana buraya ilk geldiğin zamandan ne kadar farklı olduğunu söylemiştin? Beni ilk tanıştığımızdaki gibi sevemezdin, değil mi, peki şimdi?”

Yanağını okşadı. “Helge, sevgili oğlum, büyük değişiklik dediğin sadece birbirimize çok düşkün olmamız ve aşkımız daha da artacak. Eğer değişirsek, sadece aşkımız büyüdüğü için olur ve bu korkulacak bir şey değil, değil mi? Via Cassai'deki doğum günümde, aramızdaki ilk ince iplerin örüldüğü günü hatırlıyor musun? Şimdi daha da güçlendiler ve her gün daha da güçleniyorlar. İçinde seni korkutacak bir şey var mı?”

Helge, boynunu öptü. “Yarın gidiyorsun...”

“Altı hafta içinde yanıma geliyorsun.”

“Evet, ancak burada olmayacağız. Campagna’da dolaşamayacağız. Baharın ortasında ayrılmak zorundayız.”

“Memlekete bahar geldi, aynı zamanda tarla kuşları şarkı söylüyor. Şu hareketli bulutlara bak, tıpkı memleketteki gibi. Nordmarken’ı düşün. Oraya birlikte gitmeliyiz. Masmavi fiyortların⁵⁴ etrafındaki tüm tepelerde eriyen kar yığınları, karın erimesiyle son kayak güzergâhı ve ırmaklar dağın kenarına doğru akarken memlekette bahar çok güzel hale geliyor; gece büyük, parlak, altın yıldızlarla birlikte gökyüzü yeşil ve berrak olduğunda, kayak kazıyıcıları, buz tutmuş karlarda şarkı söylerler. Bu baharda oraya birlikte gidebiliriz.”

“Evet, evet, ancak bütün bu yerlere gittim. Vestre Aker, Nordmarken. Çoğu kez yalnız olduğum için oralardan korkuyorum. Sanki eski, terk edilmiş ruhlarımın parçaları oradaki her çalıda saklanıyormuş gibi geliyor.”

“Sus canım sus! Birçok ilkbaharda orada yalnız ve üzgün olduktan sonra en yakın arkadaşımın oraya gitmeyi sevmeliyim.”

Yeşil Campagna’da el ele dolaştılar. Pus, akşama doğru yükseldi ve istikametlerine doğru hafif bir rüzgâr esti. Yoldan beyaz tüylü öküzlerin çektiği saman arabalarının gıcırıltıları, mavi üzüm bağlarının önündeki kırmızı koşum takımındaki çanların çınlaması geldi.

Jenny her şeye şefkatle baktı, çok iyi bildiği her şeye zihninde veda etti ve bu onun için çok değerliydi. Farkına bile varmadan, her gün birlikte buradalardı, şimdi birden her şeyin, aklına o mutlu günlerin hatıralarıyla kazındığını fark etti: verimsiz topraktaki papatyaların ve kısa çimlerin olduğu yamaç, günden güne daha ılıman, yeşil hale geldi, yol boyunca uzanan dikenli

54. Fiyort: Denizin buzul vadilerini basması sonucunda oluşan ince, uzun kenarları dik körfez. Genellikle Norveç ve Grönland’da bulunur. (ç. n.)

çalılar ve çalılarının altındaki yılan yastığı bitkilerinin zengin yeşil yaprakları; gökyüzündeki tarla kuşlarının bitmeyen şakıması ve düzlükteki *osteria*'lardaki dansçılar için sayısız akordeonlar. Sürekli aynı kısa İtalyan melodilerini çalmak için tuhaf, donuk sesli akordeonlar. Neden şimdi hepsini terk etmek zorundaydı?

Rüzgâr, vücudunu soğuk, canlı bir yaprak gibi hissedene kadar onu banyodaymış gibi üşüttü ve bu hissi ona vermek için can attı.

Kapısında son kez vedalaştılar, ayrılamadılar.

“Ah Jenny, keşke benim olabilsen!”

Kollarının arasına daha da sokuldu, fısıldadı:

“Neden olmasın?”

Helge, kollarını, onun omuzlarına, beline sımsıkı sardı, ancak Jenny, öyle söylediği sırada bir an ürperdi. Neden korktuğunu bilmiyordu; sanki tutkulu kucaklaşmadan ayrılmak istememesine rağmen istiyormuş gibi bir hareket yaptığı için pişman oldu ve Helge, onun ayrılmasına izin verdi.

“Hayır, hayır, imkânsız olduğunu biliyorum.”

Tevazu ile “Seni istiyorum,” dedi.

Helge, onu öptü. “Biliyorum, ancak yapmamalıyım. Her şey için teşekkürler. Ah Jenny, benim Jenny'm! İyi geceler! Beni sevdiğin için teşekkür ederim!”

Jenny, yatakta yatarken gözyaşları yanaklarından süzülüyordu. Kendi kendine, sanki sonsuza dek bir şeyler kaybetmiş gibi ağlamanın bir anlamı olmadığını anlatmaya çalıştı.

2. BÖLÜM

I

Frederikshal'da bir fıncan kahve içmek için biraz zamanı vardı. Jenny, peron boyunca aceleyle yürüdü; sonra aniden dinlemek için durdu. Yakınlarda bir yerde tarla kuşları gökyüzünde şarkı söylüyordu. Vagonuna geri döndüğünde köşesine yaslandı, gözlerini kapattı; kalbinde güneye karşı bir özlem vardı.

Tren, sıradağlardan koparcasına oluşmuş kırmızı granit taşların yanından hızla geçti, aralarındaki masmavi fiyortların göz kamaştırıcı güzelliği dikkat geçiyordu. Ladin ağaçları, kırmızı gövdelerinde öğleden sonraki güneş ve koyu yeşil, parlak uçlarıyla dağ eteklerine sarılmıştı. Doğadaki her şey, eriyen kar banyosundan sonra dikkat çekici bir şekilde berrak, temiz görünüyordu. Yapraklı ağaçların çıplak dalları, temiz havanın karşısında belirgin bir şekilde göze çarpıyordu ve hat boyunca küçük dereler gürlüyordu.

Yavaş soluk sesleri ve usulca karışmış renkleriyle çok özlediği güney baharından farklıydı. Şimdi gözlerinin önündeki keskin renk, ona, huzurlu mutluluğundan çok farklı bir hazla hissettiren özlem duyduğu diğer baharı hatırlatıyordu.

Ah! Güneydeki baharda, uçsuz bucaksız düzlükte filizlenen bitki örtüsü ve mahmuzlara taş grisi şehirler inşa etmek ve yamaçlara zeytinlikler dikmek adına çevredeki dağların, sert, keskin hatlarının bulunduğu ormanları kesen insanlar bulunur. Binlerce yıldır, yaşam, sabırla oluşmuş dağın eteklerinde dolup taşar, ebedi yalnızlık ve cennete sessizlik içinde tacını kaldırır.

Görkemli ana hatları, bastırılmış yeşil, gümüşü gri rengi, antik şehirler ve yavaş ilerleyen bahar, kişinin hayatını daha sakin, daha sağlıklı bir ritimle koşturur; bu, baharın gelişini, böylesine güçlü dalgaların geldiği yerde daha büyük bir sakinlikle karşılamaktadır.

Ah, Helge! Jenny, orada onunla olmayı özlüyordu. Çok uzaktaydı, çok zaman geçmişti. Bir hafta olmamıştı yine de neredeyse hiç uzakta olmadığı bir rüya gibiydi ama onsuzdu. Beyaz, donuk, huzurlu kışın nasıl boyun eğdiğini ve gün ortasında sisle kaplı nemli, sert, açık mavi havanın yerde titreyerek asılı olduğunu görmek ve hissetmek için burada bulunmuyordu. Her kontur bulanık ya da kırılmıştı, ancak renkler canlı ve keskin, sanki çıplaktı. Akşama kadar, her şey soluk yeşil, ebedi ışıktaki donuk duruyordu.

Benim sevgili oğlum, şimdi ne yapıyorsun? Seni çok özledim ve seninle olmak istiyorum. Bana ait olduğuna inanamıyorum, yalnız kalmaya dayanamıyorum. Bu parlak, bahar süresince seni özlüyorum.

Tren yoluna devam ederken manzara değişti. Ağaçların arasında ve çitler boyunca kar şeritleri görünüyordu; solgun çayırların, sürülmüş tarlaların yumuşak, gölgeli kahverengi görüntüsü gözelerle buluştu. Gökyüzünün yoğun mavisi, ufkun çevresine ahenk kattı. Ormanlarla kaplı dağ yamaçlarının dalgalı çizgisi çok uzaklara uzanıyordu. Tarlalardaki birbirinden bağımsız ağaçların dalları, gökyüzüne karşı kafes gibi kapanmıştı. Çiftliklerin eski, gri evleri gümüş gibi parlıyordu, ahırlar parlak kırmızı rengindeydi. Çam iğneleri, kayınların mor tomurcukları ve titrek kavakların açık yeşili için zeytin yeşili bir fon oluşturmıştı.

Bahar böyledir; kısa süren parlak renklerden sonra her şey altın yeşile döner, hayatın özyle şişer, birkaç hafta içinde, hiç-

bir neşenin yeterince büyük olmadığı ilkbahar, olgunlaşarak tam bir yaza dönüşür. Akşam çöktü, son uzun, kırmızı güneş huzmeleri bir tepenin arkasında kayboldu ve bulutsuz gökyüzündeki altın rengi ılık yavaş yavaş soldu.

Tren Moss'tan ayrıldığında, dağın sırtı, temiz gökyüzüne karşı karanlık duruyordu. Yeşil fiyorttaki yansıması siyah ve şeffaftı. Aralığın arkasında bir tane büyük, parlak yıldız yükseldi; ışığı, suya, ince, bulanık altın çizgi gibi yansıyor.

Jenny'ye, Francesca'nın gece manzaralarını hatırlattı; gün batımından sonra renkleri yeniden çoğaltmayı seviyordu. Jenny, Cesca ile ilişkisinin nasıl gittiğini düşündü, son iki ayda onu çok az gördüğünü fark ettiğinde vicdanın sızladığını hissetti. Cesca, çok çalışıyordu ve belki de zor bir durumdaydı, Jenny'nin onunla uzun, güzel bir konuşma yapma niyeti boşa çıkmıştı.

Gittiği yere vardığında hava karanlıktı; annesi, Bodil ve Nils onunla buluşmak için istasyondaydı.

Sanki annesini geçen hafta görmüş gibiydi, ancak Bayan Berner, Jenny'yi öptüğünde ağladı. "Evine hoş geldin, sevgili çocuğum. Tanrı seni korusun!" Bodil büyümüştü, uzun bir palto ve etekle çok şık görünüyordu. Kalfatrus, onu utangaç bir şekilde selamladı.

İstasyondan çıktığında, deniz suyu, kömür dumanı ve kurutulmuş ringa balığının karışımı olan Christiania'nın demir yolu meydanına özgü havayı kokladı.

Fayton, eski, tanıdık evlerin yanından geçerek Carl Johan boyunca ilerledi. Bayan Berner yolculuğun nasıl geçtiğini ve geceyi nerede geçirdiğini sordu. Sanki oradan hiç uzaklaşmamış gibiydi Jenny, ona, her şey çok sıradan geliyordu. Arka koltuktaki iki genç tek bir kelime dahi konuşmadı.

Wergelandsveien'deki bir bahçe kapısının önündeki genç bir çift birbirlerine iyi geceler öpücüğü veriyordu. Kale bahçe-

sinde bulunan yapraksız ağaçların üzerindeki masmavi berrak gökyüzünde birkaç yıldız parlıyordu. Fayton camından, ona eski melankolik pınarları hatırlatan bir yaprak dökümü kokusu geldi,

Fayton, yaşadıkları evde durdu. Zemin kattaki mandırada hâlâ ışık vardı. Kadın faytonu duyunca kapı eşiğine çıktı, Jenny'ye şöyle dedi. "İyi akşamlar, tekrar hoş geldin." Ingeborg ona sarılmak için aceleyle merdivenlerden indi, tekrar aceleyle kız kardeşinin çantasını taşıdı. Akşam yemeği oturma odasında hazırlandı. Jenny peçetesiyle, babasının gümüş yüzüğünü, Kalfatrus'un yanındaki, eski yerinde gördü. Ingeborg aceleyle mutfığa girdi ve Bodil, Jenny ile Ingeborg'un yokluğunda, Ingeborg'un kaldığı eskiden kendisine ait olan odasına gitti ve hâlâ bazı eşyaları oradaydı. Duvarlarda aktörlerin resimli kartları vardı; Napoleon ve Madame Recaiermaun çerçeveler içinde, Jenny'nin eski imparatorluk aynasının her iki yanında, antik, çekmeceli dolapların üzerinde asılı duruyordu.

Jenny saçını yıkadı ve şekillendirdi; yolculuktan dolayı cildinde bir tahriş hissetti, pudrayı yüzünde birkaç kez gezdirdi. Bodil, kokulu olup olmadığını öğrenmek için tozu kokladı. Akşam yemeğine geçtiler. Ingeborg, güzel bir sıcak yemek hazırladı; o kış aççılık okuluna gitmişti. Lambanın ışığında Jenny, genç kız kardeşlerinin kalın kıvrıkcık saçlarının ipek fiyonklarla bağlandığını gördü. Ingeborg'un küçük, koyu renkli yüzü daha inceydi ayrıca artık öksürmüyordu. Annesinin yaşlandığını da gördü ya da evdeyken, onu her gördüğünde, güzel yüzündeki küçük kırışıklıkların arttığını, uzun, genç vücut yapısının biraz eğildiğini, omuzlarının yuvarlaklığını kaybettiğini fark etmemişti. Büyüdüğünden beri annesinin, kendisinin daha büyük ve daha güzel bir kız kardeşi gibi göründüğünü düşündü.

Yıl boyunca evde olan her şey hakkında konuştular.

“Neden bir faytona bindik?” dedi Nils aniden. “Eski bir dört tekerlekli araçla eve dönmemiz ne kadar da aptalca!”

“Eh, artık çok geç, dökülen süt yüzünden ağlamak işe yaramaz,” diye güldü Jenny.

Bagaj geldi; annesi ve kız kardeşleri ambalajların açılmasını ilgiyle izlediler. Ingeborg ve Bodil eşyaları Jenny’nin odasına taşıyıp çekmecelere yerleştirdiler. Jenny’nin Paris’te satın aldığı söylediği işlemeli iç çamaşıra neredeyse saygıyla dokunuldu. Kendilerine alınan hediyelerden dolayı içlerinde büyük bir sevinç vardı: yazlık elbiseler ve İtalyan boncuk kolyeler. Camın önündeki eşyaya kendilerini sardılar ve boncukların saçlarında nasıl durduğuna baktılar. Kalfatrus, tek başına tuvallerinin bulunduğu kutuyu kaldırmaya çalışırken resimler biraz ilgisini çekti.

“Kaç tane getirdin?”

“Yirmi altı, ancak çoğunlukla küçükler.”

“Tek başına özel bir sergin mi olacak?”

“Henüz bir fikrim yok. Belki bir gün.”

Kızlar yıkanırken ve Nils kanepede yatağını hazırlarken, Bayan Berner ile Jenny, Jenny’nin odasında sigara ve bir fincan çay içerek sohbet ettiler.

“Ingeborg hakkında ne düşünüyorsun?” diye endişeyle sordu Bayan Berner.

“Güzel ve zeki görünüyor, elbette bakıma ihtiyacı olacak. Tekrar güçlenene kadar onu kırsalda yaşamaya göndermeliyiz.”

“O her zaman çok tatlı, iyi bir kızdır. Zeki, eğlenceli ve evde çok iş yapıyor. Onun için endişeliyim. Sanırım geçen kış çok fazla dışarı çıkıp dans etti ve geç saatlere kadar buna devam etti, ancak onun hiçbir isteğini reddedecek yüreğim yoktu. Çok üzücü bir çocukluk geçirdin Jenny. Diğer çocukların

arkadaşlığını özlediğini biliyorum, senin ve babanın bir çocuğun alabileceği tüm zevke sahip olmasına izin vermenin doğru olacağını düşündüğünden eminim.” İçini çekti. “Zavallı küçük kızlarım, iş ve yoksunluktan başka sabırsızlıkla bekleyecekleri bir şeyleri yok. Ayrıca hastalanırlarsa ne yapmalıyım? İlgim oldukça kısıtla olacaktır.”

Jenny annesinin üzerine eğildi, onun sevimli, çocuksu gözlerinden gelen yaşları öptü. Şefkat verme ve alma özlemi, erken çocukluğunun hatırlaması, annesinin önceki üzüntülerini, şimdiki mutluluğunu ve hayatını bilmediği hissi bir koruyucu sevgi duygusuna dönüştü, annesine sıkıca sarıldı.

“Ağlama, canım annem. Her şey yoluna girecek. Şimdilik evde kalacağım ve hâlâ Katherine teyzeden kalan paradan biraz var.”

“Hayır, Jenny, bunu kendine saklamalısın. İşinde hiçbir şekilde engellenmemen gerektiğini şimdi anlıyorum. Geçtiğimiz sonbaharda sergideki resminin satılması hepimiz için büyük bir sevinçti.”

Jenny gülümsedi. Bir resim satmış olması ve bu konuda gazetelerde iki veya üç satır çıkması, çevresindekilerin, işine bambaşka bir gözle bakmasına sebep olmuştu.

“Benim için endişelenme anne. Her şey yolunda. Buradayken biraz kazanabilirim. Yine de bir atölyem olmalı,” dedi bir ara verdikten sonra ekledi. “Resimlerimi bir atölyede bitirmeliyim, anlarsın ya.”

“Evde yaşayacaksın değil mi?” diye endişeyle sordu annesi.

Jenny cevap vermedi.

“Genç bir kızın atölyede yalnız yaşaması uygun olmaz sevgili çocuğum.”

“Pekâlâ,” dedi Jenny. “Evde yaşayacağım.”

Yalnız kaldığında Helge'nin fotoğrafını çıkardı ve ona yazmak için oturdu. Sadece birkaç saattir evdeydi ve yine de orada, bulunduğu yerde yaşadığı her şey, daha önce veya şimdi buradaki hayatından çok uzak ve tamamen ayrı görünüyordu. Mektup bir özlem çılgılığı gibiydi.

II

Jenny bir atölye tutmuştu, içerisini zevkine göre düzenliyordu. Kalfatrus öğleden sonraları atölyeye geldi ve ona yardım etti.

“O kadar uzamışsın ki artık sana eski isminle seslenebileceğimi düşünemiyorum.”

Çocuk güldü.

Jenny, uzaktayken neler yaptığını sordu ve Nils, ona iki erkek arkadaşının, Normarken'daki kütükten yapılma kulübelelerinde birkaç hafta kaldıklarında yaşadıkları olağanüstü maceraları anlattı. Dinlerken, Nils'le oraya yaptığı yolculukların artık geçmişte kaldığı aklına geldi.

Sabahları, şehrin dışındaki mahallelere güneşin altında tek başına yürümek için gitti. Tarlalar ölü otlarla sararmıştı, çamların altında hâlâ kar vardı, ancak yeşil ağaçların üzerinde minik tomurcuklar yükseliyor, ölü yaprakların altından mavi anemonun tüylü filizleri görünüyordu. Helge'nin mektuplarını defalarca okudu; onları nereye giderse gitsin yanında taşıdı. Helge'yi sabırsızca ve delice özlüyordu. Onu görmeyi, ona dokunmayı arzuluyor ve kendisini ona ait olduğuna inandırmaya çalışıyordu.

On iki gün geçmişti, henüz Helge'nin ailesini ziyaret etmemişti; Helge, üçüncü kez ziyarete gitmek isteyip istemediğini sorduğunda, ertesi gün gitmeye karar verdi. Gece hava değişmişti; güçlü bir kuzey rüzgârı esiyordu. Güneş keskin bir ışıkla

parlıyordu ve sokaklarda toz bulutları vardı. Sonra o kadar şiddetli bir dolu fırtınası geldi ki, bir kapı eşiğine sığınmak zorunda kaldı. Sert, beyaz tanecikler kaldırımdan ayakkabılarına ve fındırdek yaz çoraplarına sıçırıyordu. Sonra güneş yeniden doğdu.

Gram'ın ailesi Welgavensgate'de yaşıyordu. Jenny köşede etrafına bakmak için bir an durdu; iki sıra gri ev neredeyse tamamen ham, buzlu gölgede duruyordu; bir yanda dar bir güneş şeridi en üst kata düştü; Helge'nin ailesinin orada yaşadığını düşünmekten memnundu.

Okula dört yıl boyunca bu caddeden gitmişti. Burayı iyi biliyordu, küçük dükkânlar, ön girişlerdeki alçı süslemelerde siyah kar izleri, majolica saksılarındaki bitkiler veya pencere-lerdeki kâğıt mendiller, terzinin camlarının önündeki moda levhaları ve küçük, kirli kar yığınlarının havayı daha ham hale getirdiği karanlık arka bahçelere açılan dar geçit. Bir tramvay hızla tepeyi çıkıyordu.

Durduğu yerin yakınında, diğer sokakta, karanlık bir avlusu olan büyük bir ev vardı; üvey babası öldüğünde, orada yaşamışlardı.

Kapının üzerindeki pirinç plakaya "G. Gram" kazınmıştı; bir an kıpırdamadan durdu, kalbi şiddetli atıyordu. Aklını önceden hazırlamadığı yeni bir şeyle yüzleşmek zorunda kaldığı her seferde, bu anlamsız baskı hissine gülmeye çalıştı. Neden gelecekteki kayın ailesinin bu kadar önemli olduğunu düşünmesi gerekiyor? Ona zarar veremezlerdi... Zili çaldı.

Koridordan birinin geldiğini duydu; sonra kapı açıldı. Helge'nin annesiydi; onu bir fotoğraftan tanıyordu.

"Bayan Gram siz misiniz? Ben Bayan Winge."

"Ah evet, lütfen içeri gelin."

Jenny, dolaplar, kutular ve dış mekân giysileriyle dolu uzun, dar bir salonda onu takip etti.

Bayan Gram, salonun kapısını açtı. Tam o anda, yosun yeşili pelüş mobilyaları, halının canlı renklerini, aynı malzemeden yapılmış pencere perdeleri ve kapı perdelerini gösteren güneş içeri girdi. Oda küçük ve çok doluydu, fotoğraflar, çeşitli süslü eşyaları olası her yerde bulunuyordu.

“Korkarım ki burası çok dağınık. Birkaç gündür toz alacak vaktim olmadı,” dedi Bayan Gram. “Bu odayı her gün kullanmıyoruz ve şu an hizmetçim yok. Öncekini kovmak zorunda kaldım, çok kirliydi ve her zaman söylediklerime karşılık veriyordu, başka birini de işe almak zor çünkü hepsi birbirinin aynısı. Bugünlerde ev bakımı tek kelimeyle korkunç. Helge, bize, geleceğinizi söyledi ancak sizi görme umudumuzu neredeyse yitirmiştik.”

Konuştüğünde, güldüğünde büyük, beyaz ön dişleri ve her iki yanında da eksik olan dişlerinin siyah boşluğu görünüyordu.

Jenny oturup Helge’nin annesine baktı, her şey hayal ettiğinden farklıydı.

Kafasında, annesini ve evini Helge’nin tasvirlerinden yola çıkarak oluşturmuştu, kocasının sevmediği, çocuklarından başka hiçbir şeye dayanamayan bu zalim anne sevgisinden uzaklaşmak için hasret kalan ve baş kaldıran çocukları olan kadına acımişti. Yüreğinde annesinin bir parçası vardı. Erkekler, küçük çocuklara olan sevgisi dışında, bir kadının kimi seveceğini ya da sevemeyeceğini değiştirebileceğini anlayamazlardı. Bir annenin, çocuklarının büyüdüğünü, ondan uzaklaştığını gördüğünde nasıl hissedeceğini ya da küçük çocuklarının büyümesine izin veren acımasız hayata karşı nasıl meydan okuyup öfkelenebileceğini, yaşadığı sürece annelerin hiçbir şeyi onlara değişmeyeceğini anlayamazlardı.

Jenny, Helge’nin annesini sevmek istemişti ama bunu yapamıyordu; tam tersine konuştukça Bayan Gram’a karşı neredeyse

iziksel bir antipati hissetti. Yüz hatları Helge'ninkiyle aynıydı; rüksek, küçük, dar alnı, güzel oyulmuş burnu, düzgün, koyu enkli kaşları, ince dudaklı küçük ağzı ve sivri çenesi. Ağzında, anki söylediği her şey iğrenç, kötü niyetliymiş gibi bir ifade vardı, yüzündeki ince kırışıklıklarda küçümseyici bir bakışa ahipti. Beyaz, mavimsi, oldukça iyi şekilli gözler sert ve deliydi. Gözleri büyük, koyu kahverengiydi ve Helge'ninkinden çok daha koyuydu.

Annesi alışılmadık derecede güzeldi; yine de Jenny, Gert Gram'ın onunla evlenmek için istekli olmadığını düşünmekteydi, bu konuda haklı olduğuna iknaydı. Dil ve görgü kurallarına göre bir leydi değildi ancak orta sınıftan pek çok güzel kız, bir gün evlendiklerinde, hizmetçilerin ve temizlikçilerin sayatlarını mahvetme kaygılarıyla bir eve kapandıklarında, kısa sürede acımasız, huysuz kişiliklere sahip oldular.

“Bay Gram, benden sizi ziyaret etmemi, kendisiyle ilgili en son haberleri vermemi istedi,” dedi Jenny. Kendini Helge yerine koyarak onun hakkında konuşamayacağını fark etti.

“Son zamanlarda sadece sizinle vakit geçirdiğini anlıyorum, mektuplarında hiç kimseden bahsetmedi. Başlarda Bayan Jahrman'a âşık olduğunu düşündüm.”

“Bayan Jahrman benim arkadaşım, ilk başta birkaçımız hep beraberdik ancak son zamanlarda büyük bir resim çalışmaktan dolayı meşgul.”

“O, Tegneby'li Albay Jahrman'ın kızı mı? O zaman parası olmalı.”

“Hayır, annesinden kalan küçük bir mirası var. Babasıyla arası pek iyi değil, yani ressam olmak istemesinden hoşlanmadığı için ondan herhangi bir yardım almayı reddetti.”

“Çok aptalca. Kızım, Bayan Arnesen, onu biraz tanır, Noel'de bizimle kaldı. Albay'ın kendisiyle hiçbir şey yapmak is-

tememesinin başka nedenleri olduğunu söyledi; çok yakışıklı olduğu söyleniyor ancak kötü bir üne sahip.”

“İçinde tuhaf bir gerçeklik yok,” dedi Jenny sertçe.

“Güzel vakit geçirmeniz dileğiyle, ressamlar.” Bayan Gram içini çekti. “Helge’nin nasıl çalıştığını hiç anlayamıyorum, bana öyle geliyor ki sizinle Campagna’da oraya buraya gitmekten başka hiçbir şey yapmadı.”

“Ah,” dedi Jenny. Bayan Gram’ın orada yaşadıklarından haberdar olması çok acı vericiydi. “Bence Helge çok çalıştı ve ara sıra dinlenmeli.”

“Muhtemelen biz ev kadınları onun yardımı olmadan geçinmek zorundayız. Evlenene kadar bekleyin Bayan Winge. Bana öyle geliyor ki herkes tatil yapmak istiyor. Okul öğretmeni olan bir yeğenim var, tıp okuyacaktı ancak yeterince istikrarlı değildi, bu yüzden o okulu bırakıp, ilahiyata başladı. Bana öyle geliyor ki, sürekli dinlenme iznine çıkıyor ve ona aşırı çalışmanın tehlikeli olmadığını söylüyorum.”

Bayan Gram odadan çıktı. Jenny, fotoğraflara bakmak için ayağa kalktı.

Kanepenin üzerinde Campagna’nın geniş bir manzarası vardı; Gram’ın Kopenhag’da çalıştığı kolaylıkla görülebilirdi. Çizim iyi ve titizdi, ancak renkler ince ve kuruydu. Ulusal kıyafetli iki İtalyan kadının ve eskitme sütunun etrafındaki minyatür bitkilerle arka plan zayıftı. Hemen altındaki, genç bir kızın model çalışması daha iyiydi... Gülümsemesi gerekiyordu. Helge’nin Roma’yı olduğu gibi kabul etmekte zorluk çekmesine şaşmamalı, evdeki duvarlarda tüm bu İtalyan romantizmiyle büyüdükten sonra ilk başta hayal kırıklığına uğramıştı.

İtalya’dan harabeler ve ulusal kostümlerle güzel çizilmiş birkaç küçük manzara ve bazı kopyalar, Correggio’nun “Danaë” ve Guido Reni’nin “Aurora’sı” iyi değildi ve barok resimlerinin

bilmediği diğer kopyaları vardı ama bir rahibin çalışması güzeldi.

Ayrıca geniş, açık yeşil bir yaz manzarası –empresyonizmde bir deneme– vardı, ancak renklendirme konusunda ince ve sadeydi. Piyanonun üstündeki daha iyiydi, sırtın üzerindeki güneş ve hava oldukça güzeldi. Bayan Gram'ın portresi yanında asılıydı, gerçekten de diğer her şeyden çok daha iyiydi. Figür ve eller mükemmel bir şekilde çizilmişti, yanları bol kıvrımlı parlak kırmızı elbise, ajurlu siyah eldivenler ve kırmızı tüylü yüksek, siyah şapka çok etkileyiciydi; alındaki buklelerin altında koyu renkli gözleri olan soluk yüzü güzeldi fakat maalesef gri, mavi arka plana yapışmış gibi duruyordu. Bir çocuğun portresi dikkatini çekti. Çerçevenin yanında, “Bamsey, dört yaşında” yazıyordu. Küçük, somurtkan çocuk, beyaz gömlekli Helge miydi? Ne kadar da güzeldi!

Bayan Gram bir tepside biraz kek ve şarapla geri döndü.

Jenny, rahatsızlık vermemek istediğini belirtmek bir şeyler mırıldandı. “Kocanızın resimlerine bakıyordum.”

“Resimler hakkında pek bir şey anlamıyorum, bence çok güzeller. Kendi kendine iyi olmadıklarını söylüyor, bu sadece bir konuşma şekli sanırım,” dedi kısa ve sert bir kahkaha ile. “Kocam oldukça anlayışlı biri, biz evlenip çocuk sahibi olduğumuzda resim çizmek bizi geçindiremezdi, bu yüzden yararlı bir şey yapması gerekiyordu. O da resim çizemeyecek kadar tembeldi ve bu yüzden yeteneği yokmuş gibi davrandı. Bana göre resimleri tüm modern resimlerden çok daha güzel, ancak sanırım farklı düşünüyorsunuz.”

“Kocanızın resimleri çok güzel, özellikle de güzel olduğunu düşündüğüm portreniz.”

“Öyle mi? Bana pek benzemiyor, kesinlikle gurur verici değil.” Aynı hafif acı kahkaha ile tekrar güldü. “O zamanlar mo-

dern olanları taklit etmeye başlamadan önce çok daha iyi resim çizdiğini düşünüyorum, Thaulow, Krogh ve diğerlerin önce.”

Bayan Gram konuşmaya devam ederken Jenny, sessizce şarabını yudumladı.

“Sizden öğle yemeğine kalmanızı rica etmek istiyorum, Bayan Winge, ancak her şeyi kendim yapmak zorundayım, görüyorsunuz, sizin gelişinize hazırlanmamıştık. Üzgünüm, umarım başka zaman tekrar gelirsiniz.”

Jenny, Bayan Gram'ın ondan kurtulmak istediğini anladı, bu oldukça normaldi çünkü hizmetçisi yoktu ve öğle yemeği yemek zorundaydı. Bu yüzden oradan ayrıldı. Merdivenlerde Bay Gram ile karşılaştı, en azından öyle olduğunu düşündü. Yanından geçerken çok genç görüldüğü, gözlerinin çok mavi olduğu izlenimine kapıldı.

III

İki günün ardından, öğleden sonra Jenny, atölyesinde resim çizerken Helge'nin babası seslendi. Elinde şapkasıyla ayakta dururken saçlarının gri olduğunu gördü, o kadar griydi ki orijinal rengin ne olduğunu anlayamadı, yine de genç görünüyordu. Zayıftı ve hafif bir kamburu vardı. Yaşlı bir adam kamburu gibi değil, boyuna göre çok ince bir kamburdu. Gözleri de genç görünüyordu, ancak üzgün, yorgun, o kadar kocaman ve maviydi ki insana tamamen açık, şaşkın, aynı zamanda şüpheli olduğu izlenimini veriyordu.

“Sizinle tanışacağım için çok gergindim, Jenny Winge,” dedi. “Sizin de anlayabileceğiniz üzere. Hayır, tulumunuzu çıkartmayın, sizi rahatsız ediyorsam söyleyin.”

“Hiç de bile,” dedi Jenny sıcak bir şekilde. Gülümsemesini ve sesini beğendi. Tulumunu bir sandalyeye attı. “Hava neredeyse karardı, beni görmeye gelmeniz çok nazikçe.”

Gram kanepede otururken, “Atölyeye son girişimin üzerinden çok uzun zaman geçti,” dedi.

“Diğer ressamları, çağdaşlarınızı hiç görmediniz mi? diye sordu Jenny.

“Hayır, hiç,” diye kısaca yanıtladı.

“Ancak.” Jenny kendi kendine düşündü, “Buraya nasıl gelirsiniz? Evde, onlara adresimi mi sordunuz yoksa sanatçılar kulübünden mi öğrendiniz?”

Gram güldü.

“Hayır, geçen gün size merdivenlerde denk geldim, dün ofise giderken sizi tekrar gördüm. Sizi takip ettim, durdurup, kendimi tanıtmak istedim ancak kararsızdım. Sonra buraya girdiğinizi gördüm ve bu binada atölyeler olduğunu biliyordum, bu sayede ziyarete gelebileceğimi düşündüm.”

“Biliyor musunuz?” dedi Jenny, neşeli bir kakhaha ile “Helge de bir arkadaşım la birlikteyken beni sokakta takip etti. Eski sokaklarda, pazarın yanında yolunu kaybetmişti ve gelip bizimle konuştu. Onunla bu şekilde tanıştık. O zamanlar oldukça soğukkanlı olduğunu düşünmüştük ama ailevi bir şeymiş.”

Gram kaşlarını çat tı, bir an sessizce oturdu. Jenny, yanlış bir şey dediğini fark etti, sonra ne söyleyeceğini düşünmeye başladı.

“Size çay yapabilir miyim?” diye sordu, cevap beklemeden ısıtıcının altını yaktı.

“Bayan Winge, Helge’nin başka konularda benim gibi olmasından korkmamalısınız. Hiçbir konuda babasının peşinden gittiğini neyse ki sanmıyorum,” dedi ve güldü. Jenny, buna ne diyeceğini bilmiyordu ve çayla meşgul oldu.

“Gördüğünüz gibi burası oldukça sade ancak ben evde anemle yaşıyorum.”

“Anlıyorum, burası oldukça iyi bir atölye değil mi?”

“Sanırım öyle.”

Bir süre sonra şöyle dedi. “Son zamanlarda sizi çok düşünüyordum, Bayan Winge, oğlumun mektuplardan anladığım kadarıyla o ve siz...”

“Evet, Helge ve ben birbirimize çok düşkünüz,” dedi Jenny, doğ ruca ona bakarak. Gram, elini yakaladı ve bir anda tuttu.

“Oğlumu çok az tanıyorum, gerçek kişiliği benim için neredeyse bilinmiyor, ancak ona düşkün olduğunuz için onu daha

iyi tanıyorsundur. Oğlumun her zaman iyi bir çocuk olduğuna ve bir bakıma zeki kişiliğine inandım. Onu sevmeniz gerçeği bana, memnun olmak ve onunla gurur duymak için nedenlerimin olduğunu kanıtladı. Artık sizi tanıdığım için, neden sizi sevdiğini anlayabiliyorum, umarım Helge sizi mutlu eder.”

“Teşekkür ederim,” dedi Jenny, ona elini tekrar vererek.

“Oğluma çok düşkünüm, o benim tek oğlum ve bence o da beni seviyor.”

“Sevdiğini biliyorum. Helge, size ve annesine çok düşkün.” Patavatsızmış gibi terledi.

“Evet, öyle olduğuna inanıyorum, ancak babasının ve annesinin birbirlerini umursamadığını uzun zaman önce anlamış olmalı. Helge’nin mutlu bir evi olmadı Jenny. Size bunu söylemekten çekinmiyorum çünkü henüz anlamadıysanız, yakında kendiniz göreceksiniz. Siz mantıklı bir kızsınız, Helge’nin kendi eviyle ilgili deneyimi ona belki de sevginize değer vermeyi, sevginizi korumaya çalışmayı öğretecektir.”

Jenny çayı servis etti. “Helge, eskiden Roma’ya öğleden sonra gelip benimle çay içerdi, sanırım gerçekten de bu buluşmalar sırasında birbirimizi tanıdık.”

“Birbirinize düşkün hale mi geldiniz?”

“Hayır, hemen değil. O zaman bile belki de öyleydik, sadece harika arkadaş olduğumuza inandık. Elbette sonradan çaya da geldi.” İkisi de gülümsedi.

“Bana Helge’nin çocukluğu, yani oldukça küçük olduğu zamanlar hakkında bir şeyler söyleyin.”

Gram üzgün bir şekilde gülümsedi, başını salladı. “Hayır, size oğlum hakkında hiçbir şey söyleyemem. Her zaman iyi ve özel biriydi, ayrıca okulda başarılıydı. Bilhassa zeki biri değildi, ancak sürekli ve gayretli çalıştı. Bir çocuk olarak çok çekingen-

di, her nasılsa benimle aynıydı. Eminim sizin bana anlatacağınız daha çok şeyiniz vardır.”

“Ne konuda?”

“Elbette Helge konusunda. Onu seven kıza nasıl görüldüğünü bana söyleyiniz. Siz sıradan bir kız değilsiniz, bir sanatçısınız, zeki ve iyi olduğunuza inanıyorum. Ondan nasıl hoşlandığınızı, onu seçmenize neyin sebep olduğunu bana anlatmayacak mısınız?”

“Peki,” dedi gülerek. “Söylemesi o kadar kolay değil, sadece birbirimize düşkündük.”

O da güldü. “Evet, aptalca bir soruydu, kabul ediyorum. Genç ve âşık olmanın ne demek olduğunu tamamen unuttuğumu söyleyebilirim, sizce de öyle değil mi?”

“Sizce de öyle değil mi! Helge bunu çok sık söylüyor. Beni, ona âşık eden şeylerden biri buydu. O çok gençti. Çok çekingen olduğunu fark ettim, yavaş yavaş buzları çözüldü.”

“Sizin için bunu yapacağına inanabiliyorum. Bana daha fazlasını anlatın! Ah, korkmuş görünmeyin. Bana tüm hikâyeyi anlatmanız gerektiğini kastetmiyorum. Bana sadece kendiniz, Helge, işiniz ve Roma hakkında bir şeyler anlatın. Ben yaşlı bir erkeğim. Sanatçı olmanın nasıl bir şey olduğunu anlamak, yeniden özgür hissetmek istiyorum. Önem verdiğiniz tek şey üzerinde çalışmak, genç olmak, âşık olmak ve mutlu olmak.”

İki saat boyunca orada kaldı. Gitmeye hazır olduğunda, elinde şapkasıyla alçak bir sesle şunları söyledi. “Evdeki durumu sizden saklamaya çalışmanın faydası yok. Orada bulunduğu-muzda, tanışmamış gibi davranmamız daha iyi olur. Helge’nin annesinin bu şekilde tanıştığımızı bilmesini istemiyorum, iyiliğinizi düşündüğüm için, kötü niyetli sözlere maruz kalmamanız için. Birinden hoşlandığımı bilmesi, özellikle de kadınsa,

eşimi, o kadına karşı kıskırtmak için yeterli. Garip olduğunu düşünüyorsunuz eminim, ancak anlıyorsunuz değil mi?”

“Evet,” dedi Jenny sessizce.

“Güle güle. Helge’nin iyiliği için sizin adınıza mutluyum, inanınız bana Jenny.”

Helge’ye bir önceki gece evine yaptığı ziyaret hakkında yazmıştı, mektubunu okuduğunda, annesiyle buluşmasının ne kadar kötü ve duygusuz olduğunu anladı. O gece ona yazarken babasının ziyaretini anlattı ancak mektubu yırtıp yeni bir tane yazmaya başladı. Helge’ye babasının ziyaretini anlatmak, Bayan Gram’a ondan bahsetmemek çok zordu. Biriyle birlikte, diğer bir kişiden sır saklamayı sevmiyordu. Evinin derdine bir anda ortak olduğu için Helge adına utanmış hissetti ve mektubunda bununla ilgili tek kelime bile etmeyerek sözünü bitirdi çünkü geldiği zaman açıklaması daha kolay olurdu.

IV

Mayıs ayının sonlarına doğru Jenny, Helge'den birkaç gün haber alamamıştı ve bir şey olduğundan korkmaya başlamıştı. Ertesi gün mektup gelmezse telgraf çekecekti. Öğleden sonra atölyesindeyken kapı çalındı. Açıldığında, sahanlıkta duran bir adam tarafından tutuldu, sarıldı ve öpüldü.

"Helge!" Çok sevindi. "Helge! Beni nasıl korkuttun sevgili çocuk. Bırak beni sana bakayım. Gerçekten de sen misin?" Gezin şapkasını başından çıkardı.

"Umarım başka biri değildir," dedi gülerek.

"Bütün bunlar ne anlama geliyor?"

"Sana söyleyeceğim," dedi yüzünü onun boynuna bastırarak.

"Sana sürpriz yapmak istedim ve öyle görünüyor ki yaptım."

İlk güzel selamlaşmalar bittikten sonra el ele koltuğa oturdular.

"Sana bir bakayım Jenny, ah ne kadar da sevimlisin! Evde, Berlin'de olduğuma inanıyorlar. Bu gece bir otelde kalacağım. Aileme söylemeden önce şehirde gizlice birkaç gün kalmak istiyorum. Eğlenceli olmayacak! Şu an evde yaşamak çok üzücü. Bütün gün birlikte olabilirdik."

"Kapıyı tıklattığında baban geldi sandım."

"Babam mı?"

"Evet." Biraz utanmış hissetti; her şeyi ona açıklamak aniden çok zor geldi. "Baban bir gün ziyarete geldi ve bazen öğleden

sonra çay içmeye geliyor. Oturup senin hakkında konuşuyoruz.”

“Jenny, bunun hakkında tek bir şey bile yazmadın; babamla tanıştığından bile bahsetmedin.”

“Hayır; sana yazmayı değıl söylemeyi tercih ettim. Anlarsın ya, annenin haberi yok; baban bundan bahsetmemenin daha iyi olacağını düşündü.”

“Bana da mı?”

“Ah, hayır, bunu asla kastetmedi. Muhtemelen sana anlattığıma inanıyor. Bilmeyecek olan sadece annen. Öyle olduğunu düşündüm, annen hakkında bir sırrım olduğunu sana yazmak istemedim, anladın mı?”

Helge sessizdi.

“Ben de bu davranışından hoşlanmadım,” diye devam etti. “Ne yapabilirim? Beni ziyaret etti ve onu çok sevdim. Babana gerçekten bayıldım.”

“Annemi sadece bir kez mi gördün?”

“Evet. Aç değıl misin? Sana yiyecek bir şeyler vereyim.”

“Hayır, teşekkürler. Dışarı çıkıp birlikte bir yerde yemek yiyeceğız.”

Kapı tekrar çaldı. “Bu seferki baban,” diye fısıldadı Jenny.

“Sessiz ol, hareket etme, açma!”

Merdivenden iniş seslerini duydular. Helge kaşlarını çattı.

“Ne oldu, canım?”

“Ah, bilmiyorum, umarım onu görmeyiz. Rahatsız edilmek istemiyoruz değıl mi? Kimseyi görmek istemiyoruz.”

“Hayır.” Jenny, dudaklarını öptü, başını bükerek kulağının arkasındaki boyun kısmından tekrar öptü.

Akşam yemeğinden sonra, kahve ve likör içtiklerinde, Jenny aniden şöyle dedi. “Francesca’nın olayını aşamıyorum.”

“Daha önce bilmiyor muydun? Sana yazdığını sanıyordum.”
Jenny başını salladı.

“En ufak bir bilgim yoktu. Mektubunu aldığımda beni bir tüyle yere serebilirdin. Sadece birkaç kelime: ‘Yarın, Ahlin ile evleneceğim.’ Bundan hiç şüphem yoktu.”

“Biz bile evlenmedik. Elbette çok fazla birlikteydiler ancak evleneceklerini Heggen bile ondan, onu vermesini isteyene kadar bilmiyordu.”

“O zamandan beri onları gördün mü?”

“Hayır. Aynı gün Rocca di Papa’ya gittiler ve ben Roma’dan ayrılırken hâlâ oradaydılar.”

Jenny bir süre düşünerek oturdu.

“Tamamen işine konsantre olduğunu sanıyordum,” dedi.

“Heggen, bana onun hakkında, kapının büyük resmini birtirdiğini ve sonucun çok iyi olduğunu söyledi. Birkaç ufak çizime de başlamıştı, sonra aniden evlendi. Uygun bir şekilde nişan yapıp yapmadıklarını bile bilmiyorum. Peki ya sen Jenny, yeni bir resme başladığını yazdın.”

Jenny, onu şövaleye götürdü. Büyük tuval, gri-yeşil, tuğla kırmızısı renkli bir dizi evin, ofisler ve fabrikaları olan bir sokağı gösteriyordu. Sağda bazı atölyeler vardı; arkalarında bazı büyük evlerin duvarları, birkaç kurşun grisi renkli yağmur bulutuyla birlikte güneşin içeri girdiği yerde parıldayan mavi gökyüzüne karşı yükselmişti.

“Onun hakkında pek bir şey bilmiyorum, ancak çok güzel değil mi? Bence güzel.”

“Daha öncesinde burada çok yalnız, üzgün yürüdükten sonra, kendi oğlumu beklemek için dolaşırken ve altın sarısı bahar

havasının altındaki dumanlı evlere, kırmızı duvarlara yumuşak yapraklarını açan akçaağaçları, kestaneleri gördüm. Bunu çizmek istedim.”

“Bu manzara nasıl aklına geldi?”

“Stenersgaten. Anlarsın ya, baban, ofisinde senin çocukluğuna ait bir resmini saklıyormuş. Bir göz atmak için oraya gittim ve sonra ofis penceresinden bu manzarayı gördüm. Yan taraftaki kutu fabrikasında boyamak için bulunmama izin verdiler, ancak biraz geliştirmek zorunda kaldım.”

Biraz aradan sonra, “Anlıyorum ki babamla iyi anlaşıyorsun,” dedi. “Sanırım resminle ilgileniyor.”

“Evet. Ben üzerinde çalışırken sık sık bakmaya geliyor ve bana bazı iyi tavsiyelerde bulunuyor. Elbette, resim çizmek hakkında birçok bilgisi var.”

“Sence babamın bir yeteneği var mı?” diye sordu Helge.

“Ah, evet, olduğuna inanıyorum. Evinizde asılı olan resimler pek güzel değil ancak ofisinde tuttuğu bazı çalışmaları görmeme izin verdi, bence saf, oldukça orijinal bir yeteneği var. Asla harika bir ressam olamazdı; etkilenmeye çok yatkın biri, bence bunun nedeni başkalarının güzel işlerini takdir etmeye ve sevmeye hazır olması. Büyük bir sanat aşkı ve anlayışı var.”

“Zavallı babam!” dedi Helge.

“Evet.” Jenny, ona daha da sokuldu. “Baban anladığım kadarıyla belki senden bile daha acınacak durumda.”

Öpüştüler ve Gert Gram hakkında daha fazla konuşmadılar.

“Senin ailen durumumuzu henüz bilmiyor mu?” diye sordu Helge.

“Hayır,” dedi Jenny.

“İlk başta, tüm mektuplarımı ev adresine gönderirken annen sana her gün böyle kimin yazdığını sormadı mı?”

“Hayır, benim annem o kadar nazik değil.”

“*Benim Annem,*” diye tekrarlardı Helge hararetle.

“Annemin böyle davranacağını mı söylemek istiyorsun, yani düşüncesiz biri gibi? Anneme karşı adil olduğunu düşünmüyorum, elbette, benim iyiliğim için, onun hakkında böyle konuşmamalısın.”

“Helge! Ne demek istiyorsun?” Jenny şaşkınlıkla ona baktı. “Annen hakkında tek kelime bile etmedim.”

“*Benim annemin* öyle biri olmadığını söyledin.”

“Hayır, benim *annemin* dedim.”

“Hayır, *benim annem* dedin. Şimdiye kadar ne gibi bir sebebin olduğunu anlayamasam da ondan hoşlanmayabilirsin ama annem hakkında konuştuğunu ve onu olduğu gibi sevdiğimi hatırlamalısın.”

“Ah Helge! Nasıl bu duruma geldiğimizi anlamıyorum...” Gözlerini dolduran yaşları hissettiğinde durdu. Jenny Winge için o kadar tuhaf bir olaydı ki gözyaşlarını tutamadı. Kendini mahcup hissetti ve sessizliğe gömüldü.

Helge gözyaşlarını fark etmişti. “Jenny, canım, seni incittim mi? Ah, kendi kızımı incittim, ne büyük bir acı! Kendin görebilirsin, daha çabuk geri dönemem, ancak yine de başlar.” Ellerini sıktı ve ağladı. “Bundan nefret ediyorum, evimden nefret ediyorum!”

“Sevgili oğlum, öyle söylememelisin. Seni böyle üzmesine izin verme.” Helge’yi kollarıyla sardı. “Helge, canım, beni dinle, bunun bizimle bir ilgisi yok, bizim için bir fark yaratamaz.” Ağlamayı, titremeyi bırakana kadar onu öptü ve okşadı.

V

Jenny ve Helge, odasındaki kanepede sessizce birbirlerine sarılmış, oturuyorlardı. Haziran ayında pazar günüydü; Jenny, sabah Helge ile yürüyüşe çıkmış, Grams'da yemek yemişti. Yemekten sonra, misafir odasında oturdular, sıkıcı öğleden sonrası, Helge yazdığı bir şeyi okuma bahanesiyle Jenny'yi kendi odasına getirene kadar mücadele etti.

“Ah!” dedi Jenny sonunda.

“Helge neden böyle dediğini sormadı. Sadece başını onun kucağına yatırdı ve saçını okşamasına izin verdi; ikisi de sessizdi.

Helge, iç geçirdi. “Via Vantaggio'daki yerin daha güzeldi, değil mi?”

Mutfaktan, tabakların ve tavada kızaran yağın sesi geliyordu. Bayan Gram yemek hazırlıyordu. Jenny, odaya dolan kokuyu dışarı çıkarmak için pencereyi ardına kadar açtı. Avluya bakarak bir an duraksadı. Tüm pencereler, köşelerdeki tekli kocaman pencereler hariç, yarı açık panjurlarla mutfak ya da yatak odasında bulunuyordu. Ah! Tek bir köşe penceresi avluya bakan, karanlık, kasvetli ve hiç güneş görmeyen yemek odalarını ne kadar iyi biliyordu. Havalandırılan odaya kurum doluştu, yemek kokusu odada kalıcı bir hale geldi. Hizmetçinin odasından gitar sesi geliyordu, yüksek sesli bir soprano, hüzünlü bir Kurtuluş Ordusu Marşı söylüyordu.

Gitar, ona Via Vantaggio, Cesca ve bacakları bir tabure üzerinde, kanepeye oturup Cesca'nın gitarını tıngırdatarak Ces-

ca'nın İtalyan şarkılarını söyleyen Gunnar'ı hatırlattı. Dışardaki her şeye karşı ani, çaresiz bir özlemle tutuklu kaldı. Helge yanına geldi. "Ne düşünüyorsun?"

"Via Vantaggio'yu."

"Ah, evet. Orada ne güzel vakit geçirdik!"

Jenny, kolunu boynuna doladı ve başını omzuna yasladı. Helge, kalbini özlemle dolduran şeyin bir parçası olmadığını söylediği an, Jenny şaşkına dönmüştü. Yeniden başını kaldırdı ve kehribar rengi gözlerine baktı. Jenny, Helge'nin Campagna'da papatyaların arasına uzanıp kendisine baktığı tüm harika günlerin hatırlatılmasını diledi. Evindeyken her zaman üzerine gelen yoğun, mide bulandırıcı rahatsızlık hissinden kurtulmak istedi.

Burada her şey dayanılmazdı. Helge'nin resmî gelişinden sonra Jenny'nin eve davet edildiği ilk akşam, Bayan Gram, Jenny'yi kocasıyla tanıştırdı. Jenny onunla ilk kez tanışmıyormuş gibi yapmak zorunda kaldı. Helge ise annesinin kandırıldığını bilerek bu komediyi izliyordu. Korkunçtu ancak daha da kötüsü olmuştu. Birkaç dakikadır Gram'la yalnızdı ve Gram bir öğleden sonra onu görmek için atölyeye gittiğinde orada olmadığından bahsetti. Jenny, "Hayır, o gün orada değildim," diye cevaplamış, kıpkırmızı kesilmişti. Gram büyük bir şaşkınlıkla ona baktı ve Jenny neredeyse farkında olmadan ağzından kacırdı. "Atölyedeydim, yanımda biri olduğu için sizi içeri alamadım." Gram gülümsedi, şöyle dedi. "Evet, atölyede birinin hareket ettiğini çok net bir şekilde duydum." Kafası karışmış halde Gram'a onun Helge olduğunu ve birkaç gündür gizlice şehirde kaldığını söyledi.

"Sevgili Jenny," dedi Gram. Jenny, onu üzdüğünü fark etti. "Bunu benden gizli tutmanıza gerek yok. Sizi kesinlikle rahatsız etmezdim, ancak Helge, bunu söyleseydi, beni çok memnun

ederdi.” Söyleyecek bir şey bulamadı, devam etti. “Ona söylememek için dikkat edeceğim.”

Helge'den babasına söylediğini hiçbir zaman sır olarak saklamak istememişti, ancak henüz ona söyleyememişti. Bundan hoşlanmayacağından korkuyordu. Tüm bu birbiri ardına gelen sırlar için endişeli ve gergindi.

Doğru, Jenny ailesine bu konuda hiçbir şey söylememişti, bu oldukça farklı bir durumdu. Annesiyle, kendisini ilgilendiren hiçbir şey hakkında konuşmaya alışkın değildi; ondan hiçbir anlayış beklememiş ve istememişti. Ayrıca annesi şu anda Ingeborg için çok endişeliydi. Jenny, ona şehrin biraz dışında bir kır evi kiralamıştı. Bodil ve Nils her gün trenle okula geliyor, Jenny de atölyede yaşıyordu.

Yine de annesine, evine hiç bu kadar düşkün olmamıştı. Bir iki defa bir şeyler hakkında endişelendiğinde ve moral bozukluğuna uğradığında, annesi hiçbir soru sormadan onu teselli etmeye çalıştı. Çocuklarından herhangi birinin öz güvenini, saf düşüncelerle baskı altına aldığı anda bile yüzü kızarırdı. Helge'ninki gibi bir evde büyümek işkence olmalıydı. Sanki başka bir yerde birlikteyken bile onları kasvet sarmış gibiydi.

“Sevgili,” dedi Jenny, Helge'yi okşayarak.

Jenny, Bayan Gram'ın bulaşıkları yıkamasına ve akşam yemeğini hazırlamasına yardım etmeyi teklif etmişti, ancak her zamanki gülümsemesiyle, “Hayır canım, buraya bunun için gelmediniz, kesinlikle olmaz Bayan Winge,” cevabını aldı.

Belki de gerçekten bunu kastetmişti, Bayan Gram onunla konuşurken her zamanki gibi kin dolu bir şekilde gülümsedi. Zavallı kadın, muhtemelen sahip olduğu tek gülümseme buydu.

Gram içeri geldi; yürüyüşe çıkmıştı. Jenny ve Helge, çalışma odasında onunla oturmaya gittiler.

Bayan Gram bir anda geldi. *

“Her zamanki gibi şemsiyeni almayı unuttun camım. Sağanağa denk gelmediğin için şanslısın. Erkekler çok fazla ilgi istiyor,” dedi Bayan Winge’e dönerek.

“Çok iyi idare ediyorsun,” dedi Gram. Karısıyla konuştuğunda sesi ve tavırları her zaman acı verici bir kibarlık içeriyordu.

“Görüyorum ki siz de burada oturuyorsunuz,” dedi Helge ve Jenny’ye.

Jenny, “Çalışma odasının, her evin en güzel odası olduğunu fark ettim,” dedi. Babam hayattayken bizim evimizde de vardı. Sanırım odayı işlerini halletmek için kullanıyordu.”

“Bu durumda mutfak, her evin en güzel odası olmalıdır,” dedi Bayan Gram. “Sence nerede daha fazla iş yapılıyordur Gert, senin odan mı benim odam mı? Sanırım mutfak benim çalışma alanım.”

“Hiç şüphesiz odanda daha faydalı işler yapılıyor.”

“Sonunda, nazik teklifinizi kabul etmem gerektiğine inanıyorum Bayan Winge, iyice geç oluyor.”

Zil çaldığında masadaydılar. Gelen Bayan Gram’ın yeğeni Aagot Sand’di. Bayan Gram, onu, Jenny ile tanıştırdı.

“Ah, Helge’nin Roma’da zamanının çoğunu birlikte geçirdiği ressamsınız siz. Baharda bir gün sizi Stenersgaten’da gördüğümde bu kadarını tahmin etmemiştim. Gert amca ile yürüyordunuz ve çizim eşyalarınızı taşıyordunuz.”

“Yanılıyor olmalısın Aagot,” dedi Bayan Gram. “Onları ne zaman gördüğünü düşünüyorsun?”

“Şefaat⁵⁵ Günü’nden önceki gün, okuldan döndüğüm sıra-

55. Şefaat: Birinin suçunun bağışlanması veya dileğinin yerine getirilmesi için o kimseyle Tanrı arasında peygamberin yaptığı aracılık. (ç. n.)

da.” Gram, “Bu tamamen doğru,” dedi. “Bayan Winge, sokakta boya kutusunu düşürmüştü ve eşyalarını toplamasına yardım ettim.”

Bayan Gram gülerek, “Eşine itiraf edemediğin ufak bir macera,” dedi. “Daha önce birbirinizi tanıdığınızı bilmiyordum.”

Gram da güldü. “Bayan Winge beni tanımadı. Benim için pek gurur verici değildi, ancak ona hatırlatmak istemedim. Beni gördüğünüzde, size yardım eden yaşlı, nazik beyefendi olduğumdan şüphe etmediniz mi?”

“Emin değildim,” dedi Jenny hafif bir şekilde, yüzü morarmaya başladı. “Beni tanıdığınızı sanmıyordum.” Gülümseye çalıştı, kızardığının bilincinde ve güvenilmez sesiyle acı içindeydi.

Bayan Gram, “Gerçekten de bir maceraymış,” dedi. “Çok tuhaf bir tesadüf.”

Aagot, akşam yemeğinden sonra oturma odasına girdiklerinde, “Yine yanlış bir şey mi söyledim?” dedi. Bay Gram, çalışma odasına geçmiş ve Bayan Gram mutfağa gitmişti. “Bu ev tiksindirici. Ne zaman bir olay olacağını bilemiyorsun. Lütfen açıkla. Ben hiçbir şey anlamadım,” dedi Aagot.

Helge sinirli bir şekilde, “Kendi işine bak,” dedi.

“Tamam, pekâlâ ısıрма beni! Rebecca teyze şimdi de Bayan Winge’i mi kıskanıyor?”

“Sen düşüncesiz bir kadınsın...”

“Annenden sonra, evet. Gert amca bir gün bana anlatmıştı,” dedi ve güldü. “Hiç duydun mu bu kadar saçma bir şey! Bayan Winge’i kıskanmak.” Diğer ikisine merakla baktı.

Helge kısaca, “Sadece bizi ilgilendiren şeyleri umursamana gerek yok, Aagot,” dedi.

“Aslında? Sadece düşündüm ki... Boş ver, önemli değil.”

“Evet, hiç önemli değil.”

Bayan Gram içeri girdi ve lambayı yaktı. Jenny, kızgın suratından dolayı neredeyse korkmuştu. Bir an durup sert, ısıltılı gözlerle baktı, sonra eğildi ve Jenny’nin yere düşen makasını aldı.

“Bir şeyleri düşürmek sizin uzmanlık alanınız gibi görünüyor. Bir şeylerin parmaklarınızın arasından kayıp gitmesine izin vermemelisiniz, Bayan Winge. Görünüşe göre Helge babası kadar cesur değil,” diyerek güldü. “Lambanızı ister misiniz?..” Çalışma odasına girdi, kapıyı arkasından çekti. Helge bir an durdu ve dinledi. Diğer odada annesi alçak ancak kızgın bir sesle konuşuyordu.

“Bu berbat meseleyi bir kez olsun bırakamıyor musun?” dedi Gram, sesi kapı arkasından duyulacak şekilde.

Jenny, Helge’ye döndü. “Eve gitmek istiyorum, başım ağrıyor.”

“Gitme Jenny. Gidersen böyle bir olay yaşanacak. Biraz daha kal. Şimdi gidersen annem daha da kızacak.”

“Dayanamıyorum,” diye fısıldadı neredeyse ağlayarak.

Bayan Gram odaya girdi, Gram da geldi ve onlara katıldı.

“Jenny yorgun, şimdi gidiyor. Onu eve bırakacağım.”

“Şimdiden gidiyor musunuz? Biraz daha kalamaz mısınız?”

“Başım ağrıyor, çok yorgunum,” diye mırıldandı.

“Lütfen biraz daha kalınız,” diye fısıldadı Gram. “O,” başıyla mutfağı işaret etti, “sizinle ilgili hiçbir şey söylemiyor ve siz buradayken rezil bir olaydan kurtulduk.”

Jenny, sessizce oturdu ve iğne işine döndü. Aagot, bir hastane şalına enerjik bir şekilde tığ işi yapıyordu.

Gram, piyanoya gitti. Jenny, müzikal bir kişiliğe sahip değildi, ancak onun olduğunu anladı ve hafif müzik eşliğinde yavaş yavaş sakinleşmeye başladı.

“Bunu biliyor musunuz Bayan Winge?”

“Hayır.”

“Ya sen Helge? Roma’da duymadın mı? Benim zamanımda her yerde söylenirdi. İtalyanca şarkılar içeren bazı kitaplarım var.”

Onları aramak için ayağa kalktı; Jenny’nin yanından geçerken fısıldadı. “Çalışımı beğendiniz mi?”

“Evet.”

“Devam etmeli miyim?”

“Evet, lütfen.”

Bay Gram, elini okşayarak, “Zavallı, küçük Jenny. O gelmeden gitseniz iyi olur.”

Bayan Gram bir tepsi ve tatlı getirdi.

“Bize çalman ne kadar güzel, Gert. Kocamın güzel çaldığını düşünmüyor musunuz, Bayan Winge? Size daha önce çalmış mıydı?” diye sordu masumca.

Jenny başını salladı. “Bay Gram’ın piyano çaldığını bilmiyordum.”

“Ne kadar güzel bir iş çıkartmışsınız.” Jenny’nin nakışlarına baktı. “Siz sanatçıların, iğne işi yapmaya tenezzül etmediğinizi sanıyordum. Bu çok güzel bir model, nereden aldınız? Yurt dışından mı?”

“Kendim tasarladım.”

“O zaman güzel desenler elde etmek kolay olmalı. Bunu gördün mü, Aagot? Güzel değil mi? Çok zekisin.” Jenny’nin elini okşadı.

“Ne kadar iğrenç elleri vardı,” diye düşündü Jenny, küçük, kısa parmaklar... Uzunluğundan daha geniş ve yayvan tırnakları vardı.

Helge ve Jenny, Aagot'u evine bıraktı ve solgun haziran gecesinde Pilestaedet'te yavaşça yürüdü. Hastane duvarı boyunca çiçek açan kestaneler, öğleden sonraki sağanaktan sonra sert bir kokuya sahipti.

"Helge," dedi Jenny, "yarından sonraki gün onlarla gitmemize gerek kalmasın diye toplantı düzenlemeye çalışmalısın."

"Bu imkânsız. Sana sordular ve kabul ettin. Senin için bu pikniği planladılar."

"Ne kadar berbat olacağını anlamıyor musun? Keşke yalnızca ikimiz, başka bir yere gidebilseydik, sen ve ben Roma'da olduğu gibi."

"Bundan daha çok istediğim hiçbir şey yok, ancak yaz tatili gezilerine katılmayı reddedersek, bu sadece evde işleri daha tatsız hale getirir."

"Her zamankinden daha kötü olamaz sanırım," dedi küçümseyerek.

"Evet, çok daha kötüsü olabilir. Benim için buna katlanamıyor musun? Hepsini boş ver, her zaman göz önünde olmak, orada yaşamak veya çalışmak zorunda değilsin."

"Haklıydı," diye düşündü, yeterince sabırlı olmadığı için kendine kızdı. O, zavallı çocuk, iki saat zar zor dayanabileceği bir evde yaşamak, çalışmak zorunda kaldı. İçinde büyümüş ve bütün gençliğini orada geçirmişti.

"Korkunç ve bencilim, Helge." Ona sarıldı, yorgun, endişeli ve aşağılanmıştı. Onu öpmesini, rahatlatmasını özlüyordu. Onlar için gerçekten ne önemi vardı? Birbirlerine sahiplerdi, evindeki nefret, işkil ve öfke havasından uzak bir yere aitlerdi.

Hâlâ varlığını sürüden eski bahçelerden yasemin kokusu yayılıyordu.

Onu rahatlatmak için, "Başka bir gün kendi başımıza gide-

biliriz, sadece sen ve ben,” dedi aniden. “Anlayamıyorum, annemin, bunu her şey kadar kesin olarak bileceğini bilmeliydin.”

Jenny çekingen bir şekilde, “Tabii ki babanın anlattığı hikâyeye inanmıyor,” dedi. Helge burnunu çekti. “Keşke ona her şeyi olduğu gibi anlatsaydı.”

“Bunu yapamayacağından emin olabilirsin. Bunu yapamazsın, sadece numara yapmaya devam etmelisin. Korkunç derecede aptallık ettin.”

“Destek olamadım, Helge.”

“Pekâlâ, sana evdeki bilmen gereken şeyleri yeterince anlattım. Babamın tekrar gelmesini, ofise yaptığın tüm ziyaretlerini ve Stenersgaten’daki buluşmalarını engelleyebilirdin.”

“Buluşmalar mı? Manzarayı gördüm ve iyi bir resmini çizeceğimi düşündüm, işte bu yüzden oradaydım.”

“Evet, evet düşündün. Hata, şüphesiz ki çoğunlukla babama aittir. Ah, babamın, onun hakkındaki konuşma tarzı...” Helge hiddetlendi. “Aagor’a ne söylediğini, sana ne söylediğini duydu.” “O,” –babasını taklit ederek– “sana hiçbir şey söylemiyor! Unutma, onun böyle konuştuğu kişi annem.”

“Bence baban, annene ona olduğundan çok daha anlayışlı ve nazik.”

“Babamın değerlendirmesi bu, bunu biliyorum. Seni kendi tarafına çekmek gibi bir düşüncesi mi var diyorsun? Babamın kibarlığı... Çocukluğumdan bu yana onun altında nasıl acı çektiğimi bilseydin keşke. Tek kelime etmeden çok kibarca ayağa kalkıyor ve dinliyordu, eğer konuşuyorsa, buz gibi soğuk, son derece medeni bir tavır içinde konuşuyordu. Neredeyse annemin şiddetli öfkesini, azarlamasını tercih ediyordum. Ah, Jenny bu çok berbat bir durum.”

“Benim zavallı sevgilim.”

“Hepsi annemin suçu değil. Herkes babamı tercih eder. Sen de ettin, bu oldukça doğal, ben de ettim, ancak annemin varlığını olduğu gibi anlıyorum. Herkese karşı ilk olmak istiyor ve asla olamıyor. Zavallı kadın.”

Jenny, “Onun için üzülüyorum,” dedi ama kalbi Bayan Gram’a karşı soğuktu. Meydandan geçerken hava, yaprak ve çiçeklerin kokusundan dolayı ağırdı. Ağaçların altındaki kol-tuklarda, berrak yaz gecesinde fısıldaşmalar ve mırıldanmalar vardı.

Issız adımları, yüksek binaların uyuduğu ıssız bir iş bölgesi-nin kaldırımında yankılanıyordu. Soluk, mavi gökyüzü, vitrinlere yansıyordu.

“Yukarı gelebilir miyim?” Girişte durdukları sırada ona fı-sıldadı.

“Yorgunum,” dedi Jenny hafıe.

“Bir süre seninle kalmak istiyorum, biraz yalnız kalmanın güzel olacağını düşünmüyor musun?”

Hiçbir şey söylemedi ancak merdivenlerden çıkmaya başladı ve onu takip etti.

Jenny, yazı masasındaki yedi kollu şamdanı yaktı, bir sigara aldı ve aleve tuttu. “Sigara içecek misin?”

“Teşekkürler.” Sigarayı dudaklarından aldı.

“Sorun şu ki,” dedi aniden, “bir zamanlar babam ve başka bir kadın hakkında bir hikâye vardı. O zamanlar on iki yaşındaydım, içinde ne kadar gerçeklik olduğunu tam olarak bilmiyordum. Oysa annem!.. Korkunç bir dönemdi. Bir arada kalmaları sadece bizim sayemizde oldu, bunu bana babam söyledi. Tanrı biliyor ki bunun için ona teşekkür etmiyorum! Annem en azından dürüst ve ona kancayla ya da engelle tutunup gitmesine izin vermemeyi kastettiğini kabul ediyor.

Kanepeye oturdu. Jenny de gitti ve yanına oturdu. Dizlerinin üstüne çöktü, başını kucağına koydu.

“Roma’daki son akşamda iyi geceler dediğim anı hatırlıyor musun? O zamanki beni hâlâ seviyor musun?”

Jenny cevap vermedi.

“Jenny?”

“Bugün birlikte mutlu değildik, bu ilk oldu.”

Başını kaldırdı. “Bana kızdın mı?” dedi kısık bir sesle.

“Hayır kızmadım.”

“O zaman sorun ne?”

“Hiçbir şey, sadece...”

“Sadece ne?”

“Bu gece.” Tereddüt etti. “Buraya yürüdüğümüzde, başka bir gün sadece ikimizin başka bir yere gideceğini söylemiştin. Roma’da olduğu gibi değildi, şimdi ne yapıp ne yapmayacağıma sen karar veriyorsun.”

“Ah, hayır Jenny.”

“Evet, ancak umurumda değil; bu durumu çok beğendim. Sadece, eğer durum buysa, tüm bu sıkıntılardan kurtulmam için bana yardım etmen gerektiğini düşünüyorum.”

“Bugün sana yardım ettiğimi düşünmüyor musun?” diye sakince sordu.

“Evet, sanırım, yapabileceğin hiçbir şey yoktu.”

“Şu an gitmeli miyim?” Bir duraksamadan sonra fısıldadı ve onu kendine doğru çekti.

“Dilediğini yap,” dedi Jenny sessizce.

“Ne dilediğimi biliyorsun. En çok ne diliyorsun?”

“Ne dilediğimi bilmiyorum.” Gözyaşlarına boğuldu.

“Ah, Jenny sevgilim.” Onu defalarca usulca öptü. Kendini toparlayınca elini tuttu. “Şimdi gidiyorum. İyi uykular canım; yorgunsun. Bana kızmamalısın.”

Ona yapışarak, “Bana kibarca iyi geceler de,” dedi.

“İyi geceler tatlı, sevgilim Jenny’m.” Helge gitti ve Jenny tekrar ağlamaya başladı.

VI

“Görmeni istediğim şeyler bunlar,” dedi ayağa kalkan Gert Gram. Dizlerinin üstüne çökmüş, kasasının alt rafında bir şey arıyordu.

Jenny eskiz defterlerini bir kenara itti ve lambayı yaklaştırdı. Büyük portfolyodaki tozu silip önüne koydu.

“Bunları uzun yıllardır kimseye göstermedim ve kendim bile görmedim. Bir süredir onları görmeni istiyorum, aslında atölyede seni ziyaret ettiğim günden beri istiyorum. Buraya Helge’nin resmine bakmaya geldiğinde, onları görmeyi önemseyip önemsemediğini sormak istedim ve buraya yakın bir yerde çalıştığın hep aklımdaydı.

“Jenny, bu küçük ofiste bütün gençlik hayallerimi gömdüğümü düşünmek garip bir his. Kasada, mezarda yatan ceset gibiler, ben de an be an ölü ve unutulmuş bir sanatçı oluyorum.”

Jenny hiçbir şey söylemedi. Gram fazlasıyla duygusal ifadeler kullandı diye düşündü, ancak onları dikte eden acı duyguların yeterince gerçek olduğunun farkındaydı. Jenny, ani bir dürtüyle öne doğru eğildi ve gri saçlarını okşadı.

Gram, sanki hafif okşamanın devam etmesi için başını eğmişti ve ona bakmadan, titreyen ellerle portfolyoyu açtı.

İlk yaprağı Gram’dan alırken, şaşkınlıkla ellerinin titrediğini fark etti, bir tehlike tehdidi olarak kalbinde tuhaf bir korku ve baskı hissetti. Ziyaretini kimsenin bilmesini istemediğini, Helge’ye bundan bahsetmeye cesaret edemediğini fark ettiğinde

aniden korktu. Sadece sevgilisinin düşüncesiyle bunalıma girdi; uzun zamandır bilinçli olarak ona karşı gerçek duygularını analiz etmeyi bırakmıştı. O anda aklından geçen önseziye kulak asmak istemedi, Gert Gram'ın ona karşı hislerinin merakından oluşan durumun kendisini rahatsız etmesine izin vermedi.

Jenny, portfolyonun yapraklarını, Gram'ın gençlik hayalleriyle çevirdi; melankolik bir işti. Jenny'ye, bu işi, yalnızken sık sık anlatmıştı ve Jenny, Gram'ın bu durumda bir sanatçı olarak doğduğunu düşünmesini anlıyordu, başka bir şey değil, bir sanatçı olarak. Evinde asılı olan resimleri dürüst ve gayretli bir çırağın amatör çalışması olarak adlandırmıştı, bunlar kendisinininkilerdi. Landstad'ın Halk Şarkıları'nın illüstrasyonlarıydı.

İlk bakışta Roma yaprakları bulunan çerçeveler ve süslü, siyah harfli, büyük el yazmaları oldukça güzeldi.

Renklendirme birçoğunda saf ve etkiliydi, bazılarında gerçekten güzeldi ancak vinyet ve bordürlerdeki figürler, her ayrıntıdaki ufak çizimler doğru olmasına rağmen, stil ve canlılıktan yoksundu. Bazıları natüralistti, diğerleri İtalyan Orta Çağ sanatına öyle yakındı ki Jenny, şövalye ve bekâr kızların pelerinlerindeki bazı Cebraill motiflerini, Meryem Ana'yı, altın, mor yaprakları, San Marco kütüphanesindeki Katolik Dua Kitabı'nda görmüştü. Şiirlerin sözleri çok tuhaftı, zarif, Latin, manastıra ait tarzda elle yazılmıştı. Daha büyük tam sayfa resimlerin bazılarında kompozisyon, Roma sunağı resimlerinin doğrudan bir kopyası olan barok idi. Bu, gördüğü, yaşadığı ve sevdiği her şeyin bir yankısıydı. Gert Gram'ın gençliğinin melodisinin bir yankısıydı; tek bir nota bile kendisine ait değildi. Birçok notanın bu melodisi özellikle yumuşak, melankolik bir tonda yankılandı.

“Onlardan pek hoşlanmadın,” dedi. “Hoşlanmadığınızı anlayabiliyorum.”

“Hayır, hoşlandım. Onlar hakkında güzel, hassas olan pek çok şey var ancak biliyorsun.” –Doğru ifadeyi aradı.– “Aynı konuların farklı ve çok mükemmel bir şekilde ele alındığını gören bizler üzerindeki etkisi biraz tuhaftır. Resimlere başka bir şekilde davranılmasını sağlamalıyız.”

Gram, karşısına oturdu ve çenesini elinde dinlendirdi. Yavaş yavaş yukarı baktı, göz göze geldiği için kalpten üzgündü.

“Onları olduklarından çok daha güzel diye hatırlıyordum,” dedi sessizce gülümsemeye çalışarak. “Sana söylediğim gibi bu portfolyoyu bir yıldır açmadım.”

“Barok ve Geç Rönesans döneminden bu kadar etkilendiğini hiçbir zaman tam olarak anlayamadım,” dedi sohbeti başka bir konuya çekmek için.

“Jenny, anlamamana şaşırmadım canım.” Melankolik bir gülümsemeyle yüzüne baktı. “Bir sanatçı olarak kendime inandığım, ancak o kadar da emin olamadığım zamanlar oldu, bazen ne istediğimi ifade etmeyi başaramadığımdan değil, gerçekte ne ifade etmek istediğime dair en ufak bir şüphem olmadı. Romantik sanatın bir gününü yaşadığını ve düşüşte olduğunu gördüm. Başından itibaren gerçek dışı ve çöküşteydi, yine de kalbimde, romantizme adanmıştım, yalnızca resimde değil, gerçek hayatta da. Romantizmin, pazar köylülerine ait olmasını istemiştım, ancak çocukken, bu ülkede var olmadıklarını anlayacak kadar uzun süre burada yaşadım ve yurt dışına, İtalya’ya gittiğimde, düşüncelerim tersine döndü. Senin ve akranlarının, somut, gerçek olan şeylerde güzelliği aradığını biliyorum. Bana göre güzellik, yalnızca başkaları tarafından halihazırda yapılmış olan gerçekliğin dönüşümünde vardı. Seksenlerde, yeni bir sanat anlayışı ortaya çıktı. Onu benimsemeye çalıştım ama sonuç sadece sözde oldu çünkü kalbim ona isyan etti.”

“Gerçeklik, Gert, sabit bir kavram değildir. Onu gören herkese farklı görünür. Bir İngiliz ressam bir keresinde bana şöyle demişti. ‘Her şeyde güzellik vardır, onu sadece gözleriniz görür veya görmez.’”

“Gerçeği düşünmek için yaratılmadım, o sadece başkalarının rüyalarındaki bir yansıma. Gerçeklerin karmaşıklığından kendime bir güzellik oluşturma kapasitesinden tamamen yoksundum; kendi etkisizliğimi biliyordum. İtalya’ya geldiğimde barok kalbimi aldı ve süsledi. Verimsizliğimi fark ettiğim andaki ruhumun acısını anlamıyor musun? Yapıyı dolduracak yeni veya kişisel hiçbir şeye sahip olmamak için, tekniği yalnızca yüce fantezilerde, boyun derinleştirilmesi efektinde, ışık ve gölgenin güçlü etkilerinde, kurnazca düşünülmüş kompozisyonlarda geliştir. Hepsinin boşluğu coşkunun altında gizlenecektir, buruşuk yüzler, bükülmüş uzuvlar, azizler, tek gerçek tutkusu hastalıklı bir şekilde yüceltmeye çalıştıkları kendilerini yutan kuşkularının korkusu. Bu iyiliğin çaresizliğidir, çoğunlukla kendilerini cezbetmek isteyen bir epigon⁵⁶ okulunun çalışmasıdır.”

Jenny başıyla onayladı. “Söylediğin şey, Gert, en azından senin görüşün. Bahsettiğiniz ressamların kendilerinden son derece memnun olmadıklarından pek emin değilim.”

Güldü ve şöyle dedi. “Belki de öyleydiler ve belki de bu benim hobi-atım⁵⁷ çünkü bir zamanlar, senin de dediğin gibi özel bir görüşüm vardı.”

“Eşinin, kırmızılı resmi empresyonist ve mükemmel. Ne kadar çok bakarsam, o kadar çok hoşuma gidiyor.”

“Evet, ancak bu tek bir durum için geçerli.” Bir duraklama-

56. Epigon: Bir görüşü ya da kişiyi metalaştırarak, putlaştırarak ancak hakkında okumadan, düşünmeden kabul eden, inanan kişi. (ç. n.)

57. Hobi-atı: Bir konu veya fikir üzerinde güçlü hislerinin olup o konu hakkında konuşmaktan hoşlanmak. (ç. n.)

dan sonra, “Rebecca’yı çizdiğimde, benim için tüm dünyaya bedeldi. Ona çok âşıktım ve uzun bir süredir ondan çok nefret ediyorum,” dedi.

“Resim yapmayı onun yüzünden mi bıraktın?” diye sordu Jenny.

“Hayır. Tüm talihsizliklerimizi kendimiz yaratıyoruz. Senin inanç dediklere şeye sahip olmadığını biliyorum, ben de sahip değilim, ancak istersen, bir Tanrı’ya veya adaletli bir şekilde cezalandıran manevi bir güce inanıyorum.

“High Street’te bir dükkânda kasiyerdi; onu orada gördüm. Hâlâ görebileceğin gibi, oldukça güzeldi. Bir akşam eve gideceğinde bekledim, onunla konuştum. Arkadaş olduk ve onu baştan çıkardım,” dedi alçak, sert bir sesle.

“Onunla bir çocuğu olacağı için mi evlendin? Öyle düşünmüştüm. Yirmi yedi yıl karşılığında sana işkence etti. İnandığın Tanrı hakkında ne düşündüğümü biliyor musun? Bu oldukça acımasız.”

Gram yorgun bir şekilde gülümsedi. “Düşündüğün kadar eski kafalı değilim. Birbirini seven ve birbirine inanan iki gencin yasalara uygun olan veya olmayan bir şekilde hayatlarını sürdürmesini günah saymıyorum. Benim durumumda kaçıran bendim. Rebecca’yla tanıştığımda masumdu, her yönden masumdu. Onu, ondan daha iyi anladım. Tutkulu olduğunu, aşk konusunda kıskanç ve zalim olacağını gördüm ama umursamadım. Bana karşı tutkulu olan bu güzel kız tamamen bana ait olduğu için gurur duydum, asla onun istediğini bildiğim gibi yalnız olmak istemedim. Tam olarak onu terk etmek istemedim, hayatımızı onunla ilgi alanlarımı, işimi, aslında yapmak isteyeceğini bildiğim gerçek hayatımı paylaşmayacak şekilde düzenlemem gerektiğini düşündüm. Zayıf olduğumu, onun güçlü, acımasız olduğunu bilmem aptalcaydı. Onun büyük

tutkusunun, nispeten soğuk olan bana, onu bağlayacağını düşündüm.

“Büyük bir sevme becerisinin ötesinde hiçbir şeyi yoktu. Kendini beğenmiş, eğitimsiz, kıskanç ve kabaydı. Aramıza ruhsal duygu paylaşımı olamazdı, ancak ben bunu yakalayamadım; güzelliğine ve tutkulu aşkına sahip olmak benim tek umursadığım şeydi.”

Ayağa kalktı, Jenny’nin oturduğu tarafa geçti. İki elini de tuttu ve gözlerine bastırdı.

“Onunla evliliğimden doğacak sefaletten başka ne bekleyebilirim ki? Ne ekersek onu biçeriz, onunla evlenmek zorunda kaldım. Korkunç zaman geçirdim. İlk başta atölyeme geldiğinde, eski ön yargıları kınayan, yaşamaya değer tek hayatın özgür aşk olduğunu ilan eden kibirli metresim olmaktan gurur duyuyordu. İşler ters gittiği an tonunu değiştirdi. Sonra her şey Frederikshald’daki saygın ailesi, lekesiz erdemi ve iyi itibarı ile ilgiliydi. Pek çok erkek onu istemişti, o kimseyi dinlememişti, onunla hemen evlenmezsem alçak, sefil bir adam olurum. Evlilik için yeteri kadar param yoktu. Çalışmalarımı ihmal etmiştim ve resimden başka bir şey öğrenmemiştim. Birkaç ay geçti, sonunda babama danışmak zorunda kaldım. Ailem bana yardım etti. Evlendik, iki ay sonra Helge doğdu.

“Folklor illüstrasyonları gibi büyük bir sanatsal fıkre sahiptim ama ekmek ve tereyağı için hayallerimden vazgeçmek zorunda kaldım. Bir keresinde alacaklılarımla bir anlaşmaya varmam gerekti. Rebecca şikayet etmeden, bana sadık kalarak yaşam savaşımdan, yoksulluktan nasibini aldı. Seve seve benim ve çocukları için açlıktan ölürdü. Ona karşı hissettiğim gibi; benim iyiliğim için çalışırken, acı çekerken, vazgeçerken verdiklerini kabul etmek zordu.

“Sevdiğim her şeyi feda etmek zorunda kaldım; o beni adım

adım vazgeçirmeye zorladı. İlk andan itibaren o ve babam birbirlerine ölümüne düşmandılar. Geline dayanamadı ve bu Rebecca'nın gururuna darbe vurdu, bu yüzden babamla aramda sorun çıkarmaya başladı. Babam, eski bir okul memuruydu, biraz dar ve katı olabiliyordu ancak sağ fıkırlı, sadık, asil ve yürekten iyiydi. Ondan hoşlanırdın, eminim. Birbirimize çok fazla yakındık, yine de samimiyetimiz sona erdi.

“Resmime gelince, bir zamanlar hayal ettiğim yeteneğe sahip olmadığımı anladım, kendime inanmadığım zamanlarda çabalarımı devam ettirmek için enerjim yoktu. Savaşmaktan ve onun tarafında olmaktan çok fazla yoruldum, bu gittikçe karikatür haline geldi. Beni kınadı, ancak gizlice zafer kazandı.

“Çocuklarıma düşkünlüğümü ve bana düşkün olan çocuklarımı da kıskanıyordu. Onları ne benimle, ne de beni onlarla paylaşmazdı.

“Yıllar geçtikçe kıskançlığı bir tür deliliğe dönüştü. Kendin şahit oldun. Helge oradayken bile beni seninle aynı odada görmeye güçlükle katlanıyordu.”

Jenny yanına gitti, ellerini omzuna koydu. “Anlayamıyorum,” dedi. “Böyle bir hayata dayanamazdım ben.”

Gert Gram öne eğildi, başını omzuna yasladı. “Ben, kendim bile anlamıyorum.”

Başını kaldırdığında ve gözleri buluştuğunda, elini boynuna koydu ve şefkatle boğulmuş olarak onu yanağından, alnından öptü.

Gözleri kapalı, omzunda duran yüzüne baktığında ani bir korku hissetti, bir sonraki an başını kaldırıp ayağa kalktı. “Teşekkür ederim, bir tanecik Jenny.”

Gram çizimleri çantasına geri koydu ve masayı düzeltti.

“Umarım çok fazla mutlu olursun. Çok zeki, cesur, çok enerjik ve yeteneklisin. Sevgili çocuğum, sen olmak istediğim her şeysin ancak asla sen olamadım.” Alçak, dalgın bir sesle konuştu.

“Sanırım,” dedi bir an sonra, “İki insan arasındaki ilişki yeni olduğunda, yaşamları mükemmel bir şekilde uyum sağlamadan önce, üstesinden gelinmesi gereken birçok küçük zorluk vardır. Keşke bu kasabada değil başka bir yerde yaşayabilseydin. Kendi tanıdıklarından uzakta yalnız olmalısın, en azından ilk başta.”

Jenny, “Bildiğin gibi, Helge, Bergen’de bir göreve başvurdu,” dedi, çaresizlik ve ızdırap Helge’yi düşündüğünde onu yeniden ele geçirdi.

“Annene ilişkinizden bahsedemiyor musun? Neden bahsetmiyorsun? Anneni sevmiyor musun?”

“Elbette onu seviyorum.”

“Onunla bu konu hakkında konuşmanın, nasihatini almanın iyi olacağını düşünüyorum.”

“Kimseden nasihat almanın bir faydası yok. Bu konular hakkında biriyle konuşmaktan hoşlanmıyorum,” dedi konuyu azletmek isteyerek.

“Hayır, belki sen...” Pencereye dönük olarak yarı yarıya durmuştu. Birden yüzü değişti ve heyecanla fısıldadı:

“Jenny, o sokağın aşağı tarafında!”

“Kim?”

“O, Rebecca!”

Jenny ayağa kalktı. Bıkkınlık ve tiksintiyle çığlık atabileceğini fark etti. Titriyordu, vücudunun her bir parçası isyan ederek titriyordu. Bütün bunlara dahil olmamalıydı. Bu kötü, iğrenç süpheler, tartışmalar, kinci sözler ve olaylar, hayır, dahil olamazdı.

“Jenny, çocuğum titriyorsun, korkma. Seni incitmesine izin vermeyeceğim.”

“Korkmak mı? Ne münasebet.” Hemen kendini topladı. “Ben, seni almaya geldim; çizimlerine baktık, şimdi akşam yemeği için evine gidiyoruz.”

“Belki de bir şey fark etmemiştir.”

“Tanrım! Gizleyecek bir şeyimiz yok. Burada olduğumu görmüş olsa da olmasa da yakında burada olduğumu anlayacaktır. Seninle geliyorum; bunu hem senin hem de benim için yapmalıyız, duyuyor musun?”

Gram ona baktı. “Tamam, o zaman gidelim.” Sokağa çıktıklarında Bayan Gram gitmişti.

“Tramvaya binelim Gert, saat geç oldu,” dedi, ani bir öfkeyle ekledi. “Ah, Helge’nin iyiliği için tüm bunlara engel olmalıyız.”

Bayan Gram kapıyı açtı. Gert Gram bir açıklama yaptı; Jenny, Rebecca’nın kızgın gözlerine içtenlikle baktı. “Üzgünüm Helge bu akşamlik dışarı çıktı. Sence eve erken dönecek mi?”

Bayan Gram kocasına, “Hatırlamamanıza şaşırdım,” dedi. “Bayan Winge için bizim gibi iki ihtiyarla vakit geçirmek zevkli değil.”

“Ah, sorun değil,” dedi Jenny.

Gram, “Helge’nin bu akşam dışarı çıkacağını söylediğini hatırlamıyorum,” dedi.

Bayan Gram, akşam yemeğinden sonra salonda otururken, “Herhangi bir işne işiniz olmadan gelmeniz ne güzel. Her zaman çok çalışıyorsunuz,” dedi.

“Atölyeden o kadar geç ayrıldım ki arada eve gidecek vak-

tim olmadı. Belki bana bir şey ayarlayabilirsiniz değil mi?”

Jenny, Bayan Gram ile memleketteki ve Paris'teki nakış desenlerinin fiyatı ve kendisine ödünç verdiği kitaplar hakkında konuştu. Gram o sırada kitap okuyordu. Ara sıra gözlerini kendi üzerinde hissediyordu. Helge, saat on bir civarında eve döndü.

“Sorun nedir?” diye sordu merdivenlerden inerken. “Yine bir olay mı oldu?”

“Hayır, olmadı,” diye yanıtladı. Kısa, sinirli bir sesle. “Sanırım annen, babanla eve gelmemden hoşlanmadı.”

Helge alçakgönüllülükle, “Bence, bunu yapmana gerek yok,” dedi.

“Tramvayla eve gideceğim.” Sinirleri bozuk ve kendini kontrol edemeyerek kolunu Helge'nin kolundan ayırdı. “Bu gece daha fazla dayanamıyorum ve evinize her geldiğimde bu olayları yanınıza getirmeyeceğim. İyi geceler.”

“Jenny! Bekle! Jenny!..” Onun peşinden koştu, ancak tramvay geldiğinde duraktaydı ve binmişti. Tek kelime edemedi gitmişti.

VII

Jenny, ertesi sabah atölyesinde kayıtsızca dolaştı, hiçbir şeye elini sürmedi. Sağanak yağmur, büyük pencereye çapıyordu. Çatıların ıslak kiremitlerine, kara bacalara ve küçük yağmur damlalarının inciler gibi yuvarlanarak birbiri ardına büyük bir tane oluşturup düştüğü telefon tellerine bakakalmıştı.

Birkaç günlüğüne memleketindeki annesine ve çocuklara gidebilirdi. Tüm bunlardan uzaklaşması gerekiyordu. Ya da başka bir şehirdeki bir otele gidebilir, Helge'ye gelip onunla sakın bir biçimde konuşması için mektup yazabilirdi. Keşke tekrar beraber olabilselerdi, ikisi de yalnızdı! Roma'daki baharlarını, dağların üzerindeki gümüşü pusuyu ve bunların içindeki kendi mutluluğunu düşünmeye çalıştı. Helge'nin o zamana ait âşık gözlerine görüldüğü gibi olan tasvirini yeniden oluşturmamıştı.

O günler çok uzak görünüyordu; bunlar hayatının izole edilmiş bir bölümüydü ve bunların bir gerçeklik olduğunu bildiği halde mevcut varoluşuyla onları bağdaştıramadı.

Helge'yi, kendi Helge'sini, Welhavensgaten'deki evinde kaybetti, kendisini oraya uyduramadı. Bu insanlarla şimdi ve her zaman bir ilgisi olması düşünülemez görünüyordu. Evet, Gram haklıydı, Helge ve onun gitmesi gerekiyordu.

Helge'nin dünkü davranışının açıklamasını sormadan önce hemen gidebilirdi. Bir çanta topladı ve yağmurluğunu giyerken biri kapıyı tekrar tekrar çaldı, Helge olduğunu biliyordu.

Tamamen hareketsiz durdu, gidene kadar bekledi. Bir süre sonra çantasını alıp atölyeyi kilitledi, gitti. Merdivenin yarısında-yken mağaza vitrinlerinin önünde oturan bir adam gördü. Bu Helge'ydi. Helge de onu görmüştü, bu yüzden Helge'ye doğru gitti. Birbirlerine sessizce baktılar.

“Neden az önce açmadın?” diye sordu.

Jenny cevap vermedi.

“Kapıyı çaldığımı duymadın mı?” Çantasına baktı. “Annene mi gidiyorsun?”

Biraz tereddüt etti, sonra şöyle dedi. “Hayır; birkaç günlüğüne Holmestrand'a gitmeyi ve oraya gelmen için sana yazmayı düşündüm, böylece gereksiz müdahale ve olaylar olmadan bir süre birlikte olabilecektik. Seninle huzur ve sessizlik içinde bir konu hakkında konuşmak istiyorum.”

“Ben de seninle konuşmak için can atıyorum. Senin yerine mi gitsek?”

Doğrudan cevap vermedi.

“Orada biri mi var?” diye sordu Helge.

Jenny ona baktı. “Ben atölyeden çıktıktan sonra mı?”

“Birlikte görünmek istemediğin biri olabilir.”

Yüzü morardı. “Neden? Orada oturup beni gözetlediğini nasıl bilebilirim?”

“Sevgili Jenny, bu konunun en azından sana bir zararı olmadığı söylemeyi kastetmiyorum.”

Jenny merdivenlerden çıktı. Atölyede çantasını yere koydu ve eşyalarını çıkarmadan Helge'ye bakarak ceketini astı ve şemsiyesini köşeye bıraktı.

“Babam bu sabah ofisine gittiğini ve annemin sokakta olduğunu söyledi.”

“Evet, bu sizin sahip olduğunuz tuhaf bir tarz, casusluk yani. Söylemeliyim ki alışmakta zorlanıyorum.”

Helge kıpkırmızı kesildi.

“Affet beni Jenny, seninle konuşmak zorundaydım, kapıcı senin içerde olduğundan emin olduğunu söyledi. Senden şüphelenmediğimi çok iyi biliyorsun.”

“Gerçekten, neredeyse hiçbir şey bilmiyorum,” dedi hepsinin üstesinden gelir bir şekilde. “Artık dayanamıyorum. Tüm bu şüphe, gizlilik, anlaşmazlık. Tanrı aşkına Helge! Beni bunlardan koruyamaz mısın?”

“Zavallı Jenny’m.” Ayağa kalktı ve sırtı ona dönük olarak durduğu pencereye gitti. “Senin düşündüğünden daha çok acı çektim. Bütün bunlar çok umutsuzca. Annenin kıskançlığının temelsiz olmadığını kendin göremiyor musun?”

Jenny titremeye başladı. Helge arkasını döndü ve bunu gördü.

“Babamın bunu fark ettiğini düşünmüyorum. Öyle olsaydı seninle olma arzusuna bu şekilde teslim olmazdı. Kendisi bana buradan ikimizin de gitmesi gerektiğini söyledi. Şimdi senin gitmenin onun da fikri olmadığından pek emin değilim.”

“Hayır, Holmestrand’a gitmeye kendim karar verdim, ancak dün, benimle evlendiğimiz zaman şehirden ayrılmamız hakkında konuştu.” Ona yaklaştı ve ellerini omuzlarına koydu.

“Göz bebeğim, dediğin gibi olursa buradan gitmem gerekecek. Helge, Helge! Ne yapmalıyız?”

Aniden, ellerini omuzlardan çekip yüzüne bastırarak. “Ben gidiyorum,” dedi.

Bir an sessizlik içinde durdular.

“Ben de gitmeliyim. Anlayamıyor musun? Annenin mantıksız, hatta sıradan olduğunu düşündüğüm sürece, yüz ifademi

koruyabilirdim ancak şimdi durum farklı. Yanılmış olsan bile bunu söylememeliydin Helge. Kafamda bununla artık oraya gidemem. Haklı olsun ya da olmasın, gözleriyle karşılaşamıyorum. Kendim olamayacağım ve suçlu görüneceğim.”

“Gel,” dedi Helge, onu kanepeye doğru götürüp oturttuk.

“Sana bir soru soracağım. Beni seviyor musun Jenny?”

Sanki korkmuş gibi hızlıca, “Sevdiğimi biliyorsun,” dedi.

Jenny’nin soğuk elini ellerinin arasına aldı. “Bir zamanlar gerçekten de sevdiğini biliyorum, yine de Tanrı biliyor ki, beni neden sevdiğini hiçbir zaman anlamadım, sevdiğini söylediğinde bunun gerçek olduğunun farkındaydım. Beni seviyordun ve kibardın, mutluydum ancak beni sevmeyeceğin bir zamanın gelmesinden hep korkuyordum.”

Yüzüne baktı ve şöyle dedi. “Sana oldukça fazla düşkünüm, Helge.”

Bir gülümsemenin gölgesiyle, “Biliyorum,” diye yanıtladı. “Sevdiğin birine bir anda duygusuz davranacak biri olduğunu düşünmüyorum, böyle biri değilsin. Bana acı çektirmek istemediğini ve beni artık sevmediğini anladığın an kendi kendine acı çekeceğini biliyorum. Seni her şeyden çok seviyorum.”

Başını gözyaşları içinde eğdi. Jenny, kollarıyla onu sardı.

“Helge, benim canım oğlum.”

Helge başını kaldırdı ve onu nazikçe kendinden uzaklaştırdı. “Jenny, o zamanlar Roma’da seni benim yapabiliirdim, bunu kendin istedin çünkü mutluluğu sadece birlikte bulabileceğimize inandın. O kadar emin değilim, sanırım riske atmadım. Burada, memlekette, seni her zamankinden daha çok istiyorum. Seni kaybetmekten korktuğum için tamamen benim olmanı istedim, ancak seni özlediğimi her anladığında korktuğunu gördüm.”

Ona şaşkınlıkla baktı. Evet haklıydı, itiraf etmek istememişti, ancak öyleydi.

“Sana şimdi sorsaydım, bana izin verir miydin?”

Jenny dudaklarını oynattı; sonra hızlı ve kararlı bir şekilde, “Evet,” dedi.

Helge üzgünce gülümsedi, elini öptü. “Memnuniyetle çünkü benim olmak istiyorsun değil mi? Benim değilsen ve ben senin değilsem hiçbir mutluluğu kavrayamayacağın için mi? Sadece bana karşı nazik olmak istediğin için ya da sözünü bozmak istemediğin için değil, bana doğruyu söyle.”

Kendini dizlerinin üstüne bıraktı, hıçkırarak ağladı. “Bir süreligine uzaklaşayım. Dağlara çıkmak istiyorum. Kendimi geri kazanmalıyım. Roma’da olduğum gibi Jenny’nin olmak istiyorum. İstiyorum Helge ama şu an kafam çok karışık. Tekrar kendim olduğunda gelmen için yazacağım ve yine senin Jenny’nin olacağım, sadece senin.”

Helge sessizce, “Annemin oğluyum,” dedi. “Birbirimizden uzaklaştık. Beni, dünyadaki her şeyin, senin için tek erkeğın ben olduğuma ikna etmeyecek misin, her şeyden çok, işinden ve benden daha çok, ait olduğunu hissettiğim arkadaşlarından daha fazla, tıpkı ait olduğum insanlar arasında yabancı hissettiğın gibi.”

“Babana karşı bir yabancılık hissetmedim.”

“Hayır, ancak babam ve ben birbirimize yabancıyız. Seninle tam olarak paylaşamayacağım tek ilgin, işin ve şimdi onu kıskanmam gerektiğini biliyorum. Görüyorsun, ben onun oğluyum. Senin için dünyadaki her şey olduğuma ikna olmazsam, endişeyle bir gün seni daha iyi anlayabilecek ve daha çok seveceğın birinin gelmesinden korkarak kendimi kıskanmaktan alıkoyamam. Doğam gereğı kıskanıyorum.”

“Kıskanmamalısın yoksa her şey paramparça olur. Güvensiz

olmaya dayanamıyorum. Benden şüphe etmektense beni aldatmanı tercih ederim, bunun için seni affetsem daha iyi.”

“Yapamadım,” dedi acı bir gülümsemeyle.

Jenny alnındaki saçları okşadı ve gözyaşlarını sildi.

“Birbirimizi seviyoruz, değil mi Helge? Tüm bunlardan uzaklaştığımızda, ikimiz de her şeyin iyi ve doğru olmasını dilediğimizde, birbirimizi mutlu edebileceğimizi düşünmüyor musun?

“Ben çok şey yaşadım. İyi niyetime ya da senin niyetine güvenmeye cesaret edemem. Diğerleri umutlarını bunun üzerine kurdular ve başarısız oldular, iki insanın birbirlerine ne kadar hayat verebileceğini gördüm. Sana sorduğum şeye cevap vermen gerekecek. Beni seviyor musun? Roma’da olduğu gibi benim olmak istiyor musun? Bunu dünyadaki her şeyden çok istiyor musun?”

“Seni çok içtenlikle seviyorum Helge,” dedi acınacak halde ağlayarak.

“Teşekkür ederim,” dedi elini öperek. “Beni sevmediğini ve buna bir çözüm bulamayacağını biliyorum zavallı sevgilim.”

“Helge!” dedi yalvararak.

“Kalmamı istediğini söyleyemiyorsun çünkü bensiz yaşamıyorsun. Beni sevdiğini söylersen olabilecek her şeyin sorumluluğunu almaya cesaretin var mı, sırf beni üzüntü içinde göndermemek için?”

Jenny oturdu ve baktı.

Helge paltosunu giydi.

“Hoşça kal Jenny.” Elini sıktı.

“Benden ayrılıyor musun, Helge?”

“Evet, ayrılıyorum.”

“Geri gelmeyecek misin?”

“Senden söylemeni istediğim şeyi söylemezsen, hayır.”

“Şimdi söyleyemem,” diye fısıldadı acı içinde.

Helge saçına hafıfçe dokundu, gitti.

Jenny kanepede uzun, acı bir şekilde ağlayarak oturdu. Zihni tamamen boştu. Ağlamaktan bıkmış ve bunca ay süren önemsiz, aşağılanma ve tartışmalardan sonra yıpranmıştı, kalbinin boş ve soğuk olduğunu hissetti. Helge muhtemelen haklıydı.

Bir süre sonra acıktığını hissetmeye başladı ve saatine baktığında altı olduğunu gördü. Dört saattir böyle oturuyordu. Paltosunu giymek için ayağa kalktığında paltonun üzerinde olduğunu fark etti.

Kapının yanında, duvara yaslanan resimlerinden bazılarının üzerine akan küçük bir su birikintisi fark etti. Silmek için bir toz bezi almaya gitti ve birden birikintinin Helge'nin şemsiyesinden aktığını anlayınca alnını kapıya yasladı, tekrar ağladı.

VIII

Akşam yemeği uzun sürmedi. Bir an zihnini başka yöne çevirmek için bir makale okumaya çalıştı ancak bir işe yaramadı. En iyisi eve gidip oturabilirdi.

Üst sahanlıkta uzun ve zayıf bir adam bekliyordu. Jenny, Helge'nin adını haykırarak son adımları attı.

"Helge değilim," diye bir ses duyuldu. Babasıydı.

Jenny önünde nefes nefese durdu, ellerini uzattı. "Gert, nedir o? Bir şey mi oldu?"

"Şşt şşt!" Elini tuttu. "Helge, bir arkadaşını ziyaret etmek için Kongsberg'e gitti. Orada yaşayan, okuldan bir arkadaşının yanına. Korktun mu çocuğum, başka bir şey mi oldu?"

"Ah, bilmiyorum."

"Sevgili Jenny, kendi başınasın."

Geçitte Gram'ın yanından geçti, kapıyı açtı. Atölyede hâlâ gün ışığı vardı ve Gert Gram ona baktı. Oldukça sararmıştı.

"Çok mu acı çekiyorsun? Helge, en azından anladığım şekliyle, kabullendiğinizi, birbirinize uygun olmadığınızı düşündüğünü söyledi."

Jenny sessizdi. Başka birinin söylediğini duyunca karşı gelmek istedi. Şimdiye kadar her şeyin bittiğini tam olarak anlamamıştı, ancak bu adam ayrılmayı kabul ettiklerini söylüyordu. Helge gitmişti. Ona olan sevgisi gitmişti. Onu artık içinde bulamıyordu. Her şey bitmişti, Tanrım! Bitmesini istemediğı halde bu nasıl mümkün oldu?

“Çok acıtıyor mu?” diye tekrar sordu. “Onu hâlâ seviyor musun?”

“Elbette onu seviyorum.” Sesi titredi. “İnsan, çok sevdiği birini sevmekten bir anda vazgeçemez ve acı çekmesine kayıtsız kalmaz.”

Gram hemen konuşmadı; kanepeye oturdu ve şapkasını parmaklarının arasında bükerek. “İkiniz için de çok acı verici olduğunu anlıyorum, ancak düşündüğünde bunun en iyi seçenek olduğuna inanmıyor musun Jenny?”

Cevap vermedi.

“Seninle tanıştığımda, oğlumun nasıl bir kadını elde ettiğini gördüğümde ne kadar memnun olduğumu anlatamam. Bana sanki, oğlum hayatta vazgeçtiğim her şeye sahipmiş gibi görünüyordu. Çok güzel ve zarıfsın, zeki, güçlü ve bağımsız olduğun kadar iyi biri olduğun izlenimine kapıldım. Sen de yetenekli bir ressamdın, amacın ve araçların konusunda tereddüt etmedin. İşinden sevinç ve şefkatle, aynı şekilde sevgilinden de bahsettin.

“Sonra Helge eve geldi. O zaman, oldukça kısa bir sürede değişmiş gibiydin. Evimizde günün standardı olan nahoş şeyler seni çok etkiledi. Gelecekteki anlayışsız bir kayınvalidenin, genç ve sevgi dolu bir kadının mutluluğunu tamamen mahvetmesi olası görünüyordu. Daha sonra kendin için göreceğin daha derin başka bir sebep olduğundan, belki de Helge’ye olan sevginin hayal ettiğin kadar güçlü olmadığını fark ettiğinden korkmaya başladın. Ya da birbirinize pek uygun olmadığınızı, sizi bir araya getiren şeyin daha çok geçici bir duygu olduğunu anladınız. Roma’da yalnız, genç, özgür ve kendi işinde mutluydun; garip koşullarda, günlük bağların baskısı olmadan ve her ikinizin de kalbinde gençlik ateşi vardı. Varlığınızın en içine nüfuz etmemiş olsalar bile, karşılıklı bir sempati, bir anlayış uyandırmak için bu yeterli değil miydi?”

Jenny pencerenin yanında durup ona bakıyordu. O konuşurken, haklı da olsa, sözlerine karşı yoğun bir kızgınlık hissetti. Yine de orada oturup duygularını yerle ederken kendisini gerçekten incitenin ne olduğunu anlamadı.

“Söylediklerinin bir anlamı olsa bile bunu kolaylaştırmaz. Belki de haklısın.”

“Bunu şimdi anlamış olmanız, daha sonra, bağların daha güçlü olduğu ve o bağları kırmanın acısının çok daha büyük olduğu zamandan daha iyi değil mi?”

“Öyle değil, öyle değil.” Aniden sözünü kesti. “Aslında ben, doğru, kendimi hor görüyorum. Duygusal bir dürtüye yol verdim. Kendime yalan söyledim. ‘Seviyorum,’ demeden önce sözümü tutup tutamayacağımı bilmeliydim. Bu tür bir alçakgönüllülükten her zaman dünyadaki her şeyden daha çok nefret etmişimdir. Şimdi, utanç verici bir şekilde, o şeyi benim de yaptığımı görüyorum.”

Gram ona baktı. Aniden sarardı, sonra kıpkırmızı oldu. Bir süre sonra çabaları sonucu konuşarak şöyle dedi.

“Anlayışları mükemmel olmayan iki kişinin, hayatlarında böyle bir değişiklik yapmadan önce bunu kavramalarının daha iyi olacağını söyledim, ikiniz de özellikle de o, izlerini asla silemeyecekti...”

Jenny küçümseyerek güldü:

“Ne demek istediğini anlıyorum. Bence onunla olmak istemem kadar bağlayıcı –söz verdim ve sözümü tutamadım– ve kendimi ona gerçekten adamışım gibi aşağılayıcı, belki de daha fazlası.”

“Bir kez gerçek, derin duygularla sevebileceğin adamla tanıştığın zaman böyle konuşmayacaksın.”

Jenny omuzlarını silkti:

“Söylediğin gibi gerçek ve büyük aşka gerçekten inanıyor musun?”

“Evet, inanıyorum. Siz gençlerin bu ifadeyi gülünç bulduğunuzu biliyorum, aşka iyi bir nedenden dolayı inanıyorum.”

“Herkesin kişiliğine göre sevme şekli olduğuna inanıyorum; daha büyük bir akla sahip olanlar ve kendine dürüst olanlar, küçük aşk meselelerinde kendini yıpratmazlar. Bunu kendi adıma düşündüm... Helge ile tanıştığımda yirmi sekiz yaşındaydım, henüz âşık olmamıştım. Beklemekten yoruldum ve denemek istedim. Âşık, genç, sıcakkanlı ve samimiydi, bu da beni baştan çıkardı. Tıpkı diğer tüm kadınlar gibi kendime yalan söyledim. Yoğunluğu beni ısıttı, onu paylaştığımı hayal edecek kadar hazırdım, böyle bir yanılsamanın ancak birinin sevgisini kanıtlayacak bir iddia olmadığı sürece hayatta kalabileceğini biliyordum.

“Diğer kadınlar bu yanılsamanın altında oldukça masum bir şekilde yaşıyorlar çünkü iyi ile kötü arasındaki farkı bilmiyorlar, kendilerine yalan söylemeye devam ediyorlar, ancak savunmamda bu türden hiçbir şeyi mazeret gösteremem. Ben de diğer kadınlar kadar zayıf, bencil ve sahteyim, buna inanabilirsin Gert, senin bahsettiğin o büyük ve gerçek aşkın ne olduğunu asla bilemeyeceğim.”

“Jenny,” dedi Gert, melankolik gülümsemesiyle, “Tanrı biliyor ki ben ne büyük ne de güçlüyüm, on iki yıldır yalanlarla iğrençlikler arasında yaşıyorum. Bu kadar küçümseyerek bahsettiğin duyguya inanmayı bana öğreten bir kadınla tanıştığımda senden on yaş daha büyüktüm, ona olan inancım hiç sarsılmadı.”

Bir an sessiz kaldılar.

“Sen de onunla yaşamaya devam mı ettin?” dedi Jenny sonunda.

“Çocuklarımız oldu. Annesinden başka bir kadın tüm kalbime ve ruhuma sahipken, kendi çocuklarım üzerinde hiçbir zaman etkim olmaması gerektiğini o zamanlar anlamıyordum.

“O da oldukça mutsuz bir evliliğe sahipti. Kocasını bir ayyaştı. Yanında getirebileceği küçük bir kızı vardı. İkimiz de olduğumuz yerde kaldık.

“Görüyorsun, onunla sadece duygularımı tatmin eden ancak ruhum için hiçbir şey ifade etmeyen ilişkilerimin cezalandırılmasının bir parçasıydı. Aşkımız, bir yalan üzerinde yaşamak için çok güzeldi; bunu bir suç gibi gizlemek zorunda kaldık.

“İnan bana Jenny, mükemmel aşktan başka bir mutluluk yoktur.”

Jenny ona doğru gitti, Gram ayağa kalktı; bir an konuşmadan birbirlerine yakın durdular.

“Şimdi gitmeliyim,” dedi aniden gergin bir sesle. “Zamanında dönmeliyim, yoksa bir şeylerden şüphelenecek.”

Jenny başını salladı, onu kapıya kadar takip etti.

“Kalbinin, aşkın ötesinde olduğuna inanmamalısın,” dedi. “O gururlu ve sıcak bir kalptir. Yine de beni arkadaşın olarak kabul eder misin küçük kız?”

“Evet, teşekkür ederim,” dedi Jenny, ona elini uzatarak.

Gram eğildi, elini dudaklarında hiç olmadığı kadar uzun süre tuttu.

IX

Gunnar Heggen ve Jenny Winge, kasım ayında birlikte bir sergi açacaklardı. Gunnar bu sebeple kasabaya geldi. O, yazın kırmızı granit, yeşil çamlar ve mavi gökyüzü ile boyanmış taşradaydı, geçenlerde bir resmini sattığı Stockholm'e gitmişti.

"Cesca nasıl?" diye sordu Jenny, Heggen bir sabah atölyesinde bir şeyler içerken.

"Cesca için her şey yolunda." Gunnar bardağından bir yudum aldı, sigara içti, Jenny'yle bakiştı.

Tekrar birlikte olmaktan, insanlardan ve onun çok uzaklaştığı şeylerden bahsetmek çok güzeldi. Bu durum Jenny'ye, Gunnar'ı ve Cesca'yı tanıdığı, onlarla yaşadığı, çalıştığı ve onlarla mutlu olduğu, neredeyse tüm okyanusların ötesinde üçra bir ülkedeymiş gibi görünüyordu.

Gunnar'ın açık güneş yanığı olmuş yüzüne, çocukken kırılmış burnuna baktı. Cesca bir keresinde, bir darbenin Gunnar'ın yüzünü en mükemmel moda tipi olmaktan kurtardığını söylemişti.

İçinde bazı gerçekler vardı. Yüz hatları ayrı ayrı incelendiğinde, bunlar tam olarak köylü, yakışıklı, genç bir erkeği işaret ediyordu. Kahverengi saçları alçak, geniş alnı ve çelik gibi mavi gözleri üzerine kıvrılmıştı; tok dudakları ve güzel, beyaz dişleri vardı. Yüzü, güçlü boynu güneş tarafından bronzlaşmıştı ve iyi çalışılmış kasları olan geniş, biraz kısa gövdesi neredeyse acımasızca iyi şekillendirilmişti. Şehvetli ağzı, ağır göz kapaklarının

tuhaf bir şekilde masum ve etkilenmemiş bir ifadesi vardı, gülümsemesi çok zarif olabilirdi. Elleri sıradan işçi elleriydi, kısa parmakları, güçlü eklemleri vardı, onları hareket ettirme şekli özellikle zarifti.

Zayıflamıştı, ancak çok iyi görünüyordu ve mutluydu, oysa Jenny kendisini yorgun ve memnuniyetsiz hissediyordu. Bütün yaz boyunca çalışıyor, resim çizmediği zamanlarda Yunan tragedyelerini, Keats'i ve Shelly'i okuyordu.

Gunnar, "Tragedyaları orijinal halinden okumak istiyorum. Yunanca ve Latince öğreneceğim," dedi.

"Tanrım!" diye haykırdı Jenny. "Korkarım ki tatillerin dışında, resim çizmeyerek sona erdireceğin zihninde, huzur bulmadan önce çalışmak isteyeceğin çok şey var."

"Bu iki dili öğrenmem gerekiyor, bazı makaleler yazacağım."

"Sen!" Ağlayarak güldü Jenny. "Sen de mi makale yazacaksın?"

"Evet; birçok farklı şey hakkında uzun bir seri. Diğerlerinin yanı sıra Latince ve Yunancayı okullarımıza tekrar sokmamızı, biraz kültür kazanmamız gerektiğini düşünüyorum. Artık böyle devam edemeyiz. Ulusal simgemiz, üzerinde boyalı güller ve tüm Avrupa çeşitlerinin en kötüsü olan rokokonun beceriksiz bir taklidi olması beklenen bazı oymalar olan ahşap bir porringer⁵⁸ olacaktır. Biz burada, Norveç'te böyle bir milletiz. Bu ülkedeki herhangi birine, bir sanatçı ya da diğer saygın insanlara, verebilecekleri en iyi övgünün, okuldan, geleneklerden, geleneksel davranışlardan ve sıradan, medeni insanların görünüşte davranış ve ahlak anlayışından kopması olduğunu biliyorsun.

"Bir kez olsun şunu belirtmek isterim ki koşullarımızı göz önünde bulundurarak, birisinin Avrupa'daki yığın halindeki

58. Porringer: Çok derin olmayan metal kâse. (ç. n.)

hazinellerimizden bir kısmını ÷lkemize sokmaya, kendine mal etmeye, değiş tokuş etmeye, ÷lkemize getirmeye çalışması çok daha değerli olacaktır, buna k÷lt÷r denir.

“Yaptığımız şey, bağlayıcı bir b÷t÷nden k÷çük bir parçayı ayırmak, onun kadar çirkin, beceriksiz bir kopyasını oymak ve yonmaktır ki bu da onu tanınmaz hale getirir. Daha sonra orijinal veya Norveççe olmasıyla öv÷n÷yoruz. Ruhsal hareketler için de bu durum aynıdır.”

“Evet, ancak bu günahlar, tüm resmî eğitim kurumlarında klasik eğitim olduğunda bile işlendi.”

“Aynen öyle. Klasiklerin sadece k÷çük ve bağımsız bir parçasıydı. Latince dil bilgisi kuralları gibi. Değerli atalarımızın hikâyeleri arasında, klasik ruh diyebileceğin şeyin tam bir resmini hiç görmedik. Buna sahip olamadığımız sürece Avrupa’ya ait değiliz. Yunan ve Roma tarihini kendi k÷lt÷r÷m÷z÷n en eski tarihi olarak görmezsek, Avrupa k÷lt÷r÷m÷z yok demektir. Gerçekte tarihin ne olduğu önemli değil, ancak yorumlaması önemlidir. Örneğin, Sparta ve Messene arasındaki savaş, aslında yalnızca çok uzun zaman önce bazı yarı vahşi kabileler arasındaki çatışmalardı ama bildiğimiz gibi bunun nedeni, insanları, bireyselliklerini ya da kendi hayatlarını yaşama hakkını kaybetmektense son insana kadar öld÷rmelerine izin veren sağlam bir dürt÷ için klasik bir ifadedir.

“Tanrı seni korusun, yüzlerce yıldır onurumuz için savaşmıyoruz; sadece içimize bakmak için yaşıyorduk. Pers savaşları gerçekten önemsizdi, ancak güçlü insanlar için Salamis, Thermopylæ ve Akropolis, en asil ve en sağlam içg÷d÷lerin çiçek açması anlamına geliyor, içg÷d÷lere değer verildiği sürece, bir insan, sürdür÷lmesi gereken belirli niteliklere sahip olduğuna, gurur duyulacak bir geçmişe, şimdiye ve geleceğe sahip olduğuna inanır, bu isimler belli bir ihtiyaqla çevrelenecektir. Bir

şair, Thermopylæ hakkında bir şiir yazabilir ve Leopardi'nin "Ode to Italy" adlı eserinde yaptığı gibi ona kendi zamanının hislerini yazdırabilir. Bunu sana Roma'da okuduğumu hatırlıyor musun?"

Jenny başıyla onayladı.

"Biraz retorik güzel değil mi? Tozlu zincirler içinde salınmış saçlarıyla oturan, gözyaşlarının kucığına düşen kadınların en güzeli İtalya'yla ilgili kısmı hatırlıyor musun? Thermopylæ'de ölüme kafa tutmaya giden, korkusuz ve dans edecek kadar neşeli genç Yunanlılardan biri olmayı nasıl beceriyor? İsimleri kutsanmıştır ve ölmekte olan Simonides, Antelos Tepesi'nden methiye şarkıları söylüyor.

"Tüm eski güzel masallar, semboller ve benzetmeler asla eskimeyecek. Orpheus ve Eurydice'i düşün, çok basit; aşk inancı ölümü bile yener, bir anlık şüphe ile her şey kaybolur. Bu ülkede sadece bunun bir opera kitabı olduğunu sanıyorlar.

"İngilizler ve Fransızlar, yeni ve canlı sanat oluşturmak için eski simgeleri kullandılar. Yurt dışında, belirli iyi dönemlerde, Atrides'in kaderini bir gerçeklik olarak anlayıp hareket ettirecek bir yeteneğe geliştirilebilecek kadar gelişmiş içgüdü ve duygularla doğmuş insanlar vardı. İsveçlilerin de klasiklerle güncel bağlantıları var, ancak bizim hiç yok. Burada ne tür kitaplar okuyor, yazıyoruz? Saray tarzı giyinmiş, seks içermeyen süslü insan tasvirleriyle ilgili kadınsı romanlar, kemer takmak zorunda olmayan on altı yaşın üzerindeki hiçbir erkeği ilgilendirmeyen edepsiz Danimarka kitapları. Ya da toy bir gençlik hakkında, esrarengiz baki dışının, ona terbiyesizce davranan ve onu aldatan küçük koro kızına karşı gevezelik ettiği çünkü muammanın iyi bir dayakla çözülebileceğini anlayacak kadar yeterli duyguya sahip olmadığı şeyler."

Jenny güldü. Gunnar kapıda bir aşağı bir yukarı yürüyordu.

“Hjerrild, sanırım şu anda ‘Sfenks’ hakkında bir kitap üzerinde çalışıyor. Ne tesadüf ki öyle bir kadını bir zamanlar tanıyordum. Hiç o kadar ileri gitmedi, ona dayak atarak ellerimi kirlettim, ancak aldatmacasını fark ettiğimde onu oldukça kötü hissettirmeye yetecek kadar ona düşkündüm. Ben bu durumu aştım, görüyorsun. Kendi çabanla zaman içinde üstesinden gelemeyeceğin hiçbir şey olduğunu sanmıyorum.”

Jenny bir saniye sessizce oturdu, sonra, “Bana Cesca’dan bahset,” dedi.

“Cesca’nın evlendiğinden beri bir boya fırçasına dokunduğunu sanmıyorum. Onları ziyarete gittiğimde kapıyı Cesca açtı, hizmetçileri yok sanırım. Büyük bir önlük giymişti ve elinde bir süpürge vardı. Bir atölyeleri ve iki küçük odaları var; tabii ki ikisi de aynı anda o atölyede çalışamaz. Cesca bütün zamanını evde geçirdiğini söyledi. Orada olduğum ilk sabah, o sürekli yerde sere serpe oturdu. Ahlin dışarıdaydı. Önce yeri süpürdü, sonra süründü, köşelerdeki küçük tozlar için bir fırçayla mobilyanın altına uzandı. Sonra yeri fırçaladı ve odanın tozunu aldı. Her şeyi ne kadar beceriksizce yaptığını görmeliydin. Birlikte yemek almaya çıktık; onlarla öğle yemeği yedim. Ahlin eve geldiğinde, mutfığa geçti ve sonunda öğle yemeği hazır olduğunda, tüm küçük bukleleri ıslanmıştı, ancak yemeklerin tadı fena değildi. En pratik olmayan bir şekilde bulaşıkları yıkadı, bütün bulaşıkları musluğun altında durulamak için lavaboya götürdü. Ahlin ve ben ona yardım ettik. Ona bazı iyi tavsiyelerde bulundum.

“Onlardan benimle yemek yemelerini istedim, zavallı Cesca yemek yapıp bulaşıkları yıkamak zorunda kalmadığı için çok memnun oldu.

“Eğer çocukları olacaksa ki olacağını düşünüyorum, Cesca’nın resmim çizmeyi bırakacağına inanabilirsin ve bu çok ya-

zık olur. Bunun üzücü olduğunu düşünmeden edemiyorum.”

“Bilmiyorum. Koca ve çocuklar her zaman bir kadında ilk sırayı alır; er ya da geç onlara sahip olmayı özleyecek.”

Gunnar ona baktı, sonra içini çekti. “Birbirlerine düşkünlerse yani.”

“Cesca’nın Ahlin ile mutlu olduğunu düşünüyor musun?”

“Gerçekten de bilmiyorum. Sanırım Ahlin’e çok düşkün. Her neyse, ‘Lennart’, ‘Yapacak mısın?’, ‘Yapmalı mıyım?’, ‘Sence sos iyi mi, Lennart?’ gibi İsveççe ve Norveççenin şok edici bir karışımını konuşmaya başladı. İlişkilerini tam olarak anlayamadığımı söylemeliyim. Ona çok âşıktı, hatırlıyorsundur ve o despot ya da acımasız değil, tam tersine Cesca’mız çok korkmuş ve alçakgönüllü. Ona ağır bir yük gibi görünseler de yalnızca evi idare etmek endişeleri olamaz. O konuda bir yeteneği yok, ancak kendi yolundaki şeyler için insafı ve anladığım kadarıyla oldukça kötü durumdalar.

“Belki de büyük bir hata yapmıştır, misal, düğün gecesinden, ona Hans Hermann, Norman Douglas ve Hjerrild’den ve diğer tüm hataları konusunda bir uçtan diğerine bahsetmek için yararlanmıştır. Biraz kahredici olabilirdi.”

“Cesca yaptıklarıyla ilgili hiçbir şeyi gizlemedi. Eminim tüm hikâyesini daha önce biliyordu.”

“Hmm!” dedi Gunnar soğuk içeceğini karıştırırken. “Şimdiye kadar sessiz kaldığı bir veya iki nokta olabilir ve kocasına anlatması gerektiğini düşünmüştür.”

“Kendinden utan Gunnar,” dedi Jenny.

“Peki, Cesca hakkında ne düşüneceğini asla bilemezsin. Hans Hermann olayı ile ilgili hikâye çok tuhaf, ancak Cesca’nın yanlış diyeceğim bir şey yapmadığından eminim. Eşinin, öncesinde dürüst ve sadık olduğunu kanıtlamasına rağmen, daha

önce bir ilişki kurmuş olmasının bir erkek için ne kadar fark yarattığını tam olarak anlamıyorum. Bu fiziksel masumiyet iddiası ilkeldir. Bir kadın, bir erkeğe gerçekten düşkünse, onun sevgisini kabul etmişse, ona bir hediye almadan ayrılması oldukça acımasızdır.

“Doğal olarak, eşimin daha önce hiç kimseyi sevmemesini tercih etmeliyim, belki de bu yüzdendir, kendi eşin olduğunda farklı düşünebilirsin. Eski ön yargılar, bencillik ve kibir bir şey ifade edebilir.”

Jenny içeceğini yudumladı ve kendine çeki düzen verirken bir şey söylemek üzereydi. Gunnar sırtı ona dönük, elleri pantolon cebinde pencerenin yanında dikiliyordu.

“Ah, bence üzücü Jenny. Demek istediğim, arada bir şu ya da bu şekilde gerçekten yetenekli bir kadınla tanıştığında, enerjik işleriyle yeteneğini geliştirmekten zevk aldığında, neyin doğru neyin yanlış olduğuna kendisi karar verebilecek bir birey olduğunu hissettiğinde, iyi, değerli olan yetileri ve içgüdüleri geliştirme, kötü ve değersiz olanları yok etme iradesine sahip olduğunda güzel bir günde kendini bir adamın kollarına atar, her şeyden vazgeçer, çalışır, sefil bir erkek uğruna kendini geliştirir. Sence bu durum üzücü değil mi Jenny?”

“Öyle. Biz, hepimiz bu şekilde yaratılıyoruz.”

“Anlamıyorum. Biz erkekler sizi asla anlamıyoruz ve bence sözde mantıklı varlıklar olması gereken bireylerin, özsaygıdan tamamen yoksun olduklarını kafamıza yerleştiremiyoruz, işte bu siz demek. Kadının ruhu yoktur. Bu uygun bir kelime. Seni gerçekten ilgilendiren tek şeyin aşk olduğunu az çok açıkça kabul ediyorsun.”

“Aynısını yapan erkekler de var, en azından davranışları aynı olan.”

“Evet, ancak edepli bir adamın bu kadınlara saygısı yoktur.

En azından işimizin doğal bir oyalamadan başka bir şey olarak görülmesini istemiyoruz. Ya da yetenekli bir adam, kendisinden daha fazlasını sağlayabileceğini bildiği için bir aile sahibi olmak ister ve birisinin işine devam etmesini ister.”

“Kesinlikle kadının hayatta başka görevleri de var.”

“Mantıklı bir varlık olmak, çalışmayı istemek ve yalnızca kadın olmakla yetinmediği sürece, bu sadece boş laftan ibarettir. Temelde de kullanılmayacaksa, doğurmaya devam etmekten başka bir amaç için büyümeleri amaçlanmadıysa, çok sayıda çocuk doğurmanın faydası nedir?”

“Bir noktaya kadar doğru olabilir,” dedi Jenny gülümseyerek.

“Öyle olduğunu biliyorum. Gençliğimden ve iş akademisine gittiğimden beri yeterince kadın gördüm. İngilizce derslerinden birinde bir kız hatırlıyorum; denizcilerle yabancı askerler hakkında konuşabilmek için dil öğrenmek istiyordu. Kızların tek amacı, İngiltere veya Amerika’da kalıcı bir yere sahip olmak. Biz oğlanlar okuduk çünkü zihnimizi geliştirmek adına bir şeyler öğrenmek ve okulda öğrendiklerimizi mümkün olduğunca uygulamak istiyorduk. Kızlar ise roman okur.

“Örneğin sosyalizmi ele alalım. Herhangi bir kadının, ona görmeyi öğreten bir kocası yoksa, bunun gerçekte ne anlama geldiğine dair bir fikri olduğunu düşünüyor musun? Bir kadına, toplumun neden öyle bir aşamaya gelmesi gerektiğini açıklamaya çalış, doğan her çocuk, eğer varsa, kendi yetilerini geliştirme ve hayatını özgürlük ile güzellik içinde yaşama fırsatına sahip olmalıdır. Özgürlüğü üstlenebiliyorsa, bir güzellik anlayışına sahiptir. Kadınlar, özgürlüğün iş ve davranışlarında kısıtlama yaratmayacağına inanırlar. Güzellik anlayışları yok; onlar sadece en çirkin, en pahalı şeyleri giymek istiyorlar çünkü o kıyafetler modadır. Düzenledikleri evlere bakın. Daha zen-

gin, daha çirkin. Bu kadar çirkin ya da gereksiz, paraları yeterse benimsemeyecekleri bir moda var mı? Bunu inkâr edemezsin. Ahlaklarından bahsetmeyeceğim çünkü yok. Bize karşı olan davranışını bir kenara bırak, birbirinize olan davranış biçiminiz iğrenç.”

Jenny gülümsedi. Bazı konularda haklı, bazılarında yanlış olduğunu düşünüyordu, ancak bunları tartışmaya istekli değildi. Yine de bir şeyler söylemesi gerektiğini hissetti.

“Bize karşı oldukça sert değil misin?” dedi cesaretlenerek.

“Bir gün hepsini yazılı olarak göreceksin,” dedi kayıtsızca.

“Bu konuda bir yanlışın var, bütün kadınlar birbirine benzemez; sadece ufacık bir fark olsa bile bir fark var demektir.”

“Elbette, ancak söylediklerim hepiniz için bir ölçüde geçerli ve nedenini biliyor musun? Çünkü hepiniz için temel şey, sahip olduğunuz veya özlediğiniz bir erkektir. Hayatta ciddi, her şeye değer olan tek şey, kastettiğim şey çalışmak, sizin için asla ciddi bir şey değildir. En iyiniz için bu kısa bir süre için öyle ve bunun nedeni, inanıyorum ki genç ve güzel olduğunda ‘onun’ geleceğinden emin olduğunuz için öyle. Zaman geçtikçe ve o gelmediğinde, siz yıllar içinde yaşılanıyor, gevşek, yorgun, memnuniyetsiz hale geliyorsunuz.”

Jenny başıyla onayladı.

“Beni dinle Jenny. Seni her zaman birinci sınıf bir adamla aynı seviyeye yerleştirdim. Yakında yirmi dokuz yaşında olacaksın. Bu, bağımsız çalışmaya başlamak için doğru bir yaştır. Şimdi, bireysel hayatına ciddiyetle başlaman gerektiğine, kendini eşine, çocuklarına, ev idaresine ve işine, sadece bu kadar çok bağ ve engel oluşturacak her şeye emanet etmek istediğini söylemiyor musun?”

Jenny hafifçe gülümsedi.

“Bütün bunlara sahipken ölecek olsaydın, eşin, çocukların ve tüm bunlarla çevriliyken yapabileceğini bildiğin şeye ulaşmamış olduğunu hissetseydin, vicdan azabı ve pişmanlık yaşayacağını düşünmez miydin?”

“Evet, ancak yeteneklerimin en uç hedefine ulaşmış olsaydım ve ölürken, hayatımın, işimin ben gittikten sonra uzun süre var olacağını bilseydim, bana ait hiçbir canlı ruh olmasaydı, sence yine de vicdan azabı ve pişmanlık yaşamaz mıydım?”

Heggen bir süre sessiz kaldı.

“Evet, bekarlık elbette, kadınlar ve erkekler için aynı anlamı taşımaz. İnsanlar çoğu zaman, hakkında en çok yaygara kopardıkları şeyi hayatlarının dışında tutaralar. Basitçe, tüm organlar zihinsel veya fiziksel olarak kullanılmadan ziyan oluyor. Ah! Bazen neredeyse bir kez olsun her şeyin biraz anlamsız olmasını dilersin, böylece huzur ve sessizlik içinde çalışabilirsin.”

“Senin de dediğin gibi biraz anlamsız olan kadınların, onunla işi bitmedi. İlk kez hayal kırıklığına uğramışlarsa, bir sonraki sefer daha iyi bir şans umut ederler. Kimse hayal kırıklığına uğradığı için iyi hissetmez ve siz farkına bile varmadan birçok kez deneme yaptınız.”

“Sen hariç,” dedi hızlıca Heggen.

“Teşekkürler. Böyle konuştuğunu duymak oldukça iyi. Her zaman, kadınların böylesine bir hayata başladıklarında tamamen aşağı sürüklenerek sona erdiğini söylerdin.”

“Çoğu öyle yapar, bazı istisnalar olmalı. Hayatta kendi başlarına bir şey başaranlar ve sadece kadın cinsiyetinden değil, bir erkekten başka içgüdücü olmayanlar için geçerlidir. Örneğin her ikiniz de hayatınızın geri kalanında bir adama eş olarak bağlandığınızda, her şeyden vazgeçemeyeceğinizi anlasanız bile, neden o adama karşı doğru ve sadık oluyasınız ki? Aşk

her zaman er ya da geç biter. Bu noktada kendini kandırmana izin verme.”

“Evet, bunu biliyoruz, ancak yine de inanmayacağız.” Güldü. “Hayır, dostum, ya seviyoruz ve yaşamaya değer tek şeyin bu olduğuna inanıyoruz ya da sevmiyoruz, ayrıca sevmediğimiz için mutsuzuz.”

“Jenny, böyle konuştuğunu duymak hoşuma gitmiyor. Hayır, kendini tüm uyanık yetilerle tamamen dinî hissetmek, benimsemeye hazır ve uygun hale getirmek, uyum sağlamak ve üretmek, kendini en iyi derecede makul kılmak –alışmak– yaşamaya değer tek şey bu, inan bana.”

X

Jenny, Gert Gram'ın kasımpatılarına eğildi. "Resimlerimi beğenmene sevindim."

"Evet, onları çok sevdim, daha önce de söylediğim gibi özellikle de mercanlı kızı."

Jenny başını salladı.

Gram, "Renklendirmenin çok güzel olduğunu düşünüyorum," dedi.

"Bitirişini güzel yapamadım. Eşarp ve elbise daha iyi işlenmiş olmalıydı, ancak onu boyarken hem Cesca hem de benim başka şeyler dikkatimizi dağıtmıştı."

Bir süre geçtikten sonra sordu:

"Helge'den haber alıyor musun? O nasıl?"

"Fazla mektup yollamıyor. Bilim doktorası için deneme çalışması yapıyor. Roma'da kendini buna hazırlıyordu. İyi olduğunu söylüyor. Annesine hiç yazmıyor ve elbette annesi bu konuda çok kızgın. Annesi, destekçisi değil, ancak şu anda mutsuz, zavallı şey."

Jenny, çiçekleri yazı masasına taşıdı ve düzenlemeye başladı.

"Helge'nin tekrar çalışmaya başlamasına sevindim. Yaz aylarında pek bir şey yapmadı."

"Sen de yapmadın canım."

"Evet, bu doğru ve en kötüsü henüz başlayamamış olmam. En ufak bir meylim yok ve bu kış çizmeye başlayacaktım ancak..."

“Seninki gibi bir hayal kırıklığının üstesinden gelmenin biraz zaman alması çok değil mi? Sergin başarılı oldu ve gazetelerde çok konuşuldu. Bunun tekrar çalışmaya heveslendireceğini düşünmüyor musun? Aventine⁵⁹ resmi için şimdiden bir teklif almıştın, kabul edecek misin?”

Jenny omzunu silkti.

“Elbette. Kabul edildiğine minnettarım. Bildiğin gibi evde her zaman paraya ihtiyaçları var. Ayrıca yurt dışına gitmeliyim; burada uzun süre kalmak benim için iyi değil.”

“Yurt dışına mı gitmek istiyorsun?” dedi Gram nazıkçe yere bakarak. “Sanırım istiyorsun, bu gayet normal.”

“Ah, bu sergi,” dedi sallanan sandalyede oturan Jenny. “Tüm resimler çok uzun zaman önce boyanmış gibi görünüyor bence, hatta son resimler bile. Aventine’in taslağı, Helge ile tanıştığım gün bitmişti ve biz beraberken çizimi tamamlamıştım, Cesca da aynı şekilde. Ben, onun memleketine gelmesini beklerken, biri senin yerine Stenersgaten’den geldi. O zamandan beri hiçbir şey yapmadım. Ah! Yani Helge yine işinin başında.”

“Hayatım, seninki gibi bir deneyimin bir kadında daha derin izler bırakması çok doğal.”

“Ah, evet, evet, bir kadın ve onun bütün acısı. Tıpkı var olmayan bir aşk yüzünden ilgisiz ve bütünüyle tembel olan bir kadın gibidir.”

“Sevgili Jenny,” dedi Gram, “bunun üstesinden gelmenin, ötesine geçmenin biraz zaman alması oldukça doğal; biri her zaman başarır ve sonra deneyimin boşuna olmadığını, ancak ruhunun bir şekilde kendi için daha zengin olduğunu anlar.”

Jenny cevap vermedi.

“Eminim, kaçırmak istemeyeceğin çok şey vardır; tüm o mutlu, sıcak, güneşli günler. Sence haksız mıyım?”

59. Aventine: Roma’nın üzerine kurulduğu ünlü yedi tepeden biridir. (ç. n.)

“Bana sadece şunu söyler misin Gert? Dediğin gibi, hayatındaki olaylarla ruhunu zenginleştirebilmek kendi kişisel tecrüben mi?”

Kadının gaddarlığına incinmiş, şaşırmış gibi bir sıçrama yaşadı; ona cevap vermeden önce bir dakika geçti.

“Bu oldukça farklı bir durum. Günahların sonuçları olan deneyimler, Ortodoks anlayışındaki günahları kastetmiyorum, ancak anlayışına aykırı davranmanın sonuçları her zaman güzel olmaktan uzaktır. Demek istediğim, deneyimlerim, hayatımı daha az bir talihsizliğin yapabileceğinden daha zengin ve derin hale getirdi çünkü harika mutluluğu elde etmemek kaderimdi. İçimde, bir kez daha yüksek derecede durumun böyle olacağına ve hayatın gerçek anlamını anlamama yardımcı olacağına dair bir his var.

“Senin durumunda, bunu farklı bir şekilde kastetmiştim. Mutluluğun geçici bir nitelikte olsa bile, son anına kadar saf ve masumdu çünkü ona dolaylı olarak inandın, zihinsel çekincen olmadan keyif aldın. Kendinden başka kimseyi kandırmadın.”

Jenny konuşmadı. Muhalefet edecek çok şeyi olurdu ancak diyeceklerini anlamayacağını belli belirsiz hissedebiliyordu.

“Ibsen’in sözlerini hatırlıyor musun? ‘Gemimi karaya oturtmama rağmen denizlere yelken açmak harikaydı.’”

“Bu aptalca kelimeleri tekrarladığın için sana şaşıyorum Gert. Bugünlerde çoğumuz bu tür bir akıl yürütmeyi kabul edemeyecek kadar büyük bir sorumluluk duygusuna ve çok fazla özgüvene sahibiz. Eğer mahvolur ve batarsam, gemimi karaya oturtmadığımı bilirsem, ürkmemeye çalışacağım. Anladığım kadarıyla, en iyi denizciler, hata kendilerine aitse felaketten kurtulmak yerine gemileriyle batmayı tercih ediyorlar.”

Gert gülümseyerek, “Prensip olarak, kişinin her talihsizlik için kendine teşekkür edebileceğine inanıyorum,” dedi, “Neredeyse her seferinde manevi bir fayda elde edilebilir.”

“İlk kısımda sana katılıyorum, ikinci kısımaysa, talihsizliğin kişinin özgüveninin azalmasından ibaret olmaması koşuluyla katılıyorum.”

“Bunu çok ciddiye almamalısın. Oldukça heyecanlı ve huy-suzsun. Helge’nin gittiği gün ne dediğini hatırlıyorum, ancak sevgili çocuğum, hayata geldiği anda ölümüne kadar süreceğini garanti etmedikçe, her sevgiyi doğduğunda bastırmak gerektiğini gerçekten kastedemezsin, tüm zorluklara katlan, her türlü fedakarlığı hazır ol ve nesnenin kişiliğini bir hayal gücü gibi anlayacağını, onun hakkında daha sonra fikir değişikliğini önlemek için en kutsal derinliklerini ortaya koy.”

“Evet,” dedi Jenny sertçe.

“Bunu hiç hissettin mi?” diye sordu Gram.

“Hayır, ancak yine de biliyorum. Böyle olması gerektiğini hep biliyordum. Yirmi sekiz yaşındayken, hâlâ sevmeyi ve sevmeyi özleyen tecrübeli bir bakireyken, Helge bana âşık olduğunda, kendim ve aşkım üzerindeki tüm iddiaları bir kenara bırakıp, elde edebildiklerimi iyi niyet çerçevesinde kabul-lendim. Her şey yoluna girecek, diye düşündüm, eminim öyle olacak, kalbimin en derinlerinde başka hiçbir şeyin mümkün olamayacağından emin değildim. Arkadaşım Heggen’in geçen gün bana ne söylediğini sana söyleyeyim. Kadınları gerçekten, içtenlikle hor görüyor ve o oldukça haklı. Özgüvenimiz yok ve o kadar tembeliz ki hayatımızı, mutluluğumuzu kendimiz şekillendirmek, bu amaçla çalışmak için asla ciddi bir karar veremeyiz. Hepimiz bir erkeğin gelip bize mutluluk sunacağı umudunu gizlice besliyoruz, böylece kendimiz için herhangi bir çaba sarf etmemize gerek kalmayacak. Mutluluktan yalnızca

tembellik ve şıklık anlamına gelen bizlerin en kadınsıları, bunu bolca verebilecekleri adamlara tutunurlar. Aramızda gerçekten doğru duyguları olan, iyi ve güçlü olmayı arzulayan, bu yönde çaba sarf eden birkaç kişi olsa da fark etmeksizin yolda bir erkekle tanışmayı, onun sevgisiyle olmak istediğimiz kişi olmayı umuyoruz.

“Bir süre oldukça dürüst, ciddiyetle çalışabilir, bundan zevk alabiliriz, kalplerimizde, işimizle elde edemeyeceğimiz, ancak bir hediye olarak almamız gereken daha büyük bir neşe bekliyoruz. Biz kadınlar, işimizin bizim için her şey olduğu noktaya asla gelemeyiz.”

“Bir erkek için yalnız çalışmanın yeterli olduğuna inanıyor musun? Asla,” dedi Gram.

“Örneğin Gunnar; kadınları hayatında önemsiz bir şey gibi doğru yerde tutacağına güvenebilirsin onun.”

Gram güldü. “Arkadaşın Heggen kaç yaşında? Adamın kendi iyiliği için hayattaki en kesin etki hakkındaki fikrini bir gün değiştireceğini umuyorum.”

“Ben ummuyorum,” dedi Jenny şiddetle. “Umarım bir gün aşk hakkındaki bu saçmalığı doğru yerine koymayı öğrenirim.”

“Sevgili Jenny, sanki hiç fikrin yokmuş gibi konuşuyorsun, ben söyleyecektim, ancak sahip olduğunu biliyorum,” dedi Gram melankolik bir gülümsemeyle. “Sana aşk hakkında bildiklerimden bir şeyler söyleyelim mi ufaklık? Buna inanmasaydım, erkeklere ya da kendime en ufak bir inancım olmazdı. Hayatı manasız düşünen, sevecek ya da güvenecek işlerinden başka bir şeyleri yoksa kalplerini boş ve donmuş bulanların sadece kadınlar olduğuna inanıyor musun? İçinde şüpheli anlar yaşamayan tek bir ruhun yaşadığına inanıyor musun? İçindeki-nin, sevginin ve güveninin, en iyisini verebileceğin birine sahip olmalısın.

“Evlendiğimden beri hayatım bir cehennem oldu. Çok güçlü sözler kullanmıyorum, eğer buna bir şekilde dayanabiliysem, Rebecca’nın bana olan sevgisinin kısmen onu temize çıkardığını düşündüğüm içindir. Kıskançlığı ve öfkesiyle bana işkence etme ve beni aşağılama gücüne sahip olmanın ona verdiği adi hazzı, öfke ve ihanete uğramış bir aşkın karikatürü olduğunu biliyorum, mutsuzluğumun bir nedeni olmasının, adalet duygum için bir tür tatmin duygusu oluşturduğunun da farkındayım. O, bana karşı en iyisini sunarken, bense ona gizlice, sadece kırıntıları, aşkın ufak bir bedelini sunmaya niyetliydim, sevgisine karşılık veremedim aşkını kabullendiğimde ona ihanet ettim. Hayat, sevginin kutsallığına karşı her günahı bu kadar acımasızca cezalandırıyorsa, bana hayatta kutsal bir şey olmadığını ve idealine sadık olanın karşılığını en büyük ve en saf mutlulukla alacağını kanıtlıyor.

“Sana bir keresinde, bir kadını tanımayı ve sevmeyi çok geç olduğunda öğrendiğimi söylemiştim. Beni, çocukluğumuzdan beri bilmeyen ya da bilmeyi umursamadan sevmiştii. Evlendiğimi duyduğunda, kendisine onu koruyup, yücelteceğine dair söz veren bir adamla evlenmişti. Biliyorum bu tür koruma kavramını küçümseyeceksin, ancak bilmiyorsun çocuğum, sevdiğin bir varlığın bir başkasının kollarında olduğunu bilseydin, nasıl davranırdın? Vefasız bir insanın senden ona hayat vermeni istediğini duyduysan, ona değer vermemiş, onu korumamışsındır.

“Helene mutsuzdu, ben de mutsuzdum. Daha sonra tanıştık, birbirimize uyum sağladık, bu, insanların mutluluk dediği şeyle sonuçlanmayan bir çıkmaza geldi. İkimiz de koparmaya cesaret edemediğimiz bağlarla bağlıydık ve eşimin yavaşça ölmesi umuduyla ona olan aşkımın değiştiğini itiraf etmeliyim, ancak onun anısı hayatımın en büyük hazinesidir. Şimdi dünyanın başka bir yerinde yaşıyor, hayatını çocuklarına adıyor, ayyaş

ve ahlaki bir enkaz olan bir babayla yaşımanın sefaletini onlar için azaltmaya çalışıyor. Onun uğruna, insan ruhunun saflığına, güzelliğine, gücüne, aşka olan inancıma bağlı kaldım. Ayrıca biliyorum ki beni anmak Helene'e mücadele etme gücüyle ilham veriyor. Acı çektiği için bugün de beni çocukluğumuzda olduğu gibi seviyor ve benim yeteneğime, aşkıma, daha iyi bir kadere layık olduğuma inanıyor. Ben hâlâ onun için bir şeyler ifade ediyorum, sence de öyle değil mi?"

Jenny cevap vermedi.

"Hayattaki mutluluk sadece sevilmek değildir Jenny, en büyük mutluluk sevmektir."

"Hmm. Söylemeliyim ki aşkın geri dönmediğinde sevmek çok kötü bir mutluluktur."

Bir süre sessizce oturdu, yere baktı; sonra neredeyse fısıldayarak şöyle dedi.

"Az ya da çok, hakkında sadece iyi düşünen birini tanımak mutluluktur. Tanrı ona mutluluk ve sahip olmadığım her şeyi versin çünkü bunu hak ediyor. Saf, güzel, sıcakkanlı, tatlı, yetenekli, kibardı. Senin için böyle dua edebilmek benim için mutluluk demektir, sevgili Jenny. Hayır; korkulacak bir şey yok ufaklık."

Gram ayağa kalkmıştı, Jenny de ayağa kalktı ve sanki yaklaşacağından korkuyormuş gibi bir hareket yaptı. Gram durdu ve gülümsedi.

"Helge'yi görmeme nasıl yardım edebilirsin? Sen çok zekisin. Ben kendi kendime bir yol bulamadan önce sen bulmuşsundur sanıyordum. Bu durum oldukça doğal gelişti. Hayatım yaşlılığa, hareketsizliğe, karanlığa, ölüme doğru ilerliyor ve hayatım boyunca özlediğim şeye asla ulaşmamam gerektiğini biliyordum. Sonra seninle tanıştım. Sen bana göre tanıdığım en şanlı kadınsın; bir zamanlar sahip olduğum ideallere sahiptin,

onlara ulaşma yolundaydın. Kalbimdeki haykırmaya nasıl çözüm bulabilirim? Tanrım, onun başarmasına yardım et. Benim yaptığım gibi boşa harcanmasına izin verme!

“Bana karşı çok tatlıydın; beni odamda görmeye geldin, kendinden bahsettin. Beni dinledin, anladın ve güzel gözlerin çok sempatik, çok yumuşak, çok sevgi doluydu. Göz bebeğim, ağlıyor musun?” Gram, her iki elini de tuttu, tutkuyla dudaklarına bastırdı.

“Ağlama canım, ağlamamalısın. Neden ağlıyorsun? Titriyorsun. Neden böyle ağladığını söyle bana?”

“Bütün bunlar çok üzücü,” diye hıçkırdı.

“Buraya otur.” Önünde dizlerinin üzerine çökmüştü. Bir an için alnını dizine yasladı.

“Benim yüzümden ağlama. Bir an için seninle hiç tanışmamış olmayı dilediğimi düşündün mü? Eğer sevdiysen ve hiç olmaması dilediysen, gerçekten sevmemiştir. İnan bana öyle. Hayır Jenny, dünyadaki hiçbir şey senin için hissettiklerimin hasretini gideremez.

“Kendin için ağlamamalısın. Mutlu olacaksın. Bunu biliyorum. Seni sevecek erkeklerden biri, şimdi yaptığım gibi bir gün ayaklarının dibine oturacak, kendisine orada olmanın hayatı yaşamak olduğunu söyleyecek, sen de öyle düşüneceksin. Zorluklarla ve sıkıntılarla dolu bir günün ardından, en fakir kır evinde kısa bir dinlenme anı olsa bile, onunla bu şekilde oturmanın senin için tek mutluluk olduğunu anlayacaksın. Şimdiye kadar var olan en üst düzeyde şöhret ve övgü alan büyük ressam, kendin hakkında inandığın şey bu değil mi?”

“Evet,” diye fısıldadı, ağlamaktan bitkin bir halde.

“Bir gün o mutluluğu kazanmaya çalışırken umutsuzluğa kapılmamalısın. Gerçek bir ressam ve iyi, yetenekli bir kadın olmaya çabaladığın sürece, amacına ulaşmak için yaptığın her

şeyin doğru olduğunu ve seni bunun için sevdiğini düşünen biriyle tanışmak için can atıyorsun. Öyle değil mi Jenny?”

Jenny başıyla onayladı, Gram onun ellerini saygıyla öptü.

“Hedefe zaten ulaştın. Sen iyi, zarif, gururlu ve sevimli olan her şeysin. Bunu ben nasıl dile getirebiliyorsam, bir gün daha genç, daha iyi, daha güçlü bir adam da söyleyecek. Dinlemekten de mutlu olacaksın. Dünyanın en iyi, en tatlı ve en harika küçük kızı olduğunu söylemediğimi duymaktan biraz bile memnun değil misin? Bana bak Jenny. Mümkün olan tüm mutluluğu hak ettiğine inandığımı söyleyerek sana biraz memnuniyet veremez miyim?”

Gülümsemeye çalışarak yüzüne baktı; sonra başını bükerek ellerini saçlarının üzerinde gezdirdi.

“Ah, Gert. Buna çözüm bulamadım, değil mi? Sana zarar vermek istemedim.”

“Bunun için üzülme ufaklık! Seni seviyorum çünkü olmak istediğim şeysin. Bana acı çektirdiğini düşünsen bile, benim için üzülmemelisin; iyi ve lütuf dolu acılar var, seni temin ederim.”

Jenny yavaşça ağlamaya devam etti.

Gert kısa bir aradan sonra fısıldadı.

“Seni ara sıra gelip görebilir miyim? Üzüldüğünde bana yazmayacak mısın? Sevgili küçük kızıma biraz yardımcı olmaya çalışmayı çok isterim.”

“Buna cesaret edemem, Gert.”

“Sevgili çocuğum, ben yaşlı bir adamım; unutma, senin baban olabilirim.”

“Senin iyiliğin için, demek istediğim. Bu doğru değil.”

“Ah, evet Jenny. Seni görmediğimde, senin hakkında daha az düşündüğüme inanıyor musun? Sadece seni görmeyi, senin-

le konuşmayı, senin için bir şeyler yapmayı istiyorum. Bana izin verecek misin? Gelmemeye izin ver.”

“Bilmiyorum. Ne diyeceğimi bilmiyorum, lütfen şimdi git. Bugün daha fazla tahammül edemiyorum. Hepsi oldukça korkunç. Gitmeyecek misin canım?”

Gram yavaşça ayağa kalktı.

“Gideceğim. Güle güle! Jenny, sevgili çocuk, tamamen kendi başınasın.”

“Evet,” dedi fısıldayarak.

“Şimdi gideceğim ancak gitmeden önce seni görmek istiyorum. Sen yine kendin olduğunda ve benden korkmadığında geri geleceğim; bunun bir sebebi yok canım.”

Bir süre sessiz kaldı, sonra aniden onu bir saniyeliğine yanına çekerek dudaklarını yanağına sürttü.

“Şimdi git, Gert.”

“Teşekkür ederim. Tanrı seni korusun, Jenny.”

Jenny, Gram gittiğinde nedenini bilmeden titreyerek bir ileri bir geri yürüdü. Yüreğinde, önünde dizlerinin üstüne çöktüğü zaman söylediği sözlerini hatırlamaktan büyük bir zevk duydu. Gert’i her zaman zayıf bir adam olarak görmüştü, tıpkı aşağı çekilmek için kendine acı çektirenler, her zaman aşağılık olanlar gibi ezilmişti. Şimdi aniden kendisini ona, ruhun büyük bir cesaretini, kendisi için belirttiği fikir ve düşünceler kalkınının arkasında, kalbinin en derin özlemiyle şaşkın, dikkati dağılmış ve bıkkınken, yeterince zengin, yardım etmeye istekli bir varlık olarak göstermişti.

Ondan gitmesini istemişti. Neden? Çünkü kendisi çok sefil bir şekilde zavallıydı ve kendisi kadar zavallı olduğunu düşündüğü ona, ihtiyacından yakınmıştı ve o, zengin olduğunu gös-

tererek ona bolluğundan kurtulmak için memnuniyetle teklif sunmuştu. Hiç şüphesiz gitmesini istediği için kendini aşağılanmış hissetmişti.

Bir şefkatten, karşılığını veremediği bir şeyi kabul etmek ona her zaman kötü görünmüştü, ancak o zaman böyle bir yardıma ihtiyacı olacağını düşünmemişti.

Gert'in, kendisini adadığı işe devam etmesine izin verilmedi; kalbinde taşıdığı aşk hiçbir zaman canlı değildi. Yine de umutsuzluğa kapılmadı. Muhtemelen inanç sahibi olmanın avantajı buydu, birinin yanında güvenebileceği birisinin olması koşuluyla, neye inandığının o kadar da önemi yoktu, çünkü birinin yalnız yaşayarak sevmesi ve güvenmesi imkânsızdır.

Jenny, intihar düşüncesine oldukça aşınaydı. Eğer şimdi ölürse, umursadığı ve pişman olacağı birkaç kişi vardı. Onsuz yapamayan ya da hayatını kendi iyiliği için uzatmasına sebep olacak kimsesi yoktu. Bunu kendi adına yaptığını anlamayacaklar, annesi ve kız kardeşleri bir yıl onun yasını tutacak, sonra onu nazik bir melankoli ile hatırlayacaklardı. Cesca ve Gunnar herkesten daha çok üzülürlerdi çünkü kendisinin mutsuz olduğunu anlarlardı, ancak hayatlarının dışında kalmıştı. En çok seven, en çok özlerdi, ona verecek hiçbir şeyi olmadığı için belki kendisini ölüyken severdi. Helge'yi sevmek onun mutluluğuydu; Helge kendi içinde mutlu olma kapasitesine sahipti ama kendisi değildi, bu, yaşamak için iyi bir yol değildi. İş hayatını dolduramadı, bundan başka hiçbir şeyi özlemeyecekti. O zaman neden yaşamaya devam etti ki, yetenekli olduğunu söylediler diye mi? Hiç kimse ilgilendiği sanatından ondan fazla zevk almamıştı, bu zevk onu tatmin edecek kadar büyük değildi.

Gunnar, onun için, kendi erdeminin mağduru dediğinde haklı değildi her ne kadar bu konuda sert olsa da. Bu kolayca

telafl edilebilirdi, ancak cesaret edemedi çünkü özlemini duyduğu şeyi daha sonra karşılamaktan her zaman korkmuştu. En az tatmin edici olanı, başka bir insana yakın olmak ve yine de kişinin en içsel ruhunda eskisi kadar yalnız kalmak olacaktır. Ah, hayır. Bir erkeğe ait olmayacak, bunun sonucu olarak tüm fiziksel ve zihinsel yakınlışmalara teslim olmayacaktı, sonra bir gün birbirlerini tanımadıklarını ve dillerini anlamadıklarını fark etti.

Jenny, beklediğı için bunlar gerçekleşti; bir sevgili istemiyordu çünkü bir efendi bekliyordu ve ölmeyi dilememişti. Şu an değil, beklediğı sırada.

Hayır, o ya da bu şekilde hayatını çöpe atmayacaktı; o kadar zavallı ölemezdi, vedalaşabileceğı tek bir sevgilisi bile yoktu. Cesaret edemedi çünkü bir gün her şeyin farklı olacağına inanmak istiyordu.

Tekrar resim çizmeye başlamaktan başka yapabileceğı bir şey yoktu, her ne kadar şimdi pek iyi olmayacak olsa da onun gibi aşk hastasıydı. Güldü. İşte tam da buydu, aşk hastası. Nesne şu anda yoktu, ancak aşk oradaydı.

Jenny pencereye doğru gitti, dışarı baktı. Giderek artan karanlıkta gökyüzü neredeyse mor görünüyordu ve kiremitli çatılar, bacalar ve telefon kablolarının hepsi alaca karanlıkta tek bir gri tonda eridi. Sokaklardan kırmızımsı bir ışıık yükseldi, soğuk pusu renklendirdi. Donmuş zeminde hareket eden araçların ve raylar üzerindeki tramvayın gıcırtısı net bir şekilde duyuluyordu.

Akşam yemeğı için eve gitmeyi istemiyordu, annesine gideceğine dair söz verdikten sonra sobayı söndürüp gitti.

Hava soğuk, çiğli ve nemliydi; sis ise is, gaz ve donmuş toz kokuyordu. Atölyesinin bulunduğu yer ne kadar sıkıcı bir caddeydi. Gürültüsü, trafiğı, gir çık yapan insanların bulunduğu

parlak vitrinli dükkânlardan geçerek merkezden aşağı indi ve rotası, kalenin cansız gri duvarlarıyla sona erdi. Her iki taraftaki evler gri ve ıssız görünüyordu: işlerin kâğıt üzerinde yapıldığı, büyük pencerelerin arkasındaki güçlü beyaz ışıktaki meşgul gençler tarafından hazırlanan, insanların birbirleriyle telefonla konuştuğu yeni, taş ve cam binalar. Kasabanın küçük olduğu zamandan kalan eskiler, alçak ve kahverengiydi, ofis pencerelerinde, parlak cepheler ve keten perdeler vardı. Az ilerde, perdeler ve saksılarla dolu küçük bir bölmenin arkasında mütevazı bir ev vardı. Evlerin çoğunlukla gece terk edildiği bu caddede garip bir şekilde yalnızdı. Dükkânlar insanların içeri girip çıkacağı türden değildi. Bazılarında duvar kâğıdı, tavanlar için alçı süslemeler, satılık sobalar vardı; diğerleri mobilya mağazalarıydı, pencereleri boş maun yataklarla ve hiç kimse üzerlerine hiç oturmayacakmış gibi görünen vernikli meşe sandalyelerle doluydu.

Bir geçitte kolunda bir sepetle yüzü morarmış küçük bir çocuk duruyordu. Caddenin ortasında kavga eden ve donmuş tozun etrafta uçuşmasına neden olan iki köpeğe bakıyordu. Köpekler durduğu yerin yakınına geldiklerinde ürktü.

“Korkuyor musun?” diye sordu Jenny. Çocuk cevap verince devam etti. “Onların yanından geçerken sana göz kulak olmamı ister misin?” Hemen yanına geldi ancak konuşmadı.

“Hangi tarafa gidiyorsun? Nerede yaşıyorsun?”

“Voldgata’da.”

“Buraya kadar bir iş için mi geldin, ne kadar da küçük bir çocuksun? Çok cesurdun.”

Çocuk, “Bu sokakta Aases’le çalışıyoruz çünkü babam onu tanıyor,” diye cevap verdi.

“Bu sepet çok ağır.”

Jenny ona baktı; sokak neredeyse boştu.

“Onu bana ver. Senin için biraz taşıyacağım.”

Çocuk isteksizce sepeti verdi.

“Köpekleri geçene kadar elimi tut. Ellerin ne kadar da soğuk! Eldivenin yok mu?”

Çocuk başını salladı.

“Diğer elini manşonuma⁶⁰ koy. Koymayacak mısın? Bir erkek çocuk için manşon taşımamanın aptalca bir şey olduğunu düşünüyorsun, öyle mi?”

Nils’in küçük olduğu zamanları hatırladı, onu sık sık özlüyordu. Şimdi büyümüştü, birçok arkadaşı vardı; bir abla ile dolaşmanın hiç eğlenceli olmadığı yaşıydı. Artık nadiren atölyesine geliyordu. Yurt dışında olduğu yıl ve Helge ile geçirdiği aylar ilişkilerini değiştirmişti; belki büyüğünde eskisi gibi tekrar arkadaş olabilirdi. Muhtemelen olurlardı çünkü birbirlerini seviyorlardı, ancak şu anda ablasız mutluydu. O sırada, Nils’in küçük bir çocuk olmasını diledi, böylece onu kucağına alabilir, yıkayabilir, elbiselerini çıkarabilir, öpebilir ve ona maceralarla dolu hikâyeler anlatabilirdi. Ya da birlikte dışarı çıktıkları zamanki gibi biraz daha büyük olabilirdi. Nordmarken’deki geziler ve kasaplara giden yol uzun, dikkate değer olaylarla doluydu.

“Adın ne küçük çocuk?”

“Ausjen Torstein Mo.”

“Kaç yaşındasın?”

“Altı.”

“Sanırım henüz okula gitmiyorsun değil mi?”

“Evet, nisanda gideceğim.”

“Okula gidecek olmaktan memnun musun?”

60. Manşon: 16. yüzyıldan itibaren, soğuk havada kullanılmak üzere üretilen pelüş ya da hayvan kürkünden yapılan bir eldiven türü. (ç. n.)

“Hayır, öğretmen çok katı biri. Oscar okula gidiyor ancak biz birlikte olmayacağız çünkü o ikinci sınıfa geçti.”

“Oscar senin arkadaşın mı?” diye sordu Jenny.

“Evet, aynı evde yaşıyoruz.”

Kısa bir duraklamadan sonra Jenny tekrar konuştu. “Kar olmadığı için üzgün değil misin? Koyun yanında kızak yapabileceğin bir tepe var. Kızağın var mı?”

“Hayır, benim kar ayakkabım ve kayağım var.”

Başka bir sokağa dönmüşlerdi Jenny, çocuğun elini bıraktı, sepete baktı. Çok ağırdı ve Ausjen çok küçüktü, bu yüzden onu taşımaya devam etti, güzel bir sokakta zavallı küçük bir afacanla görülmekten hoşlanmıyordu. Onu şekerciye götürmek istedi, ancak orada tanıdığı biriyle karşılaşmasının oldukça tuhaf olacağını düşündü.

Karanlık Voldgata’da elini tekrar tuttu, sepeti yaşadığı eve kadar taşıdı, ona ayrılık hediyesi olarak bir bozuk para verdi.

Kasabayı dolaşırken Ausjen’e vermek için çikolata ve bir çift kırmızı yün eldiven aldı. Birine beklenmedik bir mutluluk verebilmek güzeldi. Çocuğu bir model olarak çizmeyi deneyebilirdi, ancak uzun süre oturmak için çok küçüktü. Zavallı küçük el, kendi eli arasında ısınmıştı ve onu tutması kendisine çok iyi gelmiş gibi görünüyordu. Evet, denemek ve resmetmek istedi; tuhaf bir yüzü vardı. Ona biraz kahve, güzel bir ekmek, tereyağı, süt verir, çalışır, onunla konuşurdu...

3. BÖLÜM

I

Mayıs ayının berrak, sakın bir öğleden sonrasına karşın şehrin koyu bölgelerinde bir pus vardı; yalın duvarlar kırmızimsı sarı görünüyordu. Fabrika bacaları güneş ışığında parlak kahverengiydi. Büyük ve küçük evler, yüksek ve alçak çatılar, toz, duman ve buharla, ağır, grimsi mor hava karşısında öne çıkıyordu. Kırmızı bir duvarın yanındaki küçük ağaç, güneş ışığında şeffaf, minik yeşilimsi sarı yapraklar sergiliyordu.

Atölyelerin pano duvarlarındaki küf, parlak yeşildi, fabrika duvarlarındaki kurum taneleri bazı yerlerde kapkara, bazılarında ise ince, parlak gümüşü bir ince tabakayla kaplıydı.

Jenny sabahın ilk ışıklarından beri şehrin, zeytin-altın rengi çam tepelerinin ve yapraklı ağaçların kehribar renkli tomurcukları üzerinde koyu, mavi ve sıcak gökyüzünün yükseldiği kenar mahallelerinde yürüyordu. Burası, yüksek evlerin, telefon tellerinden oluşan ağın üzerindeki şehirde, ince bir opal beyaz pus perdesinin arkasında soluyordu. Bu, gerçekten ikisinin de daha güzel olan görüntüsüydü, ancak Gert bunu göremiyordu. Ona göre şehir, her zaman çirkin, gri ve kirliydi; lanetlenmiş bir şehirdi, seksenlerin tüm gençleri, oraya çalışmak için yerleşmek zorunda kalmıştı. Muhtemelen şu anda penceresinin önünde duruyor, güneşe bakıyordu, ona göre ışık ve çizgi oyununu fark edilmeye değmezdi; hapishanesinin penceresindeki bir gün ışığıydı.

Jenny, kapısından birkaç adım ötede durdu, her zaman-ki gibi bir sağa bir sola bakarak sokağı süzdü. Tanıdığı kimse

yoktu, sadece eve dönen iş adamları vardı. Saat altıyı geçiyordu.

Merdivenleri hızlıca çıktı. Kış geceleri geç saatlerde odalarından sıvışırken ayak seslerinin yankılandığı o korkunç demir basamaklar... Çıplak duvarlar soğuk, ham havayı tutuyor gibiydi.

Jenny, koridor boyunca aceleyle yürüdü, kapısını her zamanki gibi üç kez çaldı. Gram açtı. Koluyla onu sardı, öpüşürken diğer eliyle kapıyı kilitledi. Omzunun üzerinden, kristal bir kâsede şarap ve yabancı meyvelerle birlikte duran küçük masanın üzerindeki çiçekleri görebiliyordu. Odada hafif bir sigara dumanı vardı ve saat dörtten beri orada oturup kendisini beklediğini biliyordu.

“Daha önce gelemedim,” diye fısıldadı. “Beklettiğim için çok üzgünüm.” Onu bıraktığında, masaya gitti ve çiçeklerin üzerine eğildi. “İki tane alıp kendimi güzelleştireceğim, olur mu? Sana geldiğimde çok şımarık oluyorum, Gert.” Ellerini ona uzattı.

“Ne zamana kadar vaktin var?” diye sordu kollarını şefkatle öperken.

Jenny başını eğdi.

“Akşam yemeğine döneceğime söz verdim. Annem her zaman beni bekliyor ve bu aralar çok yorgun; akşam ona yardım etmeme ihtiyacı var,” dedi hızlıca. “Evden uzaklaşmak o kadar kolay değil, görüyorsun,” diye fısıldadı özür dileyerek.

Birçok kelimesini başını eğmiş şekilde dinledi. Jenny ona doğru geldiğinde, Gram, yüzü omzuna gizlenecek şekilde Jenny’yi kollarına aldı.

Yalan söylemezdi, zavallı küçük şey, bu konuda o kadar da iyi değildi, merhametliydi, bir an için buna inanacaktı. Aşklarını yaşadıkları kışın kısa bir zamanı ve ilkbaharın başlarında, Jenny sık sık evden uzak olabiliyordu.

“Yorulduğum Gert, ancak bir süredir evde kalıyorum, bununla başa çıkmak zor biliyorsun çünkü annemin yardıma olduğu kadar paraya da ihtiyacı var. Benimle hemfikirsin değil mi, eve taşınmam daha mı iyi oldu?”

Gert başıyla onayladı. Kanepede birbirlerine yakın oturuyorlardı, Jenny’nin başı omzuna dayanıyordu, bu sebeple yüzünü göremiyordu.

“Bu sabah taşradaydım, eskiden birlikte gittiğimiz yerde yürüyordum. Yakında tekrar oraya gidelim, yarından sonraki gün, eğer sana da uygunsa, olur mu? Üzgünsün çünkü bugün eve çok erken gitmem gerekiyor, değil mi?”

“Canım, şimdiye kadar binlerce kez söylemedim mi?” Bunu yine melankolik gülümsemesiyle söylediğini sesinden anladı. “Bana hayatından verdiği her saniye için minnettarım.”

“Böyle konuşma Gert,” dedi acı çekerek.

“Doğru olan şeyi neden söylemeyeyim ki? Sevgili küçük kız, bana verdiği her şeyin ilkel bir lütuf olduğunu unutacağımı mı sanıyorsun, bunu bana nasıl verdiğini hiç anlayamıyorum.”

“Geçen kış beni sevdiğini, beni gerçekten ne kadar sevdiğini, fark ettiğimde kendi kendime bunun durması gerektiğini söyledim. Sonra sensiz yapamayacağımı anladım, bu yüzden kendimi sana verdim. Bu bir lütuf muydu? Ne zaman gitmene izin veremezdim?”

“Beni sevmeye gelmiş olmana akıl almaz bir lütuf diyorum.”

Jenny konuşmadan kollarının arasına sokuldu.

“Sevgilim benim... Çok genç ve tatlısın...”

“Ben genç değilim Gert. Benimle tanıştığın zaman ben hiç genç olamadan yaşlanmaya başlamıştım. Bana genç görünüyordun, kalbimde benden çok daha gençtin çünkü hâlâ söyle-

diğim çocukça hayallere inanıyordun, onlara gülüyordun. Beni sevgiye, şefkate ve benzeri şeylere inandırдын.”

Gert Gram gülümsedi ve fısıldadı. “Belki de kalbim senin-
kinden daha yaşlı değildi çünkü bana daha önce hiç gençlik ya-
şamamışım gibi hissettirdi, ruhumun derinliklerinde, bir gün,
gençliğin bana bir kez olsun asasıyla dokunacağı umudu vardı,
ancak bu arada saçlarım bembeyaz oldu.”

Jenny başını kaldırdı, okşamak için elini Gert’in başına koy-
du.

“Yorgun musun ufaklık? Ayakkabılarını çıkarayım mı?
Uzanıp dinlenmeyecek misin?”

“Hayır, bırak böyle kalayım; böylesi çok daha güzel.”

Ayaklarını altına doğru çekti, kucağına daha da yaklaştı. Bir
kolunu ona doladı, diğer eliyle kadehi dudaklarına tutarak az
miktarındaki şarabı hızlıca içti. Kirazları ağzına attı ve dudakla-
rından çekirdeklerini alıp tabağa koydu.

“Biraz daha şarap ister misin?”

“Teşekkürler. Sanırım seninle kalacağım. Heggen ile karşı-
laştığımı söyleyen bir haber gönderebilirim eve. Onun şehirde
olduğuna inanıyorum, ancak tramvayı kaçırmadan eve gitmem
gerekiyor.”

“Şimdi gidip bakacağım.” Gram, onu yavaşça kanepeden
indirdi.” Biraz daha orada uzan ve dinlen, ufaklık.”

Gram gittiğinde ayakkabılarını çıkardı, biraz daha şarap içti,
başı yastıkların arasında olacak şekilde kanepeye uzandı, üzeri-
ne bir battaniye çekti.

Ne de olsa onu seviyordu, onunla olduğu için mutluy-
du. Biraz önce olduğu gibi kollarında dinlenirken mutluy-
du. Dünyada onu dizinin üstüne alan, ısıtan, saklayan ve ona
küçük kızımıymış gibi seslenen tek kişiydi. Gerçekten yanında

olan tek varlık oydu, öyleyse neden ona yakın olmasın ki?

Gram, onu kendisine yakın tuttuğunda, hiçbir zarar görmemesi için sakladığında, Jenny sadece kollarının etrafını sarmış olduğunu hissedip ısındığında, kendini oldukça memnun hissediyordu. Jenny, onsuz yapamazdı. Öyleyse en çok ihtiyaç duyduğu şeyi verirken neden ona vermek zorunda kaldığı küçük şeyi vermesin ki?

Gert konuşmasa bile, onu öpebilir, onunla sevdiği şeyi yapabilirdi çünkü ilişkide o kadar ilerlemişlerdi. Aşktan bahsediyordu, ancak Jenny'nin sevgisi Gert'in inandığı şey değildi ve Jenny, bunu kelimelerle açıklayamazdı. Bu lütuf ya da ilkel bir armağan değildi, Gert'e zavallı, acı çeken bir sevgiyle tutundu; Jenny, bunun için kendisine teşekkür etmesini istemiyordu, sadece kendisine düşkün olmasını ve hiçbir şey söylememesini istiyordu.

Gert geri döndüğünde Jenny'nin gözleri ardına kadar açık uzanıyordu, gözlerini hafifçe okşayarak kapattı, biraz gülümsedi; sonra Jenny kollarını boynuna doladı, ona doğru bastırdı. Kullandığı belli belirsiz menekşe kokusu hafif ve hoştu. Onu sorgulayan gözerlerle kaldırdığında hafifçe başını salladı. Gert bir şey söylemek istedi ancak o, elini ağzına götürdü, konuşmaması için onu öptü.

Gram, Rebecca'yı bir faytonda gördü. Bir mayıs gecesinin mavi ışığında caddeden geçip giderken ona bakakaldı. Sonra içeri girdi, oturdu.

Gram, o Noel'de karısını terk etmiş ve başka bir odada, tuttuğu ofis binasında yalnız yaşamaya başlamıştı. Jenny, daha sonra Rebecca Gram'ın, Gert'in ona dönmeyeceğini anladığını fark ettiğinde ayırılışın gerçekleştiğini anladı. Bu Gert'in tarzıydı, ondan hemen kopacak gücü yoktu.

Jenny, gelecek için onun planlarının ne olabileceğini düşünmeye cesaret edemedi. Gert, evleneceklerini mi düşündü?

Kendisini bir an bile ona sonsuza kadar bağlamayı düşünmediğini inkâr edemezdi. Yanında olmayıp Gert'in aşkına sığınabildiğinde, kendini onun düşüncesinde acı dolu, umutsuz, aşağılanmış ve utanmış şekilde hissediyor olmasıydı. Jenny onu kandırmıştı, onu her zaman kandırmıştı.

“Bana sevmeyi öğrettiğin için Jenny, buna akıl almaz bir lütf diyorum.” Kendisine bu şekilde bakması kendi suçu muydu?

Kendisi istemediği ya da istediğini hissettirmediği sürece, Gert onu metresi yapamazdı. Kendisini özlediğini fark etti; her seferinde kendisinin arzuladığını bilmek ve onu gizlemek için gösterdiği çabaları görmek onu endişelendiriyordu, Gert, bunu görmesine izin vermeyecek kadar, bir zamanlar vermeyi teklif ettiği yerde yalvarmayacak kadar gururluydu. Reddetme riskini almayacak kadar da gururluydu. Sevgisini reddetmek ve onu seven tek kişiyi kaybetmek istemediğini bilerek, dürüst olmak isterse başka ne yapabilirdi, ancak ona, yapamayacağı bir şeyi kabul ettiğinde, vermesi gerekeni verebilecek miydi?

Jenny, sözlerini onun hislerinden daha güçlü ve tutkulu söyleme zorunluluğu ile karşı karşıya kalmıştı ve Gert onlara inanmıştı. Bu, tekrar tekrar yaşandı. Ona depresif, endişeli, sonunun ne olacağını düşünmekten yorulmuş şekilde geldiğinde, onun bu durumu anladığını gördüğünde, yine nazik sözler kullandı, ondan daha fazla duygusal rolü yaptı ve Gert, hemen kandırıldı.

Kendi içinde mutluluk olan aşktan başka bir aşk bilmiyordu. Aşkta ki mutsuzluk dışarıdan, acımasız bir kaderden ya da eski yanlışların intikamı olarak sert adaletten geldi. Korkusunun ne olduğunu biliyordu, sevgilisi olamayacak kadar yaşlı olduğunu görünce bir gün aşkının öleceğinden korkuyordu. Aşkının zayıf bir yaradılışı olduğundan ve içinde ölüme yol açacak bir

mikrop barındırdığından hiç şüphesi yoktu. Bunu Gert'e açıklamaya çalışmanın bir faydası yoktu; anlayamazdı. Ona kollarına sığınmak istediğini söyleyemedi çünkü ölümüne yorgun düştüğü zaman ona sığınmayı teklif eden tek kişi oydu. Sevgisini, sıcaklığını sunduğunda reddetme gücü yoktu, ancak kabul etmemesi gerektiğini biliyordu, buna layık değildi.

Hayır, yaşlı değildi. Yaşlılığın sınırında alevlenen, yirmi yaşında bir gencin tutkusu, çocukça bir inanç, saygı duyulan bir ibadet ve yetişkin bir adamın hayatını dolduran tüm aşk, nazik ve şefkatiydi. Karşılığında onu sevebilecek, hayalini kurduğu, özlediği ve umduğu hayatı birkaç yıl boyunca onunla yaşayabilecek bir kadına verilmeliydi, onunla yaşayacaktı, öyle ki yaşlandığında, gençliğinin ve yetişkinliğinin gerçekten âşık olduğu eşine ve onunla yaşlandığında binlerce mutlu anıyla ona bağlanacaktı.

Kalırsa ona ne verebilirdi? Ona hiçbir zaman hiçbir şey verememişti, sadece verdiğini almıştı. Kalmaya çalışırsa, gençliklerinin aşkıyla yaşama dair var olan tüm özleminin sonsuza dek giderildiğine onu inandıramazdı. Gert, ona gitmesini söylerdi. Sevmiş ve vermişti; artık sevmiyordu, özgür olacaktı. Ona böyle bakardı; hiçbir şey hissetmediği için yas tuttuğunu asla anlamayacaktı, ona verebileceği hiçbir şey yoktu.

Hediyelerden bahsettiğini duymaya dayanamadı. Kendisini ona verirken saf ruhunu getirdiği bir gerçektir. Asla unutamadı ve aşkının derinliğini, gücünü bu gerçeğe ölçtü çünkü ona yirmi yıllık gençliğinin saflığını vermişti.

Beyaz bir gelinlik gibi saklamıştı, kullanılmamış, temiz, hasret ve kaygısıyla, soğuk yalnızlığı ve sevememesinden dolayı çaresizlik içinde, ona sarıldı, onu buruşturdu ve düşünceleriyle kirletti. Aşk hayatını ondan daha saf yaşamış, tüm yetenekleri bu özlemle felç olana kadar kara kara düşünen, gözlemleyen ve özlem duyan biri değil miydi?

Kendini ifade etmişti, yine de onun üzerinde ne kadar küçük bir izlenim bırakmıştı. Tamamen yapmacık değildi; bazen onun tutkusu kendisini idare ettiriyordu, ancak soğukkanlıyken tutkulu taklidi yapıyordu ve ondan uzaktayken bunu neredeyse hiç hatırlamıyordu. Yine de onu memnun etmek için var olmayan bir özleminden söz etti, evet, dürüst tutkusuna karşı sürekli ve sürekli numara yapıyordu.

İkiyüzlü olmadığı bir dönem vardı ya da Gert'e yalan söylediye, kendine de yalan söylemişti. Kendi içinde bir fırtına hissetti; belki de ona, onun kaderine ve kendisine karşı isyanına merhametiydi. Neden ikisi de imkânsız bir şeye duyulan özleminden rahatsız olsun ki? Her şeyin nereye varacağına dair artan endişede, onu sevdiği için sevindi çünkü ne kadar çılgınca olduğunu bilse de bu adamın kollarına düşmek zorunda kaldı.

Bir akşam onunla vedalaştığında tramvaya oturuyor, insanların uykulu, sakın yüzlerine bakıyor ve kaderlerinin fırtınasıyla sarılmış sevgiliyle, geçirdiği vakit için seviniyordu. Oraya doğru sürülmüşlerdi ve nereye gittiklerini bilmiyorlardı. Kaderiyle gurur duyuyordu çünkü mutsuzluk ve bilinmezlik gözünü korkutmuştu.

Şimdi burada oturmuş sadece bitmesini diliyor, her şeyden kaçmak için yurt dışına yolculuk planlıyordu. Tatile hazırlanmak için Cesca ile Tegnerby'de kalma davetini kabul etmişti. Gert için yalnız olması daha iyiydi. Eğer aralarındaki hayatı şimdi sonlandırmayı başarabilseydi, onun adına bir şeyleri iyi bitirebilirdi.

Karşısında iki genç kadın oturuyordu. Muhtemelen ondan daha yaşlı değillerdi, birkaç yıllık evlilikten dolayı sersemlemişlerdi. Üç ya da dört yıl önce, hiç şüphesiz, çekici bir şekilde giyinen ve Nordmarken'de hayranlarıyla spor yapan bir çift

düzgün ofis kızı olmuşlardı. Onlardan birinin yüzünü tanıyor-
du, hızlıca düşündü; onu Hakloa'da bir Paskalya'da görmüştü.
Jenny onu o zamanlar çok iyi bir kayakçı olduğu, spor kıyafeti
içinde çok canlı ve şık görüldüğü için fark etmişti. Bir bakıma,
şimdi de kötü giyinmemişti; yürüme şekli yeterince kibardı,
ancak uygun değildi. Vücut hatları keskin değildi; hatları iyi
kapanmıştı ve aynı zamanda omuzları, kalçaları köşeliydi. De-
vekuşu tüylü büyük bir şapkanın altındaki yüzü yaşlıydı, dişleri
çürüktü ve ağzının etrafında kırışıklıklar vardı. Konuşuyordu,
arkadaşı ise dizleri ayırık ve elinde devasa bir manşonla ağır, tıp-
kı *enceinte*⁶¹ gibi acı verici bir halde oturmuş onu dinliyordu.
Yüz hatları aslında güzeldi, ancak şişman ve kırmızıydı ayrıca
üç parçadan oluşan bir çenesi vardı.

“Peyniri büfeye kilitlemem gerekiyor; mutfağa girerse ertesi
gün sadece paketi kalır. Yaklaşık üç *krona* mal olan büyük bir
Gruyère parçası.”

“Sana katılıyorum.”

“Sonra başka bir şey daha var. Yumurtayı çok sever. Geçen
gün yatak odasına gittim, o çok kirli biri ve odası çok koku-
yordu; yatağını toplamamıştı ve kim bilir ne zamandır öyleydi
bilmiyorum. Battaniyeyi kaldırıncı ‘Gerçekten mi, Solveig?’
dedim, ne buldum sence? Üç yumurta, bir paket şeker. Kendi-
sinin satın aldığını söyledi, belki de almıştı.”

“Sanmıyorum,” dedi diğeri.

“Şeker bir kese kağıdının içindeydi, o yüzden satın almış
olabilir, ancak yumurtaları satın almamıştı ve onu azarladım.
Geçen cumartesi sütlaç yiyecektik. Mutfağa gittiğimde, o oda-
da iğne işi yaparken, pirincin ocakta kaynadığını ve yanmış ol-
duğunu gördüm. Pirinci karıştırırken ona seslendim ve sence
kaşıқта ne buldum? Bir yumurta, lütfen, lütfen! Kendisi için

61. Enceinte: Hamile. (ç. n.)

pirinçle birlikte yumurta kaynatıyordu! Gülmem gerekiyordu, hiç bu kadar pis bir şey duydun mu? Onu çok sert bir şekilde azarladım. Bunu hak ettiğini düşünmüyor musun?”

“Kesinlikle. Hizmetçiler baş belasıdır. Sence benimki geçen gün ne yaptı?”

Ayrıca genç kızlarken sahip oldukları aşkı özlemişlerdi. Aşk idealleri, onları ofisteki veya dükkândaki monoton işten uzaklaştırıp, güvenli bir konuma sahip, tüm eşyalarının üç odaya sığabileceği ve küçük kız çocuğu oldukları zamandaki rüyalarını hayal ederken aşkla ilgili yaptıkları gül ve çan çiçeklerinden oluşan tüm iğne oylarını yayabilecekleri küçük bir eve yerleştirebilecek, zeki, heteroseksüel bir delikanlıydı. O rüyalar şimdi üstün bir havayla gülümsedi, hâlâ hayal ettiklerini görenlere gerçeğin farklı olduğunu söylemenin memnuniyetini yaşıdılar. Bunun gerçekte ne anlama geldiğini bilen kişiler arasında olmaktan memnunnardı, belki de tatmin olmuşlardı.

Bir şeylerden hoşnut olmamakta, bir şeylere katlanmayı reddetmekte ve hayat çok az değerli şeyler sunduğunda minnettar olmakta yine de mutluluk vardı; bunu söylemek daha iyi. “Hayallerime inanıyorum.” Hakkım olanı almaktan başka hiçbir şeye mutluluk demeyeceğim ve almaya da hakkım var. Eğer yoksa, bu benim hatam çünkü ben damadı arzulamayan, beklemeyen aptal bakirelerden biriydim, ancak alim onu görecektir ve sevinçle içeri girecektir.

Jenny eve geldiğinde annesinin odasında bir ışık yandığını gördü, bu yüzden Ahlström’ün atölyesindeki partiyi ve Heggen’in nasıl olduğunu anlatmak için içeri girdi. Ingeborg ve Bodil, yastıkların üzerinde siyah bezleri ile odanın bir köşesinde uyuyorlardı. Jenny orada durup annesine yalan söylemekten hiç pişmanlık duymadı. Bunu öğrenci olduğu zamandan itiba-

ren sürekli yapıyordu, gerçekte tek başına oturduğunu, diğerlerinin dansını izlediği çocuk partileri hakkında neşeli hikâyeler anlatıyordu; yalnız, mutsuz, dans edemeyen, erkeklerin ilgisini çekecek herhangi bir şey hakkında sohbet edemeyen küçük kız.

Ingebrorg ve Bodil bir danstan eve döndüklerinde, anneleri yatakta oturup dinliyor, gülümsüyor ve sorular soruyor, taze, güllük gülistanlık bir lamba ışığında her zaman gerçeği söylebiliyorlardı çünkü anlattıkları neşe ve kahkahayla doluydu. Kendilerine saklamak istedikleri güzel bir iki şey olabilirdi. Önemli değildi çünkü gülümsemeleri içtendi.

Jenny annesine iyi geceler öpücüğü verdi. Oturma odasından geçerken bir fotoğrafı indirdi, eşi ve küçük kızlarıyla birlikte kendi babasının bir erkek kardeşi olduğunu bilerek onu aldı. Amerika'da yaşamıştı ve onu hiç görmemişti; ölmüştü, hiç kimsenin dikkatini çekmeden fotoğrafı orada öylece duruyordu. Her gün toz alıyordu ancak fotoğrafa hiç bakmamıştı.

Jenny odasına gitti ve saçını açmaya başladı.

Her zaman annesine yalan söylüyordu. Ona acı çektirmeyip dürüst olabilir miydi, ancak ne amaçla? Annesi asla anlamazdı. Gençliğinden beri mutluluk, keder içinde yaşıyordu; Jenny'nin babasıyla mutlu olmuş ve ölümü yasa boğmuştu. Onu yaşatmak için çocuğunu doğurmuş, bu sayede mutlu olmayı öğrenmişti. Sonra hayatını taze mutluluk ve kederle dolduran Nils Berner ile tanıştı ve çocuklar, hayatının boşluğunu doldurdıkları ölçüde onu teselli ettiler. Annelik sevincine çok fazla ızdırapla sahip olunurdu; kollarında yaşarken, varlığından şüphe duyulmayacak kadar gerçektir bu. Birinin çocuğunu sevmesi o kadar doğaldı ki bunu düşünmek için bir neden yoktu. Bir anne, çocuğunu sevdiğinden ya da mutlu olmasını istediğinden, bunun için elinden geleni yaptığından ya da sevgisine karşılık beklediğinden asla şüphe etmezdi. Doğanın zarafeti anneler için o

kadar büyüktü ki çocuklar içgüdüsel olarak üzüntüleri ve hayal kırıklıkları ile annelerinin canını sıkırmaz istemezlerdi; hastalık ve para sorunları, bildikleri tek sıkıntılardı. Asla telafi edilemez, utanç, hayattaki başarısızlık ve kendi çocukları tarafından onlara bu kadar kesin bir şekilde söylenmiş olsaydı, telafilerinin imkânsız olduğuna asla inanmazdı.

Annesi üzüntüsü hakkında hiçbir şey bilmeyecekti, doğa, aralarından bir duvar örmüştü. Rebecca Gram, annesinin çocukları uğruna çektiği acıların onda birini asla bilemezdi. Annesinin bir arkadaşı, bir kaza sonucu ölen yakışıklı oğlunun yasını tutuyor ve onun da başına aynı şeyin geleceğini düşünüyordu; annesi, çocuğun delilikten kurtulmanın tek yolu olarak kendisini vurduğunu bilmeyen tek kişiydi.

Çocuklarının sevgisi başka hiçbir sevgiyi dışlamadı; tanıdıkları arasında bir veya iki annenin sevgilisi vardı ve çocukların gizli aşklarını bilmediğine inanıyorlardı. Bazıları boşandı, yeni bağlarla mutluluk buldular; ancak yeni aşk hayal kırıklığı yaratırsa şikayet ediyor veya pişman oluyorlardı. Kendi annesi onu putlaştırmıştı, yine de kalbinde Berner için yer vardı ve onunla mutlu olmuştu. Gert çocuklarına düşküdü ve bir babanın sevgisi bir anneninkinden daha anlayışlı, daha etkili, daha az içgüdüsel, yine de geçen kıştan beri Helge'yi pek düşünmemişti.

II

Jenny postaları istasyondan aldı, Francesca'ya kâğıtları, mektupları verdi ve kendisine hitap edileni açtı. Parlayan güneşin altında istasyon platformunun çakılları üzerinde durarak Gert'in uzun iç dökümüne baktı, baştan ve sondan aşk ifadelerini okuyup geri kalanını atladı ki genel olarak aşk üzerine sadece bir yorum yığınıydı. Mektubu zarfa, zarfı da el çantasına koydu. Ah! Gert'ten gelen o mektupları okumaktan rahatsız olamazdı. Konuştukları her kelime, birbirlerini anlamadıklarını kanıtlıyordu. Jenny, karşılıklı konuştuklarında da bunu fark etti. Bu durum kâğıt üstünde daha da acı verici bir şekilde belirgindi. Yine de aralarında zihinsel bir ilişki vardı. Nasıl uyum sağlayamadılar ki? Ondan daha mı güçlüydü ya da daha mı zayıftı? Defalarca kaybetti, oluruna bıraktı, alçaldı ve her gün bunlara maruz kalmasına rağmen umut etmeye, yaşamaya ve inanmaya devam etti. Zayıflık mı yoksa yaşama gücü müydü? İşin içinden çıkamadı.

Her şeyin nedeni aralarındaki yaş farkı mıydı? Gert yaşlı değildi, ancak gençliği, gençliğin daha bilgisiz ve daha sağlıklı bir inanca sahip olduğu başka bir döneme aitti. Belki Jenny de amaçları ve düşünceleri nedeniyle saftı, oldukça farklı bir yoldaydı. Kelimelerin yirmi yıl sonra anlamını değiştirmesi mi buna sebep oluyordu?

Çakıl, kırmızı ve mor renklerde parlıyordu. İstasyon binasının üzerindeki boya güneş tarafından kavrulmuştu. Yukarı baktığında her şey bir anlığına gözlerinin önünde karardı; tuhaf

bir duyguydu, muhtemelen bu yaz her zamankinden daha fazla hissettiği sıcaklığın etkisindeydi.

Tarlaların ve çayırların üzerinde titreyen pus, ormanın bulunduğu yere kadar uzanıyordu, koyu mavi yaz gökyüzünün altında koyu yeşil bir çizgi vardı. Huş ağaçlarının yaprakları çoktan rengini daha koyu yeşile çevirmişti.

Cesca, eşinden gelen bir mektup okuyordu. Keten elbisesi, platformun koyu çakıllarına karşı çarpıcı bir biçimde beyazdı.

Gunnar Heggen'in bavulu midilli arabasına koyulmuştu, o da kadınları beklerken atın başını okşuyordu. Cesca mektubunu cebine koydu, sanki bir düşünceyi uzaklaştırmaya çalışıyormuş gibi başını salladı.

"Seni bu kadar uzun tuttuğum için üzgünüm evlat, şimdi gidelim." Jenny ve Cesca ön koltuğa oturdular; dizginleri kendisi alıyordu. "Gelebildiğin için çok memnunum Gunnar. Üçümüz birkaç gün tekrar birlikte olsak güzel olmaz mı? Lenart ikinize de sevgisini yolluyor."

"Teşekkürler, o iyi mi?"

"Ah evet, çok çok iyi, teşekkürler. Harika bir baba fikri, değil mi, Borghild'le gidip evi bana ve Jenny'ye bırakmak? Yaşlı Gina bize bakıyor ve bizim için başının üzerinde durmaya hazır. Ben bunu oldukça güzel buluyorum."

"Seni tekrar görmek çok güzel, ikinizi de."

Güldü ve onlarla sohbet etti, ancak Jenny, Gert'in neşeli konuşmasının altında kendisinin bir hüznü yaşadığını fark eden Cesca'yı düşünüyordu. Yıpranmış ve yorgun göründüğünü biliyordu, Cesca, ucuz, el yapımı olmayan elbisesi içinde, düzgün bir şekilde büyümeden, yaşlanmaya başlamıştı, erkeğe benzeyen bir kız gibi görünüyordu.

O gece, Jenny yatak odasına geldiğinde, çırpınan perde-

nin yarattığı taze esintiyle yüzünü serinletmek için pencerenin önündeki koltuğa oturdu. Ayık değildi; olağanüstü bir durumdu, ancak gerçektir. Nasıl olduğunu anlayamadı; sahip olduğu tek şey akşam yemeğinden sonraki bir buçuk bardak hurma suyu ve az bir bardak likördü. Doğru, fazla yememişti, son zamanlarda iştahı yoktu. Sert bir kahvesi vardı, bu yüzden belki de bunun nedeni kahve ve son zamanlarda eskisinden çok daha az içmesine rağmen sigaraydı.

Kalbi düzensiz bir şekilde atıyordu, her tarafı nemli hissedene kadar sıcak dalgalar üzerinde koşuyordu. Pencereden baktığı manzara, grimsi tarlalar, bahçedeki yumuşak renkli çiçek tarhları ve solgun yaz gökyüzüne karşı koyu renkli ağaçlar dönüp gözlerinin önünde kıvrılıyor, bulunduğu oda dönüyor gibiydi. Boğazındaki viski ve likör tadı arttı. Ne kadar da korkunç!

Havzaya biraz su dökerken etrafa sıçrattı, ayakları üzerinde kendini dengesiz hissetti. *Jenny mia*,⁶² bu rezalet. Buna daha fazla dayanamazsan, yakında işin bitecek kızım. Eski günlerde iki kat fazlasına dayanabilirdin.

Bileklerini su altında tutarak bir süre yüzünü, ellerini yıkadı; sonra giysilerini çıkardı ve süngeri tamamen vücudunun üzerine sıktı. Cesca ve Gunnar'ın fark edip etmediğini merak ediyordu; odasına gelene kadar bunun farkına varmamıştı, Albay ve Borghild'in orada olmaması iyi bir şeydi.

Yıkandıktan sonra kendini daha iyi hissetti, geceliğini giydi, tekrar pencerenin kenarına oturmaya gitti. Düşünceleri şaşkınlıkla ortalıkta dolanıyor, Cesca ile Gunnar arasındaki konuşma parçalarını kafasında seslendiriyordu, ancak aniden sarhoş olduğunu canlı bir şaşkınlıkla fark ederek tamamen uyanmış hissetti. Daha önce hiç böyle bir deneyim yaşamamıştı; çok fazla şarap içmiş olsa bile, neredeyse hiç böyle hissetmemişti.

62. Jenny'm benim. (ç. n.)

Her neyse, artık geçip gitmişti, kendini geşek, üşümüş ve uykulu hissederek büyük yatağına uzanmaya gitti. Yarın bir “kafa” ile uyanacak olsaydı, bu yeni bir deneyim olurdu.

Yatağı neredeyse hiç yerleşememişti ve gözlerini kapattı ki hoş olmayan bir sıcaklık yine onun üzerinden geçti ve tüm vücudunu bir ter banyosuna daldırdı. Yatak fırtınadaki bir gemi gibi altında sallanıyordu ve kendini sudan yapılmış bir midesi bulanan biri gibi hissetti. Hareketsiz bir şekilde yatarak mide bulantısının üstesinden gelmeye çalıştı, kendi kendine şöyle dedi. “Yapmayacağım, yapmayacağım.” İyi değildi. Ağzı suyla doldu, kusmadan önce kalkmak için pek vakti yoktu.

Tanrım! Gerçekten bu kadar sarhoş muydu? Çok utanç verici hale geldi, şimdiye kadar bitmiş olmalıydı. Toparlandı, biraz su içti ve yatıp uyumak umuduyla tekrar yatağına girdi. Kısa bir soluklanmadan sonra gözleri kapalıyken tekrar sallanmaya başladı ve bununla birlikte ısısı, mide bulantısı da yükseldi. şaşırtıcıydı çünkü kafası oldukça ayıktı, yine de bir kez daha kalkması gerekiyordu.

Yatağı geri döndüğünde, aniden bir düşünce aklına geldi. Saçmalık! Boynunu yastıklara bastırarak yeniden uzandı. İmkânsızdı. Bunu düşünmek istemedi, ancak düşüncesini aklından çıkaramadı, son olayları gözden geçirmeye başladı. Son zamanlarda kendini pek iyi hissetmemişti, yorgun ve bitkin, genel olarak endişeli ve gergindi; muhtemelen dün gece yaptığı küçük şey onun için çok fazlaydı. İnsanların, daha önce yaşadığı türden birkaç geceden sonra daha fazla cinsel ilişkide bulunmadığını, azı ile yetindiğini artık çok iyi anlayabiliyordu. Düşünmeyeceğı diğerkonu; eğer işler ters gitmiş olsaydı, zamanının geldiğini bilirdi, gereksiz bir yere endişelenmenin faydası olmazdı. Uyuyacaktı; çok yorgundu, düşüncelerini o korkunç konudan uzak tutamadı. Ah!

İlişkilerinin başlangıcında, sonuçların olasılığı, kendini oldukça doğal bir şekilde aklına sunmuştu, bir ya da iki kez endişe sancıları içinde kalmıştı, bu konuda ustalaşmayı başarmış, kendisini meseleye makul bir şekilde bakmaya zorlamıştı. Ya doğruysa? Çocuk sahibi olma korkusu gerçekten anlamsız bir batıl inançtı; her gün yaşanıyordu. Neden kendisinin ve çocuğunun geçimini sağlayabilen herhangi bir yoksul işçi kızıdan daha kötü oldu ki? Endişe, benzer koşullarda evli olmayan bir kadının babasına ya da akrabalarına gidip iyi vakit geçirdiğini itiraf etmesi ve sonradan asla sahip olamayacakları üzücü beklentiyle masraflarını ödemek zorunda kaldıkları zamanların bir kalıntısıydı, bu öfkelenmek için oldukça yeterli bir nedendi.

Kimsenin ona kızmaya hakkı yoktu. Annesi elbette üzülürdü, yetişkin bir kişi vicdanına göre yaşamaya çalıştığında ebeveynlerinin söyleyecek hiçbir şeyi yoktu. Mümkün olduğunca annesine yardım etmeye çalışmıştı, kendi dertleriyle onu hiç endişelendirmemişti, şöhreti hiçbir zaman saçmalıkla, flört ya da ifşa etme masallarıyla bozulmamıştı, ancak doğru ve yanlış hakkındaki görüşlerinin onun hakkında söylenen hoş olmayan şeyler duymak annesi için acı verici olsa bile, diğer insanların kendisi hakkında ne dediği bilmek istiyordu.

Gert ile ilişkileri günah olsaydı, bu onun çok fazla şey verdiği anlamına gelmezdi, çok çok az şey verir ve sonuçları ne olursa olsun, şikayet etmeden bunlara katlanmak zorunda kalırdı.

Bilgisinin onda birine sahip olmayan pek çok kız kadar bir çocuğa birçok şey sağlayabilirdi. Mirasından hâlâ bir miktar para kalmıştı, yurt dışına çıkması için yeterliydi. Seçtiği meslek zavallı bir meslek bile olsaydı, çoğu sanatçı arkadaşının yaptıkları meslekle eşlerine, çocuklarına bakabildiklerini biliyordu ve neredeyse çocukluğundan beri başkalarına yardım etmeye alışmıştı. Elbette bunu yapmak zorunda kalmamayı tercih ederdi; şimdiye kadar her şey yolundaydı, aklına böyle bir şey gelmemişti.

Gert umutsuzluğa kapılacaktı.

Eğer doğruysa, bunun şimdi yaşanması ne kadar da korkunçtu. Gert'e âşık olduğundan kaynaklansaydı, tüm iyi niyetiyle ondan uzaklaşabilirdi ancak şimdi aralarında oluşmuş her şey parçalara ayrılmıştı, onu kendi düşünce ve fikirleriyle paramparça etmişti.

Tegneby'deki bu haftalarda artık devam etmemeye karar vermişti. Yeni koşullara, yeni işe gitmeyi özlüyordu. Evet, çalışma özlemi, geri gelmişti; birisine sarılmak, sevmek ve küçük kız olarak adlandırılmak gibi hastalıklı bir arzudan bıkmıştı.

Gert'ten kopma düşüncesi üzerine kalbi acıyla doğruldu. Onu üzdüğünü düşündükçe sanki olduğu yerde kıvranıyordu, ilişkilerini olabildiğince uzun süre devam ettirmişti. Gert ise başından beri zaten mutluydu ve eşileyken yaşadığı aşağılayıcı kölelikten de kurtulmuştu.

Hayatının bundan böyle sadece iş ve yalnızlık olacağı düşüncesine tamamen teslim olmuştu. Geçen ayları hayatından silemeyeceğini biliyordu; onları ve kendisine öğrettikleri acı dersleri her zaman hatırlayacaktı. Başkalarının yeterli bulduğu sevgi Jenny için yeterli değildi. Onun için bu sevgiden tamamen vazgeçmesi, memnun olmaktan daha iyiydi.

Evet, hatırlayacaktı, ancak yıllar geçtikçe, bu kadar çok acı ve şiddetli pişmanlıkla karışan kısa mutluluğun anısını. Belki daha az dokunaklı olacaktı, bir adamın ona yaptığı ölümcül yanlışı, belki de kimin çocuğunu doğurduğunu unutacaktı.

Hayır; imkânsızdı. Neden bu konuda kara kara düşünüyorsun?

Gerçek buysa...

Jenny sonunda ağır ve rüyasız bir uykuya daldığında neredeyse gün ışığı belirmişti ancak bir şokla tekrar uyandığında önceki halinden pek rahat değildi. Bahçe ağaçlarının üzerinde gökyüzü biraz daha sarıydı ve kuşlar uykulu bir şekilde cıvıldıyorlardı. O anda tamamen uyandı ve aynı düşüncelere geri döndü; o gece neredeyse hiç uyuyamamış olacaktı. Tekrar tekrar düşüncelere daldı.

III

Heggen ayrılmıştı; Albay ile Borghild geri dönüp Francesca'nın evli kız kardeşini ziyarete gittiler. Jenny ve Cesca yalnızdı; kendi başlarına, kendi düşüncelerinin derinliklerinde kayboldular.

Jenny, şimdi durumdan emindi ama bütün bunların ne anlama geldiğini anlayamamıştı; geleceği düşünmeye çalıştıysa da hayal gücü direniyordu. Genel olarak, şüphelerinin çürütülmesini endişeyle beklediği ilk çaresiz haftalardan daha iyi bir haldeydi.

Kendi kendine, diğer pek çok kadın için olduğu gibi onun için de bir çıkış yolu olacağını söyledi. Neyse ki geçen sonbahardan beri yurt dışına gitmekten bahsediyordu. Gert'e söyleyip söylemeyeceğine karar verememişti ancak söyleyemeyeceğini düşündü.

Kendini düşünmediği zamanlarda Cesca'yı düşündü. Sorun olan bir şey vardı, olması gerektiği gibi olmayan bir şey. Cesca'nın Ahlin'e düşkün olduğundan emindi. Artık Ahlin onunla ilgilenmiyor muydu?

Cesca, evlilik hayatının bu ilk yılında kötü günler geçirmişti; ciddi parasal sıkıntılar yaşamıştı. Cesca çok zayıf ve üzgün görünüyordu. Tüm akşam boyunca Jenny'nin yatağına oturup ona tüm ev hakkındaki endişelerini anlatıyordu. Stockholm'de her şey çok pahalıydı, ucuz yemeklerin tadı kötüydü, özellikle de yemek yapmayı öğrenmemişken. Ev işi, aptalca yetiştirildiği için

çok zordu ve en kötüsü defalarca yapılması gerektiği idi. Tekrar berbat bir duruma gelmeden önce evi temizlemeyi neredeyse hiç bitiremiyordu, bir yemeği bitirdiği anda bulaşık yıkamalıydı, bu şekilde süresiz bir tekrarın içine girdi; bir şeyler pişir, tabakları kirlet, tekrar yıka. Lennart ona yardım etmeye çalıştı ama o da eşi kadar sakar ve beceriksizdi. Sonra da Lennart için endişelendi. Anıt projesi bir başkasına verildi; hiçbir zaman takdir edilmedi, ancak çok yetenekliydi hem bireysel hem de sanatçı olarak fazlasıyla gururluydu. Yardım edilemezdi, onu farklı bir duruma sokamazdı. İlkbaharda uzun bir süre hasta olmuştu, iki ay boyunca kızıl hastalığı, zatürre ve sonraki komplikasyonlarla yatağa bağlanmıştı. Cesca için çok sıkıntılı bir dönemdi.

Cesca'nın ona söylemediği başka bir şey daha vardı. Jenny bunu açıkça hissedebiliyordu. Son zamanlarda eski günlerde olduğu Cesca değildi ve olamayacağını da biliyordu. Artık başkalarının acılarını sahiplenmeye hazır ve teselli vermeye muktedir olan sakin bir kalbi, açık fikirli bir zihni yoktu; artık yardım edemeyeceğini hissetmesi ona acı çektiriyordu.

Cesca, bir gün alışveriş yapmak için Moss'a gitmişti. Jenny evde kalmayı ve gününü bahçede okuyarak geçirmeyi tercih etti, böylece düşünmek zorunda kalmayacaktı. Sonra kitabına odaklanamadığını anlayınca örgü örmeye başladı. Kısa süre sonra dikişlerin sayısını karıştırıp çözdü, daha dikkatli olmaya çalışarak tekrar devam etti. Cesca, söz vermesine rağmen akşam yemeği için eve dönmedi. Jenny yalnız yemek zorunda kaldı, işini sürekli kucağına düşürse de öğle vaktini sevmediği sigaralar ve örgü işiyle geçirdi.

Sonunda Cesca, saat onda at arabasıyla caddeye geldi; Jenny onu karşılamaya gittiğinde, arabada yanında oturduğu an bir şey olduğunu gördü ancak ikisi de tek kelime etmedi.

Daha sonra, Francesca bir şeyler yerken ve bir fincan çay içerlerken, Jenny'ye bakmadan sessizce şöyle dedi.

“Bugün kasabada kiminle karşılaştığımı tahmin edebilir misin?”

“Hayır.”

“Hans Hermann. Adayı ziyarete gelmiş ve zengin bir kadınla yaşıyor, görünen o ki birlikteler.”

“Karısı onunla mı?” diye sordu Jenny.

“Hayır, boşanmışlar. İlkbaharda küçük oğlunu kaybettiklerini gazetede gördüm. Onun için üzgünüm.” Ve Cesca başka şeyler hakkında konuşmaya başladı.

Jenny yatağındayken Cesca sessizce odasına geldi, yatağın ucuna ayaklarının yanına oturdu, geceliğini ayaklarının üzerine çekti. Kollarını dizlerinin etrafında bağlamıştı, küçük siyah başı perdeye siyah bir gölge oluşturarak oturdu.

“Jenny, yarın memlekete gidiyorum. Sabah erkenden Lenart'a bir telgraf göndereceğim ve öğleden sonra gideceğim. Burada istediğin kadar kalabilirsin, benim anlayışsız biri olduğumu düşünme, kalmaya cesaret edemem. Hemen gitmeliyim.” Ağır ağır nefes alıyordu. “Anlamıyorum Jenny. Onu gördüm. Beni öptü ve ona vurmadım. Söylediği her şeyi dinledim ve yapmam gerektiği gibi suratına vurmadım. Onu umursamıyorum, şu an farkındayım ama yine de benim üzerimde etkisi var. Korkuyorum. Kalmaya cesaret edemiyorum çünkü bana ne yaptıracağını bilmiyorum. Şimdi onu düşündüğümde ondan nefret ediyorum ancak benimle konuştuğunda taşlaşmış gibiyim; kimsenin bu kadar alaycı, bu kadar acımasız, bu kadar utanmaz olabileceğine inanmamıştım.

“Şeref ya da utanç gibi bir şey olduğunu bilmiyormuş gibi

görünüyor; bunlar onun için yokmuş gibi ve başkalarının da onları umursadığına inanmıyor. Onun bakış açısı, doğru, yanlış hakkında konuşmamız, sadece spekülasyondan ibaret ve konuştuğunu duyduğumda hipnotize edilmiş gibi görünüyorum. Bütün öğleden sonra onunla birlikteydim, konuşmasını dinledim. Artık evli olduğum için erdemime veya bu etkiye sahip bir şeye artık bu kadar dikkat etmem gerektiğini söyledi. Sanırım bana biraz umut vermek için özgür olduğunu ima etti. Parkta beni öptü, çılgılık atmak istedim ancak ses çıkaramadım. Ah, çok korkmuştum. Yarından sonraki gün buraya geleceğini söyledi, yarın parti vereceklermiş, her zaman bana aynı şekilde gülümsedi, eski günlerdeki o gülümsemeden her zaman çok korktum.

“Bu şekilde hissettiğim zaman eve gitmem gerektiğini düşünmüyor musun?”

“Gitmen gerektiğini düşünüyorum,” dedi Jenny.

“Ben bir kaz kafalıyım, biliyorum. Gördüğün üzere kendime güvenemem. Bir şeyden emin olabilirsin, eğer Lennart’a bir yanlış yapsaydım, doğruca ona gidip söyler ve gözlerinin önünde o anda kendimi öldürürdüm.”

“Kocanı seviyor musun?” diye sordu Jenny.

Francesca bir an sesiz kaldı.

“Bilmiyorum. Onu gerçekten sevilmesi gerektiği gibi seviyorsam, sanırım Hans Hermann’dan korkmamalıyım. Hans’ın, beni öpmesine izin vermeli miydim sence?”

“Yine de biliyorum ki Lennart’a yanlış yaparsam yaşama-ya devam edemem. Anlıyorsun değil mi? Ben Francesca Jahrmann iken, iyi ismim konusunda pek dikkatli değildim. Şimdi Francesca Ahlin’im ve bir şüphenin en zayıf gölgesinin bu isim üzerine düşmesine izin verirsem, deli bir köpek gibi vurulmayı hak etmeliyim. Lennart bunu yapmazdı, ancak ben yapardım.”

Aniden kollarını indirdi ve sürünerek yatağa girdi, Jenny'ye sokuldu.

“Bana inanıyorsun, değil mi? Onursuz bir şey yapsam yaşayabilir miyim sence?”

“İnanıyorum Cesca.” Jenny kollarını ona doladı ve öptü. “Yapabileceğini sanmıyorum.”

“Lennart ne düşünür bilmiyorum; o beni anlamıyor. Memlekete gittiğimde ona her şeyi olduğu gibi anlatacağım ve sonucu ona bırakacağım.”

“Cesca,” dedi Jenny, ardından kendi kendini kontrol etti. Ne de olsa mutlu olup olmadığını soramazdı. Cesca kendi kendine anlatmaya başladı.

“Evlendiğimden beri pek çok zorluk yaşadım, sana anlatmalıyım ve pek mutlu değildim, birçok yönden aptal ve cahildim.

“Lennart ile evlendim çünkü Hans boşandığında bana yazmaya başladı, bana sahip olmaya kararlı olduğunu söyledi, ondan korktuğumu, onunla herhangi bir şey yapmak istemediğimi söyledim. Lennart'a her şeyi anlattım; çok nazik ve sempatikti, beni anladı, onun dünyadaki en iyi adam olduğunu düşündüm, gerçekten de öyle bunu biliyorum.

“Ben çok kötü bir şey yaptım. Lennart bunu anlamıyor. Beni affetmediğini biliyorum. Belki sana söylememeliyim ancak birine gerçekten bir erkek bunu asla affedemeyecek mi diye sormalıyım ve bana dürüstçe cevap vermelisin. Bunu aşmanın imkânsız olduğunu düşünürsen bana söyle.

“Öğleden sonra evlendiğimizde Rocca di Papa'ya gittik. Her zaman evlilikten ne kadar korktuğumu biliyorsun, akşam Lennart beni odamıza aldığında ağlamaya başladım. Lennart benim için çok değerliydi.

“Bir cumartesi günüydü. Özellikle hoş bir zaman geçirmedi,

yani Lennart geçirmedi, zira böyle evlenmekten çok mutlu olurdum. Her sabah uyandığımda ona çok minnettar oldum, ancak kocamı öpmeme neredeyse hiç izin verilmedi.

“Çarşamba günü Monte Cavo Tepesi’ne gitmiştik, orası inanılmaz derecede güzeldi. Mayıs ayının sonuydu, muhteşem bir gündü. Kestane ağaçları açık yeşildi, yapraklar yeni büyüyordu, yol boyunca beyaz çiçekler ve zambaklar oluşmuştu. Havada bir pus vardı, günün erken saatlerinde yağmur yağmıştı. Nemi ile Albano Gölleri, tüm küçük beyaz köylerle birlikte aşağıda gümüşü bir renk oluşturuyordu. Tüm Campagna ve Roma ince bir sis perdesiyle sarılmıştı. Akdeniz’in ilerisinde ufukta altın bir çizgi gibi parlıyordu.

“Ah, ne güzel bir gündü! Hayali bile bana harika bir şekilde güzel göründü ama Lennart üzgündü. Bana göre o dünyanın en mükemmel adamıydı ve ona çok düşkündüm. Aniden yaygara koparmak çok aptalca geldi, kollarımı boynuna dolayıp, ‘Senin olmak istiyorum çünkü seni seviyorum,’ dedim.”

Cesca, bir an sessiz kalıp derin bir nefes aldı.

“Ah Jenny, ne kadar da mutluydu zavallı çocuk!” Gözyaşlarını yuttu. “Çok sevindi. ‘Şimdi, burada mı?’ dedi ve beni kollarına aldı, ben direndim. Bunu neden yaptığımı gerçekten bilmiyorum. Ormanın derinliklerinde, güneş ışığında yapmak çok güzel olurdu.

“Aceleyle dışarı çıktı ve bütün gece gelmedi. Uyanık bir şekilde uzanıyordum. Ne yaptığını, nereye gittiğini merak ediyordum. Ertesi gün Roma’ya döndük, bir otelde kaldık. Lennart iki tane oda tutmuştu. Odasına gittim, içinde bir güzellik yoktu. Hiç bu kadar mutlu olmadık. Onu korkunç bir şekilde kırdığımı biliyorum. Söyle bana Jenny, bunun bir erkeğin asla unutamayacağı veya affedemeyeceği bir şey olduğunu düşünüyorsan lütfen söyle.”

“Daha sonra ne yaptığını, bunun ona nasıl zarar vereceğini fark etmediğini bilmeliydi.”

“Hayır.” Cesca titriyordu. “Şimdi yapıyorum. Kirlettiğim saf ve güzel bir şey olduğunu görüyorum ancak o zaman anlamıyordum. Jenny, sence bir erkeğin sevgisi bunu aşabilir mi?”

“Aşması gerekiyor. O zamandan beri ona iyi ve sadık bir eş olmak istediğini kanıtladın. Geçen kış çok çalıştın, şikayet etmeden acı çektin, ilkbaharda hastalandığında her hafta yatağının başında gece gündüz onunla ilgiledin.”

Cesca hevesle, “Bu, hakkında konuşulabilecek bir şey değil,” dedi. “Çok iyi ve sabırlıydı, elinden geldiğince bana yardım etti. Hasta olduğu zaman bazı arkadaşlarımız ara sıra geceleri onunla oturmam için bana eşlik etmeye geldiler. Ölümün eşliğine geldiği o hafta, bir hemşiremiz vardı, ben de aynı şekilde onunlaydım çünkü başka türlüüne ihtiyacım yoktu.”

Jenny, Cesca’nın alnını öptü.

“Sana söylemediğim bir şey var, Jenny. Beni erkeklere karşı daha dikkatli olmam için uyardın ve içgüdülerimin olmadığını söyledin. Gunnar eskiden beni azarlıyordu ve hatırlıyor musun, Bayan Linde bir keresinde, ‘Bir adamı bu şekilde heyecanlandırırsan başka birine gider,’ demişti.”

Jenny bir sonraki gelecek cümleden korkarak oldukça üşümüşü.

“Peki, ilk sabah ona bununla ilgili bir şey sordum.”

Jenny tek kelime etmedi.

“Bunu unutamayacağını ve belki de affedemeyeceğini anlıyorum, keşke benim için bir bahane bulsaydı, her şeye ne kadar aptalca baktığımı hatırla.” Kelimeleri ararken tereddüt etti. “Hayatımız o zamandan beri çok korkunç. Beni gerçekten öpmek istemiyor, eğer öperse iradesine aykırı bir şekilde öpüyor,

sonrasında ise kendine ve bana kızıyor. Açıklamaya çalıştım, durum hiç iyi değil. Dürüst olmak gerekirse, bütün bunlarla nasıl başa çıkacağımı bilmiyorum, ancak onu mutlu edebilseydim artık hiçbir şeyi umursamazdım. Lennert'ı mutlu eden her şey benim için iyi ve güzeldir. Kendimi feda ettiğimi düşünüyor. Bu bir fedakârlık değil, tam tersi. Ah, odamda gece gündüz ağladım çünkü aşkımı özlediğini gördüm ve onu öpmeye çalıştım ama beni uzaklaştırdı.

“Ona çok düşkünüm Jenny. Söylesene, bir adamı bu şekilde de sevmeyi misin? Lennart'ı sevdiğimi söyleyemez miyim?”

“Söyleyebilirsin, Cesca.”

“Ne kadar çaresiz olduğumu bilemezsin. Şu anki durumuma devam etmeye engel olamam. Diğer sanatçılarla bir akşam geçirdiğimizde onun kötü bir mizah içinde olduğunu görüyorum; hiçbir şey söylemiyor ancak görüyorum ki onlarla flört ettiğimi düşünüyor. Belki de doğrudur çünkü dışarıda bir yemek yiyebildiğimde, bir kez yemek pişirip, yıkamak zorunda olmadığım ve Lennart hepsini bozulmaması için bir kerede yemek zorunda kalmadığında iyi bir ruh halinde oluyorum çünkü yemeği yemeyecek olsak bile umursamıyoruz. Bazen Lennart'la yalnız kalmak zorunda olmadığım için mutlu oluyordum, gerçi ona düşkünüm, onun da bana karşı öyle olduğunu biliyorum. Ona sorarsam, ‘Oldukça iyi biliyorsun,’ der ve tuhaf bir şekilde gülümser, ancak bana güvenmiyor çünkü hislerimle sevmiyorum ve yine de flört etmeyi seviyorum. Bir keresinde sevginin gerçekte ne anlama geldiğine dair bir fikrim olmadığını, içimde onu uyandırmamanın onun hatası olduğunu söyledi, o olmasa da bir gün muhtemelen bunu diyecek başka bir adam olacaktı. Tanrım, nasıl da ağladım!

“Biliyorsun, biz hep fakirdik, hâlâ da öyleyiz. Gunnar ilkbaharda natürmort resmimi satmayı başardı, üç yol önce

sergilediğim resmim. Bunun karşılığında üç yüz kron aldık ve birkaç ay onunla idare ettik. Lennart kazandığım parayı harcamayı sevmeydi. Birbirimize düşkün olduğumuzda bunun nasıl bir fark yarattığını göremiyorum, beni sefaletle sürüklediğinden söz etti, bu böyle devam etti. Elbette bizim de borçlarımız var, bu yüzden babama ondan birkaç yüz dolar istediğimi yazmak istedim, ancak izin vermedi. Bunun çok saçma olduğunu düşündüm. Borghild ve Helga bunca yıl yurt içinde veya yurt dışında yaşadı, onlara her şeyi verdiler, oysa ben reşit olduğumdan beri annemden aldığım harçlıkla kıt kanaat geçindim, çünkü Kaasen'le olan nişanımı bozduğumda, bütün konuşmaları ben ve Hans hakkında olduğu için babamdan bir şey almak istemedim. Babam o zamandan beri haklı olduğumu itiraf etti. Kaasen ve onların evinde beni onunla evlendirmeye zorlamaları kaba bir davranıştı çünkü beni sadece on yeni yaşımıdayken nişanlanmaya ikna etmişti ve evliliğin saçma kız hikâyelerinde okuduklarımdan başka bir şey ifade ettiğini bilmiyorum. Anlamaya başladığımda, onunla evlenmektense kendimi öldürmeyi tercih ettiğimi biliyordum. Beni buna zorlamaya başarmış olsalardı, onların hayatına etki eder, sevenlerinden alabildiğim bütün hıncımı alarak karşılığını verirdim. Babam durumu şimdi anlıyor ve istediğim zaman para isteyebileceğimi söylüyor.

“Lennart hastalığından sonra çok güçsüzdü, doktor kırsala gitmesi gerektiğini söyledi. Ben de yorgundum ve çok çalışıyordum, bu yüzden bir bebeğim olacakmış gibi bir değişikliğe ve dinlenmeye gitmem gerektiğini söyledim. Babama para yardımı için yazma izni aldım. Parayı aldık, harika vakit geçirerek Wärmeland'a gittik. Lennart iyileşiyor ve güçleniyordu, ben de resmime yeniden başladım. Gerçekten bir bebek beklemediğimi anladığında, bir hata yapıp yapmadığımı sordu, ben de yalan söylemek istemeyerek onu kandırdığımı söyledim. Bunun

için kızgın olduğunu ve bana pek inanmadığını görebiliyorum. Huyumu anlasaydı, bana inanacağını düşünüyor musun?”

“Evet, canım Cesca’m.”

“Görüyorsun, ona aynı şeyi daha önce bir kez, bebek hakkında yani, sonbaharda çok üzgün olduğu ve mutlu olmadığı-mız zaman da söylemiştim. Onun memnun olmasını ve bana karşı nazik olmasını istedim, öyleydi de. Çok güzel bir zamandı. Gerçekten yalan söylemiştim, sonunda kendime inanmaya başladım, Tanrı’nın bunu gerçek yapacağını düşündüm, böylece onu hayal kırıklığına uğratmayacaktım. Ancak Tanrı bunu gerçekleştirmedi.

“Çok mutsuzum çünkü sahip olamıyorum.” Duygusal olan bir kadın olarak fısıldadı. “Bir kadın tutkulu hissedemiyorsa çocuk sahibi olamaz mı?”

“Hayır,” dedi Jenny sertçe. “Bu sadece saçmalık.”

“O zaman her şeyin yoluna gireceğinden eminim çünkü Lennart bunu çok istiyor. Ben, ah, sanırım çok daha iyi olmalıyım, tatlı, küçük bir ~~çocuğum~~ olduğu için sevinçli bir melek gibi. Daha harika bir şey ~~hayal~~ edebiliyor musun?”

“Hayır,” diye fısıldadı Jenny kafası karışmış bir halde. “Bir-birinizi sevmek, birçok zorluğun üstesinden gelmenize yardımcı olur.”

“Evet, olurdu. Bu kadar tuhaf olmasaydı, bir doktora görünenecektim. Sence görünmem gerekli mi? Sanırım bir gün görüneneğim, ancak bu konuda çok aptalım, çok utangaç hissediyorum. Sanırım evli olduğum için bu gerçekten benim görevim. Evli ve kendi çocukları olan bayan bir doktora gidebilirim.

“Bir düşün! Kendine ait küçük bir varlık, Lennart çok sevinir!”

Jenny karanlıkta dişlerini sıktı.

“Yarın memlekete gitmem gerektiğini düşünmüyor musun?”

“Evet.”

“Lennart’a her şeyi anlatacağım. Beni anlayıp anlamayacağını bilmiyorum, kendimde değildim, ancak ona her zaman doğruyu söyleyeceğim. Söylememeli miyim, Jenny?”

“Bir şeyin doğru olduğunu düşündüğünde yapmalısın. Kişi her zaman doğru olduğunu düşündüğünü yapmalı ve kesinlikle emin olmadığı hiçbir şeyi yapmamalıdır.”

“İyi geceler Jenny’m.” Arkadaşını ani bir içtenlikle kucakladı. “Teşekkür ederim! Seninle konuşmak çok güzel; çok iyisin ve beni nasıl anlayacağını biliyorsun. Sen ve Gunnar her zaman beni doğru yola sokarsınız. Sen olmasan ne yapardım bilmiyorum.”

Ardından, yatağın yanında durarak şöyle dedi. “Bu sonbahar, yurt dışına çıktığınızda Stockholm’e gelmeyecek misin? Lütfen gel! Bizimle kalabilirsin. Babamdan bin krom alıyorum çünkü Borghild’e Paris gezisi için aynısını verecek.”

“Teşekkür ederim, gelmek isterim ancak henüz ne yapacağımı bilmiyorum.”

“Eğer gelebilirsen gel! Uykun var mı? Şimdi gitmemi ister misin?”

“Biraz yorgunum.” Cesca’nın başını aşağı çekerek öptü. “Tanrı seni korusun canım.”

“Teşekkür ederim.” Cesca çıplak ayaklarıyla yere bastı; kapıda döndü ve üzgün çocuksu bir sesle, “Keşke Lennart ve ben mutlu olabilseydik!” dedi.

IV

Gert ve Jenny, dağınık çamların altında rüzgârlı yolda yan yana yürüyorlardı. Gert, küçük yaban çileği toplamak için durdu, peşinden koştu ve birkaç tanesini Jenny'nin ağzına koydu. Gülümseyerek teşekkür etti ve ağaçların arasında pırıltılı mavi renkte görünen denize doğru yürürken elini tuttu.

Gert, saçlarını tamamen gizleyen bir panama⁶³ ile hafif yazlık bir takım elbise içinde şık ve genç görünüyordu. Jenny, ormanlığın kenarına oturdu, Gert ise büyük sarkık huş ağaçlarının gölgesinde, onun yanında, çimenlerin üzerinde yatıyordu.

Hava kavurucu derece sıcak ve durgundu. Su ile çimenli eğim sarı renkte kurutulmuştu. Bu noktanın üzerinde önünde beyaz, duman sarısı bulutlarla mavi metal bir pus çubuğu asılıydı. Fiyort açık maviydi, akıntılarla çizgililer çizilmiş, yelkenli tekneler hareketsiz ve beyazdı, vapurlardan çıkan duman gri şeritler halinde havada uzun süre asılı kaldı, huş ağaçlarının dalları, sıcaktan kurumuş bir veya iki yaprağı düşürerek başlarının üzerinde hafifçe hareket etti.

Bir tanesi Jenny'nin açık kıvrıkcık saçlarının üstüne düştü, şapkasını çıkarttı, Gert yaprağı uzaklaştırdı. Ona baktığında şöyle dedi:

“Ne tuhaf şey! Bu yaz, yağmur bizden ne kadar uzak. Siz kadınlar bu incecik elbiselerin içinde bizden çok daha rahatsızsınız. O pembe boncuklarla sanki yarı yas tutuyormuşsunuz gibi görünüyor. Yine çok güzel duruyor.”

63. Panama: Yumuşak, hasır şapka. (ç. n.)

Elbise cansız bir beyazlıktaydı, küçük siyah çiçekleri vardı, her yerde toplanmış ve siyah ipek bir kemerle belden tutulmuştu. Kucağındaki hasır şapka siyahtı, siyah kadife güllerle süslenmişti ve soluk pembe kristal boncuklar, boynundaki narin deride parlıyordu.

Gert, ayağını ayakkabının yuvarlak kısmının üzerinden öpmek için öne eğildi ve **ince** çorabın içindeki ayaklarının hassas kıvrımını parmaklarıyla **takip** ederek bileğini kavradı. Jenny, elini nazikçe gevşetti, Gert onun elini yakaladı, sıkıca kavradı ve gülümsedi. Jenny de ona gülümsedi, başını çevirdi.

“Çok sessizsin Jenny. Çok mu sıcak?”

“Evet,” dedi, tekrar sustu.

Onlardan kısa bir mesafede, bir villanın bahçesinin denize ulaştığı yerde, bazı çocuklar iskelede oynuyorlardı; evin içinde bir gramofon, uykulu bir şekilde şarkı çalıyordu. Rüzgâr, grubun yüzme alanındaki müziğin sesini ara sıra onlara getiriyordu.

“Gert.” Jenny aniden elini tuttu. “Annemle kısa bir süre kaldıktan sonra tekrar şehre döndüğümde, şehirden ayrılacağım.”

“Nerede?” Gert dirseğinin üzerinde doğruldu. “Nereye gitmeyi düşünüyorsun?”

“Berlin’e” Konuşurken sesinin titrediğini fark etti.

Gert yüzüne baktı; ikisi de konuşmadı.

Sonunda, “Gitmeye ne zaman karar verdin?” dedi.

“En başından beri niyetimin yeniden yurt dışına çıkmak olduğunu biliyorsun.”

“Biliyorum. Ne zamandır gitmekte kararlısın? Peki ne zaman bu kadar çabuk gitmeye karar verdin?”

“Tegnerby’de.”

“Keşke bana daha önce söyleseydin,” dedi Gram, alçak ve sakın sesi onu derinden etkiledi.

Jenny bir an sessiz kaldı.

“Yazmak istemedim Gert. Sana söylemeyi tercih ettim. Dün gelip beni görmen için yazdığımda söylemek istedim, ancak yapamadım.”

Yüzü morarmıştı.

“Anlıyorum. Tanrım, ne kadar da acı çekmiş olmalısın, çocuğum!” diye haykırdı.

“Evet, çoğunlukla senin iyiliğin için, Gert.”

“Senden beni affetmeni istemeyeceğim.”

“Seni affetmek mi? Aman Tanrım! Beni affedebilir misin? Bugünün geleceğini biliyordum.”

“Sanırım ikimiz de ettik.”

Kendini aniden yüzüstü yere doğru attı. Jenny eğildi ve elini boynuna koydu.

“Ah, sevgili Jenny, küçücüğüm, sana ne yaptım?”

“Sevgilim...”

“Küçük beyaz kuş, sana çirkin, kirli ellerimle benekli beyaz kanatlarına dokundum mu?”

“Gert.” İki elini de tuttu, aceleyle, “Beni dinle, iyi ve nazik olmaktan başka bir şey yapmadın. Yanlış bir şey yapan biri varsa o benim. Yorgundum, sen beni dinlendirdin, üşümüştüm, sen beni ısıttın. Dinlenmeye ve sıcaklığa ihtiyacım vardı; birinin beni sevdiğini hissetmem gerekiyordu. Seni kandırmak istemedim Gert, ancak anlamadın. Seni çok kötü bir aşkla farklı bir şekilde sevdiğimi görmeni sağlayamadım. Anlayamıyor musun?”

“Hayır Jenny, genç bir masum kızın, aşkının kalıcı olacağına inanmazsa kendini bir erkeğe verdiği inanamam.”

“Senden affetmeni istediğim şey bu, anlamadığını biliyordum, yine de bana verdiğin her şeyi kabul ettim. Bu gittikçe daha dayanılmaz hale geldi ve devam edemeyeceğimi anladım. Senden hoşlanmıyorum Gert, ancak sadece sana gerçek olan bir şeyler veremediğim için senden bir şey almaya devam edemem.”

“Bana dün söylemek istediğin bu muydu?” diye sordu Gert bir anlık duraksamadan sonra.

Jenny başıyla onayladı.

“Bunun yerine...”

Jenny kıpkırmızı oldu.

“Cesaretim yoktu. Geldiğin için çok mutluydum, özlem duyduğunu ve beklediğini gördüm.”

Hızla başını kaldırdı. “Bunu yapmamalıydın. Hayır, bana sadaka vermemeliydin.”

Yüzü başka tarafa bakıyordu; dün sıcak, havasız atölyesinde aceleyle tozunu alıp onu buluşmak için hazırlandığı acı saatlerini hatırladı, kalbi kederle ağrıyordu, ancak ona söylemek istemedi.

“Sen hayatıma girene kadar kendimi tam olarak tanıımıyordum. Bir an düşündüm, emin olmak istedim.”

“Sadaka.” Başını acı çekiyormuş gibi hareket ettirdi. “O zaman, her seferinde bana verdiğin şey sadakaydı.”

“Gert, her zaman senin sadaka diye kabul ettiğin şeyin bu olduğunu anlamıyor musun?”

“Hayır,” dedi aniden, tekrar yüzüstü yatarak. Bir süre sonra başını kaldırdı.

“Jenny, başka biri mi var?”

“Hayır,” diye yanıtladı, bu düşünceye kızarak.

“Dengin olan başka bir genç adam olsaydı, seni kınamazdım; bunu daha kolay anlayabilirim.”

“Fark edemiyor gibisin, başka birine ihtiyaç olduğunu sanmıyorum.”

“Belki de edemiyorum. Bana daha olası göründü ve Heggen’in Tegbeny’de olup Berlin’e gitmesi hakkında yazdıklarını hatırlayınca...”

Jenny son derece kızardı.

“Dün, böyle bir şey yaptığımı nasıl düşünürsün?”

Gert sessizdi. Sonra yorgun bir şekilde, “Seni tam olarak anlayamıyorum,” dedi.

Aniden kendini ona zarar verme arzusuyla yakaladı.

“Bir bakıma, üçüncü bir kişinin daha olduğunu söylemek yanlış olmaz.”

Anlamaya çalışırcasına ona baktı, sonra aniden kolunu kavradı:

“Jenny! Aman Tanrım! Ne demek istiyorsun?”

Sözlerinden arkasından hemen pişmanlık duydu ve aceleyle şöyle dedi.

“Evet, işim, sanatım.”

Gert Gram, önünde dizlerinin üstüne çökmüştü:

“Jenny, belirli bir şey var mı, bana doğruyu söyle, yalan söyleme, seninle ilgili bir sorun mu var?”

Bir an onun gözlerinin içine bakmaya çalıştı, sonra başını eğdi. Gert Gram yüzü kucağında öne doğru eğildi.

“Ah Tanrım, Ah Tanrım!”

“Gert, canım kendini toparla. Başkasıyla ilgili konuşmanla beni rahatsız ettin. Sana söylememeliydim. Sonrasına kadar sana haber vermek istemedim.”

“Bana söylemeyecek olsaydın seni asla affetmezdim,” dedi Gram. “Bunu bir süredir biliyor olmalısın. Nasıl olduğunu biliyor musun?..”

“Üç ay,” diye kısaca yanıtladı.

“Jenny.” Ellerini şaşkınlıkla yakaladı. “Şimdi benden ayrılmazsın, bu şekilde değil. Şimdi ayrılamayız.”

“Ah evet.” Umursar bir tavırla yüzünü okşadı. “Bu yaşanmasaydı, bir süre daha birlikte olabilirdik, ancak şimdi hayatımı buna göre düzenlemeli ve en iyisini yapmalıyım.”

Gert bir an sessiz kaldı.

“Beni dinle ufaklık. Geçen ay boşandım biliyorsun. İki yıl içinde özgür olacağım ve sonra sana kavuşup, ona ve sana adımı vereceğim. Senden hiçbir şey istemiyorum, hiçbir şey, sadece sana borçlu olduğum telafiyi verme hakkını talep ediyorum. Daha önce yapılamadığı için acı çekeceğimi Tanrı bilir. Başka hiçbir şey iddia etmeyeceğim, en azından bana, yaşlı bir adama bağlı olmayacaksın.”

“Gert, ondan ayrılmana sevindim, ancak sana gerçekten eşin olamadığım zaman seninle evlenmeyeceğimi bir kez daha söyleyeceğim. Yaş farkı yüzünden değil. Olmam gerektiği gibi hiçbir zaman tamamen senin olmadığımı hissetmeseydim, seninle seve seve, mutluluk içinde gençliğin boyunca eşin, yaşlılığın boyunca arkadaşın hatta bakıcın olarak kalırdım. Bir eş olmam gerektiği gibi olamayacağımı biliyorum ve sırf başkalarının söyleyebileceği şey yüzünden tutamayacağım bir söz veremem, dinî ya da sivil sözleşmeli fark etmez.”

“Böyle konuşmak delilik Jenny.”

“O noktada beni değiştiremezsin,” diye sessizce yanıtladı.

“Ne yapacaksın evlat? Şimdi gitmene izin veremem. Sana ne olacak? Sana yardım etmeme izin vermelisin.”

“Şşt! Görüyorsun, sakince karşılıyorum. Sanırım bunun içine bir kez girdiğinde, hayal ettiğin kadar kötü olmuyor. Neyse ki hâlâ biraz param var.”

“Jenny, sana kaba davranacak, yukarıdan bakacak insanları düşün.”

“Bunu kimse yapamaz. Utanç duyduğum tek bir şey var ve o da aşkını benim için boşa harcamana izin vermiş olmam.”

“Ne kadar da aptalca sözler! İnsanların ne kadar kalpsiz olabileceğini bilmiyorsun; sana kaba davranacaklar, hakaret edecekler ve seni incitecekler.”

“O kadar da umursamıyorum Gert.” Belli belirsiz gülümse-di. “Neyse ki ben bir sanatçıyım; insanlar ara sıra bizden küçük bir skandal bekliyorlar.”

Gert, kafasını salladı. Ona söylediği ve o kadar çok acı çek-tirdiği için çaresiz bir pişmanlıkla onu kolları arasına aldı.

“Sevgili arkadaşım, o kadar da üzülmemelisin. Benim üzül-mediyimi görüyorsun. Aksine bazen bundan oldukça mutlu oluyorum. Çocuğum, tatlı, küçük, benim çocuğum, olacağını düşündüğümde, buna neredeyse inanamıyorum. O kadar büyük bir mutluluk olacağını düşünüyorum ki, şu an onu zar zor kavrayabiliyorum. Sadece bana ait olan, sevmek, yaşamak ve uğruna çalışmak için küçük bir canlı. Bazen, o vakit geldiğinde, hayatımın ve işimin bir amacı olacağını düşünüyorum. Kendi-me çocuk için yeterince iyi bir isim yapabileceğimi düşünmü-yor musun? Bunun tek nedeni, her şeyi nasıl ayarlayacağımı henüz bilmediğim için biraz depresyonda olmam, ayrıca senin de çok üzülmem.

“Belki de fakir, donuk ve egoistim, ancak bir kadını, bu nedenle anne olma ihtimalinden mutlu olamıyorum.”

Gert ellerini öptü:

“Zavallı, cesur kızım! Senin böyle düşündüğünü görmek benim için daha kötü oluyor.”

Jenny hafifçe gülümsedi:

“Başka bir şekilde karşılasaydım daha kötü olmaz mıydı?”

V

On gün sonra Jenny, Copenhagen'a gitti. Annesi ve Bodil Berner, sabahın erken saatlerinde onu istasyonda karşıladılar.

"Sen şanslı birisin Jenny!" dedi Bodil, yumuşak kahverengi yüzünün her yerine gülümseyerek. Gözyaşları gözlerine gelene kadar esnedi.

"Evet, bazılarının şanslı olduğu muhakkak. Senin de şikayet edeceğin bir şey olduğunu sanmıyorum," dedi Jenny de gülümseyerek; ancak annesini öptüğünde birkaç kez gözyaşlarına boğulma noktasına geldi. Kompartıman penceresinin önünde durup ona bakarken, sanki annesini uzun zamandır gerçekten görmemiş gibiydi. Hafifçe eğimli, ince figürlü, neredeyse hiç grisi olmayan saçları ve kırıksıklıklarına rağmen yüzünün garip bir şekilde etkilenmemiş kız gibi ifadesine gözleri daldı. Yaşadığı her şeye rağmen hayat değil, sadece yıllar yüzünde çatlaklar açmıştı.

Annesi durumu bilseydi nasıl tepki verirdi? Hayır, ona söyleyecek ve karşılığını görecektir cesareti asla olmayacaktı. Bütün bu olanlar hakkında hiçbir şey bilmeyecekti. Uzaklaşmak imkânsız olsaydı, Jenny, hayatına son vermeyi tercih edebileceğini düşündü. Aşk değildi, korkaklıktı. Elbette bir ara ona söylemek zorunda kalacaktı, bunu daha sonra yurt dışından yapmak daha kolay olurdu.

Tren istasyondan kalkmaya başladığında Gert'in, mendil sallayan annesi ve kız kardeşinin arkasından yavaşça platformda

yürüdüğünü gördü. Gert, çok solgun görünen şapkasını çıkardı.

Eylül ayının ilk günüydü. Jenny pencerenin yanına oturdu. Güzel bir gündü, hava berrak, serin, gökyüzü koyu mavi, bulutlar ise bembeyazdı. Papatyanın çiçek açtığı zengin yeşil çayırarda, sabah çiyleri bol bir şekilde uzanıyordu. Ormanın kenarındaki huş ağaçları yaz sıcağından dolayı çoktan sararmıştı ve yaban mersini çalıları bakır rengindeydi. Üvez kümeleri koyu kırmızıydı; ağaçların daha zengin toprakta bulunduğu yerde yapraklar hâlâ koyu yeşildi. Renkler muhteşimdi.

Yamaçlarda eski gümüşü çiftlik evleri ya da kırmızı boyalı dış odalar ve yeşilliklerin arasında sarı veya yeşil meyveler bulunan çarpık eski elma ağaçları olan yeni parlak veya sarı evler vardı.

Jenny'nin gözleri zaman zaman yaşlarla doluyordu; geri döndüğünde, geri dönebilse...

Fiyort, fabrika duvarları ve bahçelerle çevrili eşcinsel renklerde küçük ahşap evler boyunca inşa edilmiş bir kasaba olan Moss yakınlarında göründü. Genellikle trenle geçerken resim çizmek için bir gün oraya gitmeyi düşünürdü.

Tren, Tegnerby'ye giden bir dal hattının kesildiği kavşağı geçti. Jenny pencereden tanıdık yerlere baktı; küçük köknar korusunun arkasındaki yol eve ve kiliseye gidiyordu. Sevgili küçük Cesca kiliseye gitmeyi çok severdi; kendini orada güvende ve korunmuş hissederci, doğaüstü bir güç duygusuyla karşılanırdı. Cesca, bir şeye inanıyordu, tam olarak ne olduğunu bilmiyordu, kendisi için bir tür Tanrı yaratmıştı.

Jenny, Cesca ve kocasının daha iyi anlaştıklarını düşünmekten memnun oldu. Onu tam olarak anlamadığını, yine de çok nazik, sevecen olduğunu, asla yanlış bir şey yapmayacağına ikna olduğunu yazmıştı. Zavallı küçük Cesca! Sonunda onunla ilgili

her şey yoluna girmeliydi. Dürüst ve iyi birisiydi ancak önemli ölçüde değildi. Annesinin gözyaşlarını görmesi gerekmeseydi, ona zarar vermeye dayanabilirdi, bu sadece göreceği şeyden korktuğu anlamına geliyordu.

Peki ya Gert? Onun düşüncesi üzerine kalbi çekildi. İçinde fiziksel bir hastalık hissi yükseldi, çaresizlik ve nefret öylesine derinleşmişti ki her şeye kayıtsız kalma noktasında olduğunu hissetti.

Christiania'daki o korkunç son günlerde Gert'leydi. Sonunda Jenny pes etmişti.

Gert, Copenhagen'a geliyordu ve gelip onu görebilmesi için kırsalda bir yerde kalacağına söz vermesi gerekiyordu. On-
dan tamamen kurtulabilecek miydi?

Sonunda belki çocuğu Gert'e bırakıp her şeyden kaçmak zorunda kalacaktı, çünkü ona, mutluluğu ve geriye kalanlar hakkında söylediği her şey yalandı. Bazen Tegneby'de gerçekten de böyle hissediyordu çünkü kendi çocuğu olduğunu anımsıyordu, onun değil. Eğer kendisi ile aşağılanması arasında bir bağlantı olacak olsaydı, bununla ilgili hiçbir şey yapmayacaktı. Bundan nefret ederdi, ayrılmasından önceki son günlerin anılarına çoktan nefret beslemeye başlamıştı. Kalbindeki hastalıklı gibi hıçkırığa hıçkırığa ağlama isteği kaybolmuştu; sanki bir daha ağlayamayacakmış gibi kuru, sert hissediyordu.

Bir hafta sonra Gert Gram geldi. Jenny, o kadar yıpranmış ve kayıtsızdı ki neredeyse iyi bir ruh hali içindeymiş gibi davranabilirdi, eğer kadının kaldığı otele taşınmasını önermiş olsaydı, bunu yapardı. Jenny'yi tiyatroya, restoranlarda akşam yemeklerine ve bir gün, hava güzel olduğu sırada Fredensborg'a geziye götürdü çünkü kendisinin iyi ve mutlu görünmesinin Gert'i memnun ettiğini fark etti. Jenny düşünmekten vazgeçmişti, bu bir fedakârlık değildi, aslında zihni yorulmuştu.

Jenny, bir kırsal köyde, dul bir öğretmenle bir oda tutmuştu. Gram ona eşlik etti ve aynı akşam Copenhagen'a döndü. Sonunda yalnızdı.

Odayı önceden görmediği halde tutmuştu. Birkaç yıl önce Copenhagen'da okurken, bir gün öğrencilerle birlikte kırsala gitmiş, bir handa öğle yemeği yemiş ve kayaların arasında yıkanmıştı, oranın güzel olduğunu hatırladı, bu yüzden malum Bayan Rasmussen duyurusuna cevaben, bebek bekleyen genç bayana ev vermeyi teklif etti. Jenny oraya gitmeye karar verdi.

Dul kadın, köyün dışında, toprağı sürülmüş boş tarlalar arasında tozlu ve sonsuzluğa giden ana yolun kenarında, ne yazık ki çirkin, tuğladan bir kulübede yaşıyordu, ancak Jenny her şeyden memnundu. Mavi duvar kâğıdı, duvardaki gravürler, yatakta, sallanan Amerikan sandalyenin sırtında, sandıkta, her yerde olan beyaz tığ işi *d'oyley*'lerin⁶⁴ bulunduğu, Bayan Rasmussen'in geldiği gün bir demet gül koyduğu yatak odasını sevdi.

İki küçük penceresinden evin önünden geçen ana yolu ve tozlara aldırış etmeden güllerin, sardunyaların ve fuşyaların büyüdüğü küçük ön bahçeyi görebiliyordu. Yolun diğer tarafında, tarlanın arkasında çıplak bir tepe vardı. Canlı renklere sahip sonbahar çiçeklerinin dikenli çalılar arasında büyüdüğü taş çitler, eğimi anız, yeşil-kahverengi çayır ve mavi-yeşil şalgam tarlasından oluşan karelere böldü; sınırlar boyunca rüzgârla savrulan filizli söğüt çalıları yetişmişti Akşam güneşi Jenny'nin penceresinden ayrıldığında, gökyüzü, tepelerin, söğütlerin zayıf dalları üzerinde kırmızı ve altın sarısı renklerde parlıyordu.

Odasının arkasında bulunan kırmızı tuğla zemine sahip zarif bir hizmetli odası mutfağı, dul kadının tavuklarının gıdaktığı ve güvercinlerin ötüştüğü arka bahçeye açılıyordu. Evin için-

64. D'oyley: Dantel desenli veya kâğıttan yapılmış dekoratif bir süs. (ç. n.)

den küçük bir geçit bulunuyordu; diğer tarafta, Bayan Rasmussen'in pencerelerinde saksıları, her yer tığ işi, duvarlarda dagerreyotip⁶⁵ fotoğrafları, siyah kâğıt kapaklarda dinî kitapları, ciltli kitapları ve birkaç roman içeren kitaplığı olan bir salonu vardı. Arkada, uyuduğu ve odadaki her şeyin temiz olması rağmen havasının her zaman belirsiz bir ağır kokusu olan küçük oda vardı. Geçidin diğer tarafındaki pansiyonda kalan kişi, Jenny ara sıra gözyaşları içinde bir gece geçirse de onu duyamıyordu.

Bayan Rasmussen genel olarak o kadar da kötü değildi. Uzun boylu, sıska, bir tür keçe terliklerle ses çıkaran, uzun sarı yüzünde daima endişeli bakışını muhafaza eden bir ata benziyordu, gri saçları geriye doğru taranmış, kulaklarının üzerinde şirin kanatlar oluşturmuyordu. Kadının odadan mı yoksa yemeklerden mi memnun olduğu konusunda endişeli bir soru dışında, neredeyse hiç konuşmadı. Jenny, iğne işi ile salonda oturmaya gittiğinde ikisi de tamamen sessizdi. Jenny, durumu hakkında konuşmadığı için özellikle kadına minnettardı. Bayan Rasmussen, Jenny resim gereçleriyle dışarı çıktığında yalnızca birkaç kez endişeyle ona aklının başında olup olmadığını sordu. İlk başta çok çalışmıştı, rüzgâr tarafından her an altüst olmakla tehdit edilen saha şövale ile taş çitin arkasında yer edinmişti.

Taş çitin aşağısında, güdük çavdar tarlası, mavimsi su havuzlarının etrafındaki bataklık fasulyesinin beyazlaştığı ve çimenlerin üzerinde kadifemsi siyah turba yığınlarının durduğu bir bataklığa doğru eğimliydi. Bataklığın ötesinde, zengin koyu yeşil bahçeler içinde yer alan, çayırda çevrili, güdüklü çavdar tarlaları ve su kenarına kadar şalgam toprağı ile çevrili tebeşir beyazı köylü kulübeleri vardı. Plaj, küçük koylar ve bölgelere bölünmüş, kum ve kısa kurumuş çimen beyazımsı sarı bir görünüme sahipti. Kuzeyde, tepesinde bir yel değirmeni bulunan funda-kahverengi bir tepe, koya doğru eğimliydi. Bulutlar ge-

65. Dagerreyotip: Eski bir tip fotoğraf tekniği. (ç. n.)

niş ve durağan gökyüzünde ilerlerken, ışık ve gölge dönüşümlü olarak manzaranın üzerinde uçuşuyordu.

Jenny yorulduğunda çitin altına uzandı, gökyüzüne ve koyun üzerinden uzaklara baktı; tek seferde uzun süre yapamıyordu ancak bu onu daha da heveslendiriyordu. Çitin yanında boyadığı iki küçük resim bitti ve sonuçtan memnundu; üçüncüsünü, sazdan çatılı alçak beyaz badanalı evlerin neredeyse pencereleri kapladığı, bahçelerde gül ve dalyaların çıktığı, kadifemsi yeşil bir hendek boyunca durduğu, kırmızı tuğlalı bir kilise üçgen şeklindeki kulesini papaz evinin bahçesinin yaprakları üzerinde uzattığı köyde çizdi. İnsanlar ona bakmaya geldiklerinde gerginleşti. Keten saçlı gençler, resim çizerken etrafında toplandılar. Resim bittiğinde şövale ile tekrar taş çite doğru yürüdü.

Ekim ayında yağmur bir veya iki hafta boyunca yağdı. Gökyüzü, acınacak haldeki söğütlerle tepenin üzerindeki bulutların arasında cılız, sarı bir ışık huzmesi salıvererek ara sıra biraz açıldı ve yoldaki su birikintileri, yağmur tarafından tekrar rahatsız edilmeden önce biraz parlıyordu.

Jenny, Bayan Rasmussen'in kitaplarını ödünç aldı, perdelelerini çevreleyen türden danteller örmeyi öğrendi, ancak ne okumak ne de örgü yapmak pek işe yaramadı. Bütün gün pencerenin yanındaki sallanan sandalyeye oturdu, güzel giyinmeyi bile umursamadı, sadece eski, solmuş kimonosunu giydi. Durumu giderek daha belirgin hale geldikçe acı çekiyordu.

Gert Gram, onu görmeye geldiğini söylemek için yazmıştı, iki gün sonra sabahın erken saatlerinde sağanak yağmur altında geldi. Bir hafta kaldı, köyden iki mil uzaktaki demir yolunun oteline yerleşti, tüm zamanını onunla geçirdi. Ayrıldığında, kısa süre sonra, muhtemelen altı hafta içinde, tekrar geleceğine söz verdi.

Jenny, lambası yakıp bütün gece uyanık bir şekilde uzadı. Bir daha dayanamayacağını biliyordu; çok kötüydü. Geldiği andan itibaren her şey dayanılmazdı. Onu ilk görüşündeki endişeli, şefkatli bakışı... Köy terzisinin diktiği yeni, lacivert, düz bir elbise giymişti. “Ne kadar da sevimlisin,” dedi ve onun bir Madonna gibi göründüğünü söyledi. Madonna, gerçekten mi! Kolunu dikkatlice beline dolamıştı, alnındaki ihtiyatlı öpücüğü, sanki utangaçlıktan ölebilirmiş gibi hissetmesine neden oldu. Jenny’nin sağlığı konusundaki endişesi ve yeterince egzersiz yapma konusundaki tavsiyeleriyle kendini endişelendiriyordu. Yağmur durduğunda bir gün Jenny’yi uzun bir yürüyüşe çıkardı ve destek için koluna asılması konusunda ısrar etti. Bir akşam gizlice, onun dikişlerine bebek kıyafeti dikiyor mu diye baktı. Gert, her şeyi çok kibarca kastetti ve tekrar geldiği zaman daha iyiye doğru bir değişim ümidi yoktu. Daha büyük olasılıkla terse doğru gidiyordu; Jenny, sadece daha fazla tahammül edemiyordu.

Bir gün ondan, diğer şeylerin yanı sıra, bir doktora görünmesi gerektiğini söylediği bir mektup aldı ve aynı gece Gunnar Heggen’e şubat ayında bir bebek beklediğini, doğmasına izin vereceğini, doğana kadar kalabileceği sessiz yerin adresini yazdı. Heggen buna cevap olarak şöyle yazdı.

Sevgili Jenny,

Birkaç gazeteye reklam verdim ve geldiğinde sana sonuçları göndereceğim, böylece kendin görebileceksin. Karar vermeden önce gidip bazı yerlere bakmamı istersen, bunu memnuniyetle yaparım, biliyorsun. Ben her şekilde emrindeyim. Ne zaman ayrılacağını, nasıl bir yol izleyeceğini bilmeme izin ver. Seninle buluşabilirim ya da başka şekilde yardım istersen söyleyebilirsin. Tabii bunun için üzgünüm, ancak sorunlarla yüzleşmek için nispeten iyi donanımlı olduğumu

biliyorum. Lütfen senin için yapabileceğim başka bir şey varsa yaz ve söyle. Biliyorsun, herhangi bir şekilde yardım etmekten çok memnun olurum. Eyalet sergisinde güzel bir resmin olduğunu duydum, seni tebrik ederim.

Samimi arkadaşından sevgilerle,

G. H.

Birkaç gün sonra bir yığın mektup geldi. Jenny yazılarının bir kısmını karıştırdı, korkunç bir gotik karalama ile basılmıştı, sonra Warnermünde civarındaki Bayan Schlessinger'e yazdı ve 15 Kasım'dan itibaren bir oda kiraladı. Bayan Rasmussen'e haber verdi ve kararını mektubuyla Gunnar'a anlattı.

Gram'ın köyden ayrıldığı akşam, ona şunları yazdı.

Sevgili arkadaşım,

Seni inciteceğimden korktuğum bir karar verdim, bana kızmamalısın. Yorgun ve cesaretsizim. Sen buradayken, sana yorucu ve nahoş davrandığımı biliyorum, bir daha bunun olmasını istemiyorum, bu yüzden her şey bitene kadar ve eski halime dönene kadar seni görmemeye karar verdim. Yarın buradan erken saatlerde ayrılıyorum, yurt dışına gideceğim. Şu anda sana adresimi vermiyorum, mektuplarını Bayan Ahlin, Varberg, İsveç aracılığıyla gönderebilirsin. Ben de sana, onun aracılığıyla yazacağım. Benim için endişelenme. Oldukça iyiyim ve her şey yolunda, ancak sana yalvarıyorum canım, benimle önerdiğimden başka bir şekilde iletişim kurmaya çalışma. Bana kızma çünkü bu anlaşmanın ikimiz için de iyi olduğuna inanıyorum, lütfen bana yardım etmek istiyorsan daha fazla endişelenme yeter.

Sevgilerimle,

Jenny Winge

Böylece bir dulun yanından diğerine ve başka bir küçük kır evine taşındı. Bu sefer beyaz badanalı pencere pervazları olan kırmızı bir kır evinde, çiçek tarhlarının etrafında monotonlaşmış patikalar ve deniz kabukları bulunan, yıldız çiçeklerinin, kasımpatıların siyah ve çürümüş olduğu bir bahçesi vardı. Yirmi ile otuz arası benzer ev, tren istasyonundan balıkçı limanına giden küçük bir caddede, dalgaların uzun taş iskeleyle çarptığı yerde konuşlanmıştı. Köyden biraz uzakta, sahilde, panjurları açık küçük bir otel duruyordu. Rüzgârda sallanan yalın, eğilmiş kavakların olduğu sonsuz yıllar, bitmeyen ovalar, bataklıklar ve arkada birkaç samanlık, önünde ise bahçe şeridi olan küçük tuğla çiftliklerinin önünden geçiyordu.

Jenny, elinden geldiği kadar yol boyunca yürüdü, bu kez değerli biblolar, renkli alçılı şatolar ve pirinç çerçeveli kır hanlarında neşeli olaylarla dolu olan küçük odasında oturmak için eve döndü. Islanmış olan ayakkabılarını bile değiştirecek gücü yoktu, ancak Bayan Schlessinger, ayakkabılarını, çoraplarını çıkardı, sürekli konuşuyordu, cesaretini sürdürmesi için onu teşvik etti, ona evdeki diğer tüm genç kadınları anlattı. Falanca kişinin nasıl evlendiğini ve şimdi iyi, mutlu olduğunu anlattı.

Bir ay kadar kaldığında, Bayan Schlessinger bir gün odasına heyecanlı ve ısıltılı bir şekilde geldi. Genç kadını görmeye bir beyefendi gelmişti. Jenny korkudan felç geçirdi, ancak sonunda neye benzediğini sormayı başardı. “Oldukça genç,” dedi Bayan Schlessinger, gizli bir gülümsemeyle, “çok hoş görünüyor.” Onun Gunnar olabileceğini fark etti, ayağa kalktı, aniden fikrini değiştirerek kendini battaniyeye sardı ve koltuğun en derinine oturdu.

Bayan Schlessinger, bir ziyaretçinin geldiğini haber verdiği için memnuniyetle ayrıldı. Gunnar’a odayı göstererek, kapıyı kapatmadan önce hızlı bir gülüş attı.

Gunnar, neredeyse canını acıtacak şekilde elini sıktı ve ısıltılı bir gülümsemeyle selamladı.

“Nasıl bir yere yerleştiğini görmek için gelsem iyi olur diye düşündüm. Burası dünyanın en sıkıcı yeri ancak yine de sağlıklı duruyor.” Konuşurken şapkasındaki suyu salladı.

“Biraz çay ve yiyecek bir şeyler ister misin?” diye sordu Jenny, kalkmak istiyormuş gibi bir hareket yaparak, yüzü kızardığından, “Zili çalmamın bir sakıncası var mı?” diye ekledi.

Heggen, konuştuğu süre boyunca müthiş bir iştahla yemeğini yedi. Berlin’den çok memnundu; bir işçi mahallesi olan Moabit’te yaşamıştı. “Burada büyük, yiğitçe bir şey var ve biri diğerini harekete geçiriyor,” diyerek, sosyal demokratlar ve ordu hakkında eşit bir coşkuyla konuştu. Balayında olan Norveçli bir mühendis ve yakın çevrede küçük bir ahlaksızlık görmek için can atan iki sevimli kızı olan Norveçli bir çiftle tanışmış, bazı büyük fabrikaları gezmiş ve gece hayatında vakit geçirmişti. National, Riche ve Amorsaale’de bulunmuşlar ve bayanlar her şeyden çok keyif almışlardı.

“Korkarım onları üzdüm, Bayan Paulsen’den bir akşam geç saatte benimle eve gelmesini istedim.”

“Bunu nasıl yaparsın Gunnar!”

“Ben pek ayık değildim, anlarsın ya; bu sadece bir şakaydı, biliyorsun. Şans eseri rıza göstermiş olsaydı, çok kötü bir durumda olacaktım. Böyle şeylerden zevk alan küçük bir kızla evlenmek zorunda kalmak, hayır, teşekkür ederim. Onun bu kadar erdemli bir şekilde üzgün olduğunu görmek çok eğlenceliydi. Gerçekten hiçbir tehlike yoktu, bu türden küçük kızlar, adil bir getiri elde etmeden hazinelerini vermezler.”

Gunnar aniden kızardı. Jenny’nin, ondan önce kendisinin konuşmasının kayıtsız olduğunu düşünmesi onu etkiledi, Jenny sadece güldü.

“Ne kadar da çılgınca şeyler yapıyorsun!”

Heggen konuşmaya devam ederken, doğal olmayan, acı verici bir utangaçlık onu yavaş yavaş terk etti. Bir veya iki kez, fark etmediğinde gözleri endişeyle onun yüzünü süzdü. Tanrım! Ne kadar ince ve çukur gözlüydü, ayrıca ağzı da çatıktı. Boynunun kasları belirgin ve boğazında birkaç çirkin çizgi vardı.

Yağmur durdu. Jenny onunla yürüyüşe çıkmaya razı oldu. Kesik kavakların bulunduğu ıssız yol boyunca deniz sisi içinde yürüdüler.

Gunnar rahatça, “Kolumu tut,” dedi. Jenny ağır ve yorgun hissederek kolunu tuttu.

“Burası senin için sıkıcı olmalı Jenny. Berlin’e gitsen daha iyi olmaz mıydı sence?”

Jenny başını salladı.

“Orada müzelerin ve başka şeylerin yanı sıra, bazen birlikte olacağın birileri olurdu. Zaten National’a gitmeyi umursamıyorsun. Biraz değişiklik olsun diye gelmek ister misin? Burada çok sıkılıyorsundur.”

“Ah, hayır Gunnar. Şimdi gidemem, anlarsın ya.”

Kısa bir aradan sonra Gunnar temkinli bir şekilde, “O uzun ve bol kemerli palto içinde oldukça hoş görünüyorsun,” dedi.

Jenny başını eğdi.

“Ah, ben bir aptalım,” dedi aniden. “Beni affet, seni rahatsız ediyorsam, bana söyle Jenny.”

“Ah, hayır, beni rahatsız etmiyorsun. Geldiğin için memnunum.”

“Bunun seçin için kötü olduğunun farkındayım, Jenny.” Sesi tamamen değişmişti. “Oldukça farkındayım, ancak burada tek başına dolaşarak durumu daha da kötüleştirdiğine eminim.

Bence başka bir yere gitmen gerekiyor. Buradan biraz daha fazla umut içeren bir yere.” Karanlık ovaya ve uzaktan kendini kaybeden kavaklara bakıyordu.

“Bayan Schlessinger çok nazık,” dedi Jenny kaçamak konuşarak.

“Ah evet, iyi ruhlu; eminim öyledir.” Gülümsedi, “Sanırım benim suçlu biri olduğumdan şüpheleniyor.”

“Muhtemelen,” dedi Jenny de gülümseyerek.

Sessizce yürüdüler. Bir süre sonra Gunnar sordu.

“Meseleleri nasıl halledeceksin? Gelecekle ilgili herhangi bir plan yaptın mı?”

“Henüz bilmiyorum. Sanırım çocuk hakkında demek istiyorsun. Bir süreliğine Bayan Schlessinger’e bırakabilirim; her konuda iyi bakacağını söyleyebilirim. Ya da onu evlat edinecek birini bulabilirim, biliyorsun, böyle çocuklar bazen evlat ediniliyor. Kendime Bayan Winge diyebilirim ve insanların ne düşündüğünü umursamıyorum.”

“Öyleyse, ilgili adamdan tamamen ayrılma kararı aldın, değil mi? Bana bu şekilde yazdın.”

“Ben,” dedi sertçe. Biraz aradan sonraysa, “Nişanlandığım adam değil,” diye ekledi.

“Tanrı’ya şükürler olsun!” diyerek haykırdı. Jenny o kadar rahatladı ki gülmekten kendini alamadı.

“Biliyorsun Jenny, onun neslini devam ettirmeye değmezdi, en azından senin adına. Geçenlerde gazetede doktora derecesini aldığını gördüm. Daha kötüsü de olabilirdi, korkuyordum...”

“Onun babası,” dedi aniden.

Heggen tam anlamıyla dondu. Jenny, umutsuzca ağlamaya başladı, başını omzuna koyup devam ederken kolunu ona doladı ve elini yanağına koydu.

O şekilde durarak her şeyi anlatmaya başladı. Bir kez Jenny'nin yüzüne baktı, soluk ve bitkindi; sonra tekrar ağlamaya başladı. Durduğunda başını kaldırdı ve ona baktı.

“Tanrım, Jenny. Acı çekmiş olmalısın. Bu acıyı kavrayamam bile.”

Sessizce köye geri döndüler.

“Benimle Berlin’e gel,” dedi aniden. “Seni burada yalnız başına ve kara kara düşünmeye terk edemem.”

“Düşünmekten neredeyse vazgeçtim,” dedi yorgun bir şekilde.

“Ah, bu çok korkunç!” Öyle bir şiddetle söyledi ki aniden durdu. “Her zaman en iyileriniz bu tür şeyler yaşıyor ve neler yaşayacağınız hakkında hiçbir fikrimiz yok. Korkunç bir durum!”

Heggen üç gün kaldı. Jenny nedenini açıklayamadı ancak ziyaretlerinden sonra kendini çok daha iyi hissetti. Dayanılmaz aşığılanma hissi kaybolmuştu, ruhunun hapsedilme durumuyla da daha sakin ve özgüvenle yüzleşebildi.

Bayan Schlessinger, Jenny'nin, beyefendinin kuzeni olduğunu açıklamasına rağmen kurnazca gülümsedi.

Jenny'ye kitaplarından bazılarını göndermeyi teklif etmişti. Noel'de çiçek ve çikolatanın yanı sıra bir kutu da geldi. Her hafta Jenny'ye önemsiz şeyler hakkında uzun uzun mektup yazdı, Norveç gazetelerinden kesitler ekliyordu. Ocak ayında doğum gününe geldi, iki gün kaldı, en son Norveç kitaplarından bazılarını geride bıraktı. Son ziyaretinden kısa bir süre sonra Jenny hastalandı. Kalan haftalarda keyifsiz, endişeli ve uykusuzdu. Düşünceleriyle daha önce hiç meşgul olmamış ya da bu konuda endişelenmemişti, ancak şimdi sürekli perişan hisse-

derek, yaşamak zorunda kaldığı ani bir korkuya kapılmıştı. Zamanı geldiğinde uykusuzluk ve kaygıyla oldukça yıpranmıştı.

Kötü bir durumdu. Warnemünde'den çağrılan doktor sonunda oğlunu elinde tuttuğunda, Jenny hayatta olduğundan çok, ölmüş gibiydi.

VI

Jenny'nin oğlu altı hafta yaşadı, "Tam olarak kırk dört bu-
çuk gün," dedi Jenny kendi kendine acı bir şekilde, gerçekten
mutlu hissettiği kısa zamanı tekrar tekrar düşünerek.

Ölümünden sonraki ilk günlerde ağlamadı, ölen bebeğini
bırakmadı ve boğazının derinliklerinde sızı hissederek oturdu,
okşamak için kollarına aldı.

"Sevgili küçük bebek, annesinin sevimli küçük bebeği, git-
memelisin, gitmene izin veremem. Seni çok sevdiğimi görmü-
yor musun?"

Bebek doğduğunda küçücük ve güçsüzdü, ancak hem Jen-
ny hem de Bayan Schlessinger onun gelişmekte olduğunu ve
iyi ilerleme kaydettiğini düşünmüştü. Sonra bir sabah hastalan-
dı, öğlene kadar her şey son bulmuştu.

Cenazeden sonra ağlamaya başladı, kendini durduramadı.
Haftalarca, gece gündüz durmaksızın ağladı. Jenny de hasta-
landı. Göğüslerinde iltihaplanma başladı ve Bayan Schlissenger
onu, ameliyat yapan bir doktora göndermek zorunda kaldı.
Ruhunun çaresizliği, bedeninin acılarıyla birlikte, ona pek çok
berbat ve sayıklamalarla dolu geceler yaşattı.

Bayan Schlessinger bitişik odada uyudu, ızdırap çığlıklarını
duyunca içeri koştu, yatağının yanına oturdu, onu rahatlat-
tı, ince, nemli ellerini kendi şişman elleriyle okşadı, onu tatlı bir
dille biraz öğütledi. Bu, Tanrı'nın isteğiymiş ve muhtemelen
hem çocuk hem de onun için çok daha iyiydi; hâlâ çok gençti.

Bayan Schlessinger, iki yaşındayken küçük Bertha ve on dört yaşındayken çok sevimli bir oğlan olan Wilhelm adlı iki çocuğunu kaybetmişti. Yine de evliyken doğmuşlardı, yaşlılığın desteği ve rahatlığı olmalıydı. Bu küçük, sadece çok genç, güzel olan Fräulein'in⁶⁶ ayaklarının etrafındaki bir zincir olurdu. Küçük melek çok sevimli ve güzeldi. Çok zor bir durumdu...

Bayan Schlessinger kocasını da kaybetmişti ve evinde kalan genç hanımların çoğunun bebeklerinin öldüğünü görmüştü; bazıları sevinmiş, bazıları da onlardan kurtulmak için bebeklerini hemen hemşireye vermişti. Elbette iyi bir şey değildi, ne yapabilirdi ki? Bazıları Jenny gibi ağladıkça ağlamıştı, ancak hepsi zamanla atlattılar ve daha sonra mutlu bir şekilde evlenip düzen oturttular. Fräulein'inki gibi bir çaresizliğe, henüz şahit olmamıştı.

Bayan Schlessinger içtenlikle, onun umutsuzluğunun büyük ölçüde kuzeninin önce Dresden'e sonra da İtalya'ya, bebek öldüğü sırada gitmesinden kaynaklandığından şüpheleniyordu. Erkeklerin, her zaman yaptıkları tam olarak buydu.

O çıldırtıcı, ızdıraplı gecelerin hatırası, sonradan Bayan Schlessinger'in yatağının yanındaki taburede oturması, lambadan gelen ışığın küçük, hoş gözlerinden yuvarlak kırmızı yanaklarına düşen gözyaşlarında kırılması, bir an bile susmayan ağzı, küçük gri saç örgüsü, sivri dantellerle süslenmiş beyaz geceliği ve altında, fistolü⁶⁷ gri, pembe çizgili pazen⁶⁸ kombini, pirinçten yapılmış çerçevelerde alçı madalyonların bulunduğu küçük odayla birleşti.

Heggen'e büyük sevincini yazmıştı, gelip bebeğe bir göz

66. Fräulein: Almanca konuşan, evli olmayan genç bir kadın için kullanılan bir unvan. (ç. n.)

67. Fisto: Kadın giysisi yapılabilen, dantele benzer süsleri olan bir tür kumaş. (ç. n.)

68. Pazen: Pamuktan, kalın, sık ve yumuşak dokunmuş bir tür basma. (ç. n.)

atmasına çok sevineceğini söyleyerek cevaplamıştı, ancak yolculuk uzun ve pahalıydı, ayrıca İtalya'ya gitmek üzereydi. Her ikisini de yakında İtalya'da karşılaşmayı umarak Jenny'ye ve küçük prense en iyi dileklerini ilettiler. Bebeğin ölümü sırasında Heggen Dresden'deydi. Jenny'ye uzun, sempatik bir mektup gönderdi.

Yazacak kadar iyileşir iyileşmez Gert'e birkaç satır göndererek adresini verdi, bebeğin büyük ve güzel olacağı bahara kadar onları görmemesini istedi. Artık onun sevimli olduğunu sadece annesi görebiliyordu. Ayağa kalktığına ona daha uzun bir mektup yazdı.

Bebeğin gömüldüğü gün, Gram'a kaybını birkaç kelimeyle anlattı, aynı akşam güneğe gitme niyetini bildirdi ve tekrar kendine gelene kadar ondan haber almayı beklememesini istedi. "Benim için endişelenme," diye yazdı. "Şimdi oldukça sakinim ancak elbette umutsuzca mutsuzum."

Mektubuna cevap olarak Gert:

Sevgili Jenny,

Son mektubun için teşekkür ederim. Görüyorum ki benimle olan ilişkilerinden dolayı kendini suçluyorsun; sevgili küçük kızım, seni suçlayacak hiçbir şey yok, bu yüzden kendini suçlamamalısın. Arkadaşına karşı nazik, tatlı ve sevgi dolu olmaktan başka bir şey olmadın. Beni sevdiğin kısa süre boyunca şefkatini, sevecenliğini, büyüleyici gençliğini, kısa mutluluğumuzda yaşadığımız anlayışlı bağlılığını unutmayacağım.

İkimiz de kısa olacağını bilmeliydik. Kesinlikle anlamalıydım, eğer düşünmüş olsaydın sen de anlayabilirdin, ancak birbirlerinden etkilenen iki kişi hiç düşünür mü? Bir gün beni sevmeyi bıraktığın ve mutlu hayatımın uzağındaki en büyük acıya neden olduğun için seni kınadığımı mı sanıyorsun? Bir gün beni sevmeyi bıraktığın ve

mutlu hayatımda uzaktaki en büyük acıya, iki kat daha fazla acı çektirdiğini, eşzamanlı olarak ilişkimizin yaşam boyunca katlanmak zorunda kalacağı sonuçlara sahip olacağını öğrendiğimde, seni kınadığımı mı samıyorsun?

Mektubundan da anlıyorum ki muhtemelen benim için sizden çok daha büyük bir umutsuzluk kaynağı olan bu sonuçlar, deneyimlediğin endişe, bedensel ızdırap ve yaşadığın her şeye rağmen, tüm hayatın boyunca her şeyden daha derin bir neşe, mutluluk getirmiştir. Anne olmanın neşesi sana huzur, memnuniyet, yaşama cesareti verir, bebeğin kollarındayken, senin pozisyonundaki genç bir kadının ait olduğu geleceğin getirebileceği ekonomik ve sosyal tüm zorlukları karşılayacak güce sahip olacağını düşünürsün. Bu, bana okumaktan daha fazla zevk veriyor. Hiç şüphe etmediğim ebedi bir adaletin var olduğuna dair taze bir kanıt. Kalbin sıcak, şefkatli ve sevgiye susamış olduğu için bir hata yapan senin için, bu kadar çok ızdıraplı zamanlara neden olan bu hata, sonunda aradığın her şeyi daha iyi, daha hassas ve daha saf bir şekilde getirecektir. Artık kalbin bebeğin için sevgi ile doldu, büyüdükçe annesini tanımaya, ona tutunmaya, yıllar geçtikçe daha güçlü, daha derin ve bilinçli bir sevgiyle sevgine karşılık vermeye başladıkça da artacaktır.

Sevgine bir zamanlar sahip olmuş olan bana göre, aramızdaki sevginin imkânsız ve doğal olmadığını bilmem gerekirken, bu aylar bana tarif edilemez acı, keder, boşluk getirdi. Seni, gençliğini, güzelliğini, aşkının mutluluğunu nasıl özlediğimi bilmiyorsun Jenny; hepsinin her anı, ısrarcı bir sorgulama ve pişmanlıkla hayata küstü. Bunu yapmasına nasıl izin verebilirim? Bunu nasıl kabul edebildim, onunla kendim için mutluluk olasılığına nasıl inanabilirim? İnandım, Jenny, kulağa çılgınca gelse de inandım çünkü seninleyken kalbimin gençleştiğini hissettim. Senden çok daha gençken kendi gençliğimi kaybettiğimi hatırla; gençliğimdeki çalışma mutluluğu ve sevginin mutluluğu hiç bana ait olmadı, hepsi benim hatamdı. Bu bir intikamdı! Seninle tamıştığımda ölü gençliğim hayata döndü; kal-

bimde senden daha yanlış hissetmedim. Hayatta hiçbir şey bir erkeğin kalbinin henüz gençken yaşlanmasından daha korkunç değildir.

Bebeğin biraz büyüdüğü bir gün gelip seni ve onu görmemi istediğini yazıyorsun. Ne saçma bir düşünce. Bizim bebeğimiz! Sürekli aklıma ne geliyor biliyor musun? İtalyan sunak resimlerindeki yaşlı Yusuf. Hatırlarsın ya her zaman arka planda ya da bir köşede, birbirini içine çeken ve onun varlığını fark etmeyen İlahi Çocuğu, genç, güzel annesini üzüntü ve şefkatle düşünüyor. Beni yanlış anlama sevgili Jenny; kucağında yatan küçük bebeğin da canı ve kamı olduğunu biliyorum, ancak seni bir anne olarak düşündüğümde, zavallı yaşlı Yusuf gibi kendimi soğukta hissetmekten alıkoyamıyorum.

İsmimin, eşim olarak görüleceğin sana ve bebeğe sağlayacağı korumayı kabul etmekte, Meryem'in Yusuf'un bakımına kendini teslim etmekte tereddüt etmesinden daha fazla tereddüt etmemelisin. Kendine ne kadar güveniyor olursan ol, bebeğin hakkı olan babasının ismini sakınmanı pek doğru bulmuyorum. Böyle bir evlilikte eskisi kadar özgür ve bağımsız kalacağımı, dilediğin zaman yasal olarak feshedebileceğini söylemeye gerek yok. Bunu düşünmen için yalvarıyorum. Yurt dışında törenle yapabiliriz ve birkaç ay sonra boşanmak için adımlar atılabilir, tabii eğer istediğin buysa. Norveç'e geri dönme hatta benimle aynı çatı altında yaşamana gerek yok.

Hakkımda söylenecek pek bir şey yok. Ülkenin bu bölgesinde, doğduğum ve on yaşıma kadar yaşadığım yerden çok da uzakta olmayan iki küçük odam var. Pencereden çocukluğumun geçtiği evin girişinde duran iki büyük kestane ağacının tepesini görebiliyorum. Eski günlerdeki gibi görünüyorlar. Burada akşamlar, uzun, hafif, ilkbahar gibi geçiyor, yalın kahverengi dalları, birkaç yalın yıldızın keskin, berrak havada parıldadığı soluk yeşil gökyüzünün önünde duruyor. Her akşam aynı tarafa bakan pencereimin önünde oturuyorum, hayal kuruyorum, tüm hayatımı hatıralarımla anımsıyorum. Jenny, canım, seninle benim aramda, seninkinden neredeyse iki kat

*daha uzun bir hayat olduğunu ve yarısından fazlasının sürekli aşı-
ğılanma, başarısızlık ve üzüntü içinde geçtiğini nasıl unutabilirim?*

*Beni öfke ve acı olmadan düşünmen, umduğumdan, beklediğim-
den daha fazlasıdır ve mektubunun her satırı arasındaki sevincini
okumak bana en büyük memnuniyeti verdi. Tanrı seni ve bebeği
kutsasın, yardım etsin, ikiniz için de dilediğim tüm mutluluğu ver-
sin.*

*En sevdiğim aşk seninki. Bir zamanlar benim olan sen, sevgili
Jenny. Sana adanmışım.*

Gert Gram

VII

Jenny, Bayan Schlessinger'le kalmaya devam etti; ucuzdu, kendisi hakkında nasıl bir karar vermesi gerektiğini bilmiyordu. Bahar gelmişti. Jenny akşamları iskelede yürüyordu. Güneşin hararetli altın rengi ve kırmızılığıyla çevrili ağır bulutlar, gökyüzünün uçsuz bucaksız açık kubbesini takip ediyor, huzursuz denize yansıyor. Koyu ve ıssız ova açık yeşile, kavaklar ve genç filizler kırmızımsı kahverengine döndü. Demir yolu hattı boyunca menekşeler, küçük beyaz, sarı çiçekler yüzlerce kez yükseliyordu, sonunda tüm ova lüks bir şekilde yeşildi, hendekler boyunca bir renk dünyası ortaya çıktı; kükürt renkli süsen ve büyük beyaz zambaklar bataklıktaki havuzlara yansıyor. Sonra bir gün, kıyıda gelen katran kokusuna karışan tatlı bir saman kokusu havaya nüfuz etti.

Otel açıldı, iskelenin yanındaki küçük evler yazlık ziyaretçilerle doldu; çocuklar beyaz kumsalda toplanmış, kumda yuvarlanıp suda kürek çekiyorlardı. Spreewald'ın ulusal kıyafetleri içindeki anneler ve dadılar çimlere oturmuş onlara bakıyorlardı. Banyo kulüpleri denize taşınmıştı ve genç kızlar suda çılgın atıp gülüyorlardı. İskelede demir atmış yelkenli yatlarla şehirden gelen turistler, akşamları otelde dans ediyorlardı ve çiftler, Jenny'nin baharın başlarında çimlerin arasına uzanıp dalgaların sesini, ağaç tepelerindeki rüzgârın hışırtısını dinlediği küçük fidanlıkta dolaşıyorlardı.

Siyah, beyaz elbisesiyle sahilde yürürken bir veya iki kadının ona ilgi ve şefkatle baktı. Köyde kalan yaz ziyaretçileri,

Norveçli genç bir kızın bebeği olduğunu ve ölümünün yasını tuttuğunu öğrenmişlerdi, bazıları bunu skandaldan daha dokunaklı bulmuştu.

Yaz pansiyonerlerinin hiç gitmediği kırdaki yürümeyi sık sık tercih etti. Arada bir oğlunun gömüldüğü mezarlığa kadar gitti. Hiçbir şekilde ilgilenmek istemediği mezara bakıp oturdu, bazen yolda topladığı birkaç kır çiçeğini üzerine koydu, ancak akli, gri toprağın küçük höyüğünü, sevgili küçücük oğluyla ilişkilendirmeyi reddetti.

Akşamları odasında hiç dokunmadığı iğne oyasıyla lambaya bakarak oturuyordu. Düşünceleri hep aynıydı; bebeğinin yaşadığı günleri hatırladı. Önce, yatağında iyileşirken hafif, huzurlu bir sevinç yaşamıştı, sonra otururken, Bayan Schlessinger ona banyo yaptırmayı, giydirmeyi ve onunla nasıl başa çıkacağını göstermişti. Birlikte Warnemünde'ye güzel kumaş, dantel, kurdele almaya gittiler, eve döndüklerinde kesip dikme, tasarlama ve işlemesini yaptı. Oğlu, sıradan giysiler yerine, Berlin'den sipariş ettiği konfeksiyon giysilerine sahip olacaktı. Ayrıca yeşil boyalı tenekeden yapılmış, üzerinde bir aslan ve kaplan resimler olan, palmye ağaçlarının arasında mavi bir denizin kenarında duran ve İmparatorluğun Afrika topraklarına doğru dumanı tüten Alman dretnotlarına⁶⁹ hayranlıkla bakan gülünç bir bahçe şıngısı almıştı. Bunu o kadar eğlenceli bulmuştu ki uzun bir süre sonra yeterince büyük olduğunda, bir erkek bebeğin oynaması için satın almıştı. İlk önce, şu anda sadece körü körüne aradığı annenin göğsünü bulmayı ve onları bir arada tuttuğunda ayıramadığı kendi küçük parmaklarını keşfetmeyi öğrenmeliydi. Yavaş yavaş annesini tanıyabilecekti, lambayı ve annesinin saatini gözlerinin önünde salladığı sırada onlara bakabilecekti. Bir bebeğin öğrenmesi gereken çok şey vardı.

69. Dretnot: Bir tür savaş gemisi. (ç. n.)

Tüm eşyaları hiç açmadığı bir çekmecede duruyordu. Her küçük parçanın neye benzediğini biliyordu, onları avuç içlerinde, yumuşak keten ve kabarık tüylü şeylerde, üzerine sarı düğün çiçeklerinin işlendiği cilasız, kendisini dışarı çıkarttığında giydiği, yeşil pazen ceketinde hissedebiliyordu.

Beyaz kumların üzerinde çocukların olduğu mavi ve kırmızı kumsal çizimine başlamıştı. Şefkatli kadınlardan bazıları resme bakmaya geldiler, onunla sohbet etmeye çalıştılar. “Ne kadar güzel!” Ancak eskizden memnun değildi, ne bitirmeyi ne de yenisini yapmayı umursamıyordu.

Sonra bir gün otel yine kapandı, deniz fırtınalıydı ve yaz bitmişti.

Gunnar İtalya’dan yazdı ve ona yanına gelmesini önerdi. Cesca ise İsveç’e gelmesini istedi ve hiçbir şeyden haberi olmayan annesi neden Almanya’da bu kadar uzun kaldığını anlayamadığını yazdı. Jenny bulunduğu yerden ayrılmayı düşünüyordu, kararını veremedi, ancak içinde hafif bir özlem yeşermeye başlamıştı.

Hiçbir şey yapamadan böyle devam etmekten rahatsız oldu. Bir gece kendini iskeleden denize atmaya gitse bile bir karar vermesi gerekiyordu.

Bir akşam çantasından Heggen’in kitaplarını çıkardı. Bunların arasında turistler için deriyle kaplı bir şiir olan *Fiori della Poesia Italiana*⁷⁰ da vardı. Tüm İtalyancasını unutup unutmadığını görmek için yaprakları çevirdi.

Kitap, Gunnar’ın el yazısının olduğu katlanmış bir kâğıt parçası ve Lorenzo di Medici’nin karnaval şarkısının bulunduğu kısımda kendi kendine düşüp açıldı.

70. *Fiori della Poesia Italiana*: İtalyanca bir şiir kitabı. “İtalyan Şiirin Çiçekleri.” (ç. n.)

“Sevgili anne, sana şimdi İtalya’ya sağ salim geldiğimi, oldukça rahat olduğumu söyleyebilirim ve bu...” sayfanın geri kalanı öğrenilmesi gereken kelimelerle doluydu. Fiillerin yanı sıra çekimleri de yazmıştı, melankolik, dramatik şiir boyunca kenar boşluğu sıkıca notlarla kaplıydı: *Quant’è bella giovenezza, che se fugge tuttavia*.⁷¹

En yaygın kelimeler bile yazılmıştı. Gunnar muhtemelen kitabı okumaya çalışmıştı, dili bilmediği zaman İtalya’ya geldi. İlk sayfada “G. Heggen, Firenze, 1903” yazıyordu, bu tarih onu tanımadan önceye aitti.

Birkaç satır okumaya başladı. Gunnar’ın çok hevesli olduğu Leopardi’nin “Ode to Italy”⁷² idi. Onu okudu. Kenar boşluğu, notlar mürekkep lekeleriyle doluydu.

Sanki ona tüm mektuplarından daha samimi bir mesaj göndermiş gibiydi. Diri ve sağlam, kararlı ve aktif bir şekilde onu çağırıyor, hayata dönmesini ve çalışmasını istiyordu. Ah, eğer cesaret toplayıp yeniden çalışmaya başlayabilseydi yapabilirdi! Yaşam ya da ölüm için kendi seçimini yapmayı denemek istedi; bir zamanlar kendini özgür ve güçlü hissettiği, işi dışında başka bir şey olmayan yere gitmek istiyordu. Birbirlerini incitmeyecek kadar yakın olmayan, ancak yan yana yaşayan, her biri kendi işine bakan ve sahip oldukları ortak noktaları paylaşan sadık arkadaşlarını, yeteneklerine olan inancı ve işlerinin neşesini özledi. Gururlu keskin hatları ve güneşten yanan renkleriyle dağların ülkesini yeniden görmek istiyordu.

Birkaç gün sonra galerileri ziyaret etmek için bir süre kaldığı Berlin’e gitti, akabinde yorgun ve hüzünlü hissederek Münih’e vardı.

71. *Quant’è bella giovenezza, che se fugge tuttavia*: “Yine de akıp giden gençlik ne kadar güzel.” (ç. n.)

72. *Ode to Italy*: İtalyanca bir şiir kitabı. “Ode’den İtalya’ya.” (ç. n.)

Alte Pinakothek'te, Rembrandt'ın "Kutsal Aile" tablosunun önüne oturdu. Ona bir ressamın bakış açısından bakmadı; o sadece, giysisi bütün göğsünden bir kenara çekilmiş, hâlâ kucağında uyuyan çocuğuna bakarak oturmuş, ayağını okşayarak elinde tutan genç köylü kadına baktı. Çirkin, küçük bir köylü çocuğuydu fakat mükemmel bir durumdaydı; derin uykudaydı ve yine de çok tatlıydı. Yusuf ona annesinin omzunun üzerinden bakıyordu, ancak o yaşlı bir Yusuf değildi, Meryem de ruhani, kutsal bir gelin değildi; güçlü, orta yaşlı bir işçi ve onun genç eşiydi, çocuk ise ikisinin de neşesi ve gururuydu.

Akşam Gert Gram'a sonsuza dek veda eden uzun, hüznünlü, hassas bir mektup yazdı.

Ertesi gün Floransa'ya bir bilet aldı; Trendeki uykusuz bir geceden sonra, gündüz vakti kendini pencerede otururken buldu. Fırtınalı sağanak ormanlarla kaplı dağ eteklerine boşaldı. Zamanla sağanak hafifledi ve kasabalar giderek daha fazla İtalyan karakteristiğine dönüştü; pas kahverengi veya altın sarısı fayanslar, evlere sundurmalar, kırmızımsı taş duvarlara karşı yeşil panjurlar, barok kilise cepheleri, nehirler üzerindeki taş köprüler,üzüm bağları kasabanın dışında ve tepelerinde gri kale kalıntıları. İstasyonlarda tüm işaretler Almanca ve İtalyanca yazılmıştı.

Gümrük idaresinde durup uykularından irkilen birinci ve ikinci sınıf yolculara baktı, bunu hesaba katmadan oldukça mutlu hissetti. Gümrük memuru, çok makul olduğunu için kendisine gülümsedi, o da gülümseyerek karşılık verdi; belli ki onu kadın yolcularından birinin hizmetçisi olarak düşündü.

Her iki taraftaki puslu gri, dağ sırtlarının yarıklarında mavimsi bir gölgesi vardı, zemin paslı kırmızı görünüyor, güneş beyaz, sıcak şekilde parlıyordu.

Floransa'da kasım ayının ilk günlerinde hava çok soğuktu.

Yorgun ve donmuş halde iki hafta şehirde kaldı, yüreği, etraf-taki tüm güzelliğe karşı duygusuzdu, melankolikliği ve cesareti onu eskisi gibi ısıtmadı.

Bir sabah Roma'ya gitti. Toscana boyunca zemin bembeyaz bir şekilde donmuştu; günün ortasında soğuk sis yükseldi ve güneş parladı, yine de hiç unutmadığı bir noktayı gördü: dağ-larla çevrili soluk mavi Trasimene Gölü. İstasyondan bir kasa-banın kuleleri ve tepeleri ile suya yansıtılan bir kara noktasıydı.

Roma'ya sağanak yağmur altında geldi. Gunnar onunla bu-luşmak için platformdaydı, ona hoş geldin derken ellerini sıktı. İstasyondan onun için tuttuğu kalacağı yere giderken sürekli konuşmaya ve gülmeye devam etti, yağmur gri gökyüzünden ve sokak kaldırımından faytona sırıyordu.

VIII

Heggen, mermer masanın dış tarafında oturmuş sohbete hiç katılmıyordu; arada sırada önünde viski ve sodayla köşeye sıkıştırılmış Jenny'ye bir bakış atıyordu. Jenny, dikkatini çekmeye çalışan Dr. Broager ve küçük Danimarkalı ressam Loulou Schulin'e en ufak bir ilgi göstermeden masanın karşısında İsveçli genç bir kadınla neşe içinde sohbet ediyordu.

Gunnar Heggen, sempozyumun sona ermesini isteyen, ciddi ve öfkeli olan tek kişiydi.

Dr. Broager siyah bıyığını, Jenny'nin eline yapıştırıyordu; Jenny elini çektiğinde çıplak kolunu öpmeye çalıştı. Kolunu Dr. Broager'in arkasına yerleştirmeyi başarmıştı, köşede o kadar sıkıştılar ki ondan uzaklaşmaya çalışmak faydasızdı. Gerçeği söylemek gerekirse, Jenny'nin direnci biraz düşüktü ve cesaretine gücenmeden güldü.

"Ah!" dedi Loulou omuzlarını silkerek. "Nasıl dayanabiliyorsun? İğrenç olduğunu düşünmüyor musun Jenny?"

"Evet, düşünüyorum, ancak onun tam olarak bir sineğe benzediğini görmüyor musun? Onu uzaklaştırmaya çalışmak işe yaramaz. Ah! Kes şunu doktor!"

"Ah!" dedi Loulou tekrar. "O adama nasıl katlanıyorsun?"

"Boş ver. Eve gittiğimde kendimi sabunla yıkayabilirim."

Loulou Schulin kollarını okşayarak Jenny'ye yaslandı. "Şimdi bu zavallı, güzel ellere bakacağım. Bak!" Masanın etrafındaki arkadaş grubundan bir tanesini beğendirmek için kaldırdı. "Hoş

değil mi?” ve şapkasındaki yeşil örtüsünü gevşeterek Jenny’nin kollarına ve ellerine sardı. Broager’e küçük bir dil çıkarma hareketiyle, “Bir cibinlik⁷³ görüyorsun,” dedi.

Jenny, kollarını ve ellerini yeşil örtüyle sararak bir anlığına oturdu, ardından ceketini ve eldivenlerini giydi.

Broager yarı kapalı gözlerle arkasına yaslandı, Bayan Schulin kadehini kaldırdı. “Sağlığınıza Bayan Heggen.”

Heggen duymuyormuş gibi davrandı, sözlerini tekrarladığında bardağı tuttu. “Pardon duymadım.” Ve bir yudum aldıktan sonra tekrar bakışlarını kaçırdı.

Arkadaş grubundan bir veya iki kişi gülümsedi. Heggen ve Bayan Winge, Babuino, Corso arasında bir yerde bir evin en üst katında yan yana kalıyorlardı; bu nedenle aralarındaki yakın ilişki bir sorun olarak görünüyordu. Bayan Schulin’e gelince, Norveçli bir yazarla evliydi, ancak bir yıl kadar sonra evliliğin mutluluğu onu ve çocuğunu terk etmiş, kızlık soyadıyla “Bayan” olarak dünyaya açılmış ve kendisine sanatçı demişti.

Mekân sahibi bir kez daha arkadaş grubunun yanına geldi ve acilen ayrılmalarını istedi; iki garson mekânın en ucundaki gazı söndürdü ve masanın yanında bekledi, bu yüzden yapacak bir şey kalmadı, ödeme yapıp mekânı terk ettiler.

Heggen, meydana çıktıklarında mekândan en geç ayrılanlardan biriydi. Ay ışığında Bayan Schulin’in Jenny’nin kolunu tuttuğunu gördü. İki de bir faytona doğru koşarken, diğerleri ıslanıyorlardı. Aynı yöne koştu ve Jenny’nin, “Via Paneperna’daki,” diye, tam da dolu olan faytona atlayıp birinin kucığına düştüğü sırada bağırışını duydu.

Bazı kadınlar dışarı çıkmak, diğerleri içeri girmek istediler, insanlar bir kapıdan diğerine atlamaya devam ederken, sürücü,

73. Cibinlik: Sivrisineklerden ve benzeri böceklerden korunmak için yatağın üzerine örtülen tül. (ç. n.)

koltuğunda hareketsizce oturdu ve at, başı taş köprüye doğru sarkarak uyudu.

Jenny şimdi yine sokaktaydı, ancak Bayan Schulin elini uzattı, bolca yer vardı.

“At için üzgünüm,” dedi Heggen kısaca, Jenny faytonda yeri olmayanların sonuncusu olan Heggen’in yanında faytonun arkasından yürümeye başladı.

“Artık bu insanlarla birlikte olmak, bunun için Paneperna’ya kadar yürümek istediğini söylemiyor musun?” dedi Heggen.

“Yolda boş bir faytonla karşılaşabiliriz.”

“Onlardan nasıl rahatsız olmuyorsun? Hepsi sarhoş,” diye ekledi Heggen.

Jenny baygın bir şekilde güldü.

“Sanırım ben de öyleyim.”

Heggen cevap vermedi. O durduğunda Piazza di Spagna’ya ulaştılar.

“O halde bizimle gelmiyorsun Gunnar?”

“Evet, devam etmekte kesinlikle ısrar ediyorsan, aksi takdirde hayır.”

“Benim için gelmene gerek yok. Eve gidebilirim, biliyorsun.”

“Eğer gidersen, ben de giderim. O insanlarla yalnız dolaşmana izin vermeyeceğim.”

Güldü, aynı gevşek kayıtsız kahkaha ile.

“Yarın bende oturmak için yorgun olacaksın.”

“Ah, oturmanın üstesinden gelebilirim.”

“Gelemezsin; her neyse bütün gece yürümek zorunda kalırsam düzgün çalışamayacağım.”

Jenny omuzlarını silkti, ancak Babuina yönünde, grubun gittiği yönün tersine yürümeye başladı.

İki polis yanlarından geçti; başka görülecek canlı bir varlık yoktu. Çeşme, beyaz ay ışığında yatmış, Strada di Spagna'nın önünde şarıldırıyordu, siyah ve gümüş ışıltılı daima yeşil olan çalılarla çevrelenmişti.

Birden Jenny sert ve küçümseyen bir sesle konuştu.

“Bunu nazikçe ifade ettiğini biliyorum Gunnar. Bana göz kulak olmaya çalışman iyi ama buna değmiyor.”

Gunnar sessizce yürüdü.

Bir süre sonra, “Hayır, kendi iraden olmayacaksa hayır,” dedi.

“Olmayacaksa,” diyerek onu taklit etti.

“Evet, ‘Olmayacaksa,’ dedim.”

Jenny'nin nefesi sanki cevap vermek istiyormuş gibi hızlı ve keskin şekilde geldi ancak kendi kendine engel oldu. Aniden içi tiksinti doldu, yarı sarhoş olduğunu biliyordu, bağırmaya, inlemeye ve açıklamaya başlayarak, belki de Gunnar'dan önce ağlayarak, bunu vurgulamadı. Dişlerini sıktı.

Kendi binalarının girişine geldiler. Heggen kapıyı açtı ve karanlıkta taş basamakların bitmek bilmeyen yükselişini aydınlatmak için bir kibrit çaktı. İki küçük odaları merdivenlerin sonundaki yarı sahanlıktaydı; kapılarının dışındaki küçük bir geçit, evin düz çatısına çıkan bir mermer merdivenle son buluyordu.

Kapısında onunla el sıkıştı ve kısık bir sesle şöyle dedi.

“İyi geceler Gunnar, bu gece için teşekkürler.”

“Teşekkür ederim. İyi uykular.”

“Sana da.”

Gunnar odasındaki pencereyi açtı. Ay, kapalı kepenkleri ve siyah demir balkonlarıyla karşıdaki koyu sarı bir duvarda parlıyordu. Arkasında, mavi mehtaplı gökyüzüne karşı keskin bir şekilde çizilmiş koyu yeşillik yığınlarıyla Pincio yükseldi.

Altında yosun kaplı eski çatılar vardı, evin karanlık gölgesinin bittiği yerde, daha aşağıda bir terasta kuruması için dışarı asılmış bir miktar yıkanmış çamaşır vardı. Bikkın ve üzgün bir şekilde pencere kenarına yaslanmıştı. Genel olarak çok titiz değildi. Jenny'yi böyle bir durumda görmek. Ah! Bu aşağı yukarı kendi hatasıydı; dönüşünün ilk aylarında, yaralı bir kuş gibi çok melankolikti, onu biraz neşelendirmek için partiye katılmaya ikna etmişti, elbette kendisinin ve onun sadece diğerlerini izleyerek kendilerini eğlendireceklerini düşünerek, bir an bile bunun onun üzerinde böyle bir etkisi olacağından şüphelenmemişti. Jenny'nin odasından ayrılıp çatıya çıktığını duydu. Bir an tereddüt ettikten sonra Jenny'yi takip etti.

Jenny, oluklu demirden yapılmış küçük yazlık evin arkasındaki tek sandalyede oturuyordu. Güvercinler yukarıdaki güvercinlikte uykulu şekilde ötüyordu.

“Neden yatağa girmedin? Burada üşüyeceksin.” Şalını yazlık evden alıp ona uzattı, duvarın tepesindeki saksıların arasına oturdu. Şehre ve ay ışığının aydınlattığı sisin içinde yüzüyormuş gibi görünen kilise kubbelerine sessizce bakıyorlardı. Uzaktaki tepelerin ana hatları tamamen görünmezdi.

Jenny sigara içiyordu. Gunnar da bir sigara yaktı.

“Görünüşe göre artık hiçbir şeye dayanamıyorum, içki konusunda yani, beni hemen etkiliyor,” dedi özür dilercesine.

Jenny'nin kendinde olduğunu anladı.

“Bence onu ve sigara içmeyi bir süreliğine tamamen bırakabilirsin, en azından çok uzun süre değil. Biliyorsun, kalbinden yakındın.”

Jenny cevap vermedi.

“Bu insanlar hakkında benimle aynı fikirde olduğunu biliyorum ve senin de yaptığın gibi onlarla ilişki kurmayı nasıl küçümseyeceğini düşünemiyorum.”

“Bazen bir uyuşturucu gerekiyor,” dedi sessizce. “Küçümsemeye gelince...” Beyaz yüzüne baktı; açık, kabarık saçları ay ışığında parlıyordu. “Bazen bunun bir önemi olmadığını düşünüyorum, ancak şimdi utanıyorum ve şu anda tamamen ayıgım, görüyorsun,” dedi gülümseyerek. “Hiçbir şey almamış olsam da her zaman ayık değilim, o anlarda her türlü eğlenceye hazır hissediyorum kendimi.”

“Bu tehlikeli Jenny,” dedi, bir anlık duraklamadan sonra. “Sanırım bu gece iğrençti, buna başka bir şey diyemem. Hayattan bir şey gördüm, neye yol açtığını biliyorum. Senin, Loulou gibi yaşayıp gözden düştüğünü görmek istemem.”

“Beni bu kadar kafana takma Gunnar. Bu şekilde bitmeyeceğim. Bundan gerçekten hoşlanmadım ve nerede duracağımı biliyorum.”

Jenny’ye bakarak oturdu.

“Diğer kadınlar da senin gibi düşünürler; bir kere aşağı süzölmeye başladıklarında, senin deyimimle nerede duracaklarını umursamazlar.” Gunnar duvardan inerek ona doğru gitti, elini tuttu.

“Ne demek istediğini anladım,” dedi sonunda.

“Jenny, artık duracaksın değil mi?”

Ayağa kalktı ve güldü.

“Şimdilik her neyse. Sanırım bu tür bir şeyle uzun süre tedavi oldum.” Elini sıkıca sıktı. “İyi geceler; sabah seninle otururum,” dedi merdivenlerden inerken.

“Pekâlâ, teşekkürler.”

Gunnar odasına gitmeden, bir süre çatıda sigara içti, biraz titredi ve düşündü.

IX

Jenny ertesi gün öğle yemeğinden sonra hava kararana kadar yanında oturdu; dinlenirken, arka planı boyamaya devam ederken ya da fırçalarını yıkarken bazı önemsiz sözcük alışverişinde bulundular.

“İşte,” dedi Gunnar, paleti bırakıp boya kutusunu toparlayarak. “Bugün için yeterli olur.”

Jenny resme bakmaya geldi.

“Siyah güzel değil mi?”

“Evet,” dedi. “Bence çok etkili.”

Saatine baktı.

“Neredeyse dışarı çıkıp bir şeyler yeme vakti, birlikte yemek yiyelim mi?”

“Olur. Üstüme bir şeyler alırken beni bekleyecek misin?”

Bir an sonra kapısını çaldığında hazırды, şapkasını takmak için camın önünde duruyordu.

Gunnar, Jenny arkasını döndüğünde ne kadar güzel göründüğünü düşündü. Dar, çelik grisi elbisesiyle ince, güzel, çok hanım hanımcık görünüyordu. İhtiyatlı, soğuk ve şıktı. Dün onun hakkında düşündükleri bugün oldukça imkânsız görünüyordu.

“Bu öğleden sonra resimlerini görmek için Bayan Schulin’e gideceğine söz vermedin mi?”

“Evet, ancak gitmeyeceğim.” Jenny kızardı. “Dürüst olmak

gerekirse, onunla buluşmayı umursamıyorum ve sanırım resimlerinde de pek bir şey yok.”

“Ben öyle düşünmüyorum. Dün gece onun sırtışmaları na katlandığını anlayamıyorum, şahsen ben bunun yerine her şeyi yapmayı, bir tabak solucan bile yemeyi bile tercih ederdim.”

Jenny gülümsedi ve ciddi bir şekilde şunları söyledi.

“Zavallı şey, hiç mutlu olmadığını söyleyebilirim.”

“Of! Hiç mutlu değil. Onunla 1905’te Paris’te tanıştım. Doğası gereği sapkın olduğunu düşünüyorum. Sadece aptal ve gösterişli. Hepsini içeriyordu. Erdemli olmak moda olsaydı, oturup çocuk çorapları örerdı ve ev kadınlarının en iyisi olurdu. Muhtemelen eğlence olarak gülleri çiğ damlasıyla boyardı. Prangalarından kurtulduktan sonra hayatı görmek istedi. Bir sanatçı olarak özgür, kendine olan saygısı için bir sevgili bulması gerektiğini düşündü. Ne yazık ki işler ters gittiğinde, kendisiyle eski modern olmayan bir şekilde evlenmesini isteyecek kadar eski kafalı, çocuğuna bakmasını ve eviyle ilgilenmesini isteyen bir serseriye seçti.”

“Onun kaçması, Paulsen’in hatası olabilir, asla bilemezsin.”

“Tabii ki onun hatasıydı. O eski kafalıydı, evinde mutluluk istiyordu, ona muhtemelen çok az sevgi verdi ve buna rağmen biraz da hırpaladı.”

Jenny, üzgün bir şekilde gülümsedi.

“Gunnar hayatın zorluklarının kolayca çözülebileceğine inandığını biliyorum.”

Heggen kolları arkada olacak şekilde bir sandalyeye ata binner gibi oturdu.

“Hayat hakkında hiçbir şey bilmediğimiz çok şey var ve bildiğimiz şeyleri yönetmek oldukça kolay. Hedeflerini ve hayal-

lerini buna göre oluşturmalı, beklenmeyeni yapabileceğın en iyi şekilde ele almalısın.”

Jenny kanepeye oturdu, başını ellerinin arasına koydu.

“Hayatımda, herhangi bir şeyle kendi kararımın veya çabalarımın amacı için bir temel oluşturabileceğımden emin olduğum bir durumun varlığını artık hissedemiyorum,” dedi sakın bir şekilde.

“Bunu kastettiğini sanmıyorum.”

Jenny sadece gülümsedi.

“Her zaman değıl,” dedi Gunnar.

“Sanırım her zaman aynı şeyi ifade eden kimse yok.”

“Evet, kişi ayık olduğunda olur daima. Dün gece, insan içmemiş olsa bile bazen ayık olmuyor dediğinde haklıydın.”

“şu anda... Bazen ayıkken... Ben...” Jenny yarıda kesti ve sessiz kaldı.

“Hayat hakkında ne düşündüğümü biliyorsun, her zaman aynı şeyi düşündüğünü biliyorum. Sana olan, genel olarak, kendi iradenin sonucudur. Kural olarak, kendi kaderinin yaratıcısı sensindir. Ara sıra üstesinden gelemeyeceğın durumlar vardır, ancak bunun sık sık olduğunu söylemek muazzam bir abartıdır.”

“Kaderimi istemediğimi Tanrı biliyor, Gunnar. Yine de yıllarca idare ettim, buna göre yaşadım.”

İkisi de bir an sessi kaldı.

“Bir gün,” dedi Jenny yavaşça, “Rotamı bir anda değıştirdim. En değıerli olduğunu düşündüğüm hayatı yaşamayı çok şiddetli ve zor buldum, çok yalnızdım, anlarsın ya. Genç olmayı, oyun oynamayı isteyerek yolu bir süre terk ettim. Böylece beni uzaklaştıran bir akıntıya girdim, bir an bile başıma gelebileceğini düşünmediğim bir şeye son verdim.”

Bir anlık sessizlikten sonra Heggen şöyle dedi.

“Rossetti’nin ressamlığından çok daha iyi bir şair olduğunu biliyorsun ve o der ki,

*“Dönüm noktası bu muydu? Ne aptal bir kuyu
Kimin el sallaması, ahlaksız, içki içmek için kambur durmadım
Ancak oturdu ve çakıl taşlarını fırlattı uçurumdan
Yollamıştım için sporda, görüntülenen gökyüzü harikulade.
(Ve kendi resmim, tanınmıştım fevkalade!)
Dönüm noktam bu muydu? Düşünmüştüm
Seyrimin istasyonları aranmayacak şekilde artmalı,
Sunak taşı veya sancak kalesi olduğu.*

*Ancak evladım! Yol kaçırıldı, geri dönmeliyim,
Ve bir sonraki bahara ulaştığımda, içki içmeye susamış
Hangisini bir kez boyadım, o zamandan beri olabilir kararmış.
Yine de ne ışık kalmasa ne de kuş şimdi şarkı söylese
Buraya döndüğümde, Tanrı’ya şükredeceğim aceleyle,
Aynı hedef hâlâ aynı yolda.”*

Jenny hiçbir şey söylemedi ve Gunnar tekrarladı. “Aynı hedef hâlâ aynı yolda.”

“Hedefe giden yolu tekrar bulmanın kolay olduğunu mu düşünüyorsun?” diye sordu Jenny.

“Hayır, ancak denememeli mi?” dedi neredeyse çocukça bir ifadeyle.

“Amacım neydi?” dedi ani bir şekilde Jenny. “Ne kadın ne de ressam olarak kendimden asla utanmamayı gerektirecek şekilde yaşamak istedim. Asla kendi kendime doğru düşünmediğim bir şeyi yapmam. Dürüst, sağlam, iyi olmayı ve asla vicdanımdan kimsenin üzüntü duymamasını istedim. Yanlışın doğrusu ney-

di? Aşkı, istediğim belirli bir adam olmadan arzulamıştım. Bunda tuhaf bir şey var mıydı ya da Helge geldiğinde arzuladığım kişi olduğuna inanmak istedim, onu o kadar çok istiyordum ki sonunda gerçekten böyle olduğuna mı inandım? Geri kalanı yöneten şeyin başlangıcı buydu. Gunnar, onları mutlu edebileceğime inandım ama yine de hepsine sadece zarar verdim.”

Jenny ayağa kalkmış, bir ileri bir geri yürüyordu.

“Bahsettiğin kuyunun, kendisini bulandırdığını bilen biri için bir daha saf ve net olacağına inanıyor musun? Şimdi teslim olmam daha kolay mı sence? Tüm kızların özlem duyduğu şeyi çektim ve şu anda da çekiyorum, ancak bir geçmişim olduğunu biliyorum, bu da benim tek umursadığım mutluluğu kabul etmemi imkânsız kılıyor. Saf, bozulmamış ve sağlam olmalı. Bu koşulların hiçbirini yerine getiremem, şimdi olmaz. Bu son iki yoldaki deneyimlerim, hayatımı uyandırmakla tatmin olmam gereken şeylerdi, geri kalanı için sadece imkânsızı özlemem gerekecek.”

“Jenny,” dedi Gunnar, “Eminim, bu anılar hayatını mahvedecekse veya onları ders olarak kabul edeceksen, bunların sana bağlı olduğunu söylemekte haklıyım, ne kadar zor olursa olsun yine de kendine koyduğun amacın senin için tek doğru amaç olduğuna inanıyorum.”

“İmkânsız olduğunu göremiyor musun? Çok derine battı; beni aşındırıcı bir asit gibi tüketti ve bir zamanlar en içte bulunan benliğimin parçalara ayrıldığını hissediyorum. Yine de istemiyorum, hiç istemiyorum. Bazen tüm düşünceleri aynı anda, gerçekte ne olduğunu bilmeden durdurmaya meyilliyim. Ölmek ya da deli, berbat bir hayat yaşamak, ikisi de şimdiki sefaletten daha büyük bir sefalet içinde boğulmaktır. Çamura o kadar derin ve kötü girdim ki sonundan hiçbir şey olmayacak. Ya da...” Vahşi, boğuk bir sesle sessizce konuştu. “Kendimi bir

trenin altına atmak; son anımda, hemen şimdi, tüm vücudum, sinirlerim, kalbim ve başım, kana bulanmış tek bir yığın...”

“Jenny,” diye ağladı, yüzü bembeyaz bir şekilde. “Böyle konuştuğunu duymaya dayanamıyorum!”

“Ben histeriğim,” dedi yatıştırıcı bir şekilde. Tuvallerinin durduğu köşeye gitti ve onları adete duvara fırlattı, resim ters-yüz oldu.

“Böyle şeyler yapmaya devam etmek yaşamaya değer mi? Tuval üzerine yağlı boya mı bulaşılıyor? Artık bunun bir boya karmaşasından başka bir şey olmadığını kendin görebilirsin. Yine de ilk aylarda nasıl bir köle gibi çalıştığımı gördün. Ah Tanrım! Artık resim bile çizemiyorum.”

Heggen resimlere baktı. Yeniden dayanmak için sağlam bir zemini olduğunu hissetti.

“Şu domuzca şey hakkında senin samimi fikrini gerçekten almak isterim,” dedi kışkırtıcı bir şekilde.

“Pek iyi olmadıklarını itiraf etmeliyim.” Elleri pantolon ceplerinde onlara bakıyordu. “Ancak bu hepimizin başına geliyor, demek istediğim, hiçbir şey üretemeyeceğin belirli zamanlar vardır ve bunun sadece bir süreliğine olduğunu bilmelisin. Hiç bu kadar mutsuz olsa bile birinin yeteneğini kaybedebileceğini düşünmüyorum. Uzun zamandır resim çizmeyi bıraktın, ayrıca; tekrar ustalaşmak için onu yeniden geliştirmen gerekecek. Örneğin, canlı çalışmasını ele alalım, eminim canlı bir model çizmeyeli üç yıl geçmiştir. Kimse azarlanmadan bu şeyleri ihmal etmez. Kendi deneyimlerimden biliyorum.”

Bir rafa yöneldi ve Jenny’nin eskiz defterlerini aradı.

“Paris’te ne kadar geliştiğini hatırlamalısın, sana göstereyim.”

“Hayır, hayır, o değil,” dedi Jenny elini uzatarak.

Heggen elinde kitapla durup hayretle baktı. Yüzünü başka tarafa çevirdi.

“Ona bakmana aldırmıyorum, bir gün bebeğimi çizmeye çalıştım.”

Heggen yaprakları yavaşça çevirdi. Jenny yine kanepede oturuyordu. Heggen bir an uyuyan bebeğin kalem eskizlerine baktı, sonra kitabı dikkatlice bir kenara bıraktı.

“Küçük oğlunu kaybetmen çok üzücü,” dedi nazikçe.

“Evet. Yaşasaydı, geri kalan her şeyin bir önemi olmazdı. İrade hakkında konuşuyorsun, ancak kişinin iradesi çocuğunu hayatta tutamadığında bunun ne anlamı var? Şimdi hayatımda bir şey yapmaya çalışmak umurumda değil çünkü iyi olduğum ve önemseydiğim tek şey küçük oğlumun annesi olmaktı. Ah, onu sevebilirdim! Sanırım kalbimde bir egoistim çünkü ne zaman diğerlerini sevmeye çalışsam, kendi benliğim aramızda bir duvar gibi yükseliyordu. Çocuk yalnızca bana aitti. Bana bağışlansaydı çalışabilirdim. Çok çalışabilirdim.

“Çok fazla plan yapmıştım. Buraya gelirken hepsi aklıma geri geldi. Yaz aylarında onunla Bavaria’da yaşamaya karar vermiştim çünkü deniz havasının onun için fazla kuvvetli olacağından korkuyorum. Ben resim çizerken, o bebek arabasında, elma ağaçlarının altında yatacaktı. Bebekle rüyalarımda bulunmadığım dünyada gidebileceğim bir yer yok. Tüm dünyada düşünmediğim iyi ya güzel hiçbir şey yok, ona sahipken öğrenmesi ve görmesi gerekiyor. Benim de ona ait olmayan bir şeyim yok. Onu sahip olduğum kırmızı battaniyeye sarardım. Beni Warnemünde’de çizerken boyadığın siyah elbiseyi, tekrar yataktan kalktığımda onu emzirmem kolay olsun diye kestirdim.

“Çalışamıyorum çünkü onunla çok doluyum, ona duyduğum özlem beni felç ediyor. Gece kollarımdaki yastığı kucak-

lıyor. oğlum için ağlıyorum. Onu arıyor ve yalnız kaldığımda onunla konuşuyorum. Her yaşta resmini çizebilmek için onu boyamalıyım. Şimdi bir yaşındaydı, dişleri olacaktı, bir şeyleri tutabilir, ayağa kalkabilir, belki biraz yürüyebilirdi. Her ay, her gün onu düşünüyorum, nasıl büyüyebilir ve nasıl olurdu? Kolunda *bambino*'su olan bir kadın veya sokaktaki çocukları gördüğümde, her zaman onu ve o yaşlarda nasıl görüneceğini düşünüyorum.”

Jenny bir süreliğine konuşmayı kesti.

Heggen nazikçe, “Böyle hissettiğini bilmiyordum, Jenny,” dedi. “Tabii ki senin için üzücüydü, bunu çok iyi anladım, ancak genel olarak onun alınmasının daha iyi olduğunu düşündüm. Bu kadar üzüldüğünü bilseydim, seni görmeye gelirdim.”

Jenny cevap vermedi, aynı şekilde devam etti.

“O öldü, çok küçük, küçüktü. Benim açımdan, onu hissetmeye ve anlamaya başlamadan önce kin beslemek bencillikti. Sadece acıktığında, ışığa baktığında ya da altının değişmesini istediğinde ağlayabilirdi; o beni tanımıyordu bile, herhalde öyleydi. Muhtemelen küçük kafasında bazı belirsiz anlar aklında uyanmaya başlamıştı, bir düşün, annesi olduğumu hiç bilemedi.”

“Bir adı bile yoktu zavallı sevgilim, sadece annesinin bebeği ve onu hatırlatacak hiçbir şey yok, kumaşlar dışında.”

Jenny, sanki bebeğini kalbinde tutuyormuş gibi kaldırdığı kollarını masaya boş ve cansız bir şekilde bırakıverdi.

“Ona ilk dokunduğumdaki izlenimimi o kadar net bir şekilde hatırlıyorum ki, tenini tenimde hissettim. O kadar yumuşak ve nemliydi ki... Hava, henüz ona zar zor nüfuz etmişti, görüyorsun. İnsanlar yeni doğmuş bir bebeği hissetmenin hoş olmadığını düşünüyorlar, belki de kendi canından, kanından olmadığı zaman böyle oluyor. Gözleri, özel bir renkte değildi, sadece karanlıktı, ancak sanırım gri-mavi olurdu. Bir be-

beğin gözleri o kadar tuhaftır ki neredeyse gizemlidir. Minik başı beslenirken ve küçük burnunu bana doğru bastırırken çok güzeldi. Nabzın attığını hissediyor, ince, tüylü saçlarını görebiliyordum; doğduğunda saçları gür ve karaydı.

“Ah, onun küçük vücudu! Başka hiçbir şeyi düşünemiyorum. Ellerimde yattığını hissedebiliyorum. Oldukça yuvarlak ve şişmandı, her parçası çok güzeldi. Benim tatlı küçük oğlum!

“Ancak öldü! İleride ne yaşanacağına o kadar odaklanmıştım ki ona sahip olduğumda, onu öptüğümde, ona baktığımda, haftalarca başka bir şey yapmadığımda, şimdi bana öyle geliyor ki bazı şeylere yeteri kadar dikkat etmedim.

“Gittiğinde, ona ait hasretten başka bir şey kalmamıştı. Ne hissettiğimi anlayamazsın. Tüm vücudum bununla ağrıyordu. Hastalandım, ateş ve acı sanki özlemim oldu. Onu kollarımda, ellerimin arasında ve yanağımda özledim. Hayatının son haftasında bir veya iki kez parmağımı eliyle kavradı. Bir keresinde saçlarımı bir şekilde tutmuştu, ah, tatlı, küçük eller...”

Jenny şiddetle hıçkırarak masanın üzerine secde etti, bütün vücudu titriyordu.

Gunnar ayağa kalktı, tereddüt ederek ayakta duruyordu, boğazından duygu yükseliyordu. Sonra ona doğru gitti ve başının üzerine eğilerek, utangaç, nazik bir öpücükle saçına hafifçe dokundu.

Bir süre boyunca aynı pozisyonda ağlamaya devam etti. Sonunda ayağa kalktı ve yüzünü yıkamak için lavaboya gitti.

“Ah, onu ne kadar da özlüyorum,” diye tekrarladı.

Söyleyecek bir şey bulamadı, “Jenny, eğer bu kadar hissettiğini bilseydim...” diye mırıldandı

Jenny olduğu yere geri döndü, ellerini omuzlarına koyarak şöyle dedi.

“Gunnar, bir süre önce söylediklerime aldırış etmemelisin. Bazen tam olarak kendimde olamıyorum, ancak şunu anlamlısın, çocuk uğruna ya da başka bir nedenden ötürü, kedimi tamamen yok olmuş bir hayata atmayacağım. Kalbimde gerçekten hayatım için elimden gelenin en iyisini yapmak istiyorum, bunu biliyorsun. Başlanışta sonuç kötü olsa bile tekrar denemek, çalışmak istiyorum. Her zaman, kişinin umursadığından daha uzun yaşamasına gerek olmadığını bilmenin rahatlığına sahibim.”

Jenny yine şapkasını taktı ve gözyaşları için lekeli bir peçe buldu.

“Hadi gidip bir şeyler yiyelim, açlıktan ölmüş olmalısın, çok geç oldu.”

Gunnar Heggen’in yüzünde kızarmamış bir tek yer bile kalmadı. Şimdi farkına vardırtmıştı, çok acıkmıştı, böyle bir anda bunu kabul ettiği için kendinden utanıyordu. Islak, sıcak yanaklarındaki gözyaşlarını sildi ve şapkasını masadan aldı.

X

Sözsüz bir anlaşmayla, genellikle yemeklerini yedikleri ve her zaman birkaç taşralının bulunduğu restoranı geçtiler ve alaca karanlıkta Tiber'e doğru yollarına devam ettiler, köprüyü, eski Borgo Karargâhı'nın içinden geçtiler. Piazza San Pietro'nun bir köşesinde, Vatikan'a gittikten sonra yemek yedikleri küçük bir *trattoria* vardı ve oraya gittiler.

Sessizce yemek yediler. Jenny yemeğini bitirdiğinde bir sigara yaktı, bordosunu yudumlarken oturdu ve kokulu mandalina kabuğunu parmaklarıyla ovuşturdu. Heggen önüne bakarak sigara içti. Orada neredeyse yalnızlardı.

“Geçen gün Cesca'dan aldığım mektubu okumak ister misin?” diye sordu aniden Jenny.

“Evet, ondan sana bir mektup olduğunu gördüm. Stockholm'den değil mi?”

“Evet, oradalar ve kış buraya geçirecekler.” Jenny mektubu çantadan çıkarıp uzattı.

Sevgili, tatlı Jenny'm benim,

Daha önce son mektubuna cevap veremediğim için bana kızmamalısın. Her gün yazmak istedim, ancak hiçbir şey yazamadım. Roma'ya dönmene, çalışmana ve Gunnar'la birlikte olmana sevindim.

Stockholm'e geri döndük, eski bir yerde yaşıyoruz. Hava soğduğunda kır evinde kalmak oldukça imkânsızdı; o kadar cereyanlıydı ki sadece mutfakta ısınabiliyorduk. Ödemeye gücümüz yetse

satın alabilirdik. Çok pahalıya mal olurdu; ona çok şey yapılması gerekiyordu. Çardağın Lennart için bir atölye haline getirilmesi gerekiyordu, soba ve daha birçok şey lazımdı, onu önümüzdeki yaz için kiraladık. Bu konuda çok mutluyum çünkü dünyada buradan daha çok sevebileceğim bir yer yok. Batı kıyısından daha güzel bir şey hayal edemezsin; oldukça kasvetli, fakir, fırtına yemiş, yarıklarında cılız ağaçlıklar olan gri uçurumlar, orman kulübesi, zavallı küçük evler, deniz ve harika gökyüzü... Orada bazı resimler çizdim ve insanlar iyi olduklarını söylüyor. Lennart ve ben bundan çok keyif aldık. Artık hep arkadaşız, iyi olduğumu düşündüğünde beni öpüyor, bana 'küçük deniz kızı' ve her türlü güzel isimle sesleniyor, sanırım zamanla Lennart'a çok daha düşkün olacağım. Tekrar şehre döndük ve Paris'e yolcuğumuz bu seferle bitmeyecek, ancak pek umursamıyorum. Bunu sana yazmak neredeyse acımasız görünüyor çünkü benden çok daha iyisin ve küçük oğlunu kaybetmen çok üzücü. Bu kadar mutlu olmayı, dilediğimden çok şeye sahip olmayı gerçekten hak ettiğimi sanmıyorum, ancak bir bebeğim olacak, sadece beş ay kaldı. İlk başta inanamıyordum, şimdi yeterince kesin. Onu olabildiğince uzun süre Lennart'tan saklamaya çalıştım, görüyorsun, Lennart'ı iki kez aldattığım için kendimden çok utanıyor, yanılmaktan korkuyordum. Bundan şüphelenmeye başladığında önce reddettim, daha sonra itiraf etmek zorunda kaldım. Küçük bir oğlum olması gerektiğini kavrayamıyorum. Lennart başka bir küçük Cesca'ya sahip olmanın fazlasıyla iyi olacağını söylüyor, sanırım bunu sadece beni önceden teselli etmek için söylüyor, eminim kalbinde bir erkek çocuk istiyor. Bununla birlikte, eğer bir kızsas, ona da aynı derecede düşkün oluruz, bir çocuğumuz olduktan sonra birkaç tane daha olabilir.

Nerede olduğumuzu umursamadığım için çok mutluyum ve Paris'i arzulamıyorum. Süslü Bayan L., bebek yurt dışı yolculuğunu mahvettiği için kızgın olup olmadığını sordu bana. Bunun, dünyanın en yakışıklı iki çocuğunun annesinden geldiğini anlaya-

biliyor musun? Ancak yanımızda oldukları zamanlar dışında en ufak bir dikkat çekmiyorlar ve Lennart, onları istersek seve seve bize verebileceğini söyledi. Eğer gücüm yetseydi onları isterdim, böylece bebek geldiğinde oynayacak iki sevgili ağabeyi olurdu. Onlara küçük kuzenlerini göstermek çok eğlenceli olacak, bana teyze diyorlar, görüyorsun. Bence bu güzel bir şey. Mektuba burada son vermeliyim. Benim de çok memnun olduğumu biliyor musun? Lennart şimdi beni kıskanamaz değil mi? Bir daha öyle olacağını düşünmüyorum çünkü ondan başka kimseye gerçekten düşkün olmadığımı gayet iyi biliyor.

Bunun hakkında sana bu kadar çok şey yazmam ve bu kadar mutlu olmamın kaba olduğunu düşünüyor musun? Şansımdan dolayı bana kin beslemediğini biliyorum.

Beni tüm arkadaşlarıma, her şeyden önce Gunnar'a, karşı kibar hatırla. İstersen ona yazdıklarımı anlatabilirsin. Size iyi dileklerimi sunuyorum. Gelecek yaz ziyarete gelin.

Samimi ve sadık küçük arkadaşınızdan çok sevgiler,

CESCA

Not: Bir şey eklemem gerekiyor, eğer kızsı adı Jenny olacak. Lennart'ın ne dediği umurumda değil. Bu arada sana selamlarımı iletiyor."

Gunnar mektubu Jenny'ye verdi. O ise mektubu cebine koydu.

"Çok memnunum," dedi nazikçe. "Mutlu olan bazı insanların olduğuna sevindim. Bu duygu, başka bir nedeni olmasa bile eski halimden kalan bir şey."

Şehre geri dönmek yerine, kilise yönüne doğru yürüyerek Piazza'yı geçtiler.

Gölgeler ay ışığında meydana kömür siyahı renginde düştü.

Oyun salonlarından birinde beyaz ışık ve gece karası karanlığı hayalet gibi oynuyordu. Diğerleri ise tam bir belirsizlik içinde bir sıra heykelin üzerinde yatıyordu. Kilisenin cephesi gölgedeydi ancak kubbe çepeçevre su gibi parlıyordu. İki çeşme, beyaz fiskiyelerini ıslıl ıslıl ve köpürerek ay mavisi gökyüzüne doğru gönderdi. Havada dönen su, porfir raflarına sığıyor, sonra tekrar havzaya geri dönüyordu.

Gunnar ve Jenny, geçidin gölgesinde kiliseye doğru yavaşça yürüdüler.

“Jenny,” dedi aniden, tamamen havalı, sıradan bir sesle tonuyla. “Benimle evlenir misin?”

Jenny, “Hayır,” diye cevapladı bir duraklamanın ardından benzer bir tonla.

“Bunu gerçekten soruyorum.”

“Evet, ancak kesinlikle istemediğimi anlamalısın.”

“Neden istemediğini anlamıyorum. Seni doğru anladıysam, şu anda hayatına çok fazla değer vermiyorsun ve ara sıra intihar düşüncesiyle doluyorsun. Her halükârda kendini bu kadar teselli edilemez hissettiğine göre, neden benimle evlenmiyorsun? Sanırım bunu deneyebilirsin.”

Jenny başını salladı. “Teşekkür ederim Gunnar ama bence bu arkadaşlığımızı çok fazla yorar.” Ciddiyetle konuştu. “İlk olarak, bunu kabul edemeyeceğimi anlamalısın ve ikincisi, seni son dayanak olarak kabul etmem, beni kurtarmak için ikna etmene değmez.”

“Bu arkadaşlık değil.” Biraz tereddüt etti. “Gerçek şu ki senden hoşlanıyorum. Bu seni kurtarmak değil, tabii ki sana yardım etmek için her şeyi yaparım. Şimdi anladığım kadarıyla sana bir şey olursa ne yapmam gerektiğini bilmiyorum. Bunu düşünmeye cesaret edemiyorum. Dünyada senin için seve seve yapmayacağım hiçbir şey yok çünkü sen benim için çok değerlisin.”

“Ah, Gunnar, yapma!” Durdu ve ona neredeyse korkuyla baktı.

“Bana âşık olmadığımı çok iyi biliyorum, ancak bu benimle evlenmeni engellemiyor. Her şeyden bıktığını ve uğruna yaşayacak hiçbir şeyin olmadığını söylüyorsun, öyleyse neden denemiyorsun?” Sesi daha ciddileşti ve haykırmaya başladı. “Çünkü bir gün senin de bana düşkün olacağını biliyorum! Sana ne kadar düşkün olduğumu görünce ona çözüm bulamayacaksın.”

“Sana hep düşkün olduğumu biliyorsun,” dedi Jenny aniden. “Bu uzun vadede tatmin olacağın bir duygu değil. Bu, güçlü ve tam bir bağlılık verebileceğimden daha fazlası.”

“Hiç de değil. Hepimiz bunu verebiliriz. Küçük aşk işleri konusunda hiçbir zaman bir şey deneyimlememiş olduğuma ikna olmamış mıydım? Aslında, başka hiçbir şeyin var olduğuna inanmadım.” Gunnar’ın sesi kısıldı. “Sen sevdiğim ilk kadınsın.”

Jenny hareketsiz ve sessiz kaldı.

“Bu kelimeyi daha önce hiçbir kadına söylemedim. Onlara bir tür saygı duydum ancak daha önce hiçbir kadını sevmedim. Onlarda her zaman var olan şeye hep âşıktım: Cesca’nın ağzının köşeleri, örneğin gülümsediğindeki bilinçsiz nazı. Her zaman hayalime hâkim olan ve onlar hakkında deneyimlemek istediğim maceralar yaratmam için bana ilham veren bir şeyler vardı. Bir kadına âşık oldum çünkü onu ilk gördüğümde, güllerin en koyusu gibi kıvrımları neredeyse siyah olan, güzel, kırmızı ipek bir elbise giymişti. Hep o elbiseyle onu düşünmüştüm. Seninle o sırada Viterbo’daydık. Çok tatlı, çok nazik ve çok çekingen-din. Bizimle mutlu olmayı istermiş gibi gülmeye çalıştığında fakat buna cesaret edemediğinde gözlerinde bir parıltı vardı. O anda senin neşe ve gülümseme fikrine âşıktım.

“Şimdiye kadar başka bir insanı hiç sevmedim.”

Gunnar, ay ışığında yükselen su fıskiyesine bakarak yüzünü

ondan uzaklaştırdı, içindeki taze his de yükseldi, dudaklarında coşkuyla patlayan yeni sözler kendisine ilham verdi.

“Seni çok fazla seviyorum Jenny, geri kalan hiçbir şeyin anlamı yok. Karşılığında beni sevmediğine üzülmiyorum çünkü bir gün seveceğini biliyorum. Sevgimin sana onu geri getirecek kadar güçlü olduğunu hissediyorum. Bekleyecek vaktim var; benim mutluluğum seni sevmek olacak.

“Üzerine çığnarmekten ve kendini trenin altına atmaktan bahsettiğinde, bana bir şey oldu. Ne olduğunu açıklayamam. Sadece böyle şeyler söylerken seni dinleyemeyeceğimi biliyordum. Bunun olmasına asla izin vermeyeceğimi biliyordum. Kendi hayatım için değil. Bebekten bahsettiğinde, bu kadar yoğun acı çektiğini, senin için hiçbir şey yapamayacağımı düşünmek beni son derece üzdü. Ben de üzıldüm çünkü beni sevmeni istedim. Söylediğin her şey ruhumda yankılandı, ebedi sevgi, acı özlem, sana olan aşkımın tam da bu olduğunu anladım. Biz *trattoria*’dayken ve buradan çıkarken, benim için ne kadar önemli olduğunu, seni nasıl sevdiğimi giderek daha net bir şekilde anladım. Bana öyle geliyor ki her zaman da böyle oldu. Senin hakkında bildiğim ve hatırladığım tek şey bunun bir parçası. Buraya geldiğinden beri neden bu kadar depresyonda olduğumu anlıyorum. Nasıl acı çektiğini gördüğüm içindi. İlk haftalarda çok sessiz ve üzgündün, sonra o da dağınıklık nöbetleri geldi. Warnemünde yolunca omzumda ağladığın o günü hatırlıyorum, senle alakalı her şey sana olan aşkımın bir parçasıydı.

“Tanıdığın diğer erkeklerle, bebeğinin babasıyla neler yaşadığını biliyorum. Onlarla düşündüğün her şey hakkında sürekli konuştun, hissettiğini anlamalarını sağlamaya çalışsan bile, aklını anlayamadıkları için sözlerine yanıt gelmedi. Biliyorum, bugün bana anlattığın her şeyi ve bana o gün Warnemünde’de söylediklerini kimseye söylemezdin. Sadece bana söyledin çünkü seni anlayabiliyorum, öyle değil mi?”

Jenny şaşkın bir onayla başını eğdi. Bu doğrudu.

“Seni tek anlayanın ben olduğumu biliyorum. Tam olarak ne olduğunu biliyorum, seni olduğun gibi seviyorum. Zihnin lekeler ve kanayan yaralarla dolu olsaydı, sen temiz ve sağlıklı olana kadar onları sever ve öperdim. Aşkımın, senin her zaman olmak istediğin kişi olduğunu görmekten ve mutlu hissetmenden başka bir amacı yok. Eğer çok aptalca bir şey yaptıysan, sadece hasta olduğunu veya bazı garip etkilerin zihnini zehirlediğini düşünürdüm. Beni aldatsaydın ya da seni yolda sarhoş yatarken bulsaydım, yine de benim sevgili Jenny’m olurdun.

“Benim olmayacak mısın, kendini bana bırakmayacak mısın? Kollarıma gelip seni sarmama ve seni mutlu bir bütün haline getirmeme izin vermeyecek misin? Şimdi tam olarak nasıl başlayacağını bilmiyorum, ancak sevgim bana öğretecek, her sabah hüznün azalacak, her gün bir önceki günden biraz daha parlak ve sıcak uyanacaksın. Viterbo ya da istediğin bir yere gidelim. Kendini bana bırak, sana hasta bir çocukmuşsun gibi bakayım. Tekrar iyi olduğun zaman beni sevmeyi ve ikimizin birbirimize ait olmadan yaşayamayacağını göreceksin.

“Sen hastasın; kendine bakamazsın. Gözlerini kapat, ellerini ver, sen seveceğim, seni iyi hale getireceğim, yapabileceğimi biliyorum.”

Jenny bir sütuna yaslanmıştı. Beyaz suratını ona çevirdi, üzgün bir şekilde gülümsedi.

“Böyle büyük bir hata yapıp Tanrı’ya karşı günah işleyeceğimi nasıl hayal edebiliyorsun?”

“Beni sevmediğin için mi böyle diyorsun? Ancak sana bunun önemi olmadığını söylüyorum çünkü biliyorum ki sevgime, bir süre ona bürünmüş olarak yaşadığında, ölüme kadar karşılığını vereceksin.”

Gunner, yüzünü öpücüklerle doldurup kollarıyla sarınca Jenny direnmeden fısıldadı.

“Yapma Gunnar, lütfen.”

İsteksizce onu serbest bıraktı.

“Neden yapmayayım?”

“Çünkü bu sensin. Hiç umursamadığım başka biri olup olmadığına aldırmamalı mıydım bilmiyorum.”

Gunnar elini tuttu ve ay ışığında yürüdüler.

“Anlıyorum. Küçük bebeğin doğduğunda, tüm bu amaçsız yıllardan sonra hayatının bir hedefi olduğunu düşündün çünkü onu seviyordun ve ona ihtiyacın vardı. O öldüğünde her şeye kayıtsız kaldın ve kendini dünyada gereksiz gördün.”

Jenny başıyla onayladı.

“Değer verdiğim insanlar eğer sıkıntıdaysa onlar adına üzgün hissediyorum, her şey yolundaysa seviniyorum. Ben onların üzüntülerine ya da sevinçlerine kendimi katamıyorum, bu her zaman böyleydi, mutsuz olmamın, özlemle dolu olmamın nedenlerinden biri de hayatımın, kimseyi mutlu etmeden geçmesiydi. Tek dileğim ve özlemim bir başkasını mutlu etmektir. Bunun hayattaki en büyük lütuf olduğuna her zaman inandım. Çalışmanın sevincinden bahsettin, bana hiç yeterli gelmedi, çok bencilce, ayrıca çalışmanın en büyük neşesi ve memnuniyeti yalnızca sensin, bu başka kimseyle paylaşılamaz. Mutluluğunu başkalarıyla paylaşamazsan, mümkün olan en büyük neşeyi kaybedersin. Gençken ve tamamen güçlü hissettiğinde, belki bazen bencil olabilirsin. Hedefime bir adım daha yaklaştığımda kendim de hissettim, ancak kural olarak, para harcamaktan başka herhangi bir amaç için servet biriktirenler yalnızca anormal varlıklardır. Bir kadının hayatı, başka birinin neşesi değilse benim için faydasızdır, ben asla sadece üzüntüye neden olmadım. Verebildiğim küçük mutluluk, sadece başka birinin de verebileceği

şeydi; beni sadece olmamı istedikleri bir şey olarak hayal ettikleri için sevdiler, gerçek kişiliğim için değil.

“Bebeğimin ölümünden sonra dünyada gerçekten teselli edilemez bir kedere neden olabileceğim birilerinin ve vazgeçilmez olduğum hiç kimsenin olmamasının ne kadar şanslı bir şey olduğunu anlamaya başladım.

“Şimdi bana bunlardan bahsediyorsun. Sen her zaman, en azından benim, karışık hayatıma sürüklemek istediğim tek kişi oldun; sana her zaman bir şekilde tanıdığım herkesten daha fazla düşkün oldum. Arkadaşlığımızdan çok keyif aldım çünkü aşk ve aşkın getirdiği şeylerin asla aramıza giremeyeceğini düşündüm. Bunun için fazla iyi olduğunu düşündüm. Ah, asla değişmemesini diliyorum.”

“Bana göre hiçbir zaman farklı olmadı,” dedi Gunnar nazikçe. “Seni seviyorum ve bana ihtiyacın var. Seni tekrar mutlu edebileceğimi biliyorum ve bunu yaptığımda ise sen beni mutlu edeceksin.”

Jenny başını salladı.

“Kendime en ufak bir inancım kalmış olsaydı, farklı olurdu. Hayatımın sonuna geldiğimi bu kadar hevesle hissetmeseydim, seni dinleyebilirdim. Beni sevdiğini söylüyorsun, ancak bende sevdiğini sandığın şeyin yok edildiğini biliyorum; o öldü. Aynı eski hikâye; daha önce sahip olduğum ya da edindiğim, hayalini kurduğun bir niteliğe âşıksın. Bir gün beni gerçekten olduğum gibi göreceksin ve ben de seni mutsuz edeceğim.”

“Kaderim ne olursa, buna asla mutsuzluk olarak bakmam. Farkında olmayabilirsin, şu anda bulunduğun durumda, deliliğe kapılman için küçük bir dokunuşa ihtiyaç duyduğunu biliyorum. Seni seviyorum ve seni buna götüren her yolu görebiliyorum. Keşke denerken izlendiğini hissetsen, seni kollarımda taşısam, çünkü seni her şeye rağmen seviyorum.”

Karanlık geçitte kapılarının yanında dururken ellerini tuttu. “Jenny, yalnız olmaksana bu gece seninle kalmamı istemiyor musun?”

Gunnar’a meraklı bir gülümsemeyle baktı.

“Ah, Jenny!” Kafasını salladı. “Sana yine gelebilirim. Kızarmısın yoksa üzölür müsün?”

“Senin iyiliğın için üzölmem gerektiğini düşünüyorum. Hayır, gelme Gunnar. Benimkini de aynı şekilde başkasına verebileceğimi biliyorken, senin sevgini kabul etmeyeceğim.”

Yarı öfkeli, yarı hüzünlü bir şekilde biraz güldü.

“O zaman bunu yapmalıyım. Bir kez benim olsaydın, asla bir başkasına ait olmazdın, seni bu konuda çok iyi tanıyorum, ancak yapmamamı istersen, beklerim,” diye ekledi aynı meraklı küçük kahkahayla.

XI

Bütün gün hava kötüydü, gökyüzünde soğuk, soluk bulutlar vardı; akşama doğru gökyüzünün batısında ince pirinç sarısı çizgiler belirdi. Jenny öğleden sonra Monte Celio'ya çizim yapmak için gelmişti, pek bir şey çizemedi. San Gregorio'nun dışındaki büyük merdivenlerde kayıtsız bir şekilde oturmuş, büyük ağaçların filizlenmeye başladığı yere ve çimlerde ısıldayan papatyalara bakıyordu. Palatine'nin güney tarafının aşağısındaki caddeden geri döndü. Kalıntılar, dağın tepesindeki manastırın palmiyelerine karşı donuk gri renkte görünüyordu; yaprak dökmeyen çalılar, kireçli tozla pudralanmış yamaçta asılıydı.

Bazı ürpertici kartpostal satıcıları, Colosseum, Palatine ve Forum kalıntılarının bulunduğu Piazza'daki Constantin kemerinin dışında aylak aylak dolaştılar. Çok az turist vardı; bir çift sıksa yaşlı kadın, İtalyan, mozaik seyyar satıcısı ile berbat bir pazarlık içindeydi.

Üç yaşlarında küçük bir çocuk, Jenny'nin paltosuna asılıp ona küçük bir tutam hercai menekşe uzattı. Zarif, siyah gözlü, uzun saçlıydı ve sivri şapka, kadife ceket, beyaz yün çorapların üzerine sandaletlerle ulusal bir köstüm giymişti. Henüz belirgin bir şekilde konuşamıyordu, ancak bir *soldo* istemenin üstesinden gelebilirdi.

Jenny ona bozuk para verdi, çocuk anında annesi yanına geldi, Jenny'ye teşekkür edip parayı aldı. O da kirli, kareli bluzunun üzerine kırmızı kadife bir korse bağlayarak ve kare

şeklinde katlanmış bir peçeteyi saçının üstüne iğneleyerek elbisesine ulusal bir hava katmaya çalışmıştı. Kollarında bir bebek taşıyordu. Jenny'nin sorusuna yanıt olarak, üç haftalık olduğunu söyledi. Evet, zavallı bebek hastaydı.

Bebek, Jenny'nin kendi oğlunun doğduğu zamandan daha büyük değildi. Derisi kırmızı, yaralı ve soyuluyordu, boğazı mukusla tıkanmış gibi nefes nefese kalıyordu, gözleri öfkeli, yarı kapalı göz kapaklarının altında yorgun görünüyordu.

Ah, evet, her gün tedavi için hastaneye götürdüğünü, ancak bebeğin öleceğini söylediklerinden bahsetti annesi. Bu en iyi şeydi, kadın çirkin ve dişsiz olmanın yanı sıra çok yorgun ve üzgün görünüyordu.

Jenny gözyaşlarını gözlerini doldurduğunu hissetti. Zavallı küçük yaratık, ölmesi kesinlikle çok daha iyi olacaktı. Elini sevecen bir şekilde küçük çirkin yüzün üzerinden geçirdi. Kadına biraz para vermişti ve bir adam aniden yanından geçtiğinde gitmek üzereydi. Şapkasını çıkardı ve bir an durdu, Jenny selamını kabul etmediğinden yürümeye devam etti. O, Helge Gram'dı.

Karşılık vermeyi düşünemeyecek kadar şaşırılmıştı. Hercai menekşe ile küçük çocuğa doğru eğildi, ellerini tutup yaklaştı ve onunla konuştu, tüm vücudunun sebepsiz titremesine engel olmaya çalıştı.

Başını bir kere gittiği yöne çevirdi, onu Colosseum'un etrafındaki Piazza'dan sokağa çıkan merdivenlerde dikilip kendisine baktığını gördü.

Aynı pozisyonda kaldı, çocukla ve kadınla konuştu. Tekrar yukarı baktığında gitmişti ancak gri paltosunun ve şapkasının bir köşede kaybolduğunu gördükten sonra uzun süre bekledi.

Sonra her köşe dönüşünde onunla karşılaşmaktan korkarak, neredeyse ara sokaklarda ve geçitlerde koşarak eve gitti.

Pincio'nun diğer tarafına kadar gitti, daha önce hiç bulun-

madığı bir *trattoria*'da yemek yedi. Sonra dinlendikten ve biraz şaraptan içtikten sonra kendini daha iyi hissetmeye başladı.

Helge ile karşılaşır, onunla konuşmak zorunda kalırsa çok acı verici olurdu; ondan kaçmayı tercih ederdi, eğer bu gerçekleşirse, o kadar da korkulacak bir şey yoktu. Aralarındaki her şey bitmişti; ayrılmalarından sonra olanlar Helge'yi hiç ilgilendirmiyordu ve onu hiçbir şey için yargılamaya hakkı yoktu. Hakkında ne biliyorsa ve ne söylerse söylesin, hepsini kendi kendine söylemişti çünkü ne yaptığını ondan daha iyi kimse bilmiyordu. Sadece kendisine cevap vermesi gerekiyordu; başka hiçbir şey bu çile ile kıyaslanamazdı.

Herhangi birinden korkması gerekiyor mu? Kimse ona, kendisine yaptığı kadar büyük bir yanlış yapamazdı.

Kötü bir gündü, ayık hissetmediği o günlerden biriydi. Ancak şu an daha iyi hissediyordu.

Aynı aptalca, çaresiz korku tekrar var olmadan önce sokağa çıkmıştı ve farkına varmadan, sıkıca kenetlenmiş elleriyle kendi kendine mırıldanarak sanki kırbaçlanmış gibi koştu.

Bir kez eldivenini çıkarmıştı çünkü çok sıcaktı ve çocuğun başını okşadıktan sonra aniden eldivenin üzerinde ıslak bir nokta fark ettiğini hatırladı. Tiksinti içinde eldiveni salladı.

Eve vardığında, geçitte bir an tereddüt ederek durdu, sonra Gunnar'ın kapısını çaldı, içerde değildi. Çatıya bakmak için gitti; orada da kimse yoktu.

Odasına girdi, lambayı yaktı, kollarını kavuşturarak aleve baktı. Bir süre sonra ayağa kalktı, huzursuz bir şekilde, sadece eskisi gibi tekrar oturmak için etrafta yürümeye başladı. Merdivenlerdeki her sesi sessizce dinledi. Ah, keşke Gunnar gelse!

Helge gelmeseydi! Ancak nasıl gelebilirdi ki? Nerede yaşadığını bilmiyordu, bilen birine sormuş olabilirdi. Ah, Gunnar, gel artık Gunnar!

Doğruca Gunnar'a gider, kendini onun kollarına atardı.

Helge Gram'ın açık kahverengi gözlerini tekrar gördüğü an bakışlarının altında başlayan tüm geçmişi onunla yüzleşti. Her şey geri geldi, tiksinti, hissetme, isteme ve seçme yeteneğinden endişe duydu. Gerçekte istemediğini söylediği şeyi istemediğine dair şüpheliydi. Duygularında güçlü, saf ve bütün olmak istiyormuş gibi davranırken, dürüst, cesur, disiplinli, çalışmak ve başkaları için benliğini feda etmek istediğini söylerken, kendisinin ruh halleri ve arzuları arasında sıkışıp kalmasına izin verdi. Savaşmayı umursamadı, ancak yapması gerektiğini biliyordu. Dürüst olsa ya da olmasa hayatındaki asla ulaşamayacağı bir yere gizlice girmek için seviyormuş gibi davrandı.

Diğerlerinin arasına karışabilmek için doğasını değiştirmek istemişti, farklı bir türden olduğu için aralarında her zaman yabancı olacağını biliyordu. Kendi doğası gereği bir tutsak olarak tek başına ayakta duramamıştı. En içindeki varlığına, baba ve oğula, yabancı olanlarla ilişkisi doğal değildi ve iğrençti. Bunun sonucunda kendi iç benliği mahvoldu; içinde tuttuğu her sabit konuya yol verdi, hiçbir şeye kırılmadı. İçinde çözüme ulaşıyormuş gibi hissetti.

Helge gelirse, onunla karşılaşırsa, kendi hayatının çaresizliğinin ve tiksintisinin onu alt edeceğini biliyordu. Ne olacağını bilmiyordu, ancak kesin olan bir şey vardı, eski olayların tekrarı ile yüzleşmek istemiyordu.

Gunnar, bunca haftadır, onunla olması için yalvarırken, Gunnar'ı sevip sevmeyeceğine karar vermemişti. Jenny'yi olduğu gibi istiyordu ve ona, içinde yok edilen her şeyi yeniden inşasına yardım edebileceğine söz vermişti.

Jenny bazen kendisine zorla sahip olmasını diledi, böylece seçim yapmasına gerek kalmazdı. Eğer kendisi olursa ne söylediği önemli değildi, terk ettiği küçük gururun, sorumluluğun

kendisine ait olduğunu söylediğini biliyordu. Bir zamanlar olduğu gibi olması gerekiyordu, onun, kendisi hakkında olduğuna ve yeniden olabileceğine inandığı gibi. Campagna'daki bahar gününde, inancına ve tüm hayatına ihanet ettiği öpücüğü Helge Gram'a verdiğinden beri önemsemediği ya da önemsemediği, kirli olan her şeyi temizlemek ve bir hayata gömmek zorundaydı.

Gunnar'a ait olmak mı istemişti? Gunnar'ın, olmasını istediği tek şey olduğu için mi seviyordu çünkü bütün varlığı bir zamanlar tapmayı ve bakmayı seçtiği her şeyi, gelişmeye değer olduğunu düşündüğü her yeteneği içinde uyandırdığı için miydi?

Marazi hasreti ve hararetli huzursuzluğunun sebep olduğu yan yollarda aradı aşkı. Burada ona teslim olup, gözlerini kapatıp, içgüdülerinin ona vicdanı ve hâkimi olduğunu söylediği kişiyi gerçekten güvendiği bir adama vererek bulabilir miydi?

Bütün bu haftalarda bunu yapamamıştı. Düştüğü bataklık-tan kendi iradesiyle çıkmaya çalışması gerektiğini anlıyordu. Parçalanmış zihninin öncülüğünü eski günlerden kalma iradesi olarak hissetmek istiyordu, böylelikle her daim kendisine olan saygısını, güvenini geri kazanabilirdi.

Eğer yaşamaya devam ederse, Gunnar onun için hayatın ta kendisiydi. Bir kâğıda yazdığı birkaç kelime, ona ruhundaki bir duygudan mesaj getiren bir kitap, bebeğin ölümünden sonra kendisini sakat bir hayvan gibi sürüklediği son derece için için yanan özlemi uyandırdı.

Şimdi gelseydi, kendisini kazanırdı. Yolun bir kısmına kadar götürseydi, geri kalanını kendisi yürümeye çalışırdı. Orada oturup, Gunnar'ı beklerken küçülen ruhunda karar verdi: Gelirse yaşayacağım. Eğer diğeri gelirse, öleceğim.

Ve merdivenlerde Gunnar'a ait olmayan ayak sesleri duydu. Kapı çaldığında başını eğdi, titreyerek ve içgüdüsel olarak

meydan okuduğu kadere giden kapıyı Helge Gram için açmaya gitti.

Odaya girip, şapkasını sandalyeye koyarken ona bakıyordu. Bu sefer de selamını kabul etmemişti.

“Kasabada olduğunu biliyordum,” dedi. “Dünden önceki gün Paris’ten geldim. Kulüpteki adresine baktım ve bir gün seni görmeye geldim, ancak sonra seni bu öğleden sonra sokakta gördüm. Gri kürkünü çok uzaktan tanıdım.” Hızlıca konuşmuş, sanki nefes nefese kalmıştı. “Bana iyi akşamlar demeyecek misin? Seni görmeye geldiğim için kızgın mısın yoksa?”

“İyi akşamlar, Helge,” dedi ona uzattığı eli tutarak. “Oturamaz mısın lütfen?”

Kanepeye oturdu. Sesinin sakın ve her zamanki gibi geldiğini duyabiliyordu. Zihninde öğleden sonra olduğu gibi çılgınca bir korku hissi vardı.

Helge, ona yakın bir sandalyeye oturarak, “Gelip seni görmek istedim,” dedi.

“Senin adına iyi,” dedi Jenny. İkisi de sessizdi.

“Şimdi Bergen’de yaşıyorsun,” dedi Jenny. “Derecenı aldığını gördüm. Seni kutlarım.”

“Teşekkür ederim.”

Başka bir duraklama daha yaşandı.

“Uzun süredir yurt dışındasın. Bazen sana yazmak istedim, ancak yazamadım. Heggen bu evde yaşıyor, anlıyorum.”

“Evet, ona benim için bir atölye bulması gerektiği yazdım. Atölyeler çok pahalı ve bulması da çok zor. Yine de bu odanın iyi bir ışığı var.”

“Görüyorum ki kuruyan bazı resimlerin var.”

Ayağa kalktı, odanın karşısına geçti ancak hemen koltuğuna döndü. Jenny, gözlerini kendinden ayırmadığını hissederek ba-

şını eğdi. Sohbeti sürdürmeye çalıştılar. Francesca, Ahlin ve diğer ortak noktaları hakkında sorular sordu, ona bakarken uzun duraksamalar yaşandı.

“Ailemin boşandığını biliyor musun?” diye sordu aniden.

Jenny başıyla onayladı.

“Ellerinden geldiğince bizim için birlikte kaldılar, aralarındaki her şeyi toz haline getirene kadar iki değirmen taşı gibi birbirlerine karşı sızlanıp gıcırdadılar. Sanırım öğütülecek başka bir şey kalmadı, bu yüzden değirmen durdu.

“Çocuk olduğum zamanı hatırlıyorum... Kavga etmediler, seslerinde bunu yapmayı sevdiklerini düşündüren bir ton vardı. Annem ona kötü davrandı, açık ifadeler kullandı, sonu her zaman gözyaşlarıyla bitiyordu. Babam sakın ve sessiz kaldı, ancak sesi nefretle dolu, çok sert ve keskindi. Beni zorlayan bu olayı dinleyerek yatağında uzandım. Kafamın içinden, bir kulağıma ve diğer kulağı örgü iğnesi sokmanın ne kadar rahatlatıcı olacağını düşünüyordum. Sesler kulağında fiziksel bir acı yarattı, başıma tamamıyla yayıldı. İşte başlangıcı buydu, ebeveyn olarak görevlerini yerine getirdiler ve şimdi her şey bitti.

“Nefret çirkin bir şeydir; onunla temas eden her şeyi çirkinleştiriyor. Geçen yaz kız kardeşimi görmeye gittim. Hiçbir zaman birbirimize sempati duymadık. Onu kocasıyla görmenin iğrenç olduğunu düşündüm. Bazen onu öptüğünü gördüm, piposunu dolgun, ıslak ağzından çıkarıp eşini öptü. Sophy'nin ona dokunduğunda bembeyaz olduğunu gördüm. Minberinde bir papa ve evinde bir çapkındı.

“Sana ve bana göre oldukça doğaldı. Daha sonra anladım. Aramızdaki ince, hassas ipliklerin kırılması gerektiğini, evdeki atmosfere dayanamayacaklarını. O zaman, senden ayrıldığıma pişman oldum ve sana yazmak istedim, ancak neden yazmadım biliyor musun? Babamdan seni görmek için geldiğini ve senin-

le ilişkiye devam etmem gerektiğini düşündüğünü söyleyen bir mektup aldım. O kaynaktan herhangi bir tavsiyeye batıl bir sakıncam var, bu yüzden yazmadım.

“Ayrıldığımızdan beri seni sürekli özleyorum, Jenny. Seni hayal ediyor, burada seninle geçirdiğim zamanı tekrar tekrar hatırlıyorum. Dün, önce Roma’da hangi yeri ziyaret ettiğimi biliyor musun? Montagnola’ya gittim, isimlerimizi kaktüs yaprağında gördüm.”

Jenny, oldukça soluk olan ellerini birleştirmiş şekilde oturuyordu.

Henge nazikçe, “O zamanki gibi görünüyorsun ve hakkında hiçbir şey bilmediğim üç yıl yaşadın,” dedi. “Yine şu anda seninle birlikte olduğumu pek anlayamıyorum, sanki burada, Roma’da, ayrıldığımızdan beri olanlar doğru değilmiş gibi. Yine de belki şimdi başka birine aitsin.”

Jenny cevap vermedi.

“Nişanlı mısın?” diye sessizce sordu.

“Hayır.”

“Jenny.” Helge, yüzü görünmesin diye başını eğdi. “Bunca yıldır seni geri kazanmayı hayal ediyordum. Bir gün tekrar görüşüp bir anlaşmaya varmamız gerektiğini düşünüyordum. Sevdiğin ilk erkek olduğumu söyledin. Hayalim imkânsız mı?”

“Evet,” dedi.

“Heggen?”

Jenny bir kere daha cevap vermedi.

Helge nazikçe, “Heggen’i hep kıskandım,” dedi. “Onun, o özel kişi olduğunu sanıyordum, özellikle ikinizin de burada olduğunu görünce. Yani birbirinize âşık mısınız?”

Jenny tekrar cevap vermedi.

“Onu seviyor musun?”

“Evet, ancak onunla evlenmeyeceğim.”

“Ah, anlıyorum,” dedi Helge sert bir ses tonuyla.

“Hayır.” Jenny başını eğdi, yorgun ve üzgün bir şekilde gülümseyerek, “Sevgimden dolayı yaptım, onunla başka bir şey daha yapmak istemiyorum. Yorgunum, gitmeni rica ediyorum, Helge,” dedi.

Helge hareket etmedi.

“Şimdi seni tekrar gördüğümde her şeyin bittiğini kavrayamıyorum. Asla inanmazdım. O kadar çok düşünüyordum ki sanırım bu benim hatamdı. O kadar çekingen davrandım ki yapılacak doğru şeyin ne olduğunu asla bilemedim. Her şey oldukça farklı olabilirdi. Roma’da seninle birlikte olduğum son akşamı sık sık hatırlıyorum ve böyle bir olayın yeniden ortaya çıkacağını fark etmiştim, o zaman seni terk ettim çünkü doğru olduğunu düşündüğüm şey buydu. Elbette, seni kaybetmemin nedeni bu olamaz. O zamanlar bir kadının yanına hiç yaklaşmamıştım,” dedi yere bakarak. “Evde gördüklerim bana ders olmuştu. Rüyalar ve hayaller zaman zaman cehenneme döndü, ancak bu korku her zaman en önemli şeydi.

“Yirmi dokuz yaşındayım ve hayatımda güzel ya da mutlu bir deneyimim olmadı; o kısa bahar seninle geçti. Seni düşüncelerimden asla ayıramadığımı, eskisi gibi sevdiğimi anlayamıyor musun? Bildiğim tek mutluluk bana vermiş olduğun. Hayatımdan çıkmana izin veremem, şimdi olmaz.”

Jenny, titreyerek kalkınca o da kalktı.

İçgüdüsel olarak ondan birkaç adım geri çekildi.

“Helge, başka biri var.”

Helge, kıpırdamadan durup ona baktı.

“Başka biri olduğunu söylüyorsun ve o ben olabilirdim. Umurumda değil. İkimizi eskisi gibi arzuluyorum. Seni şimdi

istiyorum çünkü bana bir kez benim olacağına söz vermiştin.”

Korkmuş bir halde onu geçmeye çalışınca, Helge şiddetli bir şekilde Jenny’yi kollarıyla yakaladı. Zihninin, dudaklarının öpüldüğünü fark etmesi birkaç saniye sürdü. Direndiğini sanıyordu ancak kollarında neredeyse pasıftı. Ona yapmamasını ve diğerinin kim olduğunu söylemek istedi fakat yapamadı. Ona bebekten bahsederdi, bebeği hatırladığında ondan bahsetmekten çekindi, geleceğini bildiği felakete bebeğini sürüklememesi gerektiğini hissetti. Bu düşünce aklından geçtiğinde ölü küçüğün onu okşadığını hissettiğini hayal etti ve bu ona bir neşe hissi verdi, böylece vücudu bir saniyede kollarında gevşedi.

“Sen benimsin, sadece benim, evet, evet Jenny!”

Kendini ondan kurtardı ve kapıya koşarak şiddetle Gunnar’a seslendi. Helge bir anda yanında belirdi ve onu kollarının arasına aldı.

Kapının yanında tek kelime etmeden birbirleriyle güreştiler. Jenny, hayatının Gunnar’ın odasının kaçmasına bağlı olduğunu düşündü, ancak Helge’yi odaya yakın ve ondan daha güçlü hissettiği için, oraya kaçıışı yokmuş gibi düşündü ve sonunda bu düşünceden vazgeçti.

Sabahın gri aydınlığında onu öpmek için yanına geldi.

“Benim muhteşem Jenny’m. Ne kadar güzelsin. Artık benimsin ve her şey yoluna girecek değil mi? Ah, seni çok seviyorum. Yorgun musun? Ben gittiğimde uyumalısın ve öğlen tekrar seni görmeye geleceğim. Mışıl mışıl uyu, canım Jenny’m. Çok yorgun musun?”

“Evet, çok yorgunum Helge.”

Gözleri yarı kapalı yatıyor, güneşliğin açıklığından gelen soluk sabah ışığına bakıyordu.

Tamamen giyinik bir şekilde şapkasını tutarak onu öptü; sonra yatağın yanında diz çöktü ve omzunun altına bir destek koydu.

“Bu gece için teşekkürler. Roma’da ilk sabah, Aventine’deyken söylediğim ilk sözleri hatırlıyor musun?”

Jenny yastığın üzerinden başıyla onayladı.

“Bir öpücük daha ve iyi geceler, sevgili Jenny’m.”

Kapıda durdu.

“Ya ön kapı? Anahtar var mı, yoksa mandalı olan sıradan kilitlerden mi?”

“Sıradan. Tamamen içerden açabilirsin.”

Yatakta gözleri kapalı şekilde kaldı. Kendi vücudunu örtünün altında yatarken gördü; beyaz, çıplak, güzel... Eldivenlerini giyip bir şey fırlattı. O şey artık kendisine ait değildi.

Heggen’in merdivenleri yavaşça çıktığı ve kapısını açtığını duydu. Odasında bir ileri bir geri yürüdü sonra odadan ayrıldı ve merdivenlerden çatıya çıktı. Odanın üzerinde bir ileri bir geri yürüdüğünü duydu. Heggen’in bildiğinden emindi, ancak yorgun zihni üzerinde fazla bir etki yaratmadı. Artık acı hissetmiyordu. Muhtemelen olanları kendisinin yaptığı kadar doğal ve kaçınılmaz olduğunu düşüneceğini görebiliyordu. Bundan sonra ne yapması gerektiğine karar veremedi. Dün gece kapıyı Helge’ye açmasının zorunlu bir sonucu olarak yaptığı gibi gelmiş olmalı gerekiyordu.

Örtünün altından bir ayağını çıkardı ve ona bakarak uzandı. Güzeldi. Ayağının üst kısmıyla onu bükte. Evet, güzeldi, mavi damarlı, pembe topuklu ve parmaklı.

Yorgundu. Bu kadar yorgun hissetmek güzeldi. Bazı şiddetli sancılardan kurtulmuş gibiydi. Artık yorgundu, yapması gerekeni yaptı.

Kalktı, giyindi. Çorap, korse, etek giydiğinde ayaklarını bir çift bronz terliğe soktu, yıkadı ve yüzünün yansımasını fark etmeden saçını camın önünde yaptı. Sonra, resim eşyalarını sakladığı küçük masaya gitti, aletlerinin bulunduğu kutuyu aradı. Gece, küçük üçgen kazıyıcıyı düşünmüştü. Bazen onunla oynamış, atardamarına dayamıştı.

Kazıyıcıyı çıkardı, baktı, parmağıyla test etti, ancak tekrar geri koydu ve bir zamanlar Paris'ten aldığı katlanır bir bıçağı çıkardı. Bir tirbuşon, konserve açacağı ve birçok bıçağı vardı; biri kısa, sivri ve genişti. Onu açtı ve süzdü.

Yatağına geri döndü, oturdu. Yastığını yatağın yanındaki masanın üzerine koyarak sol elini yastığın üzerine koydu ve atardamarını kesti.

Kan, yatağının yanındaki duvarda bulunan küçük bir sulu boya kutusuna çarptı. Bunu fark ederek elini oynattı. Yatağa uzandı, ayaklarıyla ayakkabılarını itti ve kanın dağılmasını önlemek için elini örtünün altına koydu.

Düşünmedi; korkmadı, yalnızca kaçınılmaz olana teslim olduğunu hissetti. Kesiklerin acısı çok büyük değildi, sadece keskin, tek bir noktaya yoğunlaşmıştı ve farklıydı.

Bir süre sonra tuhaf, bilinmeyen bir his onu ele geçirdi, özellikle herhangi bir şeyden korkmak değil, kalbi ve hastalığını çevreleyen bir ağırlı hissi olduğu gibi büyüdükçe büyüyen bir ızdırap.

Gözlerini açtı ancak gözlerinin önünde kara noktalar titreyordu ve nefes alamıyordu. Oda, üzerine çökmüş gibiydi. Yataktan yuvarlandı, kapıyı hızla açtı, merdivenlerden çatıya koştu ve son adımda yere yığıldı.

Helge, ön kapıdan çıkarken Gunnar Heggen ile karşılaşmıştı. Birbirlerine baktılar, her ikisi de şapkalarıyla tek kelime etmeden selam vermişti.

Bu karşılaşma Helge'yi ayıltmıştı. Gecenin sarhoşluğundan sonraki ruh hali, anında öteki tarafa doğru değişti ve yaşadıkları ona inanılmaz, akıl almaz ve canavarca geldi.

Bunca yıldır Jenny'yle olan bu buluşmayı hayal etmişti. Rüyalarının kraliçesi olan kadın, onunla hemen hemen hiç konuşmamıştı, önce sessiz ve duygusuzdu, sonra aniden tek bir kelime bile etmeden kendini onun kollarına atmıştı. Hiçbir şey söylememiş olması onu şaşırtmıştı, geceki aşk sözlerine hiç karşılık vermemişti. Onun Jenny'si, tuhaf, korkunç bir kadındı. Aniden onun asla kendisine ait olmadığını anladı.

Helge, Corso'nun sessiz sokaklarında dolaştı. Rüyalarını gerçeklikten ayırmak için onu nişanlandıklarında olduğu gibi düşünmeye çalıştı, net bir resmini oluşturamadı ve ruhunun derinliklerine hiç inmediğini anladı. Orada olduğunu hissetmesine rağmen, Jenny'de her zaman göremediği bir şey vardı.

Jenny hakkında hiçbir şey bilmiyordu. Heggen şimdi onunla olabiliirdi, neden olmasın ki? Bir başkası daha vardı, öyle söylemişti, kimdi? Ne zamandır vardı? Bilmediği ancak her zaman hissettiği başka ne vardı?..

Şimdi, bundan sonra onu terk edemezdi; bunu her zamankinden daha az biliyordu. Yine de onu tanıımıyordu. Kimdi, onu üç yıl önce büyüleyen kimdi, onun üzerinde bu güce sahip olan kimdi?

Korku ve öfkeyle alelacele kapısına geri döndü. Ön kapı açık kaldı. Merdivenlerden yukarı koştu, Jenny'nin, kendisine cevap vermesi gerekecekti, her şeyi anlatacaktı, gitmesine izin vermeyecekti. Kapı açıktı, içeri baktı ve kan lekeli çarşaflarla kana bulaan boş yatağı gördü. Arkasını döndüğünde, kadının merdivenlerin tepesinde yattığını ve mermer basamakların onun kanıyla kıpkırmızı olduğunu gördü.

Helge bir çığlık atarak merdivenlerden yukarı koştu ve onu

kaldırdı. Vücudunun koluna yasladığını ve ellerinin halsizce sarktığını hissetti, birkaç saat önce kollarında tuttuğu, sıcak ve yaşamla titreyen bedenini, şimdi ölü bir şey olduğunu, yakında da leşe dönüşeceğini fark etti.

Çılgınca seslenerek, kolunda onu tutarken dizlerinin üzerine çöktü.

Heggen, terasın kapısını hızla açtı. Yüzü beyaz ve gergindi. Jenny'yi gördü. Helge'yi yakalayarak, bir kenara fırlattı ve Jenny'nin yanında dizlerinin üzerine çöktü.

“Geri döndüğümde orada yatıyordu, orada yatıyordu...”

“Doktor çağır, koş, çabuk!” Gunnar, elbisesini çekti, kalp atışını hissetti. Başını dikleştirip ellerini kaldırdı. Sonra yarayı gördü, mavi ipek kurdeleyi elbisesinin üst kısmından çıkararak bileğine sıkıca bağladı.

“Evet, ancak nerede bulabilirim...”

Gunnar, ani bir öfkeyle çığlık attı, sonra kısık bir sesle,

“Ben bulacağım, onu içeri taşı,” dedi ancak Jenny'yi kendi kollarının arasına alıp kapıya doğru gitti. Kanlı yatağı görünce yüzü seğirdi. Arkasını dönerek odasının kapısını itti ve onu kendi el değmemiş yatağına koydu. Sonra merdivenlerden indi.

Helge, ağlamaktan felç olmuş gibi ağzı yarı açık halde kaldı, her zaman Gunnar'ın yanında hareket etmişti, bu kez kapısında durdu. Jenny'yle yalnız kaldığında, odasını süzdü, eline parmak uçlarıyla dokundu ve yatağın yanına düştü, çılgınca, histerik bir şekilde ağlayarak başını ona dayadı...

XII

Gunnar, beyaz badanalı yüksek bahçe duvarlarının arasında, çimenlere kaplı dar yolda yürüdü. Bir yanda, muhtemelen bir terasa sahip kışla uzanıyordu, bazı askerlerin güldüğünü ve konuştuğu duyuyordu. Duvarda bir yarıktaki büyüyen bir tutam sarı çiçek sallanıyordu. Yolun diğer tarafında, Cestius Piramidi'nin yanındaki devasa eski kavaklar ve mezarlığın yeni bölümündeki selvi korusu tepeleri, mavi, gümüş rengi bulutlu gökyüzüne doğru uzanıyordu.

Gıcırdayan kapının dışında, tığ işi yapan bir kız oturuyordu. Gunnar'a, kendisine verdiği para sebebiyle teşekkür etmek için kapıyı reverans yaparak açtı. Bahar havası yumuşak ve nemliydi. Kilise bahçesinin kapalı yeşil gölgesinde bir seradaki gibi ıslandı ve yolun kenarındaki nergis mide bulandırıcı bir koku yayıyordu.

Kasabanın sarmaşıklarla kaplı duvarından teraslara yerleştirilmiş, sarmaşıklar ve menekşelerle yeşil, karanlıkta uzanan mezarların etrafında selvi ağaçları bulunuyordu. Çiçeklerin üzerinde ölülerin anıtları, küçük mermer tapınaklar, beyaz melek figürleri ve büyük, ağır taş levhalar yükseliyordu. Etrafta, kamelya ağaçlarına tutunmuş beyaz veya kırmızı çiçekler vardı, ancak çoğu kahverengiydi ve kara toprağın üzerinde solmuş, ham, nemli dumanlar çıkarıyordu. Okuduğu bir şeyi hatırladı: Japonlar kamelyalardan hoşlanmıyordu çünkü çiçekler başları kesilmiş gibi bütün ve körpe şekilde düşüyorlardı.

Jenny Winge, mezarlığın en uzak ucunda, şapelin yakınında,

çimenli bir yamaçta papatyalarla kaplı yatıyordu. Sadece birkaç mezar bulunuyordu. Eğimin sınırına selvi ağaçları dikilmişti; çok küçüklerdi, sivri uçlu yeşil tepeleri düz kahverengi gövdeleri olan oyuncak ağaçlar gibi manastır sıra kemerlerindeki sütunlardan birini hatırlatıyorlardı. Mezarı diğerlerinden biraz uzaktı; sadece soluk kahverengi bir toprak höyüğüydü, etrafındaki çimen kazılırken ezilmişti. Güneş üzerinde parlıyor ve koyu selvi ağaçları arkasında bir duvar oluşturunuyordu.

Yüzünü elleriyle kapatan Gunnar, başı solmuş çelenklere yaslanana kadar dizlerinin üzerine eğildi.

Baharın bıkkınlığı uzuvlarını ağırlaştı; kan, ağır yüreğinin her atışında üzüntü ve pişmanlıktan sızlayarak dolaşıyordu.

Jenny, Jenny, Jenny... Kuşların her ötüşünde onun güzel adını duyuyordu ve o ölmüştü.

Karanlıkta uzanıyordu. Sarı saçlarından bir tutam kesmiş, cüzdanında taşımıştı. Tutamı çıkardı ve güneş ışığına doğru tuttu. Zavallı, ince ince teller, güneşin ulaşabileceği ve ısıtabileceği şaşalı, parlak saçlarından kalan tek parçaydı.

O ölmüştü, bir daha dönmeyecekti. Bazı resimleri vardı... Gazetelerde onun hakkında kısa bir not bulunuyordu. Annesi ve kız kardeşleri evde onun yasını tuttu ancak gerçek Jenny'yi hiç tanımıyorlar, onun hayatı ya da ölümü hakkında hiçbir şey bilmiyorlardı. Diğerleri, bilenler, ne bildiklerini anlamadan çaresizlik içinde ona baktılar.

Orada yatan onun Jenny'siydi; yalnız ona aitti.

Helge Gram, onun yanına gelmiş, sormuş, söylemiş, ağlamış ve yalvarmıştı.

"Ben hiçbir şey anlamıyorum. Eğer nedenini anlıyorsan Heggen, yalvarırım bana söyle. Biliyorsun, bana bildiklerini söylemeyecek misin?"

Heggen cevap vermedi.

“Bana başka birinin olduğunu söyledi. Kimdi o? Sen miydin?”

“Hayır.”

“Kim olduğunu biliyor musun?”

“Evet, ancak sana söylemeyeceğim. Cevabı hoş olmaz, Gram.”

“Söylemezsen delireceğim.”

“Jenny’nin sırlarını bilmeye hakkın yok.”

“Bunu neden yaptı? Benim yüzümden mi senin yüzünden mi?”

“Hayır, buna kendisi sebep oldu.”

Gram’dan kendisini rahat bırakmasını istemiş ve o zamandan beri onu görmemişti; Roma’yı terk etmek istemişti. Cenazeden iki gün sonra Borghese bahçesinde Gram güneş altında otururken onunla karşılaşmıştı. Çok yorgundu; her şeyi anlamak zorundaydı. Soruşturmada tatmin edici açıklamalar yaptı, cenaze işlemlerini ayarladı ve Bayan Berner’e kızının aniden, kalp yetmezliğinden öldüğünü yazdı. Her zaman kimsenin kendi üzüntüsünü bilmediği, ölümünün gerçek nedeninin yalnızca kendisi tarafından bilindiği ve sonsuza dek onunla birlikte olduğu düşüncesinden dolayı kendisini tatmin olmuş hissetti. Keder o kadar derinlere inmişti ki sonsuza dek ruhunun özü olacaktı ve hiçbir canlıya bundan söz etmeyecekti.

Jenny’yle tüm hayatına yön verecekti; rengi ve biçimi değişirdi, ancak asla silinemezdi. Günün her saatinde farklıydı, her zaman oradaydı ve her zaman da olacaktı. Doktora koşup diğer adamı onunla yalnız bıraktığı sabah, Helge Gram’a bildiği her şeyi anlatmak istemişti, öyle ki yüreği kendisinininki gibi küle dönecekti; takip eden günlerde bildiği her şey onunla ölü kadın

arasında bir sır oldu, aşkının sırrı. Olanların hepsi olduğu gibi yaşanmıştı bu yüzden onu sevmişti. Helge Gram, kendisine ve ona karşı sıradan, kayıtsız bir yabancıydı, gizemden duyduğu üzüntü ve dehşetten dolayı daha fazla ondan intikam almak istemiyordu.

Olanların doğal olduğunu anladı çünkü bunu olduğu gibi yaptı. Zihni ani bir rüzgâr tarafından sallandı ve eğildi, çünkü çok dürüst, narin büyümüşü; Jenny'nin, bir ağacın büyümesi gibi büyüyeceğini düşünmüştü ve onun sadece bir çiçek olduğunu, güneş tarafından öpülmek ve tüm ağır, özlem tomurcuklarının çiçek açmasına izin vermek için ortaya çıkan canlı, kırılgan bir gövde olduğunu anlamamıştı. Ne de olsa o sadece küçük bir kızdı ve sonsuz üzüntüsüne rağmen bunu geç olana kadar anlamamıştı.

Çünkü bir kez büküldüğünde bir daha düzeltemezdi; bir zambak gibiydi, ilk sap kırılırsa kökten bir daha çıkmazdı. Zihninde esnek ya da gösterişli hiçbir şey yoktu, ancak onu olduğu gibi seviyordu. Onun bir tanesiydi çünkü ne kadar adil ve narin olduğunu yalnız kendisi biliyordu, dümdüz büyüme arzusunda o kadar güçlüydü ki narin, kırılgan ve hassas onuruyla, lekenin asla akıp gidemeyeceği çok derin bir iz bıraktı. Jenny ölmüştü. Aşkıyla birçok gece ve gün yalnız kalmıştı. Hayatının tüm gün ve gecelerinde onunla yalnız kalacaktı.

Umutsuzluk çılgınlıklarını birçok gece yastıklarında boğmuştu. Ölmüştü, asla kendisinin olmamıştı. Sevmesi gereken ve ait olması gereken oydu çünkü sevdiği tek kişi oydu. Ruhunu ince, zayıf bir bıçağın etrafındaki kadife bir kılıf gibi saran güzel, ince, beyaz bedenine hiç dokunmamış veya görmemişti. Diğerleri ona sahip olmuştu. Ellerine ne kadar tuhaf ve ender bir hazinenin düştüğünü anlamamışlardı. Mezara gömüldü, çürüyene ve yeryüzünde bir avuç toza dönüşene kadar çirkin bir değişimin kurbanıydı.

Gunnar hıçkırarak titriyordu.

Diğerleri de Jenny'yi sevmişlerdi, ne yaptıklarını bilmeden onu mahvetmişlerdi ve o ise asla kendisinin olmamıştı.

Gunnar, hayatta olduğu sürece, şimdi yaşadığı ızdırabın aynısını hissedeceği anlara sahip olacaktı.

Yine de sonunda Jenny'ye sahip olan tek kişi oydu; elinde sadece altın rengi saçları parlıyordu ve şimdi onun içinde yaşıyordu; ruhu ve imajı, durgun suda olduğu gibi berrak, sağlam bir şekilde yansıyor. Jenny ölmüştü; artık daha fazla üzülmeyecekti, üzüntü onun yerine kendisine kalmıştı, kendisiyle yaşamaya da devam etti. Ölünceye kadar ölmeyecek, yaşadığı için büyüyecek ve değişecekti. On yıl sonra nasıl olacağını bilmiyordu, ancak harika ve güzel bir şeye dönüşebilirdi.

Yaşadığı sürece, şimdi hissettiği aynı tuhaf, derin neşeyi hissedeceği anlar olacaktı.

Jenny'nin, sabahın erken saatlerinde, hayatına son verdiği sırada, çatıda yürürken ne düşündüğünü belli belirsiz hatırladı. Ona kızmıştı. Bunu nasıl yapabiliirdi? Yardım etmesine, yaklaştığı uçurumdan uzaklaştırmasına izin vermesi için yalvardı da yalvardı. Jenny onu uzaklaştırdı, kendisini gözlerinin önüne attı: Tam da bir kadının yapacağı gibi, inatçı ve sorumsuzca, aptalca bir yol.

Onun cansız yattığını görünce yine çaresizlik ve öfke içindeydi çünkü gitmesine izin veremezdi. Ne yapmış olursa olsun onu temize çıkarır, yardım eder, sevgisini ve güvenini sunardı.

Yaşadığı sürece, ölmeyi seçtiği için Jenny'yi suçlayacağı anlar olacaktı. Jenny, bunu yapmamalıydın. Yine de onun bunu yaptığını anlayacağı anlar olacaktı çünkü bu Jenny'nin karakteriyle uyumluydu ve yaşadığı sürece onu bu yüzden sevecekti. Sevmemeyi asla dileyemezdi.

Daha önce yaptığı gibi çaresizce ağladı, Jenny'yi önceden

sevmemişti; arkadaşı, yoldaşı olarak yanında yaşadığı ve eşi olması gereken kadının kendisi olduğunu anlamadığı kayıp yıllar için ağlayacaktı. Anlamamış olmayı dilediği gün, çok geç olduğunda anlasa bile şafak doğmazdı.

Gunnar dizlerinden güç alarak kalktı. Cebinden küçük bir kutu çıkarıp açtı. İçinde Jenny'nin pembe kristal boncuklarından biri vardı. Eşyalarını topladığında, onu tuvalet masasının çekmesinde bulmuştu; ip kopmuş, o da boncuklardan birini saklamıştı. Mezardan biraz toprak aldı ve kutuya koydu. Boncuk, içinde yuvarlandı ve gri tozla kaplandı, ancak açık gül rengi görüldü ve kristaldeki ince yarıklar güneşte parıldadı.

Yaktığı mektuplar dışında tüm mal varlığını annesine göndermişti. Bebeğinin kıyafetleri kapalı bir kutu içindeydi. Kutuyu Francesca'ya gönderdi. Jenny'nin bir gün kıyafetleri ona vereceğini söylediğini hatırladı. Paketlemeden önce bütün eskiz defterlerine ve çizimlerine bakmış, bebeğinin resminin bulunduğu yaprakları dikkatlice kesip cebinde saklamıştı. Onlar artık kendisine aitti. Başkasına ait olabileceği her şeyi artık kendisine aitti.

Ovada bazı mor anemonlar büyümüşü, onları toplamak için ayağa kalktı. Ah, bahar!

İki yıl önce Norveç'te bulunduğu bir bahar gününü hatırladı. Tren istasyonunda kendisine bir fayton ve kırmızı bir kısırak verilmişti; sahibi eski bir okul arkadaşıydı. Mart ayında güneşli bir gündü; çayırlar solmuş otlarla sarıydı ve sürülmüş tarlaların üzerindeki gübre yığınları soluk kahverengi kadife gibi parlıyordu. Sarı, gri ve kırmızı evleri, elma bahçeleri ve leylak çalıları olan tanıdık çiftlikleri geçtiler. Orman, huş ağacı dalları üzerinde mor bir tonla tamamen zeytin yeşiliydi, o gün hava görünmez kuşların cıvıltılarıyla doluydu.

İki küçük sarı saçlı çocuk elinde bir kutu taşıyarak yolda yürüyordu. "Nereye gidiyorsunuz ufaklıklar?"

Ona şüpheyle bakarak durdular.

“Babanıza yemek mi götürüyorsunuz?”

Garip bir beyefendinin bunu öğrenmek istemesine şaşırarak tereddütle onayladılar.

“Buraya tırmanın, sizi ben bırakayım.” Faytona binmelerine yardım etti. “Baban nerede çalışıyor?”

“Brusted’ta.”

“Bu okulun ilerisinde, değil mi?”

Konuşma bu şekilde ilerlerdi. Aptal, cahil bir adam sordukça soruyordu çünkü yetişkinler her zaman çocuklarla konuşurlar ve bu kadar çok bilgiye sahip olan küçüklerse gözleriyle sessizce birbirlerine danışırlar, uygun olduğunu düşündükleri kadarıyla söyleyeceklerini azar azar söylerlerdi.

Onları bıraktı, çocuklar akan bir derenin yanında el ele yürürken o da atını gitmek istediği yöne çevirdi.

O akşam Gunnar’ın evinde matem için topluştılar. Kız kardeşi Ingeborg eski köşe dolabının yanında oturuyordu, soluk, mest olmuş bir yüz ve parlak çelik mavisi gözlerle, manevi zarafetten söz eden bir ayakkabıcıyı dinliyordu, sonra aniden şahitlik etmek için kalktı.

Bir zamanlar dans etmeyi ve eğlenceyi çok seven güzel, zeki kız kardeşi, okumayı ve öğrenmeyi severdi; kasabada iş bulduğunda haftada iki kez kitaplarını ve broşürlerini, *Sosyal Demokrat*’ı gönderirdi. Otuzunda “kurtarılmıştı” ve şimdi “dillerde konuşuluyor”du.

Tüm sevgisini yeğeni Anders’e ve onlarla Christiania’dan gelen gayrimeşru bir küçük kıza bahsetti. Parıldayan gözlerle onlara çocukların dostu olan İsa’yı anlattı.

Ertesi gün kar yağıyordu; çocukları komşu kasabadaki bir sinemaya götüreceğine söz vermişti. Eriyen karda birkaç mil

yürümek zorunda kaldılar ve geride siyah ayak izleri bıraktılar. Çocuklarla konuşmaya, sorular sormaya ve tedbirli cevaplar almaya çalıştı.

Ancak dönüş yolunda çocuklar meraklıydılar ve Gunnar gururlu bir şekilde, çocuklara izledikleri filmler, Arizona'daki kovboylar ve Filipinler'deki Hindistan cevizi hasadı hakkında, doğru şeyler söylemek için can atan, net ve ayrıntılı cevaplar verdi. Düzgün bir şekilde anlatmak, hiçbir şeyi atlamadan cevap vermek için elinden geleni yaptı.

Ah, bahar!

Jenny ve Francesca ile Viterbo'ya gittiğinde bahardı. Siyah giyinmiş, pencerenin kenarında oturmuş, kocaman gri gözlerle dışarıya bakıyordu. Bu anı çok iyi hatırlıyordu.

Fırtınalı bulutlar, Campagna'nın kahverengi ovalarında, turistlerin gidebileceği ve görebileceği kalıntıların olmadığı, sadece etrafta ufalanmış duvarlar ve evin yakınında iki çam ile bazı sivri saman yığınlarının olduğu bir çiftliğe yağmur yağmasına sebep oldu. Domuzlar, bir derenin yanında bazı ağaçların büyüdüğü vadide bir araya geldi. Tren, solmuş yapraklar arasında beyaz ve mavi şakayıkların, sarı çuha çiçeği ağaçlarının büyüdüğü tepelerle meşe ormanları arasında hızla ilerliyordu. Onları koparmak için dışarı çıkmak, yağın yağmurda, ıslak dalların altında sırlıklam yapraklar arasından toplamak istediğini söyledi. "Buradaki bahar memleketteki bahar gibi," demişti.

Kar yağıyordu; karın bir kısmı su yollarında hâlâ gri şekilde yatıyordu, çiçekler yaprakları birbirine yapışmış şekilde ıslak ve ağırdı.

Küçük dereleler, yarıklardan aşağı akıp demir yolu hattının altında kayboldu. Hafif bir yağmur cama çarptı ve dumanı toprağa sürükledi.

Sonra vadiler ve koruların üzerine yağdı ve su tepelerinin kenarlarından aktı.

Bazı eşyalarını kızların kutularından birine koymuştu. Akşam bunu hatırladığında çoktan soyunmaya başlamışlardı ve kapılarını çaldığında gülüp sohbet ediyorlardı. Jenny, kapıyı biraz açarak, onun istediğini verdi. İnce, beyaz kolunu açık bırakan hafif bir ceket giymişti. Onu, öpücükleriyle sarmak son derece çekici ve cazipti ancak yalnızca tek bir minik öpücük vermeye cesaret edebilmişti. O zamanlar Jenny'ye âşıktı, bahar, şarap, neşeli yağmur ve beklenmedik güneş ışığı ile gençliği ve yaşam sevinciyle sarhoş olmuştu. Onu dans ettirmek istedi. Yeni bir sanat deniyormuş gibi ihtiyatla gülümseyen o uzun boylu, güzel kızın henüz hiç yapmadığı bir şeydi bu. Yanından geçerken toplamak istediği tüm çiçeklere gri gözleriyle ciddi bir şekilde baktı.

Ah, her şey ne kadar farklı olabilirdi! Sek acı hıçkırıkla yeniden bedeni sallandı.

Montefiascone'ye gittikleri gün yağmur öyle şiddetliydi ki su, taş köprüden kızların kaldırılmış eteklerine ve ayak bileklerine sırıyordu. Dar sokakta yürürken üçü nasıl da gülüyordu, yağmur suyu küçük seller oluşturmuş, onlara doğru akıyordu. Eski şehrin merkezindeki kale kayalığı Rocca'ya vardıklarında yağmur durdu. Surun üzerinden eğilip zeytinliklerin ve üzüm bağlarının altında kalan karanlık göle baktılar. Gökyüzü, gölün çevresindeki tepelerin etrafında alçakta asılıydı, ancak karanlık suyun karşısında, genişleyen gümüş bir çizgi belirdi, sis geldiği yere geri döndü ve dağ, daha güzel göründü. Güneş, gri taş kalelerle küçük dağ tepelerinin arasında dinlenmek için hafifleyen bulutları deldi. Kuzeye doğru bir tepe göründü. Cesca bunun Monte Amiata olduğunu söyledi.

Son yağmur bulutları baharın mavi gökyüzünde yuvarlandı,

güneşin önünde eridi. Kötü hava batıya doğru kaçtı ve Akdeniz'in uzak, sarı-beyaz şeridine ıssız bir şekilde eğimli olan Etrurya zirvelerini kararttı. Bu manzara ona zeytinliklere ve üzüm bağlarına rağmen kendi ülkesindeki dağ manzarasını hatırlattı.

İkisi de çitin arkasında eğilmişlerdi ve sigarasını yakabilmek için ceketinin cebine uzanmıştı. Rüzgâr orada kuvvetliydi ve ıslak elbiseleri içinde biraz titredi. Jenny'nin yanakları kırmızıydı ve tek eliyle gözlerinden uzaklaştırdığı sırada, nemli, altın rengi saçlarında güneş parlıyordu.

Yarın soğuk, yalın, beklentilerle dolu, rüzgârda titreyen tüm tomurcukları ıslak ve aynı zamanda çiçek açan ilkbahara kavuşmak için oraya gidecekti.

Jenny ve bahar onun için birdi: Değişen havada titreyen, gülümseyerek duran, bütün çiçekleri kucağına toplamak isteyen kadın. Küçük Jenny çiçekleri toplayamayacak, hayalleri hiçbir zaman gerçekleşmeyecekti. Şimdi onları senin için hayal ediyorum.

Yaşayacağım uzun yaşam, senin özleminle yeteri kadar dolu olacak, belki senin gibi yapar ve kadere, bana çiçeklerden birkaçını vermesini; hayatın başlangıcında istediğimden çok daha az şeye tatmin olacağımı söylerim. Ancak ben senin gibi ölme-yeceğim çünkü sen memnun olamazdın. Seni hatırlayacağım, başını, altın saçlarını öpeceğim, şöyle düşüneceğim: En iyisi olmadan yaşayamazdı ve haklı olduğunu iddia edeceğim; belki şunu söyleyebilirim: Tatmin edici yaşam yerine ölümü seçtiği için Tanrı'ya şükürler olsun.

Bu gece Piazza San Pietro'ya gideceğim ve çeşmenin hiç bitmeyen vahşi müziğini dinleyeceğim ve düşlerimi hayal edeceğim. Senden ibaret Jenny, tüm düşlerim senden ibaret. İçinde senin olmadığın bir tanesi bile yok.

Düşler, Ah düşler!

Bebeğin yaşamış olsaydı Jenny, onu kollarına aldığı anda düşlediğin gibi olmayacaktı. İyi ve büyük bir şey ya da kötü ve utanç verici bir şey yapmış olabilirdi, yapması gerektiğini düşlediğin şeyi asla başaramazdı. Hiçbir kadın, canı sıkırken, düşlediği bebeğe hayat verememiştir. Hiçbir sanatçı, ilham aldığı anda önünde gördüğü eseri yaratamamıştır. Ardı ardına yazlar yaşıyoruz, ancak hiçbirisi, ilkbahar yağmurlarında ıslak çiçekleri toplamak için eğildiğimizde özlediğimiz gibi değil. Hiçbir aşk, aşıkların ilk öpüştüklerinde düşledikleri gibi değil.

Eğer sen ve ben birlikte olsaydık mutlu olabilirdik ya da olmayabilirdik, birbirimize iyi ya da kötü davranabilirdik, ancak sen benim olsaydın aşkımızın ne olacağını asla bilemeyeceğim. Bildiğim tek şey, o gece çeşme şakırdarken ay ışığında seninle durduğumda düşlediğim şeyin asla gerçekleşmeyeceğiydi.

Yine de o düşü özlemeyecektim, şu anda hayal ettiğim düşü de özlemeyecektim.

Jenny, benimle uçurumda buluşup o zamanki gibi olsaydın, beni öpüp, bir gün, bir saat sevsen canımı verirdim. Her zaman, yaşayıp benim olsaydın ne olurdu diye düşünüyorum ve bana öyle geliyor ki sınırsız bir neşe boşa gitmiş. Ah, sen öldün, ölümün beni çok eksik hale getirdi. Düşlerim sadece seninle ilgili, eksikliğini başkalarının varlığıyla karşılaştırırsam, her zamankinden çok daha görkemli olacak. Hayatımı kurtarmak için seni sevmeyi, düşlemeyi ve yasını tutmayı bırakmayacağım.

Gunnar Heggen, yüreğinin büyük fırtınasında kollarını göğse kaldırdığını ve kendi kendine fısıldadığının farkında değildi. Topladığı anemonlar hâlâ elindeydi ancak bunu bilmiyordu.

Surlardaki askerler ona güldüler; o, askerleri fark etmedi. Çiçekleri kalbine bastırdı ve yavaşça mezardan selvi korusuna doğru yürürken kendi kendine usulca fısıldadı.

